

Vastuuton vaateralli kuriin

Toimia ultrapikamuodin suitsimiseksi

3/26

Raportti on tuotettu Finnwatchin joukkorahoituksella ja Palkansaajasäätiön tuella.

Finnwatch on yritystoiminnan globaaleja vaikutuksia tutkiva kansalaisjärjestö. Edistämme ekologisesti, sosiaalisesti ja taloudellisesti vastuullista liiketoimintaa vaikuttamalla yrityksiin, talouden sääntelyyn ja yhteiskunnalliseen keskusteluun.

Julkaisuajankohta: toukokuu 2026

Sisältö

1. Johdanto.....	4
2. Ultrapikamuoti ja sen haitalliset vaikutukset.....	8
2.1 Mitä on ultrapikamuoti?.....	8
2.2 Ultrapikamuoti vie vaateteollisuuden päästöjä väärään suuntaan.....	13
2.3 Ihmisoikeusriskit ovat korkeita ultrapikamuodin kaupassa.....	17
2.4 Ultrapikamuotiin liittyy myös muita ongelmia.....	18
2.5 CASE: Shein on ultrapikamuodin edelläkävijä.....	20
2.6 CASE: Nopeasti kasvanut Temu on someajan sekatarvikauppa.....	29
3. Nykyinen lainsäädäntö ja siihen liittyvät puutteet	32
3.1 Kuluttajien tilaamiin vaatelahetyksiin kohdistuva valvonta	33
3.2 Tuottajavastuu velvoittaa myös ultrapikamuodin tuottajia	41
3.3 Kuluttajansuojaa koskeva lainsäädäntö kattaa myös ulkomaiset verkkokaupat....	50
3.4 Digipalveluasetus koskee ultrapikamuodin kauppapaikkoja.....	54
3.5 Ultrapikamuodin kaupasta tulee periä arvonlisävero.....	59
3.6 Kestävyyssraportointidirektiivi lisää ultrapikamuotia markkinoivien alustojen läpinäkyvyyttä.....	61
4. Tuleva lainsäädäntö ja sen toimeenpano.....	63
4.1 EU:n tulliuudistus tuo uusia kustannuksia ultrapikamuodin kauppaan.....	63
4.2 Ekosuunnitteluasetus asettaa vaatimuksia vaatteille	68
4.3 Digitaaliset tuotepassit tuovat läpinäkyvyyttä	70
4.4 Uusi direktiivi tekee yritysvastuusta pakollista	72
4.5 Pakkotyöasetus koskee myös ultrapikamuodin kauppaa	74
5. Uusia toimia ultrapikamuodin kaupan hillitsemiseksi	77
5.1 Pikamuotimaksu tai ”krääsävero” nostaisi ultrapikamuodin hintaa	77
5.2 Uusilla tuotemääräyksillä voidaan sulkea haitallisia tuotteita markkinoilta	80
5.3 Ultrapikamuodin mainonnan kieltäminen	81
5.4 Vaatteiden korjattavuutta voisi edellyttää direktiivillä	83
5.5 Hiilirajamekanismi voitaisiin laajentaa koskemaan myös vaatteita	83
5.6 Vaatteita koskevien tullien korottaminen.....	85
5.7 Kuluttajansuojaa koskevat EU-uudistukset avaavat uusia mahdollisuuksia lainsäädännön korjaamiseen.....	86
5.8 Yhteistyö viranomaisten, päättäjien ja sidosryhmien kesken voi edistää ratkaisuja.....	88
5.9 Informaatiolla voidaan ohjata kuluttajia kestävämpiin valintoihin	90
5.10 Yhteistyö Kiinan kanssa voi hillitä ultrapikamuodin ongelmia	92
6. Yhteenveto	94
Liite 1: Raportin suositukset kootusti	98

1. Johdanto

Vaatteiden liiallisen tuotannon ja kulutuksen on jo pitkään tiedetty kuormittavan merkittävästi ilmastoa¹. Kestävien ratkaisujen sijaan tilanne on mennyt viime vuosina entistä huonompaan suuntaan, kun verkkoalustat ovat mahdollistaneet uutena ilmiönä ja liiketoimintamallina niin sanotun ultrapikamuodin. On arvioitu, että nykyisen kasvu-uran jatkuminen tarkoittaisi, että vaateteollisuuden osuus globaaleista päästöistä olisi peräti neljännes vuonna 2050².

Siinä missä perinteisten vaatetalojen mallistot vaihtuvat muutaman kerran vuodessa, pikamuodissa uusia tuotteita voidaan lanseerata nopeammalla syklillä, jopa viikoittain³. Modernien verkkoalustojen mahdollistamassa ultrapikamuodissa sykli kiihdytetään äärimmilleen ja uusia tuotteita – usein hyvin halvalla hinnalla ja huonolla laadulla – lanseerataan jatkuvasti. Ultrapikamuoti toimii lähes kokonaan verkkoalustoilla, joissa algoritmit auttavat tunnistamaan suositut tuotteet ja kohdentamaan niihin markkinointipanostusta.

2020-luvulla voimaakkaasti yleistynyt ultrapikamuoti on osa ”pakettiralliksi”, ”temutukseksi” tai ”verkkokaupatsunamiksi” kuvattua ilmiötä⁴, jossa kuluttajat tilaavat suoraan Kiinasta Suomeen vuosittain kymmeniä miljoonia paketteja⁵. Ilmiö on kiihtynyt nopeasti: Vuonna 2023 niin sanottuja vähäarvoisia tavaraeriä tuli EU:n ulkopuolelta Suomeen noin 3,4 miljoonaa ja vuonna 2024 jo noin 27,8 miljoonaa⁶. Vuonna 2025 lähetyserien määrä kasvoi jo 40,5 miljoonaan⁷. Varsinaisten pakettien määrä on pienempi, sillä yksi fyysinen paketti voi sisältää yhden tai useamman tavaraerän.

1 Esitetyt arviot vaihtelevat rajauksista ja menetelmistä riippuen, mutta kokoluokka on vähintään useita prosentteja globaaleista kokonaispäästöistä ja osuuden arvioidaan kasvavan tulevaisuudessa. Aihetta käsitellään tarkemmin luvussa 2.2.

2 McKinsey. (2024). *The State of Fashion 2025: Challenges at every turn*. Raportti, s. 122. <https://www.mckinsey.com/~media/mckinsey/industries/retail/our%20insights/state%20of%20fashion/2025/the-state-of-fashion-2025-v2.pdf>

3 Stanton, A. (5.10.2025). What Is Fast Fashion? Our Sustainability Editor Explains. Verkkoartikkeli The Good Trade -sivustolla. <https://www.thegoodtrade.com/features/what-is-fast-fashion/>; Vogue. (24.4.2024). Everything You Need to Know About Fast Fashion. Verkkoartikkeli. <https://www.vogue.com/article/what-is-fast-fashion>

4 Myös termiä ”halpatuonti” on käytetty, mutta koska sillä voidaan tarkoittaa myös halpatuotteiden ammattimaista maahanvientiä, tässä raportissa käytetään yksityisten kuluttajien tekemiin tilauksiin perustuvan ilmiön kuvaamiseen sanaa ”pakettiralli”.

5 Yle. (6.10.2025). Tullin pääjohtaja sanoo, että kiinalaisen verkkokaupan tsunami pitäisi saada loppumaan – tähän on neljä syytä. Verkkoartikkeli. <https://yle.fi/a/74-20182083>

6 Tulli. (18.7.2025). Vuodet 2023 ja 2024: vähäarvoiset, enintään 150 eur tuonti-ilmoitukset, etämyyntinä suomalaisille kuluttajille, tavaraluokittain. Tilastotaulukko. Haettu 24.10.2025 osoitteesta: https://tilastot.tulli.fi/ajankohtaista-tilastoista/eun_ulkopuolinen_etamyynni

7 Tulli. (30.1.2026). Vuodet 2024 ja 2025: vähäarvoiset, enintään 150 eur tuonti-ilmoitukset, etämyyntinä suomalaisille kuluttajille, tavaraluokittain. Tilastotaulukko. Haettu 5.2.2026 osoitteesta: https://tilastot.tulli.fi/ajankohtaista-tilastoista/eun_ulkopuolinen_etamyynni

Tilastoissa näkyy myös Kiinan merkityksen dramaattinen muutos: vuosina 2021–2022 kaikista EU:n ulkopuolelta Suomeen tulleista, alle 150 euron arvoisista tavaraeristä vain noin kolmannes tuli Kiinasta, mutta vuonna 2023 osuus oli jo 82,3 prosenttia, vuonna 2024 peräti 97,7 prosenttia ja vuonna 2025 jo 98,5 prosenttia⁸.

Kuluttajien suoraan Kiinasta tilaamissa paketeissa on enimmäkseen muutaman euron arvoisia käyttötavaroita tai erittäin halpoja vaatteita⁹. Vuonna 2025 Suomeen tuli EU:n ulkopuolelta niin sanottuina vähäarvoisina lähetyksinä noin 11 miljoonaa tekstiilituotetta (keskimääräinen hinta tulli-ilmoitusten perusteella 7,39 euroa) ja noin 5 miljoonaa jalkineparia tai päähinettä (keskimääräinen hinta 5,35 euroa)¹⁰.

Näin suuren, mutta arvoltaan pienen, lähetysmäärän valvontaa on pidetty mahdollisena nykyisillä resursseilla ja lainsäädännöllä. Komission arvion mukaan kaikista EU-alueelle saapuvista lähetyksistä vähemmän kuin joka kymmenestuhannes lähetys tarkastetaan¹¹. Tavaramäärän kasvaessa tarkastettavien lähetysten prosentuaalinen osuus on pudonnut alle puoleen muutamassa vuodessa¹².

Sen lisäksi, että ultrapikamuoti kasvattaa globaalin vaate- ja tekstiiliteollisuuden haitallisia ilmastovaikutuksia, on ilmiöön liitetty myös monia muita vastuullisuusongelmia¹³. Julkissa keskustelussa on kannettu huolta esimerkiksi työntekijöiden oloista¹⁴, tuoteturvalli-

8 Tulli. (n.d.). EU:n ulkopuolisesta etämyynnistä tehtävien enintään 150 euron arvoisten tavaroiden tuonti-ilmoitusten määrä kasvoi nopeasti myös vuoden 2026 ensimmäisellä neljänneksellä. Tiedote. Haettu 30.4.2026 osoitteesta: https://tilastot.tulli.fi/ajankohtaista-tilastoista/eun_ulkopuolinen_etamyyni

9 Tulli. (30.1.2026). Vähäarvoiset, enintään 150 eur tuonti-ilmoitukset 2025. Tilastotaulukko. Haettu 5.2.2026 osoitteesta: https://tilastot.tulli.fi/ajankohtaista-tilastoista/eun_ulkopuolinen_etamyyni; Yle. (6.10.2025). Suomalaisten tilaukset Kiinasta ovat räjähdysmäisessä kasvussa – selvitimme, mitä paketeissa on. Verkkootikeli. <https://yle.fi/a/74-20186819>

10 Tulli. (30.1.2026). Vuodet 2024 ja 2025: vähäarvoiset, enintään 150 eur tuonti-ilmoitukset, etämyyntinä suomalaisille kuluttajille, tavaraluokittain. Tilastotaulukko. Haettu 5.2.2026 osoitteesta: https://tilastot.tulli.fi/ajankohtaista-tilastoista/eun_ulkopuolinen_etamyyni

11 Euroopan komissio. (2025). *Report on controls on products entering the EU market with regard to product compliance in 2024*. Raportti, s. 24. <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/ea5db20e-840f-11f0-9af8-01aa75ed71a1/language-en>

12 Vuonna 2022 tarkastettiin 203 lähetystä miljoonasta, vuonna 2024 enää 82 lähetystä miljoonasta. Ks. Euroopan komissio. (2025). *Report on controls on products entering the EU market with regard to product compliance in 2024*. Raportti, s. 24. <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/ea5db20e-840f-11f0-9af8-01aa75ed71a1/language-en>

13 Muista kuin ilmastoon liittyvistä haittavaikutuksista ks. esim. European Environmental Agency. (2.5.2025). Textiles. Verkkootikeli. <https://www.eea.europa.eu/en/topics/in-depth/textiles>; Niinimäki, K., Peters, G., Dahlbo, H. et al. (2021). The environmental price of fast fashion. *Nature Reviews Earth & Environment* 1: 189–200. https://finix.aalto.fi/wp-content/uploads/2021/04/Nature_review_Niinimaki-2020.pdf

14 Amnesty. (27.11.2025). Global garment industry profits from denial of right to unionize in major sourcing countries. Tiedote. <https://www.amnesty.org/en/latest/news/2025/11/garment-industry-profits-from-denial-of-right-to-unionize/>; BBC. (13.1.2025). The truth behind your \$12 dress: Inside the Chinese factories fuelling Shein's success. Verkkootikeli. <https://www.bbc.com/news/articles/cdrylgvr77jo>; Finnwatch. (2022). Shein vie vaatebisnestä aivan vääraan suuntaan. Tutkimusartikeli. <https://finnwatch.org/fi/tutkimukset/shein-vie-vaatebisnestae-aivan-vaeaeaeen-suuntaan>

suudesta¹⁵, verokertymästä¹⁶ ja tekijänoikeuksien kunnioittamisesta¹⁷. Kasvavaa huolta on esitetty myös eurooppalaisen tekstiiliteollisuuden mahdollisuudesta kilpailla tasavertaisilla säännöillä¹⁸.

Näkemyksistä, että ultrapikamuotiin tulee puuttua, on jaettu Euroopassa laajasti, mutta toimivien keinojen löytäminen ja saattaminen käyttöön on ollut haastavaa. Yksittäisistä maista aktiivinen on ollut esimerkiksi Ranska, jossa ollaan säätämässä monipuolisen keinovalikoiman sisältävä ”pikamuotilaki”¹⁹. Myös valvontaviranomaiset ovat olleet Ranskassa erityisen aktiivisia. Ranskan lisäksi myös muutamissa muissa maissa on säädetty ”krääsäkaupan” rajoittamiseen pyrkiviä käsittelymaksuja EU:n ulkopuolisille verkkokauppatilauksille.

Suomessa eduskuntaa on patisteltu toimiin muun muassa kansalaisaloitteella²⁰, kansanedustajien toimenpideoitteella²¹ sekä Luonto-Liiton kansalaisvetoomuksella²². Työministeri Matias Marttinen asetti marraskuussa 2025 kansallisen työryhmän, jonka tehtävänä on ”kartoittaa kansallisen ja EU-tason ratkaisukeinoja, joilla voidaan puuttua halpatuonnin aiheuttamiin ongelmiin”²³. Se julkaisi suosituksensa maaliskuussa 2026²⁴. Niissä

15 Ks. mm. Greenpeace. (2022). Taking the Shine off SHEIN: A business model based on hazardous chemicals and environmental destruction. Raportti. <https://www.greenpeace.org/international/press-release/56979/taking-the-shine-off-shein-hazardous-chemicals-in-shein-products-break-eu-regulations-new-report-finds/>; Yle. (16.4.2024). MOT: Vaatteet myrkkytessä – käsikirjoitus. Televisio-ohjelma. <https://yle.fi/aihe/a/20-10006610>; Yle. (26.11.2025). Sheinin pikamuodista löytyi vaarallisia kemikaaleja – ”En käyttäisi, jos vielä haluaisin lapsia”, sanoo asiantuntija. Verkkootikkeli. <https://yle.fi/a/74-20196296>

16 Ilta-Sanomat. (11.9.2025). Näin paljon Suomi saisi verotuloja, jos Kiina-roinaa ei ostettaisi. Verkkootikkeli. <https://www.is.fi/taloussanomat/art-2000011487712.html>

17 Independent. (26.7.2023). H&M sues fast fashion retailer Shein for copying its designs. Verkkootikkeli. <https://www.independent.co.uk/life-style/fashion/hm-suing-shein-copyright-infringement-b2382001.html>; Yle. (6.10.2025). Kiinalaisjätti kopioi suomalaisen neuleen – käyttää suunnittelijan omaa kuvaa mainoksessa. Verkkootikkeli. <https://yle.fi/a/74-20186714>

18 Le Monde. (16.9.2025). European textile industry urges EU to take action against Chinese platforms like Shein. Verkkootikkeli. https://www.lemonde.fr/en/economy/article/2025/09/16/european-textile-industry-urges-eu-to-take-action-against-chinese-platforms-like-shein_6745445_19.html

19 Assemblée Nationale. (10.6.2025). Proposition de loi modifiée par le sénat, visant à réduire l’impact environnemental de l’industrie textile. Lakiesitys. https://www.assemblee-nationale.fr/dyn/17/textes/l17b1557_proposition-loi

20 Krääsätalous kuriin. (n.d.). Kampanjasivusto. Haettu 14.10.2025 osoitteesta: <https://kraasatalouskuriin.fi/>

21 Eduskunta. (8.4.2024). Toimenpideoite TPA 16/2024 vp. <https://www.parliament.fi/asiat-ja-aanestykset/valtiopaivaasiat/asiakirjat/edkunnus/EDK-2024-AK-13832>

22 Luonto-Liitto. (n.d.). Halpa hinta, kallis hinta: ultrapikamuodin vaikutukset ympäristöön ja yhteiskuntaan. Verkkosivu. Haettu 29.5.2026 osoitteesta: <https://luontoliitto.fi/ultrapikamuodin-vaikutukset/>

23 Työ- ja elinkeinoministeriö. (10.11.2025). Ministeri Marttinen asetti työryhmän selvittämään ratkaisuja halpatuonnin ja verkkokaupan ongelmiin. Tiedote. <https://valtioneuvosto.fi/-/1410877/ministeri-marttinen-asetti-tyoryhman-selvittamaan-ratkaisuja-halpatuonnin-ja-verkkokaupan-ongelmiin>

24 Työ- ja elinkeinoministeriö. (2026). Halpatuontiin liittyvien ongelmien ratkaisuja pohtivan työryhmän raportti. Raportti. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-327-730-4>

korostettiin sekä EU-tason ratkaisujen tarpeellisuutta että kansallisesti valvonnan vahvistamista. Hallitus ilmoitti tuoreeltaan käynnistävänsä jatkovalmistelun suositusten pohjalta²⁵.

Useat puolueet ja yksittäiset poliitikot ovat myös ilmaisseet tukensa halpatavaran tuonnin rajoittamiselle²⁶ ja ehdottaneet ratkaisuksi tarkemmin esimerkiksi ”krääsäveroa”²⁷. Käsitellessään krääsätaloutta koskevaa kansalaisaloitetta eduskunta edellytti huhtikuussa 2026, että hallitus selvittää kansallisia toimia pakettiralliin puuttumiseksi ja valmistelee viipymättä tähän liittyvää lainsäädäntöä.²⁸

Tässä raportissa selvitetään, miten ultrapikamuodin haitallisiin ympäristö- ja ihmisoikeusvaikutuksiin voitaisiin puuttua. Luku 2 kokoaa taustatietoa ultrapikamuodista ja sen haitallisista vaikutuksista. Luvussa 3 esitellään nykyistä lainsäädäntöä ja sen haasteita, luvussa 4 käydään läpi jo pitkälle päätöksenteossa edennyttä uutta lainsäädäntöä ja luvussa 5 kokonaan uusia keinoja, joilla haitallisiin vaikutuksiin voitaisiin puuttua. Raportin lopussa on yhteenveto (luku 6). Kaikki raporttiin sisältyvät suositukset on koottu raportin loppuun (Liite 1).

Raportti on rahoitettu Finnwatchin keräämällä joukkorahoituksella ja Palkansaajasäätiön tuella.

25 Työ- ja elinkeinoministeriö. (9.3.2026). Raportti: halpatuonnin ongelmia ratkotaan – pitkäjänteiset ratkaisut vaativat myös EU-vaikuttamista. Tiedote. <https://tem.fi/-/raportti-halpatuonnin-ongelmia-ratkotaan-pitkajanteiset-ratkaisut-vaativat-myos-eu-vaikuttamista>

26 HS. (18.10.2025). Krääsäkaupan kuriin paneminen saa tukea myös kokoomuksesta: ”Täyttä roskaa”. Verkkootikkeli. <https://www.hs.fi/politiikka/art-2000011568421.html>; SDP. (10.5.2024). SDP:n Pinja Perholehto: Hardcore-pikamuodin markkinointi kiellettävä EU-tasolla. Tiedote. <https://www.sdp.fi/ajankohtaista/sdpn-pinja-perholehto-hardcore-pikamuodin-markkinointi-kiellettava-eu-tasolla/>; Vihreät. (7.1.2025). Krääsän verkkokauppa kiihtyi Suomessa – Vihreiden Tiina Elo esittää krääsäkauppakieltoa. Tiedote. <https://www.sttinfo.fi/tiedote/70795152/kraasan-verkkokauppa-kiihtyi-suomessa-vihreiden-tiina-elo-esittaa-kraasakauppakieltoa?publisherId=69818932&lang=fi>

27 Keskusta. (2024). Parempi vaihtoehto, uusi suunta Suomelle. Raportti, s. 19. <https://keskusta.fi/wp-content/uploads/2025/11/Keskusta-Parempi-vaihtoehto-uusi-suunta-Suomelle-2025.pdf>; Vihreät. (2025). Rohkeutta valita toisin, vihreiden vaihtoehtobudjetti 2026. Raportti, s. 7. https://www.vihreat.fi/wp-content/uploads/2025/11/Vihreat_Vaihtoehtobudjetti_2026_Master_WEBFINAL.pdf

28 Eduskunta. (23.4.2026). Eduskunta edellyttää hallitukselta tiukempia toimia krääsätaloutta vastaan. Tiedote. <https://www.parliament.fi/tiedotteet/eduskunta-edellyttaa-hallitukselta-tiukempia-toimia-kraasataloutta-vastaan>

2. Ultrapikamuoti ja sen haitalliset vaikutukset

2.1 Mitä on ultrapikamuoti?

Ultrapikamuodilla ei ole tarkkarajaista määritelmää, mutta termiä käytetään yleisesti kuvaamaan niin sanotun pikamuodin äärimmäistä muotoa²⁹. Jo pidempään käytössä olleella termillä ”pikamuoti” tarkoitetaan vaatteiden suunnittelun, tuotannon ja markkinoinnin mallia, jossa korostuu muotitrendien mukaisten vaatteiden ja tekstiilien tarjoaminen kuluttajille nopeasti ja edullisesti³⁰. Määritelmällisesti pikamuoti eroaa siis tavallisista käyttövaatteista siinä, että se pyrkii seuraamaan muotitrendejä, ja perinteisestä muodista taas siinä, että vaatteiden tuotanto on nopeaa ja tähtää matalaan hintaan³¹. Pikamuoti-termiin liitetään usein myös muita merkityksiä liittyen esimerkiksi intensiiviseen uusien tuotteiden lanseeraamiseen³², huonoon laatuun³³, vaatteiden ylikulutukseen³⁴ ja siitä johtuviin ympäristöongelmiin³⁵.

Ultrapikamuoti ei ole pikamuodista erillinen ilmiö vaan pikemminkin sen äärimmäinen alalaji, jossa korostuvat pikamuodille tyypilliset piirteet kuten intensiivinen tuotevalikoiden kasvattaminen ja halpa hinta. Ultrapikamuodin kauppapaikkoina pidetään muun

29 Dzhengiz, T., Haukkala, T. & Sahimaa, O. (2023). (Un)Sustainable transitions towards fast and ultra-fast fashion. *Fashion and Textiles* 10:19. <https://doi.org/10.1186/s40691-023-00337-9>; OECD. (16.10.2025). Hitting the headlines: The ultra-fast fashion business model and responsible business conduct. Verkkoartikkeli. <https://www.oecd.org/en/blogs/2025/10/hitting-the-headlines-the-ultra-fast-fashion-business-model-and-responsible-business-conduct.html>; The Fashion Law. (n.d.). Ultra-Fast Fashion. Verkkoartikkeli. Haettu 13.1.2026 osoitteesta: <https://www.thefashionlaw.com/resource-center/ultra-fast-fashion/>

30 Merriam-Webster. (n.d.). Fast fashion. Verkkosivu. Haettu 25.2.2026 osoitteesta: <https://www.merriam-webster.com/dictionary/fast%20fashion>

31 Anguelov, N. (2015). *The Dirty Side of the Garment Industry: Fast Fashion and Its Negative Impact on Environment and Society*. Kirja, s. 2–3. https://www.researchgate.net/publication/339474106_The_Dirty_Side_of_the_Garment_Industry_Fast_Fashion_and_Its_Negative_Impact_on_Environment_and_Society

32 Anguelov, N. (2015). *The Dirty Side of the Garment Industry: Fast Fashion and Its Negative Impact on Environment and Society*. Kirja, s. 2. https://www.researchgate.net/publication/339474106_The_Dirty_Side_of_the_Garment_Industry_Fast_Fashion_and_Its_Negative_Impact_on_Environment_and_Society

33 Long, X. & Nasiry, J. (2019). Sustainability in the Fast Fashion Industry. SSRN. https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3486502

34 Brydges, T. (15.3.2024). Ultra-fast fashion is a disturbing trend undermining efforts to make the whole industry more sustainable. Verkkoartikkeli. <https://theconversation.com/ultra-fast-fashion-is-a-disturbing-trend-undermining-efforts-to-make-the-whole-industry-more-sustainable-224253>

35 Bick, R., Halsey, E. & Ekenga, C.C. (2018) The global environmental injustice of fast fashion. *Environmental Health* 17. <https://doi.org/10.1186/s12940-018-0433-7>

muassa Boohoota, Cideriä, Fashion Novaa, Missguidedia, PrettyLittleThingiä ja Sheiniä³⁶. Myös AliExpress ja Temu, joiden alustoilla myydään paljon muitakin tavaraa, voidaan katsoa ultrapikamuodin kauppapaikoiksi³⁷.

Siinä, missä perinteiseksi pikamuodiksi lasketaan tyypillisesti myös edullisia muotituotteita myyvien kivijalkaliikkeiden liiketoiminta, ultrapikamuodin kauppa keskittyy verkkoon. Ultrapikamuodille on tyypillistä, että uusia tuotteita lanseerataan päivittäin verkkoalustalla, jonka algoritmit seuraavat käyttäjien toimintaa ja auttavat alustalla toimivia tuottajia kohdistamaan tuotantoa ja mainontaa parhaiten myyviin tuotteisiin³⁸. Ultrapikamuodille tunnusomaisia piirteitä ovatkin valtavan suuret ja nopeasti vaihtuvat tuotevalikoimat, joita tarjotaan kuluttajalle yhdellä yhtenäisellä alustalla.

Pikamuotia ja ultrapikamuotia on pyritty määrittelemään myös lainsäädännössä. Esimerkiksi EU:n jätedirektiivin resitaaleissa todetaan, että pikamuodin ja ultrapikamuodin tunnistamiseen voidaan käyttää kriteerejä ”kuten tuotevalikoiman laajuus (tuottajan myyntiin tarjoamien tuotenimikkeiden lukumäärä, määritellyin markkinasegmenttien kynnysarvoin), tuotetarjonnan tiheys (tuottajan myyntiin tarjoamien tuotenimikkeiden lukumäärä markkinasegmenttiä kohti tietyssä ajanjaksona) tai korjauskannustin (tuotteen korjaamisen todennäköisyys, kun korjauskulut suhteutetaan hintaan tai tuottajan tarjoaman korjauspalvelun perusteella)”³⁹.

Myös Ranskassa kaavailtu ”pikamuotilaki” määrittelee lain kohteena olevan ultrapikamuodin siten, että sillä tarkoitetaan tuotantoa ja markkinointia, jonka katsotaan johtavan vaatteiden käyttöiän lyhenemiseen joko siten, että markkinoille tuodaan suuri määrä uusia tuotteita, tai siten, että tuotteiden korjaamiseen on matala kannustin⁴⁰. On arvioitu, että muotoilut on räätälöity kohdistumaan Sheiniin ja Temuun, mutta säästämään perinteisiä pikamuotitoimijoita kuten H&M ja Zara. Se, ketä laki täsmälleen koskee ja millä perus-

36 Commons. (14.10.2023). Fast Fashion vs. Ultra-Fast Fashion: What's the Difference? Verkkootikkeli. <https://www.thecommons.earth/blog/fast-fashion-vs-ultra-fast-fashion-whats-the-difference>; Fashion Law. (n.d.). Ultra-Fast Fashion. Verkkosivu. Haettu 27.2.2026 osoitteesta: <https://www.thefashionlaw.com/resource-center/ultra-fast-fashion/>; The Atlantic. (6.2.2021). Ultra-fast Fashion Is Eating the World. Verkkootikkeli. <https://www.theatlantic.com/magazine/archive/2021/03/ultra-fast-fashion-is-eating-the-world/617794/>

37 Le Monde. (16.9.2024). Ultra-fast fashion: 'AliExpress, Shein and Temu are caught up in the customs battle'. Verkkootikkeli. https://www.lemonde.fr/en/international/article/2024/09/16/ultra-fast-fashion-aliexpress-shein-and-temu-are-caught-up-in-the-customs-battle_6726272_4.html

38 Dzhengiz, T., Haukkala, T. & Sahimaa, O. (2023). (Un)Sustainable transitions towards fast and ultra-fast fashion. *Fashion and Textiles* 10:19. <https://doi.org/10.1186/s40691-023-00337-9>; OECD. (16.10.2025). Hitting the headlines: The ultra-fast fashion business model and responsible business conduct. Verkkootikkeli. <https://www.oecd.org/en/blogs/2025/10/hitting-the-headlines-the-ultra-fast-fashion-business-model-and-responsible-business-conduct.html>; The Fashion Law. (n.d.). Ultra-Fast Fashion. Verkkootikkeli. Haettu 13.1.2026 osoitteesta: <https://www.thefashionlaw.com/resource-center/ultra-fast-fashion/>

39 Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2025/1892 jätteistä. https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/HTML/?uri=OJ:L_202501892

40 Assemblée Nationale. (10.6.2025). Proposition de loi modifiée par le sénat, visant à réduire l'impact environnemental de l'industrie textile. Lakiesitys. https://www.assemblee-nationale.fr/dyn/17/textes/17b1557_proposition-loi

teella, on kuitenkin tarkoitus määritellä tarkemmissa kriteereissä, jotka on määrä asettaa Ranskan pikamuotilain toimeenpanon yhteydessä.⁴¹

Euroopan komissio arvioi parhaillaan, onko Ranskan kaavailema laki EU-lainsäädännön mukainen. Tämän arvioinnin yhteydessä sekä komissio että jäsenmaista Luxemburg, Puola ja Ruotsi ovat nostaneet esiin muun muassa sen, ettei pikamuodin määritelmä ole laissa riittävän täsmällinen ja että verkkokauppaan kohdistuvat kansalliset toimet voivat olla ristiriidassa EU:n yhteismarkkinaa kuuluvan tavaroiden vapaan liikkuvuuden periaatteen kanssa ja että Ranskan tulisi huomioida nämä seikat tarkemmin.⁴²

Tuotemäärän, laadun ja hinnan lisäksi ultrapikamuoti eroaa tavallisesta pikamuodista usein myös liiketoimintamallin osalta. Ultrapikamuodissa tuotantoa ohjataan suoraan tuotekohtaisen kysynnän perusteella sen sijaan, että kysyntää pyritäisiin perinteisen pikamuodin tapaan ennakoimaan ja tuottamaan tämän arvion perusteella tuotteita varastoon. Tästä syystä ultrapikamuodin liiketoimintamallia on kutsuttu myös reaaliaikaiseksi muodiksi (engl. *real-time fashion*)⁴³ tai kaupaksi (engl. *real-time retail*)⁴⁴ sekä kysyntä-vetoiseksi liiketoimintamalliksi (engl. *on-demand business model*)⁴⁵.

Toimitusten osalta liiketoiminta perustuu usein ainakin osittain niin sanottuun F2C-malliin (engl. *factory to consumer*). Mallissa verkkokauppa toimii alustana, jolla tuottajayritykset voivat käydä suoraa kuluttajakauppa ja tuotteet toimitetaan suoraan tehtaalta kuluttajille⁴⁶. Tästä käytetään joskus myös englanninkielistä termiä dropshipping tai lyhennettä DTC (engl. *direct to consumer*), joilla viitataan siihen, ettei myytävä tavara ole missään vaiheessa kuluttajalle näkyvän myyjän hallussa (esim. verkkoalustan omassa varastossa)⁴⁷.

41 Euronews. (11.6.2025). French Senate backs law to regulate ultra fast fashion giants Shein and Temu. Verkkootikkeli. <https://www.euronews.com/my-europe/2025/06/11/french-senate-backs-law-to-regulate-ultra-fast-fashion-giants-shein-and-temu>; ReedSmith. (25.9.2025). Always in Season: Luxury, Fashion, and the Law — France adopts fast fashion bill to curb textile industry's environmental impacts. Verkkootikkeli. <https://viewpoints.reedsmith.com/post/102169a/always-in-season-luxury-fashion-and-the-law-france-adopts-fast-fashion-bill>

42 Euroopan komission TRIS-palvelu. (n.d.). Draft Law aimed at reducing the environmental impact of the textile industry. Verkkosivu. Haettu 2.2.2026 osoitteesta: <https://technical-regulation-information-system.ec.europa.eu/en/notification/27032>

43 Daxue Consulting. (19.6.2025). Viral success, ethical controversy: Dissecting Shein's marketing strategy. Verkkootikkeli. <https://daxueconsulting.com/shein-market-strategy/>

44 Yale Climate Connections. (19.9.2024). Shein is officially the biggest polluter in fast fashion. Verkkootikkeli. <https://yale-climateconnections.org/2024/09/shein-is-officially-the-biggest-polluter-in-fast-fashion-ai-is-making-things-worse/>

45 Shein Group. (n.d.). Our On-Demand Business Model. Verkkosivu. Haettu 27.2.2026 osoitteesta: <https://www.shein-group.com/our-business/our-business-model/>

46 Scayle. (2024). New World Order, A Guide to Temu & Shein – And the Best Practices You Should Steal. Raportti. <https://www.scayle.com/library/blog/temu-shein-disrupting-ecommerce/>; The Low Down. (11.8.2025). Despite tariffs, Temu and SHEIN continue to grow? Verkkootikkeli. <https://thelowdown.momentum.asia/despite-tariffs-temu-and-shein-continue-to-grow/>

47 Työ- ja elinkeinoministeriö. (2026). *Halpatuontiin liittyvien ongelmien ratkaisuja pohtivan työryhmän raportti*. Raportti, s. 10. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-327-730-4>; Verohallinto. (n.d.). Arvonlisäverotus: Dropshipping eli verkkokauppa ilman varastoa. Verkkosivu. Haettu 27.2.2026 osoitteesta: <https://www.vero.fi/yritykset-ja-yhteisot/verot-ja-maksut/arvonlisaverotus/ulkomaankauppa/dropshipping/>

Toisaalta ultrapikamuodin tunnetuimmilla toimijoilla⁴⁸ Sheinillä (ks. luku 2.5) ja Temulla (ks. luku 2.6) on myös varastotoimintaa EU-alueella⁴⁹. Sheinillä on myös omia tuotebrändejä.

Ultrapikamuodin suosio perustuu ennen kaikkea matalaan hintaan. Tullille tehtyjen ilmoitusten perusteella vuonna 2025 EU:n ulkopuolelta tilattujen vaatteiden keskimääräinen hinta oli 7,39 euroa⁵⁰. Selvitysten mukaan valtaosa suomalaisista ostaa tavaroita verkosta, ja ultrapikamuodille tyypillisiä piirteitä eli halpaa hintaa ja laajaa valikoimaa pidetään kyselyiden perusteella tärkeimpinä syinä suosia ulkomaisia verkkokauppoja⁵¹.

Ultrapikamuodin markkinointi on usein hyvin intensiivistä, ja ultrapikamuotialustoja on arvosteltu niin sanotuista ”pimeistä käytännöistä”. Pimeillä käytännöillä tarkoitetaan toimintoja, joilla harhautetaan tai muuten saadaan kuluttaja tekemään jotain sellaista, jota hänen ei ollut alun perin tarkoitus tehdä⁵². Tällaiset käytännöt voivat liittyä esimerkiksi siihen, että asiakkaalle luodaan kiireen tuntua (esimerkiksi käyttämällä ”tarjous päättyy pian”- tai ”tuotetta rajallinen määrä” -väitteitä), pyritään piilottamaan olennaista tietoa (esimerkiksi käyttämällä pientä kirjasinta) tai ostoskoriin lisätään automaattisesti tuotteita tai lisäpalveluita. Esimerkiksi saksalaisten kulutusjärjestöjen keskusjärjestö on nostanut esiin pimeiden käytäntöjen käyttöä verkkokauppojen ja -alustojen kuten AliExpressin, Sheinin, Temun ja Wishin toiminnassa⁵³.

48 Harvard Business School. (25.4.2023). How SHEIN and Temu Conquered Fast Fashion—and Forged a New Business Model. Verkkoartikkeli. <https://www.library.hbs.edu/working-knowledge/how-shein-and-temu-conquered-fast-fashion-and-forged-a-new-business-model>

49 PDD Holdings. (2025). Form 20-F. Vuosiraportti Yhdysvaltain arvopaperiviranomaiselle, s. 92. <https://investor.pddholdings.com/static-files/45cbaffa-52fc-46de-ad07-4e162b27a46d>, Shein Group. (22.12.2025). SHEIN Opens State-of-the-Art European Logistics Hub in Wrocław, Poland, Lifting Total Jobs Created in Poland to 5,000. Tiedote. <https://www.sheingroup.com/newsroom/shein-opens-state-of-the-art-european-logistics-hub-in-wroclaw-poland-lifting-total-jobs-created>; Talouselämä. (19.4.2025). Temulta erikoinen väite: Myy Suomessa tavaraa, joka tulee ”paikallisesta varastosta”. Verkkoartikkeli. <https://www.talouselama.fi/uutiset/a/c87e9825-7f0b-41cd-93a8-e3ccc5009e8e>

50 Tulli. (30.1.2026). Vuodet 2024 ja 2025: vähäarvoiset, enintään 150 eur tuonti-ilmoitukset, etämyyntinä suomalaisille kuluttajille, tavaraluokittain. Tilastotaulukko. Haettu 5.2.2026 osoitteesta: https://tilastot.tulli.fi/ajankohtaista-tilastoista/eun_ulkopuolinen_etamyynti

51 Paytrail. (2025). Verkkokauppa Suomessa 2025. Raportti. <https://www.paytrail.com/raportti/verkkokauppa-suomessa-2025>; Posti. (2025). Verkkokauppamittari, kevät 2025. Raportti. <https://digitalcommerce.fi/wp-content/uploads/2025/02/Verkkokauppamittari-kevat-2025.pdf>

52 KKV. (n.d.). Pimeät käytännöt. Verkkoartikkeli. Haettu 13.1.2025 osoitteesta: <https://www.kkv.fi/kuluttaja-asiat/huijaukset/pimeat-kaytannot/>

53 Verbraucherzentrale Bundesverband. (2025). Manipulatives Design Auf Onlinemarktplätzen und Social-Mediaplattformen. Raportti. https://www.vzbv.de/sites/default/files/2025-01/vzbv_Dark-Patterns_Untersuchung.pdf

Ultrapikamuodin markkinoinnissa hyödynnetään myös tekoälyä⁵⁴ ja pelillistäviä elementtejä⁵⁵. Sosiaalisessa mediassa ultrapikamuotialan yritykset taas pyrkivät aktivoimaan niin tavallisia käyttäjiä kuin suuren seuraajamäärän vaikuttajia esittelmään tuotteita⁵⁶. Yksi sosiaalisessa mediassa suosittu näkyvyyden muoto ovat ns. haul-videot, joilla seuraajille esitellään tai sovitetaan tilattuja tuotteita⁵⁷. Eurooppalaisten kuluttajajärjestöjen kattojärjestö BEUC:in julkaiseman raportin mukaan influensserien sisällöt voivat johtaa kuluttajia harhaan, sillä niistä on usein vaikea erottaa, tehdäänkö suosituksia vilpittömästi omalla persoonalla vai osana kaupallista yhteistyötä⁵⁸. Raportin mukaan videot voivat myös ruokkia ylikulutusta, sillä vaatteiden ostaminen esitetään usein keinona esimerkiksi hankkia sosiaalista hyväksyntää, rakentaa omaa identiteettiä tai hallita stressiä.

Sosiaalinen media on ultrapikamuodin liiketoimintamallissa paitsi kanava perinteiselle mainonnalle tai vaikuttajien kanssa tehtävällä yhteistyöllä, myös tapa seurata trendejä ja ohjata siten omaa tarjontaa suuntaan, jossa on havaittu nousevaa kysyntää⁵⁹.

Ultrapikamuoti nivoutuu osaksi niin sanottua pakettirallia. Esimerkiksi Tullin tilastojen mukaan Suomeen EU:n ulkopuolelta saapuvissa vähäarvoisissa lähetyksissä on hyvin usein vaate- ja tekstiilituotteita⁶⁰. Sekä vaatteisiin ja tekstiileihin että muihin tuotteisiin liittyvä pakettiralli on kiihtynyt viime vuosina. Viimeaikaisessa kehityksessä osansa saattaa olla myös sillä, että osana Yhdysvalloissa poistettiin vähäarvoisten pakettien tullivapaus. On arvioitu, että tämän seurauksena kiinalaisten verkkokauppojen markkinointia on kohdennettu aiempaa enemmän Euroopan markkinoille⁶¹. Euroopassa vastaavan tullivapauden poistoa vasta valmistellaan (ks. luku 4.1).

54 Ks. esim. Helsingin Sanomat. (31.12.2025). Suomalaiset verkkokaupan ammattilaiset kävivät opintomatalla Kiinassa ja järkyttyivät. Verkkootikkeli. <https://www.hs.fi/talous/art-2000011692990.html>; Yacoub, G.P. & Plé, L.. (21.10.2025). AI and online shopping: how Shein, Temu and others get you hooked. Verkkootikkeli. <https://theconversation.com/ai-and-online-shopping-how-shein-temu-and-others-get-you-hooked-268028>

55 Verbraucherzentrale Bundesverband. (2025). Manipulatives Design Auf Onlinemarktplätzen und Social-Mediaplattformen. Raportti. https://www.vzbv.de/sites/default/files/2025-01/vzbv_Dark-Patterns_Untersuchung.pdf

56 Nie,Y. (2025). The Role of User-Generated Content and Micro-Influencers in Shaping the Global Image of Fast Fashion Brands: A Case Study of SHEIN's Marketing Strategies in North America and Europe. *Advances in Economics, Management and Political Sciences* 160:171–176. <https://aemps.ewapub.com/article/view/19802>

57 Small Business Trends. (17.1.2024). What is a Haul Video and How Can You Use it to Promote Your Retail Business? Verkkootikkeli. <https://smallbiztrends.com/haul-video/>

58 BEUC. (2025). *Influencer Marketing Unboxed, Exposing how the fast fashion and food sectors hook consumers*. Raportti, s. 14–20. https://www.beuc.eu/sites/default/files/publications/BEUC-X-2025-113_Influencer_Marketing_Unboxed_Report.pdf

59 Harvard Business School. (25.4.2023). How SHEIN and Temu Conquered Fast Fashion—and Forged a New Business Model. Verkkootikkeli. <https://www.library.hbs.edu/working-knowledge/how-shein-and-temu-conquered-fast-fashion-and-forged-a-new-business-model>

60 Tulli. (30.1.2026). Vuodet 2024 ja 2025: vähäarvoiset, enintään 150 eur tuonti-ilmoitukset, etämyyntinä suomalaisille kuluttajille, tavaraluokittain. Tilastotaulukko. Haettu 5.2.2026 osoitteesta: https://tilastot.tulli.fi/ajankohtaista-tilastoista/eun_ulkopuolinen_etamyynnti

61 Reuters. (6.5.2025). Exclusive: Shein, Temu ramp up advertising in UK and France as US tariffs hit. Verkkootikkeli. <https://www.reuters.com/business/media-telecom/shein-temu-ramp-up-advertising-uk-france-us-tariffs-hit-2025-05-05/>

2.2 Ultrapikamuoti vie vaateteollisuuden päästöjä väärään suuntaan

Vaate- ja tekstiiliteollisuuden osuus globaaleista päästöistä vaihtelee arviosta riippuen muutamasta prosentista noin kymmeneen prosenttiin⁶². Pikamuodin osuus näistä päästöistä on merkittävä, koska se muodostaa suuren osan globaaleista vaatemarkkinoista ja vielä suuremman osan vaatetuotannon fyysisestä volyymista. Ultrapikamuodin suosion nousu kasvattaa jo muutenkin merkittävästi ilmastoa kuormittavan alan taakkaa.

Vaatteiden päästöjen kasvusta kertoo esimerkiksi Apparel Impact Instituten heinäkuussa 2025 julkaisema päästöarvio, joka perustuu vaateteollisuudessa käytettävien kuitujen tuotantomääriin⁶³. Sen mukaan vaateteollisuuden tuotannon hiilidioksidipäästöt pysyivät vuosina 2019–2022 noin 0,88–0,89 gigatonnissa (CO₂e), mutta nousivat vuonna 2023 noin 0,94 gigatonniin, mikä tarkoittaa vuodessa noin seitsemän prosentin kasvua. Vuoteen 2030 mennessä päästöjen ennakoitaan kasvavan peräti 1,24 gigatonniin, kun puolentoista asteen mukainen polku edellyttäisi päästöjen laskua 0,49 gigatonniin⁶⁴.

Raportin mukaan vuodelle 2023 arvioidun päästöjen kasvun taustalla on erityisesti polyesterin käytön lisääntyminen. Käytetyn metodologian perusteella ei voida vetää suoraan tarkempia johtopäätöksiä, mutta raportin oletuksena on, että polyesterin käytön lisääntymisen taustalla on erityisesti ultrapikamuodin suosio⁶⁵. Esimerkiksi Shein raportoi, että sen omissa vaatteissa käytettävistä kuiduista 81,5 prosenttia on polyesteriä⁶⁶. Öljystä valmistettava polyesteri on synteettinen kuitu, joka on suosittu raaka-aine pikamuodissa monikäyttöisyyden ja edullisuuden vuoksi⁶⁷.

Vaikka ultrapikamuodin, pikamuodin ja muun vaateteollisuuden osuuksia globaaleista päästöistä on vaikea erotella, myös toimijakohtaiset tarkastelut viittaavat siihen, että ilmastovastuu on puutteellista ultrapikamuodin kohdalla. Esimerkiksi kesällä 2025 julkaistun, yhteensä 42 vaateketjua ja -brändiä kattaneen selvityksen perusteella ilmastotyössä on suuria eroja yritysten välillä ja kokonaiskuvassa toimet ovat riittämättömiä⁶⁸. Parhaiten

62 Ks. esim. Finnwatch. (2022). *Mitä pikamuodin jälkeen?* Raportti. <https://finnwatch.org/fi/julkaisut/pikamuodin-jalkeen>; Niinimäki, K., Peters, G., Dahlbo, H. et al. (2021). The environmental price of fast fashion. *Nature Reviews Earth & Environment* 1: 189–200. https://finix.aalto.fi/wp-content/uploads/2021/04/Nature_review_Niinimaki-2020.pdf

63 Apparel Impact Institute. (2025). *Taking Stock of Progress Against the Roadmap to Net Zero 2025*. Raportti, s. 8. <https://apparelimpact.org/wp-content/uploads/2025/07/Taking-Stock-2025.pdf>

64 Apparel Impact Institute käyttää puolentoista asteen mukaisena polkuna 45 prosentin päästövähennystä vuodesta 2020 vuoteen 2030.

65 Apparel Impact Institute. (2025). *Taking Stock of Progress Against the Roadmap to Net Zero 2025*. Raportti, s. 1. <https://apparelimpact.org/wp-content/uploads/2025/07/Taking-Stock-2025.pdf>

66 Shein Group. (2025). *Shein 2024 Sustainability and Social Impact Report*. Vastuullisuusraportti, s. 55. <https://www.shein-group.com/newsroom/shein-s-2024-sustainability-and-social-impact-report>

67 Changing Markets. (2021). *Fossil Fashion, The hidden reliance of fast fashion on fossil fuels*. Raportti, s. 9–11. <https://changingmarkets.org/wp-content/uploads/2021/02/CM-Fossil-Fashion-online-reports-layout.pdf>

68 Stand.Earth. (2025). *Fossil-Free Fashion Scorecard*. Raportti. <https://stand.earth/fashion/wp-content/uploads/sites/8/2025/05/FFF-Scorecard-2025.pdf>

pärjasi ruotsalainen H&M, joka sai tunnustusta muun muassa siitä, että se rahoittaa aktiivisesti tavarantoimittajiensa päästövähennystoimia. Huonoimpien joukossa olivat muun muassa ultrapikamuodista tunnetut Boohoo ja Shein, jotka sai useimmilla mittareilla huonoimman mahdollisen arvosanan. Samaan joukkoon jäivät tosin myös perinteiset vaatebrändit Columbia ja Under Armour. Boohoon keskeisenä puutteena mainittiin muun muassa se, että – toisin kuin esimerkiksi Sheinillä – sillä ei ole absoluuttista päästövähennystavoitetta vaan ainoastaan niin sanottu intensiteettitavoite⁶⁹. Sheinin osalta nostettiin esiin muun muassa suuret ja kasvavat päästöt, joissa logistiikalla oli suuri osuus.

Vaatteiden elinkaaren päästöt vaihtelevat sekä vaatteen, tuotantomaaan että kulutusmaan perusteella. Vaatteiden päästökertoimet vaihtelevat melko paljon, mutta esimerkiksi yhdestä kilosta puuvillaisia T-paitoja aiheutuu päästöä keskimäärin noin kymmenen kilogrammaa, jos logistiikkaa ei huomioida⁷⁰. Yleisesti ottaen kuitujen tuotannon ja vaatteen valmistuksen päästöt ovat noin kolme neljäsosaa vaatteen elinkaaripäästöistä⁷¹. Vaatteen käyttövaiheen, eli erityisesti vaatteiden pesemiseen liittyvän energiankulutuksen päästöt, ovat noin viidenneksen kokonaisuudesta. Siten logistiikalle ja vaatteen loppusijoitukselle (kierrätys tai jätteenkäsittely) lasketut päästöt jäävät tyypillisesti hyvin pieniksi.

Lentorahdin käyttäminen voi kuitenkin kasvattaa logistiikan päästöjä merkittävästi, ja ultrapikamuotiin liittyvän pakettiväyryn kohdalla huoli logistiikan päästöjen kasvusta on perusteltu. Siinä, missä perinteinen ”hitaampi” muoti ehditään usein kuljettaa tuotantomaaista meriteitse Euroopan markkinoille⁷², ultrapikamuodissa tavoitellaan niin nopeita toimituksia suoraan tuotantolaitoksesta kuluttajalle, että ne ovat mahdollisia vain lentorahtia hyödyntämällä. Lentorahdin päästöt arvioidaan tyypillisesti useita kymmeniä kertoja suuremmiksi kuin merikuljetuksissa⁷³. Lentoliikenteen katto-organisaatio ICAO:n laskurin perusteella yhden kilon lentorahtina toimitettu paketti Kiinasta Suomeen aiheuttaa noin kolmen–neljän kilogramman hiilidioksidipäästöt⁷⁴. Lentorahdin käyttäminen laivarahdin sijaan voi kasvattaa esimerkiksi pitkähihaisen paidan koko elinkaaren hiilija-

69 Intensiteettitavoitteella tarkoitetaan päästötavoitetta, joka on sidottu johonkin liiketoiminnan tunnuslukuun. Tällöin absoluuttiset päästöt voivat pysyä ennallaan esimerkiksi tilanteessa, jossa intensiteetti paranee, mutta liiketoiminta kasvaa.

70 Niinimäki, K., Peters, G., Dahlbo, H. et al. (2021). The environmental price of fast fashion. *Nature Reviews Earth & Environment* 1: 189–200. https://finix.aalto.fi/wp-content/uploads/2021/04/Nature_review_Niinimaki-2020.pdf

71 Niinimäki, K., Peters, G., Dahlbo, H. et al. (2021). The environmental price of fast fashion. *Nature Reviews Earth & Environment* 1: 189–200. https://finix.aalto.fi/wp-content/uploads/2021/04/Nature_review_Niinimaki-2020.pdf

72 Esimerkiksi ruotsalaisketju H&M raportoi, että lentorahdin osuus oli sen toiminnassa vuonna 2024 vain kolme prosenttia. Ks. H&M Group. (2025). Annual & Sustainability Report 2024. Vuosiraportti, s. 63. <https://hmgroupp.com/wp-content/uploads/2025/03/HM-Group-Annual-and-sustainability-report-2024.pdf>

73 Ks. esim. Business and Human Rights Center. (28.6.2024). Shein and Temu accused of extreme pollution despite their rapid business growth. Verkkoartikkeli. <https://www.business-humanrights.org/en/latest-news/shein-et-temu-accused-C3%A9s-dextr%C3%A4me-pollution-malgr%C3%A9-leur-succ%C3%A8s-fulgurant/>; UK Government. (n.d.) Government conversion factors for company reporting of greenhouse gas emissions. Verkkosivu. Haettu 9.1.2026 osoitteesta: <https://www.gov.uk/government/collections/government-conversion-factors-for-company-reporting>

74 ICAO. (n.d.). Carbon Emissions Calculator. Verkkosivu. Haettu 5.2.2026 osoitteesta: <https://iccc.icao.int/calculator>

lanjälkeä arviolta noin kolmanneksella⁷⁵. Todellinen haitallinen vaikutus ilmastoon voi olla vielä tätä suurempi, sillä lentäminen lämmittää ilmastoa myös muuten kuin pelkän polttoaineen käytön päästön verran⁷⁶.

Ultrapikamuodin volyymi ja lentorahdin käytön lisääntyminen aiheuttaa merkittäviä päästöjä. Usein siteeratun arvion mukaan pelkästään Sheinin ja Temun pakettien määrä on niin suuri, että erikseen toimitettuna niiden kuljettamiseen tarvittaisiin päivittäin noin 90 rahtikonetta⁷⁷. Koska taustalla oleva arvio on tehty alkuvuodesta 2024, voi todellinen määrä olla jo selvästi suurempi⁷⁸.

Kuva: Shane Hoggatt, Shutterstock

Ultrapikamuodin kauppaan kuuluva nopeus edellyttää tyypillisesti lentorahdin käyttöä.

75 Public Eye. (8.11.2023). Zara fuels climate crisis with thousands of tons of airborne fashion. Verkkoartikkeli. <https://www.publiceye.ch/en/topics/fashion/zara-fuels-climate-crisis-with-thousands-of-tons-of-airborne-fashion>

76 Niin sanotut hiilidioksidiin liittymättömät vaikutukset (engl. non-CO2 impacts) vaihtelevat erilaisten tekijöiden perusteella, mutta yleisesti ottaen vaikutusta pidetään vähintään samansuuruisena kuin suorien päästöjen vaikutusta. Ks. esim. Klöwer, M., Allen, M.R., Lee, D.S. et al. (2021). Quantifying aviation's contribution to global warming. *Environmental Research Letters* 16, 10. <https://iopscience.iop.org/article/10.1088/1748-9326/ac286e>; Lee, D.S., Fahey, D.W., Skowron, A. et al. (2021). The contribution of global aviation to anthropogenic climate forcing for 2000 to 2018. *Atmospheric Environment* 244. <https://doi.org/10.1016/j.atmosenv.2020.117834>

77 Assemblée Nationale. (2025). *Rapport d'information déposé en application de l'article 145 du règlement, par la commission du développement durable et de l'aménagement du territoire, en conclusion des travaux d'une mission d'information sur les contrôles des produits importés en France dans le cadre des politiques de réciprocité*. Raportti. https://www.assemblee-nationale.fr/dyn/17/rapports/cion-dvp/l17b2252_rapport-information; Ilta-Sanomat. (6.7.2024). Näin monta Boeing-rahtikonetta lennättää joka päivä Temun ja Sheinin tuotoksia. Verkkoartikkeli. <https://www.is.fi/taloussanomat/art-2000010529588.html>

78 Talousmedia Forbesin mukaan arvion on tehnyt konsulttiyhtiö Cargo Facts Consulting helmikuussa 2024. Sheinin ja varsinkin Temun on arvioitu kasvattaneet sen jälkeen liikevaihtoaan selvästi. Ks. ECDB. (2025). *Global eCommerce Outlook 2026*. Raportti, s. 13. <https://ecdb.com/whitepaper/global-ecommerce-outlook-2026>; Forbes. (22.5.2024). You're Buying So Much From Temu And Shein The Air Cargo Industry Can't Keep Up. Verkkoartikkeli. <https://www.forbesafrica.com/daily-cover-story/2024/05/22/youre-buying-so-much-from-temu-and-shein-the-air-cargo-industry-cant-keep-up>

Sheinin kohdalla tilannetta avaa yhtiön vuoden 2024 päästöjä koskeva raportti, jonka mukaan lähes kolmannes sen kaikista päästöistä syntyi logistiikasta. Nämä päästöt kasvovat lähes 14 prosenttia vuodesta 2023.⁷⁹ Ruotsalaisen pikamuotiketju H&M:n kohdalla logistiikan osuus oli vain noin viisi prosenttia⁸⁰. Suurista lentopäästöistään kritisoidun⁸¹ espanjalaisen Inditexin kohdalla logistiikan päästöjen osuus oli viidennes eli siltäkin selvästi Sheiniä vähemmän⁸². Yhteensä 42 vaatealan yritystä kattaneessa selvityksessä logistiikkapäästöjen keskimääräinen osuus kokonaispäästöistä oli alle kymmenen prosenttia⁸³. Samassa raportissa moitittiin suurta osaa yrityksiä siitä, että ne eivät kerro avoimesti lentorahdin osuutta logistiikassaan tai erittele siitä aiheutuvia päästöjä.

Vaatteen koko elinkaaren osalta merkitystä on myös käyttövaiheessa syntyvillä päästöillä. Niiden osalta on syytä huomioida, että tuotekohtaisessa päästölaskennassa oletetaan yleensä tietty määrä käyttökertoja⁸⁴. Huonolaatuinen ultrapikamuoti ei välttämättä kestä käytössä yhtä pitkään, jolloin käyttövaiheen todelliset päästöt voivat jäädä pienemmiksi kuin kestävämmällä vaatteella⁸⁵. Koska korvaavan tuotteen tuotannon – ja mahdollisen lentorahdin – päästöt ovat kuitenkin merkittävät, ei lyhyeksi jäävä käyttöikä ole ilmaston kannalta kestävää, vaikka se laskennallisia tuotepäästöjä vähentäisikin.

Ultrapikamuodin ilmastolle aiheuttama ongelma kiteytyy siihen, että liiketoimintamalli on ristiriidassa sen kanssa, että ilmastovaikutuksen vähentämiseksi tulee vähentää merkittävästi uusien vaatteiden tuotantoa. Esimerkiksi Hot or Cool -instituutti on esittänyt, että puolentoista asteen tavoitteen mukaisessa elämäntavassa uusia vaatteita tulisi hankkia vuosittain vain noin viisi kappaletta ja niiden keskimääräinen käyttöikä tulisi saada venytettyä selvästi yli kymmeneen vuoteen⁸⁶.

79 Raportti ei tosin erottele ns. downstream- ja upstream-logistiikkaa vaan kaiken logistiikan päästöt on ilmaistu yhdellä luvulla. Ks. Shein Group. (2025). Shein 2024 Sustainability and Social Impact Report. Vastuullisuusraportti, s. 47. <https://www.sheingroup.com/newsroom/shein-s-2024-sustainability-and-social-impact-report>

80 H&M Group. (2025). Annual & Sustainability Report 2024. Vuosiraportti, s. 64. <https://hmgroupp.com/wp-content/uploads/2025/03/HM-Group-Annual-and-sustainability-report-2024.pdf>

81 Public Eye. (8.11.2023). Zara fuels climate crisis with thousands of tons of airborne fashion. Verkkootikkeli. <https://www.publiceye.ch/en/topics/fashion/zara-fuels-climate-crisis-with-thousands-of-tons-of-airborne-fashion>

82 Inditex. (2025). Consolidated Statement of Non-Financial Information and Sustainability Information 2024. Vastuullisuusraportti, s. 166. <https://www.inditex.com/itxcomweb/api/media/77dca039-4cbc-4665-ab47-d2eebbd3aac9/Sustainabilityreport2024.pdf?t=1742203076231>

83 Stand.Earth. (2025). Fossil-Free Fashion Scorecard. Raportti, s. 47–49. <https://stand.earth/fashion/wp-content/uploads/sites/8/2025/05/FFF-Scorecard-2025.pdf>

84 Esimerkiksi EU:n PEFCR-laskentasäännöissä voidaan käyttää oletusta, että T-paitaa käytetään 45 ja takkia 100 kertaa. Ks. Technical Secretariat of the Product Environmental Footprint Category Rules (PEFCR) for Apparel and Footwear. (2025). *Product Environmental Footprint Category Rules: Apparel and Footwear, Version 3.1*. Raportti, s. 23. <https://pefapparel-and-footwear.eu/>

85 Pitkään käytössä olevan vaatteiden päästöt per käyttökerta ovat kuitenkin pienemmät. Ks. esim. Li, Z., Zhou, Y., Zhao, M. et al. (2024). The carbon footprint of fast fashion consumption and mitigation strategies-a case study of jeans. *Science of The Total Environment* 924. https://discovery.ucl.ac.uk/id/eprint/10190661/1/Guan_Revised%20manuscript%20-%20clean%20version.pdf; Sustainable Brand Platform. (19.3.2024). How the Use Phase contributes to Clothing Impacts. Verkkootikkeli. <https://www.sustainablebrandplatform.com/articles/how-the-use-phase-contributes-to-clothing-impacts>

86 Hot or Cool. (2025). A Climate for Sufficiency. Raportti, s. 23 ja s. 33. https://hotorcool.org/wp-content/uploads/2025/10/A_Climate_for_Sufficiency_report_FULL_REPORT-1.pdf

2.3 Ihmisoikeusriskit ovat korkeita ultrapikamuodin kaupassa

Vaateteollisuuteen on perinteisesti liitetty kohonnut riski työelämän oikeuksien polkemisesta⁸⁷. Jo tavallisen pikamuodin kohdalla tämä riski on kohonnut, sillä vaatteiden arvoketjut sijoittuvat usein niin sanottuihin riskimaihin, jotka kilpailevat keskenään muun muassa heikolla työlaainsäädännöllä. Riskimaita yhdistää usein myös matalasti koulutetun työvoiman mukaanlukien siirtotyövoiman suuri määrä sekä matala järjestäytymisaste.

Pikamuodille tyypillinen matala myyntihinta lisää entisestään tuotantoon kohdistuvaa hintakilpailua, jonka aiheuttama paine heijastuu usein työntekijöihin matalina palkkoina, liiallisina ylitoinä ja työturvallisuuspuutteina⁸⁸. Ultrapikamuoti pikamuodin ääri-ilmiönä lisää entisestään näitä riskejä.

Ultrapikamuodin kohdalla riskejä kasvattaa myös alalle tyypillinen *on-demand* -liiketoimintamalli (ks. luku 2.1), jossa tuotannon odotetaan reagoivan nopeasti kysynnän muutoksiin. Tämä tarkoittaa, että tehtaiden mahdollisuudet ennakoida tilauksia voivat olla hyvin rajalliset⁸⁹. Hankintaketjut voivat muuttua nopeasti ja olla hyvin pirstaleisia, mikä tarkoittaa, että työntekijöiden oloihin liittyvä riskienhallinta ja vastuullisuuden pitkäjänteinen kehittäminen esimerkiksi pitkien ostosuhteiden kautta on haastavaa⁹⁰.

Kansalaisjärjestö China Labour Watch on tutkinut ultrapikamuotibrändien kuten Sheinin tavarantoimittajien käyttämää alihankintajärjestelmää Kiinan Guangzhoussa Kanglen kylän alueella. Järjestön mukaan vaatetehtaiden *on-demand* -tuotantomalli perustuu laajamittaiseen ja hajautettuun alihankintajärjestelmään, jossa sadat pienet työpajat kilpailevat alialihankintana teetettävistä tilauksista. Pienet työpajat ottavat vastaan pieniä erätilauksia suuremmilta tehtailta ja luovat katetta muun muassa polkemalla työntekijöiden oikeuksia. Työpaikat ovat silti kysyttyjä, sillä alueella työskenteleville siirtotyöläisille työpajat ovat yksi harvoista tarjolla olevista työvaihtoehdoista. Työpajat saattavat olla

87 Ks. esim. Clean Clothes Campaign. (n.d.). What are the issues plaguing fashion? Verkkosivu. Haettu 6.2.2026 osoitteesta: <https://cleanclothes.org/faq/why>; Somo. (n.d.). Unveiling human rights abuse in the garments and textiles industry. Verkkosivu. Haettu 6.2.2026 osoitteesta: <https://www.somo.nl/our-work/sectors/garment-and-textiles/>

88 Ks. esim. ILO. (2014). Points of consensus, Global Dialogue Forum on Wages and Working Hours in the Textiles, Clothing, Leather and Footwear Industries. Julkilausuma. https://www.ilo.org/sites/default/files/wcmsp5/groups/public/%40ed_dialogue/%40sector/documents/meetingdocument/wcms_311155.pdf; ILO. (2025). *Advancing Decent Work in Supply chains, Decent Work Challenges and Opportunities in the Textiles and Clothing Sector*. Raportti. <https://www.ilo.org/sites/default/files/2025-03/Advancing%20Decent%20Work%20in%20Supply%20chains%20-%20Decent%20Work%20Challenges%20and%20Opportunities%20in%20the%20Textiles%20and%20Clothing%20Sector.pdf>

89 Amnesty. (2025). *Stitched up: Denial of freedom of association for garment workers in Bangladesh, India, Pakistan and Sri Lanka*. Raportti, s. 80. <https://www.amnesty.org/en/documents/asa04/8929/2025/en/>; Public Eye. (8.11.2023). Zara fuels climate crisis with thousands of tons of airborne fashion. Verkkootikkeli. <https://www.publiceye.ch/en/topics/fashion/zara-fuels-climate-crisis-with-thousands-of-tons-of-airborne-fashion>

90 OECD. (16.10.2025). Hitting the headlines: The ultra-fast fashion business model and responsible business conduct. Verkkootikkeli. <https://www.oecd.org/en/blogs/2025/10/hitting-the-headlines-the-ultra-fast-fashion-business-model-and-responsible-business-conduct.html>

kokonaan epävirallisen talouden piirissä eivätkä välttämättä ole edes ostajayrityksen tiedossa. Ultrapikamuotiyhtiö Shein on vastauksessaan China Labour Watchille kertonut kieltäneensä auktorisoimattomien alialihankkijoiden käytön.⁹¹ Yritys kertoi Finnwatchille myös auditoivansa toimittajiaan varmistaakseen, että nämä hyväksyttävät käyttämänsä alihankkijat etukäteen ja ulottavat Sheinin vaatimukset edelleen omille alihankkijoilleen. Shein auditoi myös osan sille tietoon tuoduista toimittajiensa alihankkijoista.⁹²

Ultrapikamuotitoimijoiden keinot vaatteiden hintojen polkemiseen voivat liittyä myös alan toimijoita keskimääräistä heikompiin vastuullisuusvaatimuksiin. Ultrapikamuotitoimijat saattavat esimerkiksi asettaa vastuullisuusvaatimukset edellyttämään vain paikallista lakitasoa tai käyttää kolmannen osapuolen valvonnan sijaan omia valvojiaan (ks. esim. luku 2.5). Vuonna 2020 ultrapikamuotia markkinoiva verkkokauppa Boohoo joutui Iso-Britanniassa laajan kohun ja oikeustoimien kohteeksi kun se oli sivuuttanut yhtiön tiedossa olleet vakavat työelämän oikeuksien loukkaukset yhtiön käyttämien alihankkijoiden tuotantolaitoksissa.⁹³ Ultrapikamuotia markkinoivat alustat taas eivät välttämättä millään tavalla valvo alustoilla tuotteita markkinoivien tuottajien tuotantoa⁹⁴.

Osa ultrapikamuotiin liitetystä toimijoista julkaisee pikamuotiketjujen tavoin alihankkijatietoja. Esimerkiksi Boohoo päivittää neljän kuukauden välein julkista alihankkijalistaansa⁹⁵. Ultrapikamuodin kohdalla näennäistä läpinäkyvyyttä voi olla muutenkin enemmän, sillä verkkokaupan alustoina toimivat sivustot kirjaavat usein valmistajana toimivan myyjän suoraan tuotesivulla näkyväksi tiedoksi. Alustojen läpinäkyvyydestä ei kuitenkaan voi tehdä päätelmiä alustojen vastuullisuustyön tasosta.

2.4 Ultrapikamuotiin liittyä myös muita ongelmia

Ultrapikamuotiin ja sen kasvuun on liitetty myös monia muita kuin ilmastoon (ks. luku 2.2) ja ihmisoikeuksiin (ks. luku 2.3) liittyviä ongelmia. Esimerkiksi reilun kilpailun näkökulmasta on pidetty ongelmallisena, että yksittäisinä pienpaketteina saapuvat tilaukset on vapautettu tullimaksuista, joita perinteiset maahantuojat joutuvat maksamaan. Kun paketit lähetetään yksitellen ja niiden sisältö on vähäarvoista, ei niistä ole tyypillisesti maksettu lainkaan tullimaksuja niin sanottujen *de minimis* -sääntöjen vuoksi. Esimerkiksi Yhdysval-

91 China Labor Watch. 2025. *Fast Fashion, Slow Justice*. Tutkimusraportti. <https://chinalaborwatch.org/wp-content/uploads/2025/07/1.-SHEIN-report-28-Jul.pdf>

92 Sheinin sähköpostiviesti Finnwatchille 2.4.202 ja 16.4.2026.

93 BDO. Fraud deconstructed: Lessons from Boohoo's supply chain scandal. <https://www.bdo.ca/insights/fraud-deconstructed-lessons-from-boohoo-s-supply-chain-scandal>

94 OECD. (16.10.2025). Hitting the headlines: The ultra-fast fashion business model and responsible business conduct. Verkoartikkeli. <https://www.oecd.org/en/blogs/2025/10/hitting-the-headlines-the-ultra-fast-fashion-business-model-and-responsible-business-conduct.html>;

95 Boohoo. Responsible sourcing. Haettu 3.3.2026 osoitteesta: <https://www.debenhamsgroup.com/sustainability/responsible-sourcing/>

tain edustajainhuoneen komitean raportin mukaan Sheinistä ja Temusta tehdyistä tilauksista ei maksettu vuonna 2022 lainkaan tuontitullimaksuja, kun esimerkiksi perinteisesti tuotteensa maahantuovien GAP:in tuomista tuotteista maksettiin noin 700 miljoonan dollarin ja H&M:n tuomista noin 205 miljoonan dollarin tuontitullit⁹⁶. Pienten lähetysten tullivapaus on kuitenkin jo poistettu Yhdysvalloissa ja sen poistamisesta on sovittu myös EU:ssa (ks. luku 4.1).

Tullien lisäksi kilpailun vääristymää esiintyy siinä, ettei eurooppalaisten tuotemääräysten toimeenpano ulotu samalla tavalla etämyyntiin EU:n ulkopuolelta kuin kauppaan sisämarkkinoilla (ks. luku 3.1). Ongelmallisena on pidetty myös sitä, että ultrapikamuodissa hyödynnetään toisinaan luvatta muiden suunnittelemaa vaatemalleja⁹⁷.

Ympäristön kannalta haitallisena on pidetty vaatteiden kulutuksen kasvua entistäkin suuremmaksi. Ilmastovaikutusten (ks. luku 2.2) lisäksi kyse on myös maa-alan, vesivarojen ja muiden materiaalien käytöstä, haitallisista kemikaaleista, mikromuoveista ja valtavasta määrästä tekstiilijätettä⁹⁸.

Ultrapikamuotituotteisiin on liitetty myös huolta kuluttajaturvallisuudesta. Ympäristöjärjestö Greenpeacen teettämässä tutkimuksessa vajaa kolmannes Sheiniltä tilatuista vaatteista ylitti EU:n kemikaaliasetuksen raja-arvot⁹⁹. Kommentoidessaan tätä raporttia Finnwatchille Shein korosti, että Greenpeacen havaintojen myötä kyseiset tuotteet poistettiin verkkoalustalta¹⁰⁰.

Tanskalaisen kuluttajajärjestön testissä niin sanottuja ikuisuuskemikaaleja (PFAS) havaittiin selvästi useammin verkkokaupoista (Amazon, Shein ja Temu) kuin tanskalaisista kaupoista ostetuissa takeissa¹⁰¹. Suomessa Tulli on pysäyttänyt yksittäisiä vaatteita joko metalliosista irtoavan nikkelin tai lastenvaatteiden liian pitkien narujen tai nyörien vuoksi¹⁰². Tukes testasi pikamuotituotteita vuonna 2022 eikä havainnut haitallisia

96 The Select Committee on the Chinese Communist Party. (2023). *Fast Fashion and the Uyghur Genocide: Interim Findings*. Raportti. <https://selectcommitteeontheccp.house.gov/sites/evo-subsites/selectcommitteeontheccp.house.gov/files/evo-media-document/fast-fashion-and-the-uyghur-genocide-interim-findings.pdf>

97 Ks. esim. Yle. (6.4.2024). Ulla Nieminen laittoi villapaidastaan kuvan someen, ja pian se löytyi kiinalaisesta nettikaupasta. Verkkoartikkeli. <https://yle.fi/a/74-20081440>; NPR. (15.7.2023). Shein steals artists' designs, a federal racketeering lawsuit says. Verkkoartikkeli. <https://www.npr.org/2023/07/15/1187852963/shein-rico-racketeering-lawsuit>

98 Ks. esim. European Environmental Agency. (2.5.2025). Textiles. Verkkoartikkeli. <https://www.eea.europa.eu/en/topics/in-depth/textiles>; Niinimäki, K., Peters, G., Dahlbo, H. et al. (2021). The environmental price of fast fashion. *Nature Reviews Earth & Environment* 1: 189–200. https://finix.aalto.fi/wp-content/uploads/2021/04/Nature_review_Niinimaki-2020.pdf

99 Greenpeace. (2025). *Shame on you Shein*. Raportti. https://www.greenpeace.org/static/planet4-eu-unit-stateles-s/2025/11/3ad070d9-20251114_shameonyoushein.pdf; Yle. (26.11.2025). Sheinin pikamuodista löytyi vaarallisia kemikaaleja – ”En käyttäisi, jos vielä haluaisin lapsia”, sanoo asiantuntija. Verkkoartikkeli. <https://yle.fi/a/74-20196296>

100 Sheinin sähköpostiviesti Finnwatchille 2.4.2026.

101 Forbrugerrådet Tænk. (6.5.2025). Næsten garanti for PFAS i jakker fra Amazon, Shein og Temu. Verkkoartikkeli. <https://taenk.dk/test/kemitest-jakker/pfas-i-jakker>

102 Tullin sähköpostiviesti Finnwatchille 12.2.2026.

aineita¹⁰³: Näihin koeostoihin ei kuitenkaan kuulunut EU:n ulkopuolisista verkkokaupoista tilattuja vaatteita tai tekstiilejä eikä Tukes ole hankkinut sellaisia muissakaan valvontaprojekteissaan¹⁰⁴.

Ultrapikamuoti aiheuttaa haasteita myös tuotteiden elinkaaren loppupäässä. Sekakuituisia ja heikkolaatuisia vaatteita on vaikea kierrättää, minkä vuoksi ne voivat päätyä poltettaviksi¹⁰⁵. Jotkut kirpputorit ovat pyrkineet kieltämään ultrapikamuotituotteiden jälleenvyyntiä¹⁰⁶. Ultrapikamuodin tuottajat eivät myöskään ole olleet kattavasti pakkausten jätehuoltoa koskevan tuottajavastuun piirissä (ks. luku 3.2).

2.5 CASE: Shein on ultrapikamuodin edelläkävijä

Vuonna 2012 perustetun Sheinin verkkoalustalla myydään erityisesti vaatteita ja asusteita¹⁰⁷. Omien tuotteidensa markkinoinnin lisäksi Sheinin verkkokauppa toimii myös alustana muiden myyjien tuotteille¹⁰⁸.

Suurin osa Sheinin omista tuotteista valmistetaan Kiinassa, jossa yhtiöllä on yli 7 200 sopimusvalmistajaa. Kiinan lisäksi Shein valmistuttaa joitakin tuotteita myös Brasiliassa ja Turkissa.¹⁰⁹

103 Tukes. (23.5.2022). Tukes testautti pikamuotia ja vuodevaatteita - haitallisia aineita ei löytynyt. Tiedote. <https://tukes.fi/-/tukes-testautti-pikamuotia-ja-vuodevaatteita-haitallisia-aineita-ei-loytynyt#136bffdb>

104 Tukesin sähköpostiviesti Finnwatchille 15.4.2026

105 Yle. (29.11.2025). Temutus on lisääntynyt niin paljon, että jätelaitokset joutuvat polttamaan käyttämätöntä tavaraa. Verkkootikkeli. <https://yle.fi/a/74-20196295>

106 Ks. esim. Yle. (16.2.2024). Vaatteiden second hand -kaupasta paljastuukin ongelma – hyvät vaikutukset pahimmillaan kumoutuvat. Verkkootikkeli. <https://yle.fi/a/74-20073938>; Yle. (14.10.2025). Analyysi: Kotimaisen muodin ahdinko jatkuu samaan aikaan, kun kiinalaiset pikamuotijätit ja Vinted valtaavat markkinaa. Verkkootikkeli. <https://yle.fi/a/74-20187571>

107 Vaikka Shein itse viittaa vuoteen 2012 perustamisvuoteensa, mediatietojen mukaan Shein-verkkokaupan taustat ovat jo vuonna 2008 perustetussa, aluksi hääpukuihin keskittyneessä ZZKKO-verkkokaupassa. Toimintaa laajennettiin sittemmin muihin tuotteisiin ja käyttöön otettiin ensin nimi SheinSide, joka lyhennettiin vuonna 2015 muotoon Shein. Ks. esim. Forbes. (10.2.2021). Shein: Is China's Mysterious \$15 Billion Fast Fashion Retailer Ready For Stores? Verkkootikkeli. <https://www.forbes.com/sites/markfaithfull/2021/02/10/shein-is-chinas-mysterious-15-billion-fast-fashion-retailer-ready-for-stores/>; Future Startup. (6.11.2023). A Brief History of SHEIN. Verkkootikkeli. <https://futurestartup.com/2023/11/06/a-brief-history-of-shein/>; Inside Retail. (18.6.2015). Sheinside in controversial rebrand. Verkkootikkeli. <https://insideretail.asia/2015/06/18/sheinside-in-controversial-rebrand-2/>

108 Shein. (n.d.). Information on the division of obligations between SHEIN and the seller. Verkkosivu. Haettu 20.2.2026 osoitteesta: <https://eur.shein.com/information-and-obligations-of-the-seller-a-3174.html>; Shein Marketplace. (n.d.). Get started selling on SHEIN. Verkkosivu. Haettu 20.2.2026 osoitteesta: <https://seller-eu.shein.com/get-started-shein-marketplace>

109 Shein Group. (2025). Shein 2024 Sustainability and Social Impact Report. Vastuullisuusraportti, s. 4. <https://www.shein-group.com/newsroom/shein-s-2024-sustainability-and-social-impact-report>

Kuva: Wirestock Creators, Shutterstock

Sheinin taustalla on Singaporeen rekisteröity Roadget Business Pte Ltd¹¹⁰, jonka ylin emoyhtiö on Caymansaarille rekisteröity Elite Depot Limited¹¹¹. Sheinillä on omaa toimintaa myös EU:n sisällä. Yhtiön Euroopan, Lähi-idän ja Afrikan toimintojen pääkonttori on sijoitettu Irlantiin¹¹². Lisäksi yhtiöllä on muun muassa logistiikkakeskus Puolassa¹¹³ ja myymälä Ranskassa¹¹⁴. Vuonna 2024 Sheinin toiminnan globaali liikevaihto oli mediatietojen mukaan 37 miljardia dollaria, mikä oli viidenneksen enemmän kuin vuotta aiemmin¹¹⁵.

Sheinin mukaan sen liiketoiminta poikkeaa perinteisestä tarjontalähtöisestä mallista siinä, että kuluttajakysynnän ennakkoinnin sijaan hankintapäätökset tehdään kuluttajien ostokäyttäytymisen perusteella¹¹⁶. Kutakin uutta mallia tehdään aluksi vain 100–200 kappa-

110 Shein Group. (2025). Shein 2024 Sustainability and Social Impact Report. Vastuullisuusraportti, s. 78. <https://www.sheingroup.com/newsroom/shein-s-2024-sustainability-and-social-impact-report>

111 Public Eye. (n.d.). Opaque and tax-optimised: Shein's corporate structure. Verkkosivu. Haettu 19.2.2026 osoitteesta: <https://www.publiceye.ch/en/topics/fashion/opaque-and-tax-optimised-sheins-corporate-structure>

112 Shein Group. (12.5.2023). SHEIN Launches EMEA Headquarters in Dublin City. Tiedote. <https://www.sheingroup.com/corporate-news/press-releases/shein-launches-emea-headquarters-in-dublin-city/>

113 Shein Group. (22.12.2025). SHEIN Opens State-of-the-Art European Logistics Hub in Wrocław, Poland, Lifting Total Jobs Created in Poland to 5,000. Tiedote. <https://www.sheingroup.com/newsroom/shein-opens-state-of-the-art-european-logistics-hub-in-wroclaw-poland-lifting-total-jobs-created>

114 BBC. (2.10.2025). Shein picks France to open its first permanent outlets. Verkkootikkeli. <https://www.bbc.com/news/articles/ckg2p87de58o>

115 Business Times. (17.10.2025). Trade woes temper Shein's profits in 2024 despite revenue climb. Verkkootikkeli. <https://www.businesstimes.com.sg/international/trade-woes-temper-sheins-profits-2024-despite-revenue-climb>; Guardian. (15.10.2025). Shein warns on Trump tariff uncertainty after profits slip. Verkkootikkeli. <https://www.theguardian.com/business/2025/oct/15/shein-warns-on-trump-tariff-uncertainty-after-profits-slip>

116 Shein Group. (2025). Shein 2024 Sustainability and Social Impact Report. Vastuullisuusraportti, s. 4. <https://www.sheingroup.com/newsroom/shein-s-2024-sustainability-and-social-impact-report>

leen erä, minkä jälkeen uusia eriä tuotetaan toteutuneen kysynnän perusteella. Sheinin mukaan liiketoimintamalli auttaa yritystä minimoimaan myymättömistä tuotteista muodostuvan inventaariorhävikin.

Sheinin ihmisoikeuksiin liittyvää vastuullisuustyötä ohjaa yrityksen laatima ja julkaisema ihmisoikeuspolitiikka (*Human Rights Policy*)¹¹⁷. Sheinin viimeisin vastuullisuusraportti julkaistiin kesäkuussa 2025 ja siinä esitellään tarkemmin muun muassa Sheinin omien brändituotteiden tuotantoon liittyvää vastuullisuustyötä. Yhtiö kertoo panostaneensa vuoropuheluun tavarantoimittajiensa kanssa. Sheinin brändituotteita tuottavat tehtaät sitoutuvat yhtiön laatimaan Code of Conduct -ohjeistoon, joka kieltää muun muassa pakko- ja lapsityövoiman hyväksikäytön. Shein kertoo ohjeistonsa pohjaavan muun muassa YK:n ihmisoikeusjulistukseen. Palkkatason ja ylitöiden osalta ohjeisto kuitenkin tyytyväisyyttä vaatimaan vain paikallisten lakien noudattamista¹¹⁸, vaikka elämiseen riittämättömät minimipalkat ja liian pitkät työpäivät ovat olleet Kiinassa yleisiä ja usein paikallisten viranomaisten sallimia¹¹⁹. Shein on ollut julkisuudessa tuotantolaitosten työoloihin liittyen¹²⁰. Esimerkiksi BBC on raportoinut, että Sheinin käyttämissä tehtaissa tehdään jopa 75-tuntisia työviikkoja¹²¹.

Valvoakseen Code of Conductin noudattamista Shein teettää tavarantoimittajilleen riskiperustaisesti auditointeja. Auditointeja toteuttavat pääsääntöisesti kansainväliset auditointiyritykset, mutta auditointikriteerit ovat Sheinin laatimia. Vuonna 2024 Sheinin tavarantoimittajien tuotantolaitoksiin tehtiin lähes 4 300 auditointia. Kaikki auditoinnit olivat Sheinin mukaan ennalta ilmoitettavissa, toisinsanoen tehtaalle ei kerrottu etukäteen auditoinnista. Korvaavina auditointeina Shein hyväksyy myös muun muassa Amfori BSCI-, SMETA-, SA8000- ja WRAP-auditointeja. Näiden kansainvälisten auditointien osuus Sheinin tavarantoimittajien auditoinneista vuonna 2024 oli kuitenkin vain 12 prosenttia.

Shein raportoi myös yhteenvetoja tavarantoimittajiensa auditointituloksista. Vuonna 2024 yhteensä 47 prosenttia tavarantoimittajista sai auditointitulokseksi parhaan A-tason (13 %) tai B-tason (34 %). Heikompien C-tason (45 %), D-tason (7 %) ja E-tason (1 %) osuus

117 Shein Group. (n.d.). Human Rights Policy. Verkkosivu. Haettu 2.3.2026 osoitteesta: <https://www.sheingroup.com/human-rights-policy>

118 Shein Group. (2025). Shein 2024 Sustainability and Social Impact Report. Vastuullisuusraportti, s. 25. <https://www.sheingroup.com/newsroom/shein-s-2024-sustainability-and-social-impact-report>

119 Kiinan minimipalkkojen suhteesta elämiseen riittäviin palkkoihin ks. esimerkiksi Global Living Wage Alliancen aluekohtaiset raportit, joissa on arvioitu ihmisoikeusperustaista elämiseen riittävää palkkaa Kiinan eri provinseissa sekä verrattu sitä paikallisiin minimipalkkoihin <https://www.globallivingwage.org/countries/china/>; Kiinassa liiallisiin ylitöihin on kuitenkin vuonna 2025 ryhdytty puuttumaan tehostetulla työläinsäädännön valvonnalla. Ks. esim. Business Standard. (4.6.2025). No more 70-hour work weeks? China clamps down on 996 overtime culture. Artikkel. https://www.business-standard.com/world-news/china-work-culture-996-crackdown-70-hour-week-shift-125060400581_1.html;

120 Ks. esim. Business & Human Rights Resource Center. (2024). *Shein, Ultra-Fast Fashion and Forced Labour Risks: Key issues for investors*. Raportti. https://media.business-humanrights.org/media/documents/2024_Shein_briefing.pdf

121 BBC. (13.1.2025). The truth behind your \$12 dress: Inside the Chinese factories fuelling Shein's success. Verkkootikeli. <https://www.bbc.com/news/articles/cdrylgvr77jo>

auditointituloksista on 53 prosenttia. Shein kertoo lopettaneensa liikesuhteet 12 tavarantoimittajan kanssa vastuullisuuspoikkeamien vuoksi. Liikesuhteiden lopetukset johtuvat yhtiön mukaan siitä, että tavarantoimittaja ei ole ryhtynyt auditoinnin perusteella määrättyihin korjaaviin toimenpiteisiin tai on saanut huonon auditointituloksen liian monta kertaa peräkkäin.¹²² Shein raportoi myös kahdesta lapsityövoimatapauksesta, joissa yhtiö kertoo välittömästi katkaisseensa liikesuhteen tavarantoimittajien kanssa. Toisessa tapauksessa yhtiö kertoo varmistaneensa, että tehtaalla työskennellyt alaikäinen työntekijä sai irtisanomisen jälkeen palkkasaatavansa ja että lapsi pääsi ”turvallisesti kotiin”.¹²³

Sheinin auditointijärjestelmän toimivuutta on vaikea arvioida, sillä se ei perustu julkisiin kolmannen osapuolen laatimiin kriteereihin eikä riippumattomaan valvontaan. Vaikka auditoinnit toteutetaan ulkopuolisten palveluntarjojien toimesta, Shein päättää itse auditointien kriteerit ja sen miten tehtaiden auditoinneista saamat arvostamat määrättyvät. Finnwatch ei pidä tällaista niin sanottua toisen osapuolen valvontaa uskottavana ja suosittelee riskimaissa toimiville yrityksille aina kolmannen osapuolen auditointeja. Myös Sheinin korjaavat toimenpiteet lapsityövoimaa koskien vaikuttavat kehittymättömiltä eivätkä vastaa parhaita käytäntöjä¹²⁴. Sheinin mukaan se on pyrkinyt varmistamaan, että sen auditointikäytännöt vastaavat alan standardeja muun muassa toteuttamalla kuituanalyysin yhdysvaltalaisista WRAP-standardia vasten.

Toisin kuin monet muut vaate- ja tekstiilialan toimijat¹²⁵, Shein ei kerro alihankkijoidensa nimiä tai tuotantolaitosten tarkempaa sijaintia. Yritys on kuitenkin kertonut toimivansa Kiinan Guangzhoussa, jossa se sanoo auttaneensa luomaan 600 000 työpaikkaa¹²⁶.

Yhtiön väitettyä arvoketjua Guangzhoun Kanglen kylän alueella on tutkinut työelämän oikeuksiin erikoistunut yritysvastuujärjestö China Labour Watch. Järjestön haastatteleminen työntekijöiden mukaan alueen työpajoissa tehdään pitkiä työpäiviä, urakatöitä ilman ylityökorvauksia ja monet työpajat ovat epävirallisen talouden piirissä.¹²⁷ Shein

122 Ibid, s. 28

123 Ibid, s. 30. Shein raportoi kahdesta lapsityövoimatapauksesta, joissa vain toisessa lapsi työskenteli tarkastetulla tehtaalla. Toisessa tapauksessa alaikäinen lapsi sen sijaan oleskeli tehtaalla koulun loma-aikana sillä molemmat hänen vanhemmistaan olivat tehtaalla töissä. Tästä huolimatta Shein lopetti liikesuhteen.

124 Lapsityövoimatapausten käsittelyssä keskeistä on varmistaa, että lapsen asema paranee. Lasta ja hänen perhettään tulee kuulla ja varmistaa, että lapsi saa riittävän tuen. Alaikäiselle työntekijälle voidaan esimerkiksi tarjota kevyttä työtä aikoina, jotka mahdollistavat koulunkäynnin. Lapsityövoimaa koskevista korjaavista toimenpiteistä on saatavilla erilaisia kansainvälisten vastuullisuusverkostojen ja lapsijärjestöjen laatimia oppaita. Ks. esim. Ethical Trading Initiative. (n.d.). *Base Code Guidance: Child Labour*. Raportti. https://www.ethicaltrade.org/sites/default/files/shared_resources/eti_base_code_guidance_-_child_labour_web_0.pdf

125 Viimeisimmän vuonna 2023 julkaistun Fashion Transparency -indeksin mukaan yli puolet indeksissä tutkituista 250 muotibrändistä julkaisi ensimmäisen portaan alihankkijansa. Ks. *Fashion Transparency Index*. (2023). Raportti, s. 63 https://issuu.com/fashionrevolution/docs/fashion_transparency_index_2023_pages?fr=xKAE9_zU1NQ

126 BBC. (25.2.2026). Shein’s elusive boss hails Chinese roots in rare public appearance. Uutinen. <https://www.bbc.com/news/articles/c39wdgy3gmvo>

127 China Labor Watch. 2025. Fast Fashion, Slow Justice. Tutkimusraportti. <https://chinalaborwatch.org/wp-content/uploads/2025/07/1.-SHEIN-report-28-Jul.pdf>

kertoi Finnwatchille, että se katsoo raportin sisältävän perusteettomia syytöksiä ja spekulatiota. Yhtiö kiistää raportin löydökset¹²⁸.

Shein tarjoaa tavarantoimittajilleen yhtiön kilpailuttamia kankaita ”digitaalisesta kangaskirjastostaan”¹²⁹, mutta kankaiden, ja erityisesti puuvillan alkuperästä yhtiöltä ei ole saatu tietoja. Yhdysvaltalainen Bloomberg-mediatalo tutkitutti Sheinin Yhdysvaltoihin tuotuja tuotteita laboratoriossa ja osoitti niiden puuvillakuitujen olevan peräisin uiguurien pakkotyöstä tunnetulta Kiinan Xinjiangin autonomiselta alueelta.¹³⁰ Iso-Britanniassa järjestetyssä parlamentin kuulemisessa vuonna 2025 Sheinin Euroopan yhtiön lakimies kieltäytyi vastaamasta kysymyksiin siitä hankkiiko yhtiö puuvillaa uiguurien pakkotyöstä tunnetusta Kiinan Xinjiangin autonomiselta alueelta¹³¹. Kuulemisen jälkeen tehdyissä selvityksissä Shein on yhdistetty Xinjiangista puuvillaa vaate- ja tekstiiliteollisuudelle tarjoavaan teollisuuspuistoon¹³².

Shein on viime vuosina vahvistanut toimintansa ilmastovaikutusten raportointia. Finnwatch käsitteli Sheinin ilmastotyön puutteita toukokuussa 2022 julkaistussa artikkelissa¹³³. Sitten yhtiö on aloittanut päästöraportoinnin ja asettanut Science-Based Targets -järjestelmän hyväksymät päästövähennystavoitteet.

Vastuullisuusraportin mukaan Sheinin absoluuttiset kokonaispäästöt kasvoivat vuonna 2024 noin 23 prosenttia edellisvuoteen verrattuna¹³⁴. Päästöt olivat noin 26 miljoonaa tonnia, mikä vastaa noin kahta kolmasosaa Suomen kansallisista päästöistä (39 miljoonaa tonnia vuonna 2024¹³⁵). Sheinin päästöt ovat noin kolminkertaiset pikamuotiketju H&M:ään verrattuna (8,8 miljoonaa tonnia vuonna 2024)¹³⁶. Päästölaskentaa ohjaavan GHG-protokollan mukaisesti Sheinin raportoimissa päästöissä ei myöskään ole mukana

128 Sheinin sähköpostiviesti Finnwatchille 2.4.2026.

129 Shein Group. (2025). Shein 2024 Sustainability and Social Impact Report. Vastuullisuusraportti, s. 24. <https://www.sheingroup.com/newsroom/shein-s-2024-sustainability-and-social-impact-report>

130 Bloomberg. (20.11.2022). Shein's Cotton Tied to Chinese Region Accused of Forced Labour <https://www.bloomberg.com/news/features/2022-11-21/shein-s-cotton-clothes-tied-to-xinjiang-china-region-accused-of-forced-labor>

131 Butler, Sarah. (7.1.2025). Shein lawyer accused of 'wilful ignorance' over cotton linked to forced Uyghur labour. Guardian. <https://www.theguardian.com/business/2025/jan/07/shein-lawyer-accused-of-wilful-ignorance-over-cotton-linked-to-forced-uyghur-labour>

132 Leigh Day. (29.4.2025) Research identifies probable links between Shein backed industrial park and Xinjiang textile manufacturing. <https://www.leighday.co.uk/news/press-releases/2025-news/research-identifies-probable-links-between-shein-backed-industrial-park-and-xinjiang-textile-manufacturing/>

133 Finnwatch. (5.5.2022). Shein vie vaatebisnestä aivan väärään suuntaan. Verkkoartikkeli. <https://finnwatch.org/fi/tutkimukset/shein-vie-vaatebisnestae-aivan-vaaeeraeaeen-suuntaan>

134 Shein Group. (2025). Shein 2024 Sustainability and Social Impact Report. Vastuullisuusraportti, s. 47. <https://www.sheingroup.com/newsroom/shein-s-2024-sustainability-and-social-impact-report>

135 Tilastokeskus. (15.12.2025). Kasvihuonekaasupäästöt laskivat vuonna 2024 tuulivoiman kasvun myötä. Tiedote. <https://stat.fi/julkaisu/cm194211d9jk606uk6ltkwnx>

136 H&M Group. (2025). Annual & Sustainability Report 2024. Vuosiraportti, s. 64. <https://hmgroupp.com/wp-content/uploads/2025/03/HM-Group-Annual-and-sustainability-report-2024.pdf>

sellaisten tuotteiden valmistusta, joita Shein ei ole itse hankkinut myytäväkseen, tai kuljetuksia tai varastointia, joihin Shein ei ole osallistunut¹³⁷.

Sheinin SBT-tavoite on Roadget Business Pte Ltd:in nimissä¹³⁸. Sen mukaan yhtiön niin sanottujen scope 1 ja 2 -päästöjen tulisi vähentyä 42 prosenttia vuosina 2023–2030. Sheinin raportin mukaan nämä päästöt vähenivät 4,4 prosenttia tavoitejakson ensimmäisen vuoden aikana¹³⁹. Sheinin päästöistä yli 99 prosenttia on kuitenkin niin sanottua scope 3 -luokkaa, mikä tarkoittaa arvoketjua. SBTi:n vaatimusten mukaan näitä päästöjä ei tarvitse ottaa täysin tavoitteen piiriin. Sheinin tapauksessa scope 3 -päästöistä noin 78 prosenttia (vuoden 2024 päästöillä laskien) on tavoitteen piirissä. Tavoitteena on vähentää näitä päästöjä 25 prosenttia vuoden 2023 tasosta vuoteen 2030 mennessä. Nämä päästöt kasvoivat kuitenkin 12,8 prosenttia tavoitejakson ensimmäisen vuoden aikana. Kun huomioidaan myös tavoitteen ulkopuolelle rajatut päästöluokat, joista merkittävin on myytyjen tuotteiden käyttö, Sheinin scope 3 -päästöt ja samalla myös kokonaispäästöt kasvoivat vuodesta 2023 vuoteen 2024 noin 23 prosenttia.

Vuotta 2030 koskevien päästövähennystavoitteiden lisäksi Sheinillä on myös SBTi:n kriteerit täyttävä nettonollatavoite vuodelle 2050. Tavoitteena on, että tuohon vuoteen mennessä yhtiön päästöt vähenisivät 90 prosenttia.

Vastuullisuusraportissa esitellään myös Sheinin tärkeimpiä keinoja päästöjen vähentämiseksi¹⁴⁰. Kokonaisuuden kannalta pieniä scope 1 ja 2 -päästöjä aiotaan vähentää muun muassa lisäämällä uusiutuvan energian käyttöä esimerkiksi asentamalla aurinkopaneeleja omien kiinteistöjen kuten varastojen ja toimistojen katolle sekä parantamalla energiatehokkuutta. Kokonaisuuden kannalta merkittäviä scope 3 -päästöjä aiotaan vähentää vähentämällä neitseellisten raaka-aineiden käyttöä sekä vaatteiden että pakkausten tuotannossa ja tekemällä yhteistyötä tuottajien kanssa, jotta nämä lisäisivät uusiutuvan energian käyttöä ja parantaisivat energiatehokkuutta. Niin ikään scope 3 -päästöihin kuuluvan logistiikan päästöjä aiotaan vähentää muun muassa optimoimalla reittejä lyhyemmiksi, tehostamalla pakkaamista ja hyödyntämällä aiempaa vähäpäästöisempiä kulkuvälineitä kuten sähkö- ja hybridiajoneuvoja.

Sheinillä on myös kiertotalouden edistämiseen liittyviä tavoitteita. Tavoitteena on esimerkiksi lisätä polyesterin kierrätystä vaatteista uusiksi vaatteiksi. Vuonna 2024 vaatteista kierrätetyn polyesterin osuus oli 12,1 prosenttia Sheinin tuotteisiin käytetystä kierräte-

137 Sheinin sähköpostiviesti Finnwatchille 2.4.2026.

138 Science-Based Targets initiative. (n.d.). Target dashboard. Verkkosivu. Haettu 5.1.2026 osoitteesta: <https://sciencebasedtargets.org/target-dashboard>

139 Shein Group. (2025). Shein 2024 Sustainability and Social Impact Report. Vastuullisuusraportti, s. 47. <https://www.sheingroup.com/newsroom/shein-s-2024-sustainability-and-social-impact-report>

140 Shein Group. (2025). Shein 2024 Sustainability and Social Impact Report. Vastuullisuusraportti, s. 48–53. <https://www.sheingroup.com/newsroom/shein-s-2024-sustainability-and-social-impact-report>

tystä polyesteristä¹⁴¹. Vuonna 2022 yritys lanseerasi myös Shein Exchange -palvelun, jossa kuluttajat voivat jälleenmyydä ostamia tuotteita¹⁴². Vuonna 2024 palveluun listattiin 148 000 myyjän toimesta 297 000 tuotetta, mikä oli lähes kolme kertaa enemmän kuin vuotta aiemmin¹⁴³. Palvelun käyttöön ottaneiden myyjien määrää voidaan pitää pienenä, kun lukua verrataan Sheinin alustalla pelkästään EU-maissa kuukausittain olevaan noin 150 miljoonaan aktiiviseen käyttäjään¹⁴⁴.

Sheinin liiketoiminta on ollut EU-maissa viranomaistoimien kohteena. Esimerkiksi Italiassa Sheiniä on sakotettu epämääräisistä ja harhaanjohtavista ympäristöväitteistä muun muassa "vihreiden" kuitujen käyttöön, kiertotalouden edistämiseen ja ilmastotavoitteisiin liittyen¹⁴⁵. Viranomaiset kiinnittivät huomiota myös siihen, että yrityksen päästötavoite vuodelle 2030 ja päästöjen kasvu viimeisimmissä raportoiduissa tiedoissa ovat ristiriidassa keskenään. Saksassa yhtiö on luvannut tarkentaa vuoden 2050 nettonollatavoitettaan koskevaa viestintäänsä ympäristöjärjestön uhattua viedä yhtiön oikeuteen siitä, että sen esittämä väittämä ole kuluttajansuojalain mukainen¹⁴⁶.

Ranskassa viranomaiset ovat olleet erityisen aktiivisia Sheinin suhteen. Heinäkuussa 2025 maan viranomaiset antoivat Sheinille 40 miljoonan euron sakot harhaanjohtavasta markkinoinnista¹⁴⁷ ja reilun miljoonan euron sakot puutteellisista merkinnöistä mikrokuituja

141 Shein Group. (2025). Shein 2024 Sustainability and Social Impact Report. Vastuullisuusraportti, s. 63. <https://www.sheingroup.com/newsroom/shein-s-2024-sustainability-and-social-impact-report>

142 Shein Group. (3.6.2024). SHEIN Launches SHEIN Exchange Resale Platform in Europe and the United Kingdom. Tiedote. <https://www.sheingroup.com/corporate-news/shein-launches-shein-exchange-resale-platform-in-europe-and-the-united-kingdom/>

143 Shein Group. (2025). Shein 2024 Sustainability and Social Impact Report. Vastuullisuusraportti, s. 67. <https://www.sheingroup.com/newsroom/shein-s-2024-sustainability-and-social-impact-report>

144 Shein. (n.d.). Digital Services Act. Verkkosivu. Haettu 5.1.2026 osoitteesta: <https://eur.shein.com/digital-service-act-a-1994.html>

145 AGCM. (4.8.2025). PS12709 – Italian Competition Authority: 1 million euros fine imposed on Shein for misleading and omissive green claims. Tiedote. <https://en.agcm.it/en/media/press-releases/2025/8/PS12709>; Guardian. (5.8.2025). Shein fined €1m in Italy for misleading environmental claims about products. Verkkootikkeli. <https://www.theguardian.com/business/2025/aug/05/shein-fined-1m-in-italy-for-misleading-environmental-claims-about-products>

146 Deutsche Umwelthilfe. (30.1.2026). Erster rechtlicher Erfolg gegen Ultra-Fast-Fashion-Giganten: Deutsche Umwelthilfe stoppt Greenwashing-Werbung von Shein. Tiedote. <https://www.duh.de/presse/pressemitteilungen/pressemitteilung/erster-rechtlicher-erfolg-gegen-ultra-fast-fashion-giganten-deutsche-umwelthilfe-stoppt-greenwashin/>; Deutschen Presse-Agentur. (30.1.2026). Nach Abmahnung: Shein präzisiert Angaben zu Klimaversprechen. Verkkootikkeli. <https://www.sueddeutsche.de/kultur/onlinehandel-nach-abmahnung-shein-praezisiert-angaben-zu-klimaversprechen-dpa-urn-newsml-dpa-com-20090101-260130-930-616998>; Real Economy Progress. (9.2.2026). NGO that just forced Shein to drop net-zero claims is coming for other firms. Verkkootikkeli. <https://real-economy-progress.com/ngo-forced-shein-to-drop-net-zero-claims-tagets-other-companies/>

147 DGCCRF. (3.7.2025). Fast fashion : SHEIN sanctionné d'une amende de 40 millions d'euros à la suite d'une enquête de la DGCCRF. Tiedote. https://www.economie.gouv.fr/files/files/directions_services/dgccrf/media-document/cp-dgccrf-SHEIN-sanctionne-amende-40millions.pdf; Euronews. (4.7.2025). France hands Shein €40 million fine for deceptive commercial practices. Verkkootikkeli. <https://www.euronews.com/business/2025/07/04/france-hands-shein-40-million-fine-for-deceptive-commercial-practices>

sisältäneissä tuotteissa¹⁴⁸. Syyskuussa 2025 yhtiölle annettiin 150 miljoonan euron sakot verkkosivujen puutteellisista evästekäytännöistä¹⁴⁹. Kommentoidessaan tätä raporttia Shein nosti esiin, että se muutti markkinointikäytäntöjään yli vuosi ennen sakkojen määräämistä¹⁵⁰. Yritys pitää evästekäytäntöjä koskevaa sakkoa suhteettomana, koska se teki viranomaisten kanssa aktiivisesti yhteistyötä ja toimii nykyisin vaatimusten mukaan.

Ranskassa OECD:n yritysvastuuohjeiden noudattamista seuraava kansallinen yhteyspiste katsoi syyskuussa 2025, että Sheinin tulisi vahvistaa vastuullisuuskäytäntöjään¹⁵¹. Käsittelyn taustalla oli kahden Ranskan parlamentin jäsenen tekemä kantelu. Yhteyspisteen loppuraportissa suositellaan, että Shein ”modernisoisi” liiketoimintamalliaan siten, että OECD:n ohjeet muun muassa huolellisuusvelvoitetta koskien huomioitaisiin siinä aiempaa paremmin. Lisäksi se kannusti huomioimaan tarkemmin yhtiön toimintamaiden kansallisen lainsäädännön vaatimukset viitaten muun muassa EU:n digipalveluasetuksen (ks. luku 3.4) kieltoon myydä määräysten vastaisia tuotteita. Kansallisen yhteyspisteen loppuraportissa todetaan myös, että Shein vahvisti vastuullisuusraportointiaan jo prosessin aikana.

EU-tasolla Sheiniin on kohdistettu tutkintaa sekä digipalveluasetukseen (ks. luku 3.4) että kuluttanjasuojalainsäädäntöön (ks. luku 3.3) liittyen. Digipalveluasetuksen osalta komissio tiedotti jo keväällä 2024, että Shein lasketaan niin sanotuksi erityisen suureksi alustaksi. Tämä tarkoittaa, että yhtiötä koskevat laajennetut velvoitteet ja valvontavastuu on yhtiön EU-toimintojen pääkonttorimaan Irlannin viranomaisten lisäksi myös komissiolla itsellään¹⁵². Tämän jälkeen komissio on kohdistanut Sheinille kolme kirjallista tietopyyntöä, joilla on pyritty selvittämään, noudattaako se asetuksen vaatimuksia¹⁵³. Helmikuussa 2026 komissio ilmoitti käynnistävänsä varsinaisen tutkimuksen digipalveluasetuksen noudattamisesta¹⁵⁴. Komission tiedotteen mukaan tutkimus keskittyy erityisesti laittomien tuotteiden myyntiin, verkkopalvelun addiktoivaan suunnitteluun sekä suosittelujärjestelmän läpinäkyvyyteen.

148 Yahoo News. (10.7.2025). French Watchdog Fines Shein for Failing to Disclose Microplastics in Its Products. Verkkootikkeli. <https://www.yahoo.com/news/french-watchdog-fines-shein-failing-214635194.html>

149 CNIL. (3.9.2025). Cookies placed without consent: SHEIN fined 150 million euros by the CNIL. Tiedote. <https://www.cnil.fr/en/cookies-placed-without-consent-shein-fined-150-million-euros-cnil>; European Data Protection Board. (4.9.2025). French SA: Cookies placed without consent: SHEIN fined 150 000 000 EUR by the CNIL. Verkkootikkeli. https://www.edpb.europa.eu/news/national-news/2025/french-sa-cookies-placed-without-consent-shein-fined-150-000-000-eur-cnil_en

150 Sheinin sähköpostiviesti Finnwatchille 2.4.2026.

151 French OECD National Contact Point. (18.9.2025). SHEIN in France. Raportti. <https://www.tresor.economie.gouv.fr/Articles/d8cfb135-59fe-4596-a359-6af441ade597/files/c8dcccc1-af72-49d7-9503-c04ff747c130>

152 Kun Sheinillä on tytäryhtiö Irlannissa, valvontaa tehdään yhdessä kansallisten viranomaisten kanssa. Ks. Euroopan komissio. (26.4.2024). Commission designates Shein as Very Large Online Platform under the Digital Services Act. Tiedote. https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_24_2326

153 Euroopan komissio. (n.d.). Supervision of the designated very large online platforms and search engines under DSA. Verkkosivu. Haettu 4.2.2026 osoitteesta: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/list-designated-vlops-and-vloses>

154 Euroopan komissio. (17.2.2026). Commission launches investigation into Shein under the Digital Services Act. Tiedote. https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_26_420

Digipalveluasetuksesta erillään Sheinin toimintaa on arvioitu myös EU:n kuluttajansuojalainsäädännön vaatimuksiin nähden. Sen osalta valvontavastuu on jäsenmailla, mutta ne tekevät yhteistyötä niin sanotussa CPC-verkostossa (engl. *Consumer Protection Cooperation Network*). Verkosto on esittänyt Sheinille tarkentavia kysymyksiä ja ilmoittanut yhtiölle tekemästään arviosta, jonka mukaan Shein ei toimi lainsäädännön vaatimusten mukaisesti¹⁵⁵. Kysymykset liittyvät erityisesti harhaanjohtaviin tarjouksiin ja niiden tiukkoihin aikarajoihin, puuttuviin tuotetietoihin ja harhaanjohtaviin kestävyysväittämiin. Asian käsittely on julkaisuhetkellä kesken¹⁵⁶. Jos Shein ei viranomaisten kanssa käytävän dialoginkaan jälkeen muuta toimintaansa säännösten mukaiseksi, kansalliset viranomaiset voivat asettaa sanktioita kuten sakkoja.

Uutistoimisto Reutersin näkemien dokumenttien mukaan Shein on viranomaistoimien seurauksena kertonut muun muassa sijoittajilleen, että se aikoo vahvistaa mekanismeja, joilla varmistetaan lakien ja määräysten noudattaminen¹⁵⁷.

Ranskassa on nostettu myös yksityinen vahingonkorvauskanne Sheiniä kohtaan. Vaatekauppa-alan etujärjestöjen ja brändien yhteisessä kanteessa haetaan Sheiniltä kolmen miljardin euron korvauksia taloudellisesta haitasta¹⁵⁸. Kanteen nostaneiden mukaan heille on aiheutunut haittaa siitä, etteivät Sheinin tuotteet tai markkinointikäytännöt noudata lainsäädännön asettamia vaatimuksia. Eurooppalaisten kuluttajajärjestöjen kattojärjestö BEUC on puolestaan syyttänyt Sheiniä raportissaan niin sanottujen pimeiden käytäntöjen hyödyntämisestä¹⁵⁹. Esimerkkeinä nostettiin muun muassa päättyvästä tarjouksesta tai erän loppumisesta kertovat laskurit sekä tunteisiin vetoavat viestit siitä, että kuluttaja on vaarassa menettää hyvän tarjouksen.

155 Euroopan komissio. (26.5.2025). Commission and national authorities urge SHEIN to respect EU consumer protection laws. Tiedote. https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_25_1331

156 Euroopan komissio. (n.d.). Market places and digital services. Verkkosivu. Haettu 4.2.2026 osoitteesta: https://commission.europa.eu/live-work-travel-eu/consumer-rights-and-complaints/enforcement-consumer-protection/coordinated-actions/market-places-and-digital-services_en

157 Reuters. (10.10.2025). Exclusive: Shein, hit with big fines, boosts internal controls. Verkkootikeli. <https://www.reuters.com/sustainability/boards-policy-regulation/shein-hit-with-big-fines-boosts-internal-controls-2025-10-09/>

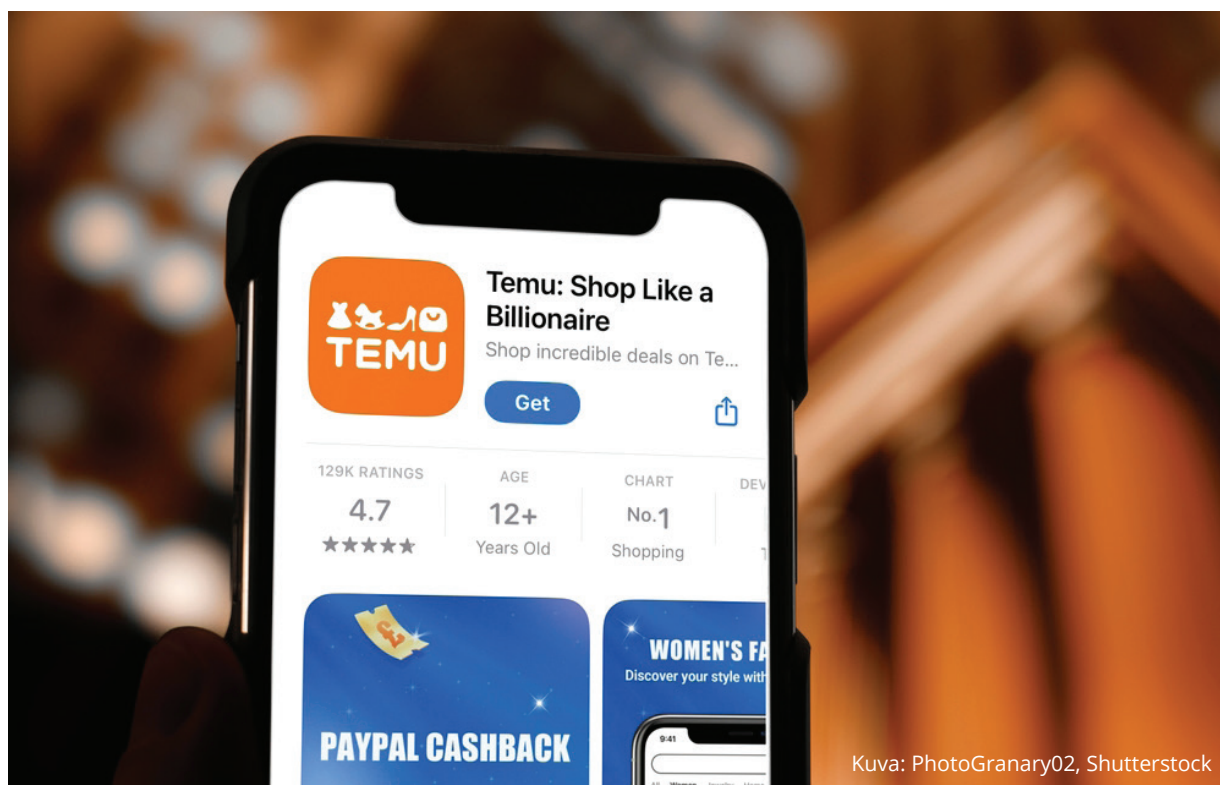
158 New York Times. (21.11.2025). Thousands of French Retailers Sue Shein, Accusing It of Unfair Competition. Verkkootikeli. <https://www.nytimes.com/2025/11/21/business/french-brands-sue-shein.html>

159 BEUC. (2025). *Click to buy (more), How fast fashion giant SHEIN uses dark patterns to push overconsumption*. Raportti. https://www.beuc.eu/sites/default/files/publications/BEUC-X-2025-051_How_fast_fashion_giant_SHEIN_uses_dark_patterns.pdf

2.6 CASE: Nopeasti kasvanut Temu on someajan sekatavarakauppa

Temu-verkkoalusta perustettiin Yhdysvalloissa vuonna 2022 ja seuraavana vuonna sen toiminta laajeni Pohjois-Amerikasta Eurooppaan ja Oseaniaan¹⁶⁰. Verkkoalustan omistava perimmäinen emoyhtiö on Caymansaarille sijoittunut PDD Holdings -yhtiö. Temu on verkkoalusta, joka toimii ensisijaisesti kiinalaisten tuottajien kauppapaikkana globaaleille markkinoille, mutta alusta on avoin myös muiden maiden myyjille¹⁶¹. On arvioitu, että Temu on perustamisensa jälkeen noussut vain muutamassa vuodessa Amazonin rinnalle maailman suurimmaksi kansainväliseksi verkkokaupaksi¹⁶².

Vuonna 2024 PDD Holdingsin liikevaihto oli 54 miljardia dollaria¹⁶³, mutta luku sisältää Temun lisäksi myös vuonna 2015 Kiinassa avatun Pinduoduo-verkkoalustan liikevaihdon. Temun globaali liikevaihto ei ole tiedossa, mutta EU-alueen liikevaihto oli mediatietojen

Kuva: PhotoGranary02, Shutterstock

160 PDD Holdings. (2025). Form 20-F. Vuosiraportti Yhdysvaltain arvopaperiviranomaiselle, s. 3 ja s. 69. <https://investor.pddholdings.com/static-files/45cbaffa-52fc-46de-ad07-4e162b27a46d>

161 Temu. (n.d.). Start Selling to Millions of Buyers on Temu. Verkkosivu. Haettu 20.2.2026 osoitteesta: <https://seller-eu temu.com/>

162 International Post Corporation. (13.1.2026). IPC Cross-Border E-Commerce Shopper Survey: Temu now accounts for a quarter of cross-border e-commerce. Verkkoartikkeli. <https://www.ipc.be/news-portal/e-commerce/2026/01/13/08/38/ipc-cross-border-e-commerce-shopper-survey>

163 Nasdaq. (n.d.). PDD Holdings Inc. American Depositary Shares (PDD). Verkkosivu. Haettu 20.2.2026 osoitteesta: <https://www.nasdaq.com/market-activity/stocks/pdd/financials>; PDD Holdings. (2025). Form 20-F. Vuosiraportti Yhdysvaltain arvopaperiviranomaiselle, s. 68. <https://investor.pddholdings.com/static-files/45cbaffa-52fc-46de-ad07-4e162b27a46d>

mukaan vuonna 2024 noin 1,7 miljardia dollaria – yli kaksi kertaa enemmän kuin vuotta aiemmin¹⁶⁴.

Temun toiminnasta vastaavat tytäryhtiöt on rekisteröity Singaporeen, Irlantiin ja Delawaariin¹⁶⁵. Irlantiin rekisteröity yhtiö on nimeltään Whaleco Technology Limited. Temun on kerrottu tavoittelevan, että pääosa eurooppalaisten asiakkaiden tilauksista toimitettaisiin paikallisista varastoista¹⁶⁶.

Temun liiketoiminta pohjaa sekä laajaan markkina-alueeseen että tuotevalikoimaan, mikä auttaa tehostamaan niin alustan kuin sitä käyttävien myyjien prosesseja ja laskemaan sitä kautta hintoja¹⁶⁷. Temun omistava PDD Holdings kuvaa Temun liiketoimintamallia itseään vahvistavaksi kehäksi, jossa ostajien määrä houkuttelee lisää myyjiä, mikä puolestaan houkuttelee lisää ostajia. Verkkoalustaa käytetään erityisesti Temun omalla mobiilisovelluksella¹⁶⁸, jota mainostetaan tuotteiden halpaa hintaa korostavalla sloganilla ”shoppaile kuin miljardööri”¹⁶⁹.

PDD Holdings julkaisee vuosittain Yhdysvaltain arvopaperi- ja pörssikomission edellyttämän laajan raportin. Raportissa yhtiö kertoo muun muassa liiketoiminnan tunnistetuista riskeistä, jollaisina mainitaan esimerkiksi monimutkainen ja muuttuva lainsäädäntö, laittomien tuotteiden myyntiin liittyvä vastuu sekä markkinointikäytäntöihin kohdistuva kritiikki¹⁷⁰. Raportti painottaa myös sosiaalisen median merkitystä Temun liiketoiminnalle, sillä siinä todetaan, että alustan menestyksen perusteena olevaa ostajapohjan kasvatamista tavoitellaan sillä, että ostajat jakavat kokemuksiaan avoimesti omille seuraajilleen¹⁷¹. Se, että sosiaalisen median hyödyntämisestä rajoitettaisiin esimerkiksi maksuilla, mainitaan riskinä liiketoiminnalle.

PDD Holdingsin vuosiraportissa on vain yksi yritysvastuuta koskeva kappale. Siinä korostetaan sitoutumista siihen, että alustojen toiminta parantaa miljoonien ihmisten elämää

164 Guardian. (13.10.2025). China's Temu more than doubles EU profits to nearly \$120m despite having only eight staff. Verkkootikkeli. <https://www.theguardian.com/business/2025/oct/13/china-temu-eu-profits-staff-tax>

165 PDD Holdings. (2025). Form 20-F. Vuosiraportti Yhdysvaltain arvopaperiviranomaiselle, s. 4. <https://investor.pddholdings.com/static-files/45cbaffa-52fc-46de-ad07-4e162b27a46d>

166 Ecommerce News. (27.11.2025). Temu expands European delivery network. Verkkootikkeli. <https://ecommercenews.eu/temu-expands-european-delivery-network-2/>

167 PDD Holdings. (2025). Form 20-F. Vuosiraportti Yhdysvaltain arvopaperiviranomaiselle, s. 69. <https://investor.pddholdings.com/static-files/45cbaffa-52fc-46de-ad07-4e162b27a46d>

168 PDD Holdings. (2025). Form 20-F. Vuosiraportti Yhdysvaltain arvopaperiviranomaiselle, s. 26. <https://investor.pddholdings.com/static-files/45cbaffa-52fc-46de-ad07-4e162b27a46d>

169 Apple Store. (n.d.). Temu: Shop Like a Billionaire. Applen sovelluskaupan verkkosivu. Haettu 23.2.2026 osoitteesta: <https://apps.apple.com/us/app/temu-shop-like-a-billionaire/id1641486558>

170 PDD Holdings. (2025). Form 20-F. Vuosiraportti Yhdysvaltain arvopaperiviranomaiselle, s. 9–10. <https://investor.pddholdings.com/static-files/45cbaffa-52fc-46de-ad07-4e162b27a46d>

171 PDD Holdings. (2025). Form 20-F. Vuosiraportti Yhdysvaltain arvopaperiviranomaiselle, s. 26. <https://investor.pddholdings.com/static-files/45cbaffa-52fc-46de-ad07-4e162b27a46d>

ja edistää kestäväää kehitystä¹⁷². Myöskään Temun verkkosivuilta ei löydy konkreettisia tietoja yrityksen vastuullisuustyöstä kuten esimerkiksi alustalla myytäviä tuotteita koskevista ihmisoikeusvaatimuksista. Ainoa ilmastoä käsittelevä verkkoalustan sivu kertoo, että maailmanlaajuisesti Temun asiakkaat ovat rahoittaneet yli 25 miljoonan puun istuttamisen Saharan eteläpuoliseen Afrikkaan¹⁷³. Ympäristöjärjestö Greenpeace on vuonna 2023 käynnistänyt kampanjan sen puolesta, että Temu tai PDD Holdings ryhtyisivät julkaisemaan päästötietojaan¹⁷⁴. Temu ei vastannut tätä raporttia kommentoidessaan Finnwatchin kysymykseen siitä, aikooko se aloittaa päästöraportoinnin.

EU-tasolla Temuun on kohdistettu tutkintaa sekä digipalveluasetukseen (ks. luku 3.4) että kuluttajansuojalainsäädäntöön (ks. luku 3.3) liittyen. Digipalveluasetuksen osalta komissio tiedotti jo keväällä 2024, että Temu lasketaan niin sanotuksi erityisen suureksi alustaksi, mikä tarkoittaa, että sitä koskevat laajennetut velvoitteet ja valvontavastuu on Temua edustavan Whaleco Technology Limitedin kotivaltion Irlannin viranomaisten lisäksi myös komissiolla itsellään¹⁷⁵. Tämän jälkeen komissio lähetti Temulle tietopyyntöjä, joiden tavoitteena oli selvittää, noudattaako alusta asetuksen vaatimuksia¹⁷⁶.

Lokakuussa 2024 komissio käynnisti muodollisen selvityksen Temun digipalveluasetuksen vaatimuksia koskevien puutteiden johdosta¹⁷⁷. Euroopan kuluttajajärjestöjen kattojärjestö BEUC oli julkaissut aiheesta selvityksen jo saman vuoden toukokuussa ja vaatinut komissiota ryhtymään toimiin¹⁷⁸. Komission selvityksen kohteena ovat erityisesti vaatimusten vastaisten tuotteiden myyminen, verkkopalvelun suunnittelu addiktoivaksi, tuotteiden suosittelua koskeva järjestelmä sekä digipalveluasetuksen vaatimus antaa tietoa tutkijoiden käyttöön. Heinäkuussa 2025 komissio tiedotti, että alustavan selvityksen perusteella Temu ei noudata digipalveluasetuksen vaatimuksia siitä, ettei vaatimusten vastaisia tuotteita saisi myydä. Muilta osin komissio kertoi jatkavansa selvityksiä¹⁷⁹. Mikäli kokonaisar-

172 PDD Holdings. (2025). Form 20-F. Vuosiraportti Yhdysvaltain arvopaperiviranomaiselle, s. 70. <https://investor.pddholdings.com/static-files/45cbaffa-52fc-46de-ad07-4e162b27a46d>

173 Temu. (n.d.). Temu's Tree Planting Program. Verkkosivu. Haettu 11.3.2026 osoitteesta: <https://www temu.com/fi/tree-landing.html>

174 Greenpeace. (n.d.). Break the Silence: Urge Temu to unmute its climate impact. Verkkosivu. Haettu 8.1.2026 osoitteesta: <https://www.greenpeace.org/international/act/temu-is-on-mute/>

175 Kun Temulla on tytäryhtiö Irlannissa, valvontaa tehdään yhdessä kansallisten viranomaisten kanssa. Ks. Euroopan komissio. (31.5.2024). Commission designates Temu as Very Large Online Platform under the Digital Services Act. Tiedote. https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_24_3047

176 Euroopan komissio. (n.d.). Supervision of the designated very large online platforms and search engines under DSA. Verkkosivu. Haettu 4.2.2026 osoitteesta: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/list-designated-vlops-and-vloses>

177 Euroopan komissio. (31.10.2024). Commission opens formal proceedings against Temu under the Digital Services Act. Tiedote. https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_24_5622

178 BEUC. (2024). *Taming Temu: Why the fast-growing online marketplace fails to comply with the EU Digital Services Act*. Raportti. https://www.beuc.eu/sites/default/files/publications/BEUC-X-2024-046_Temu_Why_the_fast-growing_online_marketplace_fails_to_comply_with_the_DSA.pdf?gsid=03271d76-9538-4365-a754-9bdd6bdf77a4

179 Euroopan komissio. (28.6.2025). Commission preliminarily finds Temu in breach of the Digital Services Act in relation to illegal products on its platform. Tiedote. https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_25_1913

viossa päädytään siihen, ettei Temu toimi digipalveluasetuksen mukaisesti, sitä uhkaavat sakot voivat olla jopa kuusi prosenttia verkkopalvelun tarjoajan globaalista liikevaihdosta.

Digipalveluasetuksen lisäksi Temuun kohdistuvaa valvontaa on tehty myös suhteessa EU:n kuluttajasuojalainsäädäntöön. Tässä asiassa toimivaltaisista ovat EU-maiden kansalliset viranomaiset, jotka koordinoivat toimintaansa niin sanotussa CPC-verkostossa (engl. *Consumer Protection Cooperation Network*). Verkosto on esittänyt tarkentavia kysymyksiä Temulle arvioituaan, ettei se toimi lainsäädännön vaatimusten mukaisesti¹⁸⁰. Tapauksen käsittely on kesken¹⁸¹. Jos Temu ei viranomaisten kanssa käytävän dialoginkaan jälkeen muuta toimintaansa säännösten mukaiseksi, kansalliset viranomaiset voivat asettaa sanktioita kuten sakkoja.

Temuun on kohdistettu myös kansallisia toimia. Saksan kilpailuviranomainen käynnisti lokakuussa 2025 selvityksen koskien sitä, millaisia vaatimuksia Temu on asettanut saksalaisten myyjien tuotteiden hinnoittelulle verkkoalustalla¹⁸². Yhdysvalloissa kilpailua valvova viranomainen, Yhdysvaltain kauppakomissio, sakotti syyskuussa 2025 Temua puutteellisista ilmoituskanavista¹⁸³.

3. Nykyinen lainsäädäntö ja siihen liittyvät puutteet

Tässä luvussa esitellään toimenpiteitä, joilla ultrapikamuodin aiheuttamiin haitallisiin ympäristö- ja ihmisoikeusvaikutuksiin puututaan tai voitaisiin puuttua nykyisen lainsäädännön puitteissa.

Tässä luvussa sekä luvuissa 4 ja 5 esiteltävien toimenpiteiden kartoittamisessa on hyödynnetty asiantuntijatahojen tapaamisia ja näille suunnattuja kyselyitä. Marraskuun 2025 ja huhtikuun 2026 välisenä aikana tietoja on kerätty kaupan alan etujärjestö Kaupan

180 Euroopan komissio. (8.11.2024). Commission and national authorities urge Temu to respect EU consumer protection laws. Tiedote. https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/fi/ip_24_5707

181 Euroopan komissio. (n.d.). Market places and digital services. Verkkosivu. Haettu 4.2.2026 osoitteesta: https://commission.europa.eu/live-work-travel-eu/consumer-rights-and-complaints/enforcement-consumer-protection/coordinated-actions/market-places-and-digital-services_en

182 Bundeskartellamt. (8.10.2025). Proceedings initiated against Temu on suspicion of influencing marketplace sellers' pricing. Tiedote. https://www.bundeskartellamt.de/SharedDocs/Meldung/EN/Pressemitteilungen/2025/10_08_2025_Temu.html

183 Federal Trade Commission. (5.9.2025). Online Marketplace Temu to Pay \$2 Million Penalty for Alleged INFORM Act Violations. Tiedote. <https://www.ftc.gov/news-events/news/press-releases/2025/09/online-marketplace-temu-pay-2-million-penalty-alleged-inform-act-violations>

liitolta, Kilpailu- ja kuluttajavirastolta, Suomen Pakkaustuottajat Oy:ltä, Suomen tekstiili ja muoti -etujärjestöltä, tuottajavastuuyhteisö Sumi Oy:ltä, Liikenne- ja viestintävirasto Traficomilta, Tullilta, Turvallisuus- ja kemikaalivirasto Tukesilta, valtiovarainministeriöltä ja Verohallinnolta. Finnwatch kävi raportin teon aikana dialogia myös ultrapikamuoti-toimijoiden Sheinin ja Temun kanssa.

Osa raportissa esiteltävistä keinoista puuttuu suoraan ultrapikamuodin haitallisiin ympäristö- ja ihmisoikeusvaikutuksiin. Osa keinoista taas on epäsuoria ja niillä voidaan esimerkiksi puuttua ultrapikamuotitoimijoiden saamaan epäreiluun kilpailuetuun. Raportin rajaamiseksi osa haastatteluissa esiin nousseista epäsuorista vaikuttamiskeinoista on jätetty raportin ulkopuolelle. Näitä raportin ulkopuolelle jääviä epäsuora keinoja ovat muun muassa tekijänoikeuksien suojaamiseen ja erilaiset vaatteiden ja tekstiilien korjauspalveluiden edistämiseen liittyvät keinot.

3.1 Kuluttajien tilaamiin vaatelähetystyksiin kohdistuva valvonta

Ultrapikamuoti tulee Suomeen pääasiassa kuluttajien suoraan etämyyjiltä tekemien tilausten kautta. Markkinoille asetettavia vaatteita ja siten myös ultrapikamuotia koskevia määräyksiä on jo käytössä EU-alueella ja ne koskevat sekä tuotteista annettavia tietoja, niistä kannettavia maksuja, että niiden fyysisiä ominaisuuksia.

Kaikista EU-alueelle tuotavista lähetystyksistä tulee tehdä tietyt minim tiedot sisältävä tullili-ilmoitus. Tulli-ilmoitusten valvonnasta vastaa Tulli. Maksujen osalta ultrapikamuodin kauppa on pääosin vähäarvoista (yksittäisen lähetystyksen arvo on alle 150 euroa) ja siten tullimaksuista vapautettua etäkauppaa¹⁸⁴. Sitä koskee kuitenkin vaatimus maksaa arvonlisävero, jonka perii kuluttajalta tyypillisesti jo verkkokauppa tai -alusta (ks. luku 3.5). Tulli perii vastaanottajalta arvonlisäveron, jos tullili-ilmoituksella ei ole ilmoitettu voimassa olevaa IOSS-tunnistetta (ks. luku 3.5). IOSS-tunniste kertoo, että arvonlisävero on jo peritty verkkokaupan toimesta.

Lisäksi toimitettavien vaate- ja tekstiilituotteiden pakkauksista tulisi maksaa tuottajavastuumaksu (ks. luku 3.2). Lupa- ja valvontavirasto valvoo, että pakkauksia markkinoille myös etämyynnin kautta saattavat tuottajat liittyvät tuottajayhteisöön ja maksavat tuottajavastuumaksunsa. Tuottajavastuumaksu on lähivuosina laajenemassa koskemaan myös itse vaatteita ja tekstiileitä. Pakkausten ja tuotteiden tuottajavastuumaksuihin ei kuitenkaan tällä hetkellä kohdistu valvontaa maahantulon yhteydessä.

Vaatteiden ja tekstiilien fyysisten ominaisuuksien osalta vaatimukset liittyvät tuotemerkintöihin ja tuotteiden turvallisuuteen. Tuotemerkinnöiltä edellytetään, että tuotteeseen

¹⁸⁴ Tulli uudistuksen (ks. luku 4.1) yhteydessä on tosin sovittu, että tämä vähäarvoisten lähetysten tullittomuus päättyy heinäkuussa 2026.

on selkeästi merkitty valmistusmateriaali tai valmistusmateriaalit¹⁸⁵. Vaatimus perustuu EU:n tekstiilimerkintäasetukseen¹⁸⁶, ja tuotemerkintöjen valvonnasta vastaa Suomessa Tukes¹⁸⁷, johon Tulli on yhteydessä havaitessaan puutteita omassa valvonnassaan¹⁸⁸. Ekosuunnitteluasetuksen toimeenpanon ja digitaalisten tuotepassien myötä vaatteille ja tekstiileille on tulossa lähivuosina uusia tietovaatimuksia (ks. luvut 4.2 ja 4.3).

Tuotteiden turvallisuuden osalta vaatimukset koskevat kemikaaleja (ns. REACH-asetus), joiden lisäksi yleinen tuoteturvallisuusasetus (ns. GPSR-asetus) edellyttää, etteivät kuluttajille tarkoitetut tuotteet saa aiheuttaa vaaraa käyttäjilleen. GPSR-asetus asettaa tuotteille myös velvoitteita koskien muun muassa valmistajaa ja tuotantoerää koskevien tietojen antamista ja valtuutetun edustajan asettamista EU-alueelle¹⁸⁹. Tuoteturvallisuusasetuksen edellä mainittuja tarkempia velvoitteita ei kuitenkaan sovelleta vaatteisiin ja tekstiiliin, joita koskee edellämainittujen velvoitteiden osalta vain huomattavasti suppeampi tekstiilimerkintäasetus, jossa edellytetään vain tietoa kuitukoostumuksesta¹⁹⁰. Vaatteet ja tekstiilit voitaisiin saada kaikkien GPSR:n vaatimusten piiriin kirjaamalla esimerkiksi parhaillaan uudistettavaan tekstiilimerkintäasetukseen¹⁹¹, että GPSR:n laajemmat vaatimukset koskevat myös näitä tuotteita GPSR:ään sisältyvästä poikkeuksesta huolimatta¹⁹². Jos etämyyjät eivät sitten näitä velvollisuuksia noudattaisi, markkinavalvontaviranomaiset voisivat vaatia toimenpiteitä myös verkkokauppa-alustalta, jossa tuotetta kaupataan¹⁹³. Viimekädessä tätä kautta voitaisiin päästä myös järeämpiin markkinavalvonta-asetuksen mukaisiin toimeenpanokeinoihin, kuten verkkoalustalle pääsyn rajoittamiseen tai digipalveluasetuksen (ks. luku 3.4) mukaiseen tutkintaan verkkomarkkinapaikan laittomasta sisällöstä.

185 Työ- ja elinkeinoministeriö. (28.10.2021). Vaatteiden ja kenkien materiaalimerkintöjen lainsäädäntö vastaamaan EU-säännöksiä. Tiedote. <https://tem.fi/-/vaatteiden-ja-kenkien-materiaalimerkintojen-lainsaadanto-vastaamaan-eu-saannoksia>

186 Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus 1007/2011 tekstiilikuitujen nimityksistä ja niitä vastaavista tekstiilituotteiden kuitukoostumuksen selosteista ja merkinnöistä. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/HTML/?uri=CELEX:02011R1007-20180215>

187 Laki jalkineiden ja tekstiilituotteiden vaatimustenmukaisuudesta 265/2022. <https://www.finlex.fi/fi/lainsaadanto/2022/265>

188 Tulli. (n.d.). Tuotteiden vaatimuksenmukaisuus. Verkkosivu. Haettu 30.3.2026 osoitteesta: <https://tulli.fi/yritykset/tuonti/rajoitukset/tuotteiden-vaatimustenmukaisuus>

189 Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus 2023/988, III luku 1 jakso. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/HTML/?uri=CELEX:32023R0988>

190 Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus 2023/988, artikla 2. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/HTML/?uri=CELEX:32023R0988>; Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus 1007/2011. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/HTML/?uri=CELEX:02011R1007-20180215>

191 Euroopan komissio. (n.d.). Review of Regulation (EU) 1007/2011. Haettu 9.4.2026 osoitteesta: https://single-market-economy.ec.europa.eu/sectors/textiles-ecosystem/review-regulation-eu-10072011_en

192 Esimerkiksi kyberkestävyyssäädöksessä tämä GPSR:n suoma poikkeus tietyistä vaatimuksista on peruttu erillisellä kirjauksella, ks. Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus 2024/2847, artikla 11. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/HTML/?uri=CELEX:02024R2847-20241120>

193 Tukesin sähköpostiviesti Finnwatchille 15.4.2026.

Yleisen tuotteiden turvallisuutta koskevan vaatimuksen lisäksi vaatteita ja tekstiileitä koskevat REACH-kemikaaliasetuksessa asetetut raja-arvot ja kiellot tietyille kemikaaleille¹⁹⁴. Ultrapikamuodin osalta onkin esitetty huolta korkeista haitallisten kemikaalien pitoisuuksista, joita on myös havaittu joissain tuotteissa¹⁹⁵. Markkinaavalvontaviranomaiset voivat vaatia REACH-asetuksen nojalla, kuten muidenkin vaatimuksia asettavien säännösten nojalla, vaatimusten vastaisten tuotteiden poistamista myynnistä¹⁹⁶.

EU:n tuotemerkintöjä ja -turvallisuutta koskevien vaatimusten vastaisia tuotteita ei saisi päästää EU-markkinoille, ja valvonnan seurauksena tällaisia tuotteita voidaan palauttaa, poistaa markkinoilta¹⁹⁷ (esimerkiksi verkkokaupan tarjonnasta) tai jopa määrätä tuhottavaksi¹⁹⁸. Tukes on kuluttajaturvallisuutta koskevissa asioissa niin sanottu markkinaavalvontaviranomainen, joka valvoo pistokokeenomaisesti markkinoilla olevien kulutustavaroiden turvallisuutta¹⁹⁹. Tukesin lisäksi kuluttajaturvallisuuslain valvonnassa toimivaltainen viranomainen on Tulli, joka valvoo EU:n ulkopuolelta Suomeen maahantuotavien kulutustavaroiden turvallisuutta. Tulli toimii myös kemikaalilain markkinaavalvontaviranomaisena, joka voi esimerkiksi tarkastaa EU:n ulkopuolelta tulevien kankaiden formaldehydipitoisuuksia.

Viranomaisvalvonta ei kuitenkaan toistaiseksi kata kaupallisen maahantuonnin tapaan niitä verkkokauppaostoksia, joita suomalaiset kuluttajat tilaavat EU:n ulkopuolelta suoraan itselleen²⁰⁰. Taustalla on se, että markkinaavalvonta ja sitä koskeva sääntely on pitkälti rakennettu valvomaan perinteistä kaupallista maahantuontia, jossa jokin kaupallinen toimija tuo EU-alueelle tuotteita esimerkiksi jälleenmyyntiin. Tulli voi tullilainsäädännön nojalla puuttua myös yksityishenkilöiden EU:n ulkopuolelta tilaamiin lähetyksiin esimerkiksi tarkastamalla niitä, mutta sillä ei ole kattavasti kaikkien puutteiden osalta itsenäistä toimivaltaa tehdä varsinaisia markkinaavalvonnin toimenpiteitä kuten estää yksittäisen pakettin pääsyä maahan. Tällaiset toimet voivat tapauksesta riippuen edellyttää myös markkinaavalvontaviranomaisen (esimerkiksi Tukesin) päätöstä, mikä tekee viranomaisprosessista raskaan. Markkinaavalvontaviranomaiset kuten esimerkiksi Tukes taas eivät

194 Ks. esim. Euratex. (n.d.). Reach4Textiles. Verkkosivu. Haettu 21.2.2026 osoitteesta: <https://euratex.eu/reach4textiles/>

195 Greenpeace. (2022). *Taking the Shine off SHEIN: A business model based on hazardous chemicals and environmental destruction*. Raportti. <https://www.greenpeace.org/international/press-release/56979/taking-the-shine-off-shein-hazardous-chemicals-in-shein-products-break-eu-regulations-new-report-finds/>; Yle. (16.4.2024). MOT: Vaatteet myrkkytessissä – käsi-kirjoitus. Televisio-ohjelma. <https://yle.fi/aihe/a/20-10006610>

196 Tukesin sähköpostiviesti Finnwatchille 15.4.2026.

197 Tukes. (n.d.). Valvontakeinot. Verkkosivu. Haettu 13.4.2026 osoitteesta: <https://tukes.fi/tee-nain/valvonta/valvontakeinot>

198 Tulli. (n.d.). Tavarahan hävittäminen. Verkkosivu. Haettu 19.12.2025 osoitteesta: <https://tulli.fi/yritykset/yrityksen-asiointi/tavarahan-havittaminen>

199 Tukes, Vaatimukset yleisille kulutustavaroille, <https://tukes.fi/tuotteet-ja-palvelut/yleiset-kulutustavarat>

200 Tulli. (20.3.2026). Kosmetiikan koostumuksessa runsaasti epäselvyyksiä – Tulli alkaa valvoa kosmetiikasta tulevaisuudessa myös asbestia. Tiedote. <https://tulli.fi/-/kosmetiikan-koostumuksessa-runsaasti-epaselvyyksia-tulli-alkaa-valvoa-kosmetiikasta-tulevaisuudessa-myos-asbestia>

voi kohdistaa valvontatoimia kuluttajan omaan käyttöönsä tilaamaan omaisuuteen. Näitä toimenpiteitä voidaan nimittäin kohdistaa vain sellaisiin tahoihin, jotka ”liiketoiminnan yhteydessä” asettavat tuotteita EU-markkinoille kuluttajien saataville. EU:n ulkopuolisen verkkokaupan tapauksessa tällainen taho olisi lähetyksen toimittanut etämyyjä, joka ei siis olisi esimerkiksi verkkokauppa-alusta vaan alustalla toimiva yksittäinen myyjä.

Tukes on valvonut EU:n ulkopuolisten verkkokauppojen muita kuin vaate- ja tekstiilituotteita esimerkiksi tekemällä koeostoja ja tutkimalla näitä tuotteita laboratoriossa. Tuotteista on löydetty puutteita. Kolmansissa maissa kuten Kiinassa sijaitsevat tuotteiden myyjät/valmistajat eivät Tukesin mukaan aina reagoi suomalaisen viranomaisen yhteydenottoihin millään tavalla. On myös käynyt ilmi, että osassa tuotteista nimetty EU-edustaja ei todellisuudessa ole edustanut kyseisen valmistajan tuotteita. Koeostoilla ja laittomista tuotteista alustoille tehtävillä ilmoituksilla on kuitenkin saatu poistettua tuotteita verkkoalustojen valikoimista. Tukes valvoo myös verkkokaupoista tilattuun ultrapikamuotiin liittyviä jälkimarkkinoita Suomessa²⁰¹.

Työministeri Matias Marttisen vuonna 2025 asettaman työ- ja elinkeinoministeriön vetämän halpatuontityöryhmän raportissa esitettiin selvitettäväksi Tullin itsenäisen toimivallan lisäämistä. Tämä mahdollistaisi sen, että Tulli voisi kattavasti estää suoraan vaatimusten vastaisten tuotteiden toimittamisen kuluttajalle ilman, että siitä tarvitsisi pyytää erillistä arviota markkina- ja valvontaviranomaiselta²⁰². Esillä on ollut myös se, että EU:n ulkopuolisen verkkokaupan osalta valvontaa voisi tehostaa EU:n yhteisen markkina- ja valvontaviranomaisen perustaminen²⁰³.

Valvonnan lisäämisen haasteena on myös kustannustehottomuus. Esimerkiksi Unkarissa vuonna 2024 tehdyssä tehovalvonnassa yli 80 prosenttia tutkituista lähetyksistä ei täytännyt tuotteita koskevia EU-määräyksiä. Lähetyksistä lisävalvonnan ansiosta kerätyillä maksuilla saatiin katettua vain 3,5 prosenttia operaation kuluista, jotka aiheutuivat muun muassa työvoiman käytöstä²⁰⁴. Komissio koordinoi vuoden 2025 aikana unionin tulliviranomaisten yhteisiä tehovalvonta hankkeita, jotka kohdistuivat EU:n ulkopuolisista verkko-

201 Ultrapikamuodin osalta tämä koskee esimerkiksi kirpputoreja, mutta myös muuta jälleenmyyntiä. Esimerkiksi Temusta hankittuja tuotteita on myyty myös jälleenmyyntinä. Ks. Iltalehti. (9.2.2026). Jonna löysi Keskisen Kyläkaupasta Temu-pai-toja: ”Miten on mahdollista” – Näin Vesa Keskinen perustelee. Verkkootikkeli. <https://www.iltalehti.fi/kotimaa/a/7dc790ea-bd17-40ed-ba96-8cf5152926ae>

202 Työ- ja elinkeinoministeriö. (2026). Halpatuontiin liittyvien ongelmien ratkaisuja pohtivan työryhmän raportti. Raportti, s. 37. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-327-730-4>

203 Työ- ja elinkeinoministeriö. (2026). Halpatuontiin liittyvien ongelmien ratkaisuja pohtivan työryhmän raportti. Raportti, s. 35. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-327-730-4>

204 Rakshit, S. (10.12.2025). Tullin pääjohtaja Sami Rakshit talousvaliokunnan julkisessa kuulemisessa kansalaisaloitteesta KAA 7/2025. <https://verkkolahetys.eduskunta.fi/fi/valiokuntien-tilaisuudet/2025-12-10-evdl6e7p85>; Tulli. (7.2.2025). Pääjoh-taja Sami Rakshit: Verkkokauppa haastaa perinteisen ulkomaankaupan pelisäännöt. Verkkootikkeli. <https://tulli.fi/-/verkkokauppa-haastaa-perinteisen-ulkomaankaupan-pelisaannot>

kaupoista yksityistilauksina hankittuihin leluihin ja pienielektroniikkaan²⁰⁵ sekä kosmetiikkaan, henkilökohtaisiin suojavaivasteisiin ja ravintolisiin²⁰⁶. Suomessa sekä Tukes²⁰⁷ että Tulli²⁰⁸ ovat myöntäneet suoraan, etteivät niiden resurssit riitä kymmenien miljoonien tavaraerien ja niihin mahdollisesti Suomessa liittyvien jälkimarkkinoiden valvomiseen.

Vaikka valvonta olisi kattavaa on epäselvää, millainen vaikutus sillä olisi ultrapikamuodin kauppaan. Vaikka satunnaisissa ultrapikamuotiin kohdistuneissa selvityksissä on ilmennyt puutteita (ks. luku 2.4), ei ole tiedossa, miten laajasti ultrapikamuotivaatteet ovat EU:n tuoteturvallisuusmääräysten vastaisia. EU:n tulliviranomaisten tehovalvonnassa määräysten vastaisuus on korostunut enemmän muissa tuoteryhmissä, kuten elektroniikassa, kosmetiikassa ja leluissa²⁰⁹. Suomessa Tulli valvoo vuosittain kaupallisen maahantuonnin osalta noin 200 Suomeen tuotavaa vaatetta, joista testataan tietyt kemikaalit ja mahdollisten narujen tai nyörien turvallisuus²¹⁰. Vuosina 2021–2025 on pysäytetty joitain yksittäisiä vaatteita joko metalliosista irtoavan nikkelin tai lastenvaatteiden liian pitkien narujen tai nyörien vuoksi. Nämä havainnot eivät kuitenkaan koske pakettiralliin kuuluvia kuluttajien suoraan kolmansista maista tekemiä yksittäisiä tilauksia. Niihin ei pääsääntöisesti kohdisteta Tullin suorittamaa valvontaa.

Tullin mahdollisuuksia valvoa ultrapikamuodin kauppaa rajoittaa myös se, että EU:ssa haluttiin aikanaan varmistaa, ettei verkkokaupan kasvulle ole turhia esteitä ja siksi niin sanotuilta vähäarvoisilta verkkokauppatilauksilta edellytetään vain ”superminimoituja” tietoja²¹¹. Tämä tarkoittaa, että alle 150 euron arvoisilta lähetyksiltä tullauksen yhteydessä edellytettävät tiedot ovat hyvin suppeat. Kun lähetysten sisällöstä on vain rajallisesti tietoa, on tullin vaikea kohdentaa valvontaa esimerkiksi tiettyyn, ongelmalliseksi arvioituun

205 Euroopan komissio. (n.d.). E-commerce: product compliance and safety. Verkkosivu. Haettu 25.3.2026 osoitteesta: https://taxation-customs.ec.europa.eu/customs/eu-customs-union-facts-and-figures/e-commerce-product-compliance-and-safety_en

206 Euroopan komissio. (3.3.2026). Protein powder, sunglasses, moisturiser: what do these products have in common? If you buy them online, they most likely violate EU product standards. Tiedote. https://taxation-customs.ec.europa.eu/news/protein-powder-sunglasses-moisturiser-what-do-these-products-have-in-common-if-you-buy-them-online-they-2026-03-03_en

207 Lounema, T. (13.7.2025). Viranomaisilla ei ole työkaluja puuttua kiinalaiseen krääsätuontiin. Mieliipidekirjoitus Helsingin Sanomien verkkosivuilla. <https://www.hs.fi/mieliipide/art-2000011360746.html>; Taloustaito. (12.9.2025). Nyt tuli karu hintalappu ”temutukselle”. Verkkootikkeli. <https://www.taloustaito.fi/Rahat/nyt-tuli-karu-hintalappu-temutukselle/#7e619421>

208 Yle. (6.10.2025). Tullin pääjohtaja sanoo, että kiinalaisen verkkokaupan tsunami pitäisi saada loppumaan – tähän on neljä syytä. Verkkootikkeli. <https://yle.fi/a/74-20182083>

209 Ks. esim. DG TAXUD. (7.1.2026). Large scale EU customs control action shows most third-country e-commerce goods do not follow standards. Tiedote. https://taxation-customs.ec.europa.eu/news/large-scale-eu-customs-control-action-shows-most-third-country-e-commerce-goods-do-not-follow-2026-01-07_en; Yahoo News. (31.12.2025). French Customs Finds 25% of Shein Parcels Non-Compliant. Verkkootikkeli. <https://www.yahoo.com/news/articles/french-customs-finds-25-shein-164648819.html?guccounter=1>

210 Tullin sähköpostiviesti Finnwatchille 12.2.2026.

211 Euroopan komissio. (n.d.). Goods bought online. Verkkosivu. Haettu 30.12.2025 osoitteesta: https://taxation-customs.ec.europa.eu/customs/customs-procedures-import-and-export/customs-operations/customs-formalities-low-value-consignments_en

tuoteryhmään²¹². Tältä osin tilanne on kuitenkin osittain parantumassa, sillä tulliuudistuksen (ks. luku 4.1) myötä kuljetuksia koskevan tiedon keräämistä ja jakamista on määrä tehostaa yhteiseurooppalaisen tullidatakeskuksen perustamisen myötä. Lisäksi digitaalisten tuotepassien (ks. luku 4.3) käyttöönoton myötä tietyt tuotekohtaiset, tarkemmat tiedot kulkevat jatkossa jokaisen lähetyksen mukana.

Ongelmallista on myös se, että kuluttaja on edelleen vastuussa siitä, että EU:n ulkopuolisista verkkokaupoista tilattavat tuotteet täyttävät EU-markkinan vaatimukset. Kauppa-
paikkojen vastuu on lähinnä reaktiivista tilanteissa, joissa niiden tietoon saatetaan, että tarjolla on vaatimusten vastaisia tuotteita. Tästä poikkeuksena ovat tietyt tuoteryhmät (mm. monet laitteet ja lelut), joiden kohdalla on tarkempia vaatimuksia, sillä niitä koskee EU:n markkinavalvonta-asetuksen neljäs artikla ja joilla on siten oltava EU:hun sijoittunut valtuutettu edustaja, joka vastaa vaatimustenmukaisuudesta. Vaatteet ja tekstiilit eivät kuitenkaan kuulu edellä mainitun artiklan vaatimusten piiriin.

Komission vuonna 2025 julkaiseman arviointiraportin mukaan valtaosa valvontaviranomaisista pitää nykyistä valtuutettuja edustajia koskevaa tuoterajausta perusteltuna, mutta osan mielestä sitä voisi laajentaa esimerkiksi vaatteisiin ja tekstiileihin²¹³. Toisaalta saman raportin mukaan vastuullisen tahon tunnistaminen ja löytäminen myös asetuksen piirissä olevissa laitteissa ja leluissa on ollut haastavaa muun muassa puutteellisten tai kokonaan puuttuvien edustajan yhteystietojen vuoksi²¹⁴. Myös Suomessa Tukesin koeostoissa on selvinnyt, että valtuutetuista edustajista on annettu vääriä tietoja²¹⁵.

Tulliuudistuksen (ks. luku 4.1) myötä tilanne muuttuu vastuunjaon osalta siten, että etämyyjät lasketaan oletetuiksi maahantuojiksi (engl. *deemed importer*). Muutoksen myötä ensisijainen vastuu tulli-ilmoituksesta ja siihen liittyvien velvoitteiden noudattamisesta siirtyy tuotteen tilanneelta kuluttajalta etämyyjälle, jonka tulisi asettaa edustaja EU-alueelle. Tämä muutos ei kuitenkaan vielä suoraan johda siihen, että etämyyjiin voitaisiin soveltaa muita maahantuojille kuuluvia, esimerkiksi tuoteturvallisuuteen liittyviä velvoitteita. Tällaisia velvoitteita ovat esimerkiksi tuoteturvallisuusasetuksen vaatimus ilmoittaa omatoimisesti viranomaisille, jos joku maahantuojan markkinoille asettama tuote osoittautuu vaatimusten vastaiseksi, ja vaatimus siitä, että valmistajan yhteystiedot ovat julkisesti saatavilla valitusten tekemistä tai turvallisuusongelmista ilmoittamista var-

212 Rakshit, S. (10.12.2025). Tullin pääjohtaja Sami Rakshit talousvaliokunnan julkisessa kuulemisessa kansalaisaloitteesta KAA 7/2025. <https://verkkolahetys.eduskunta.fi/fi/valiokuntien-tilaisuudet/2025-12-10-evdl6e7p85>

213 DG GROW. (2025). Evaluation study on the implementation of Article 4 of Regulation (EU) 2019/1020 on market surveillance and compliance of products. Raportti, s. 104. <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/b295c69e-f32e-11ef-b7db-01aa75ed71a1>

214 DG GROW. (2025). Evaluation study on the implementation of Article 4 of Regulation (EU) 2019/1020 on market surveillance and compliance of products. Raportti, s. 73–74. <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/b295c69e-f32e-11ef-b7db-01aa75ed71a1>

215 Tukesin sähköpostiviesti Finnwatchille 9.4.2026.

ten²¹⁶. Normaalisti maahantuojan tulisi myös ilmoittaa vaarallisista tuotteista komission Safety Gate -portaaliin, jonka tarkoituksena on edistää nopeaa, vaarallisia tuotteita koskevaa tiedonvälitystä muun muassa kansallisten viranomaisten kesken²¹⁷.

Vaikka tulliuudistuksen pääasiallisesta sisällöstä päästiin sopuun maaliskuussa 2026, ei lopullisia säännöstekstejä ole vielä saatavilla ja tiedot yksityiskohdista esimerkiksi tuoteturvallisuutta koskevaan vastuiden muuttumiseen liittyen ovat vielä rajallisia. Alustavien tietojen perusteella oletetuksi maahantuojaksi voisi vapaaehtoisesti ryhtyä myös myynnin alustana toiminut verkkopalvelu. Tällöin alustan jokaisen myyjän ei tarvitsisi asettaa EU-alueelle omaa edustajaa, joka vastaa sekä maahantuontiin liittyvistä maksuista että alustalla myytävien tuotteiden vaatimuksenmukaisuudesta vaan alusta voisi vastata velvoitteista keskitetysti²¹⁸.

Verkkokaupan alustojen vastuun määrittely on puutteellista myös markkina- ja kansallisessa markkina- ja valvontalaissa, sillä ne eivät tunnista verkkomarkkinapaikkaa kuin tilanteessa, jossa se toimii niin sanottuna tietoyhteiskunnan palvelujen tarjoajana²¹⁹. Sen sijaan esimerkiksi digipalveluasetus (ks. luku 3.4) ja luvussa aiemmin mainittu tuoteturvallisuusasetus (GPSR) asettavat velvoitteita myös verkkokauppa-alustoille. GPSR:n kohdalla tällaisia ovat muun muassa velvollisuus poistaa vaaralliset tuotteet saatavilta sekä velvollisuus tehdä yhteistyötä viranomaisten kanssa ja ilmoittaa niille toimenpiteistä, jotka liittyvät Safety Gate -palvelussa vaarallisiksi merkittyihin tuotteisiin²²⁰.

Järeimmät keinot ultrapikamuotiin liittyviin turvallisuuspuutteisiin puuttumiseksi olisivat tietyn jatkuvasti laittomia tuotteita markkinoivan alustan tai etämyyjän kaikkien lähetysten pysäyttäminen tai kauppapaikana toimivan sivuston sulkeminen. Lähetysten kategorien pysäyttäminen ei kuitenkaan ole nykyisen lainsäädännön puitteissa mahdollista, sillä sekä tullin valvonta että toimenpiteet kohdistetaan riskiperusteisesti saapuviin lähetysiin, ei tiettyihin lähetettäviin tahoihin²²¹. Toistaiseksi etämyynnin maahantuojaksi lasketaan vastaanottava kuluttaja-asiakas eikä myyjä tai kauppapaikka, kun taas valvontaviranomaisen mahdollisuus kielto- tai rajoitustoimiin on rajattu talouden toimijoihin²²². Tämä voi

216 Tuoteturvallisuusasetuksen 11 artikla. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/HTML/?uri=CELEX:32023R0988>

217 Safety Gate. (n.d.). Safety Gate: the EU rapid alert system for dangerous non-food products. Verkkosivu. Haettu 5.3.2026 osoitteesta: <https://ec.europa.eu/safety-gate-alerts/screen/search>

218 Gotink, D. (27.3.2026). Euroopan parlamentin raportöörin tiedotustilaisuus. Tallenne saatavilla osoitteesta: https://multimedia.europarl.europa.eu/en/webstreaming/press-conference-by-dirk-gotink-epp-nl-rapporteur-on-trilogue-deal-on-customs-code-reform_20260327-1000-SPECIAL-PRESSER

219 Tukesin sähköpostiviesti Finnwatchille 15.4.2026.

220 Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus 2023/988, 22 artikla. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/HTML/?uri=CELEX:32023R0988>

221 Tullin sähköpostiviesti Finnwatchille 12.2.2026.

222 Työ- ja elinkeinoministeriö. (2026). *Halpatuontiin liittyvien ongelmien ratkaisuja pohtivan työryhmän raportti*. Raportti, s. 37. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-327-730-4>

muuttua EU:n tulliuudistuksen myötä, jos yksittäisen kuluttajatilauksen etämyyjä oletetaan lähetyksen maahantuojaksi muutenkin kuin tullivelvollisuuksien osalta (ks. luku 4.1).

EU:n markkinavalvonta-asetus ja Suomen markkinavalvontalaki puolestaan antaa niin sanottuna viimesijaisena keinona mahdollisuuden sulkea vaatimustenvastaisia tuotteita myyvä verkkomarkkinapaikka²²³. Tämä edellyttää kuitenkin sitä, että alustalla myytävä tuote/tuotteet aiheuttavat vakavan riskin esimerkiksi terveydelle tai ympäristölle ja että verkkoalusta valvontaviranomaisen määräyksestä huolimatta ei poista tällaista tuotetta saatavilta²²⁴. EU-viranomaisten yhteistyöllä ylläpidettävästä Safety Gate -palvelusta löytyvien raporttien perusteella esimerkiksi Shein ja Temu ovat vetäneet vaaralliseksi arvioituja tuotteita pois alustoiltaan²²⁵.

Markkinavalvontaviranomaiset voivat puuttua asiaan, jos havaitaan, että sama tuote ilmestyy uudelleen myyntiin toisaalla tai jopa samalla alustalla eikä tuotetta tarvitse testata enää uudelleen. Komissio onkin kehittänyt markkinavalvontaviranomaisten käyttöön työkaluja (ns. webcrawlereita), joilla voidaan etsiä verkkoalustoilta Safety Gatessa jo kertaalleen vaatimusten vastaiseksi ilmoitettuja tuotteita.²²⁶ Safety Gate -verkkosivustolle ilmoitettuja tuotteita ei kuitenkaan voida suoraan pysäyttää rajalla sillä Tullilla ei ole niitä koskevaa itsenäistä toimivaltaa²²⁷.

Suositus:

- *Suoritetaan sekä kansallisesti että EU-maiden kanssa yhteistyössä ultrapikamuotialustoihin kohdistuvaa kohdennettua vaatteiden ja tekstiilien tehovalvontaa esimerkiksi koeostoilla. Vaikka tällä valvonnalla ei pystyttäisi kattamaan kuin murto-osa markkinoilla saatavilla olevista tuotteista, sen tulosten avulla saataisiin lisää tietoa siitä missä määrin kuluttajille markkinoitava ultrapikamuoti ei täytä EU:n nykyisiä kuluttajansuojaa ja tuoteturvallisuutta koskevia vaatimuksia. Lisäksi valvonnalla pystyttäisiin poistamaan vaatimusten vastaisia tuotteita verkkokaupoista ja alustoilta.*
- *Tullille tulee määritellä kansallisesti selkeä ja itsenäinen toimivalta puuttua yksittäisten kuluttajien tilaamien tuotteiden vaatimustenvastaisuuteen.*
- *Edistetään EU-tasolla tehtäviä lainsäädäntöuudistuksia kaikessa ultrapikamuodin kannalta relevantissa lainsäädännössä (esimerkiksi tuoteturvallisuuteen ja tuottajavastuuseen liittyen) tavoitteena säätää verkkoalustojen vastuusta johdonmukaisesti kaikessa sääntelyssä.*

223 Työ- ja elinkeinoministeriö. (2026). *Halpatuontiin liittyvien ongelmien ratkaisuja pohtivan työryhmän raportti*. Raportti, s. 31. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-327-730-4>

224 Laki eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta 1137/2016. <https://www.finlex.fi/fi/lainsaadanto/2016/1137>

225 Ks. esim. Alert number: SR/00181/26. <https://ec.europa.eu/safety-gate-alerts/screen/webReport/alertDetail/10097435?lang=en>; Alert number: SR/00654/26. <https://ec.europa.eu/safety-gate-alerts/screen/webReport/alertDetail/10097961?lang=en>;

226 Tukesin sähköpostiviesti Finnwatchille 15.4.2026.

227 Tullin sähköpostiviesti Finnwatchille 16.4.2026.

Verkkoalusta tulee säätää vastuulliseksi sillä myytävien tuotteiden vaatimustenmukaisuudesta, jos muuta vastuullista tahoa EU-alueella ei ole selvästi nimetty ja/tai saavutettavissa²²⁸. Tulli- ja markkinavalvonnan kustannuksien kattamiseksi vaatimusten vastaisista tuotteista tulee myös voida määrätä alustoille taloudellisia sanktioita pelkän maahantuontikiellon ja tuotteiden markkinoilta poistamisen lisäksi.

- *Edistetään EU:n markkinavalvonta-asetuksen uudistamista ja yhteisen markkinavalvontaviranomaisen perustamista, jotta EU:n ulkopuoliseen verkkokauppaan voidaan puuttua yhtenäisesti ja johdonmukaisesti.*

3.2 Tuottajavastuu velvoittaa myös ultrapikamuodin tuottajia

Tuottajavastuulla tarkoitetaan tuottajan kuten valmistajan, maahantuojan, pakkaajan tai etämyyjän vastuuta tuotteen jätehuollosta²²⁹. Ultrapikamuodin osalta pakkaukset, joissa lähetykset toimitetaan, ovat olleet jo pitkään tuottajavastuun piirissä. Vaatteisiin ja tekstiileihin tuottajavastuu laajenee Suomessa vuonna 2028²³⁰. Sen myötä vaatteiden ja tekstiilien tuottajien eli valmistajien, maahantuojien, jakelijoiden ja etäkauppiaiden on järjestettävä vaate- ja tekstiilituotteiden jätehuolto ja vastattava sen kustannuksista. Nykyisessä jätelaissa vastuu vaatteiden ja tekstiilien kierrätyksestä on kunnilla²³¹. EU-maista Alankomaissa, Latviassa, Ranskassa ja Unkarissa on jo käytössä kansallinen vaatteiden ja tekstiilien tuottajavastuu²³².

Tuottajavastuuseen kuuluvat käytännön velvoitteet toteutetaan yleensä niin sanottujen tuottajayhteisöjen kautta²³³. Lain piirissä olevat tuottajat – esimerkiksi valmistaja tai maahantuoja – rekisteröityvät tuottajavastuun piirissä olevien tuotteidensa osalta tuottajayhteisöön. Rekisteröityminen tulee tehdä viimeistään, kun tuotteita aletaan saattaa markkinoille. Tuottajien yhteisölle maksamat osuudet määräytyvät sen mukaan, millaisia

228 Tätä voitaisiin edistää esimerkiksi European Product Act -lakipaketin yhteydessä. Komission on määrä antaa esityksensä syksyllä 2026. Ks. Euroopan komissio. (12.11.2025). Commission seeks views on strengthening EU product safety and market rules. Tiedote. https://single-market-economy.ec.europa.eu/news/commission-seeks-views-strengthening-eu-product-safety-and-market-rules-2025-11-12_en

229 Tuottajavastuusta säädetään Suomessa jätelain 6 luvussa. https://www.finlex.fi/fi/lainsaadanto/2011/646#chp_6

230 Ympäristöministeriö. (3.3.2026). Jätedirektiivin muutos – tekstiilit, jalkineet ja asusteet. Esityskalvot, s. 2. <https://ym.fi/hankesivu?tunnus=YM006:00/2026>

231 Molok. (31.10.2024). Ajantasainen jätelaki – tämä sinun tulisi tietää. Verkkoartikkeli. <https://www.molok.com/fi/blogi/ajantasainen-jatelaki>; Yle. (16.1.2023). Uusi jätelaki teki tekstiilien kierrätyksestä pakollista – katso, miten vaatteet silputaan uusiksi kuiduiksi pilottilaitoksessa. Verkkoartikkeli. <https://yle.fi/a/74-20012591>

232 Euratex. (n.d.). Textiles EPR Europe. Verkkosivu. Haettu 26.3.2026 osoitteesta: <https://euratex.eu/sustainable-businesses/circular-economy/textiles-epr-europe/>

233 Suomen ympäristökeskus. (n.d.). Jätehuoltokompassi-palvelun tuottajarekisteri. Verkkopalvelu. Haettu 13.12.2025 osoitteesta: <https://jatehuoltokompassi.fi/haetietoja/turre/>; Tuottajayhteisöjen neuvottelukunta. (n.d.). Tietoa meistä. Verkkosivu. Haettu 9.1.2026 osoitteesta: <https://www.tuottajayhteiso.fi/tietoa-meista/>

tuotemääriä tuottajat raportoivat saattaneensa markkinoille. Keräämillään varoilla tuottajayhteisö järjestää oman tuoteryhmänsä jätteen keruun, lajittelun ja kierrätyksen. Tämä voi tapahtua myös yhteistyössä toisten tuottajayhteisöjen tai julkisen sektorin kanssa.

Tuottajayhteisöt huolehtivat yrityksen puolesta tuottajavastuun kantamisesta kuten kyseisen tuotteen keräämisestä ja käsittelystä sekä vuosittaisesta raportoinnista valvovalle viranomaiselle²³⁴, mutta tuottajat ovat itse silti vastuussa esimerkiksi antamiensa tietojen oikeellisuudesta. Tuottajavastuu on lakisääteinen velvollisuus, jonka laiminlyönnistä voidaan määrätä laiminlyöntimaksu²³⁵.

Suomessa tuottajavastuun viranomaisvalvonta kuuluu Lupa- ja valvontavirastolle (LVV), joka valvoo muun muassa sitä että tuottajat ovat rekisteröityneet tuottajayhteisöön²³⁶. Tätä tehdään esimerkiksi käymällä läpi tullilta saatuja tietoja tuottajavastuun piiriin kuuluvien tuotteiden maahantuonnista. Tullin LVV:lle toimittamat tiedot eivät kuitenkaan tois- taiseksi kata etämyyntiä. Toimitettujen tietojen piirissä ei siten ole myöskään tässä rapor- tissa tarkasteltuun ultrapikamuodin niin sanottuun pakettiralliin liitettyjä toimijoita²³⁷. Tullin roolin vahvistaminen on ollut usein esillä ratkaisuna pakettiralliin²³⁸. Esimerkiksi tuottajayhteisöjen neuvottelukunta on esittänyt kiertotalouslain valmistelun yhteydessä, että Tullilla tulisi olla toimivalta estää sellaisten tuotteiden markkinoille saattaminen, joi- den osalta tuottajavastuuta ei ole hoidettu²³⁹.

LVV:n ”valistuneen arvion” mukaan suurin osa Suomeen EU:n ulkopuolelta vähäarvoi- sia lähetyksiä toimittavista tuottajista on nykyisin tuottajavastuun vapaamatkustajia²⁴⁰. Tullin mukaan tavaraerien tulli-ilmoitukseen merkityistä lähettäjistä tai IOSS-järjestelmän tunnisteiden perusteella olisi mahdollista tehdä lista, jota voitaisiin hyödyntää tuottaja- vastuujärjestelmän vapaamatkustajien tunnistamisessa. Tällaista listaa ei ole kuitenkaan tehty eikä sellaiselle päätyminen tarkoittaisi suoraan sitä, että kyseessä on Suomessa tuottajavastuun piiriin kuuluva toimija. Vastuullinen tuottaja voi nimittäin olla lähettä- jän sijaan valmistaja tai tavaraerä voi olla suunnattu johonkin toiseen EU-maahan ja

234 Lupa- ja valvontavirasto. (n.d.). Näin hoidat tuottajavastuun. Verkkosivu. Haettu 2.3.2026 osoitteesta: <https://lvv.fi/ymparisto/nain-hoidat-tuottajavastuun>

235 Lupa- ja valvontavirasto. (n.d.). Tuottajavastuun laiminlyönnistä seuraavat maksut. Verkkosivu. Haettu 21.2.2026 osoit- teesta: <https://lvv.fi/ymparisto/tuottajavastuun-laiminlyontimaksut>

236 Lupa- ja valvontavirasto. (8.1.2026). Etähaastattelu ryhmäpäällikkö Ari Nygrenin ja ylitarkastaja Tiina Vermaeten kanssa.

237 LVV:n sähköpostiviesti Finnwatchille 27.3.2026.

238 Jätelaki määrittelee Tullin roolin hyvin yleisesti: ”Tulli valvoo (...) yhteistyössä Lupa- ja valvontaviraston kanssa tuot- tajavastuun piiriin kuuluvien tuotteiden etäkauppaa”. Esitöihin on lisäksi kirjattu, että Tulli ”voisi esimerkiksi” toimittaa tietoja Suomeen etäkaupalla tuotteita myyvistä yrityksistä. Ks. HE 141/2022 https://www.finlex.fi/fi/hallituksen-esityk- set/2022/141#OT1_OT6

239 Ympäristöministeriö. (2026). Kiertotalouslakityöryhmän mietintö. Raportti, s. 224. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-361-286-0>

240 LVV:n sähköpostiviesti Finnwatchille 27.3.2026.

se ainoastaan tulee EU-alueelle Suomen kautta.²⁴¹ Työn alla on ollut kansallinen malli, jossa LVV saisi listan niistä tuottajavastuun piiriin kuuluvista tuottajista, jotka on mainittu vapaaehtoisena tietona EU:n ulkopuolelta tulevien lähetysten tulli-ilmoituksiin²⁴². Tieto olisi vapaaehtoinen, koska sitä ei ole EU-tasolla säädetty pakolliseksi eikä tulli-ilmoitusten pakollisiin sisältöihin voida tehdä muutoksia kansallisesti.

Tuottajayhteisöihin rekisteröityneiden tuottajien osalta valvonta perustuu näiden yhteisöjen omavalvontaan. Tuottajayhteisöt voivat tehdä viranomaisille ilmoituksen, mikäli rekisteröitynyt taho ei hoida raportointia tai maksuja. Esimerkiksi pakkaustuottajien tuottajayhteisö Sumi Oy kertoi Finnwatchille tekevänsä vuosittain noin kymmenen laiminlyönteihin liittyvää ilmoitusta²⁴³. Tuottajayhteisöt voivat toimia myös suoraan siten, että ne erottavat velvoitteitaan laiminlyövät jäsenet²⁴⁴.

Suomen jätelakia uudistetaan parhaillaan kiertotalouslaiksi. Uudistusta pohtiva työryhmä on esittänyt, että tuottajavastuu ulottuisi jatkossa jätehuollon ohella entistä selvemmin myös tuotteiden uudelleenkäytön edistämiseen²⁴⁵. Lisäksi tuottajayhteisöille esitetään uusia avoimuutta koskevia velvoitteita. Niiden tulisi jatkossa esimerkiksi julkaista verkossa vuosittainen yhteenveto tuottajayhteisön jäsenten markkinoille saattamien tuotteiden määrästä²⁴⁶. Tällainen uudistus toisi läpinäkyvyyttä myös ultrapikamuodin kauppaan ainakin siltä osin, kun alan tuottajat on saatu järjestelmän piiriin.

Vuonna 2028 voimaan astuva tekstiilien tuottajavastuu tulee perustumaan niin sanottuihin ekomodulaatiomaksuihin, millä tarkoitetaan sitä, että tuottajien on maksettava suurempaa maksua esimerkiksi silloin, kun sen tuotteet ovat ekosuunnitteluvaatimusten (ks. luku 4.2) perusteella lyhytikäisiä tai huonosti kierrätettäviä²⁴⁷. Vastaava järjestelmä on jo käytössä esimerkiksi pakkausten tuottajavastuussa²⁴⁸. Tekstiilien tuottajavastuun kansallinen toimeenpano aloitettiin Suomessa vuoden 2026 alussa ja siitä vastaa ympäristöministeriö²⁴⁹.

241 Tullin sähköpostiviesti Finnwatchille 24.3.2026.

242 LVV:n sähköpostiviesti Finnwatchille 27.3.2026.

243 Sumi Oy:n sähköpostiviesti Finnwatchille 26.3.2026.

244 LVV:n sähköpostiviesti Finnwatchille 27.3.2026.

245 Ympäristöministeriö. (2026). Kiertotalouslakityöryhmän mietintö. Raportti, s. 90. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-361-286-0>

246 Ympäristöministeriö. (2026). Kiertotalouslakityöryhmän mietintö. Raportti, s. 109. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-361-286-0>

247 Euroopan komissio. (16.10.2025). Revised Waste Framework Directive enters into force to boost circularity of textile sector and slash food waste. Tiedote. https://environment.ec.europa.eu/news/revised-waste-framework-directive-enters-force-2025-10-16_en

248 Suomen Pakkaustuottajat Oy. (n.d.). Pakkausten tuottajavastuun maksut 2024. Esityskalvot. https://suomenpakkaus-tuottajat.fi/wp-content/uploads/2023/10/SPT-Hinnasto-2024_julkaisuvapaa-31.10.2023.pdf

249 Ympäristöministeriö. (n.d.). EU:n jätepuitedirektiivin täytäntöönpanon säädöshanke (elintarvike- ja tekstiilijäte). Verkkosivu. Haettu 5.3.2026 osoitteesta: <https://ym.fi/hankesivu?tunnus=YM006:00/2026>

Tekstiilien tuottajavastuusta säädetään EU:n jätedirektiivissä, jonka tekstiilien tuottajayhteisöjä koskevassa artiklassa mainitaan erikseen mahdollisuus hyödyntää tuottajavastuujärjestelmää pika- ja ultrapikamuodin sääntelyyn²⁵⁰. Direktiivin mukaan jäsenvaltiot voivat toteutuksessa edellyttää tuottajayhteisöjä edellyttämään korkeampia rahoitusosuuksia tuottajilta, joiden tuotteet katsotaan pikamuodille tyypillisten käytäntöjen mukaisiksi. Jätedirektiivissä veloitetaan tuottajia myös tiedottamaan tekstiilituotannon ja erityisesti pikamuodin vaikutuksista ympäristölle, ihmisten terveydelle ja ihmisoikeuksille²⁵¹.

Ranskassa kaavailtuun ”pikamuotilakiin” kuuluu, että tuotteista, joiden kestävyyspisteet jäävät kansallisessa Eco-Score-järjestelmässä (ks. luku 5.9) mataliksi, on määrä periä tuottajavastuujärjestelmään liittyen tuotekohtainen sakkomaksu, joka nousee kymmeneen euroon 2030 mennessä²⁵². Lisäksi tammikuussa 2026 vihreästä siirtymästä vastaavat ministerit ohjeistivat Ranskassa vaatteiden tuottajavastuuta toteuttavaa tahoa lisäämään painetta ultrapikamuodin tuottajia kohtaan kehittämällä hinnoittelumallin, joka huomioi paremmin ultrapikamuodin kierrätysjärjestelmälle aiheuttaman paineen²⁵³.

Tuottajavastuun kohdalla EU:n ulkopuolisen verkkokaupan haasteena on jo nykyisin se, että tuottajavelvoitteen kannalta vastuullinen taho ei ole kauppapaikkana toimiva verkkoalusta vaan tuotteen etämyyjä. Tämä tarkoittaa, että muutaman verkkoalustan valvonnan sijaan, järjestelmään pitäisi saada mukaan satojatuhansia yksittäisiä, alustoja käyttäviä yrityksiä. Jätedirektiivin mukaan tekstiilien tuottajavastuun kohdalla verkkokaupan alustoilta edellytetään digipalveluasetuksen (ks. luku 3.4) nojalla, että niiden on vaadittava alustaa käyttäviltä tuottajilta tiedot tuottajarekistereihin liittymisestä niissä jäsenmaissa, joihin tuotteita toimitetaan, sekä omaehtoinen vakuutus toimittaa ainoastaan tekstiilituotteita, joiden tuottajavastuu on kannettu²⁵⁴. Akkujen osalta jätelakia muutettiin Suomessa keväällä 2026 siten, että digipalveluasetuksen kansallisena koordinaattorina toimiva Traficom voi määrätä seuraamusmaksuja verkkokauppa-alustalle, joka tahallaan tai huolimattomuudesta laiminlyö velvollisuuden hankkia tuottajavastuuta koskevat tiedot etämyyjiltä ennen kuin nämä voivat käyttää sen palvelua²⁵⁵. Ranskassa verkkoalustoilta edellytetään, että ne huolehtivat, että niillä toimivat myyjät kuuluvat tuottajavastuujärjestelmiin. Esimerkiksi Amazon perii tuottajamaksut sellaisten myyjien kaupoista, jotka

250 Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2025/1892 jätteistä. https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/HTML/?uri=OJ:L_202501892

251 Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2025/1892 jätteistä. https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/HTML/?uri=OJ:L_202501892

252 Assemblée Nationale. (10.6.2025). Proposition de loi modifiée par le sénat, visant à réduire l'impact environnemental de l'industrie textile. Lakiesitys. https://www.assemblee-nationale.fr/dyn/17/textes/l17b1557_proposition-loi

253 Barbut, M. (15.1.2026). LinkedIn-päivitys. https://www.linkedin.com/posts/monique-barbut-2a207425_avec-mathieu-lef%C3%A8vre-nous-avons-demand%C3%A9-activity-7417619715986194432-LEp8; Barbut, M. & Lefevre, M. (15.1.2026). Kirje Refashionin johtajalle. <https://www.actu-environnement.com/media/pdf/news-47375-courrier-refashion-ministere.pdf>

254 Jätedirektiivi 22a artikla 13 kohta. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/HTML/?uri=CELEX:02008L0098-20251016>

255 Laki verkon välityspalvelujen valvonnasta, 17 pykälä https://www.finlex.fi/fi/lainsaadanto/2024/18#chp_3_sec_17

eivät ole osoittaneet rekisteröityneensä tuottajayhteisöihin²⁵⁶. Saksa olisi halunnut mennä pidemmälle ja velvoittaa verkkokalustat estämään alustaltaan myyjät, jotka eivät ole rekisteröityneet (akkuja koskevaan) tuottajavastuujärjestelmään. Komissio ei kuitenkaan hyväksynyt tätä lähestymistapaa vaan piti sitä digipalveluasetuksen vastaisena²⁵⁷.

Sen, onko myyjä rekisteröitynyt tuottajavastuun osalta tuottajarekisteriin, voi Suomessa tarkastaa Suomen ympäristökeskuksen ylläpitämästä Jätehuoltokompassi-palvelusta²⁵⁸. Isoista ultrapikamuodin verkkokaupoista esimerkiksi Sheinin irlantilainen tytäryhtiö Infinite Styles Ecommerce löytyy rekisteristä paperin ja paperituotteiden, akkujen ja paristojen, pakkausten sekä sähkö- ja elektroniikkalaitteiden tuottajana. Shein kertoi Finnwatchille, että tukeakseen alustalla toimivia myyjiä tuottajavastuuvetoitteidensa täyttämässä myyjien palvelualustalle on perustettu EPR-tietokeskuksen, joka tarjoaa tietoa EPR-säännöistä ja -vaatimuksista sekä ohjeistaa myyjiä vaatimustenmukaisuuden saavuttamisessa ja ylläpitämisessä²⁵⁹. Sen tarkoituksena on myös tarjota – niissä maissa, joissa se on mahdollista – myyjille palvelua, jossa Shein raportoi ja maksaa tuottajavastuumaksut myyjän puolesta. Sheiniltä ei saatu tietoa siitä, toimiiko se näin myös Suomessa.

Suomen jätelaki mahdollistaa jo nykyisin sen, että verkkokalustan ylläpitäjä vapaaehtoisesti huolehtii tuottajavastuusta alustallaan toimivien etämyyjien puolesta²⁶⁰. Tästä saatiin esimerkki helmikuussa 2026, kun Temu liittyi Suomen Pakkaustuottajat Oy:n tuottajayhteisöön Suomessa²⁶¹. Sen on määrä huolehtia alustalla tuotteitaan myyvien tuottajien puolesta sekä määrrien raportoinnista tuottajayhteisölle että niiden perusteella suoritettavista maksuista²⁶². Jokainen yksittäinen etämyyjä on tarkoitus lisätä tuottajarekisteriin²⁶³.

Alunperin Suomen Pakkaustuottajat Oy:n asiaa käsitelleessä tiedotteessa mainittiin, että Temun ”alustalla on noin 170 000 yritystä, jotka myyvät pakattuja tuotteita etäkaupalla

256 Amazon. (n.d.). Extended Producer Responsibility (EPR) requirements: France. Verkkosivu. Haettu 13.4.2026 osoitteesta: <https://sellercentral-europe.amazon.com/help/hub/reference/external/GAZUTC8RXT769H7>

257 Digipalveluasetus (ks. luku 3.4) rajoittaa mahdollisuuksia asettaa uusia yleisiä valvontavelvoitteita verkkokalustoille. Ks. Euroopan komission TRIS-palvelu. (n.d.). Act aligning battery legislation with Regulation (EU) 2023/1542. Verkkosivu. Haettu 2.4.2026 osoitteesta: <https://technical-regulation-information-system.ec.europa.eu/en/notification/26391>

258 Suomen ympäristökeskus. (n.d.). Jätehuoltokompassi-palvelun tuottajarekisteri. Verkkopalvelu. Haettu 13.12.2025 osoitteesta: <https://jatehuoltokompassi.fi/haetietoja/turre/>

259 Sheinin sähköpostiviesti Finnwatchille 2.4.2026.

260 Jätelain 66a pykälä: ”Verkkokaupan alustan ylläpitäjä voi nimetä Suomeen sijoittautuneen valtuutetun edustajan vastaamaan alustallaan toimivan etämyyjän tuottajavastuuvetoitteista Suomessa taikka vastaavassa tarkoituksessa tehdä sopimuksen hyväksytyn tuottajayhteisön kanssa. Verkkokaupan alustan ylläpitäjällä on oltava tähän kirjallinen valtuutus alustallaan toimivalta etämyyjältä.” Ks. Jätelaki. https://www.finlex.fi/fi/lainsaadanto/2011/646#chp_6_sec_66a

261 Suomen Pakkaustuottajat Oy. (6.2.2026). Temu liittyi SPT:n asiakkaaksi ja tuo pakkausten tuottajavastuun piiriin alustan kautta pakattuja tuotteita Suomeen toimittavat etämyyjät. Tiedote. <https://www.stinfo.fi/tiedote/71793379/temu-liityi-sptn-asiakkaaksi-ja-tuo-pakkausten-tuottajavastuun-piiriin-alustan-kautta-pakattuja-tuotteita-suomeen-toimittavat-etamyijat>

262 Temun sähköpostiviesti Finnwatchille 14.4.2026.

263 LVV:n sähköpostiviesti Finnwatchille 10.4.2026.

Suomeen”, mutta tämä tieto poistettiin sittemmin tiedotteesta²⁶⁴. Kommentoidessaan tätä raporttia Temu sanoi, että kyseessä ei ole sen vahvistama luku.

Finnwatch kysyi Suomen Pakkaustuottajat Oy:ltä, onko se saanut Temun lupaamat tiedot ja paljonko Temun alustan kautta Suomeen etäkauppaa harjoittavat tuottajat ovat maksaneet tuottajamaksuja Suomeen. Suomen Pakkaustuottajat ei kuitenkaan anna tietoa yksittäisistä yrityksistä tai yritysryhmistä²⁶⁵ eikä tuottajarekisterissä ole myöskään tietoa siitä, millä verkkoalustalla kukin tuottaja toimii. Tätä raporttia laadittaessa maaliskuussa 2026 Jätehuoltokompassin tuottajarekisteriin lisättiin 170 000 uutta Suomen Pakkaustuottajien jäsentä²⁶⁶. Temu on tehnyt vastaavat sitoumukset myös ainakin Tanskassa ja Virossa²⁶⁷ ja se on sopinut Suomessa myös kertakäyttöisten muovituotteiden tuottajavastuusta²⁶⁸. LVV:n tietojen mukaan neuvotteluja on käynnissä myös ”toisen alustan” kanssa²⁶⁹.

Tähän asti yksittäisiä, suurelta osin melko pieniä toimijoita, jotka muodostavat merkittävän osan pakettirallista, on ollut haastava saada kantamaan tuottajavastuunsa. Yksi syy tähän on se, että ne eivät yksinkertaisesti tiedä, mitä niiden pitäisi tehdä²⁷⁰. Suomessa Lupa- ja valvontavirasto on pyrkinyt parantamaan tilannetta muun muassa avaamalla loppuvuodesta 2025 yhteistyössä Baltian ja Pohjoismaiden viranomaisten kanssa opastavan verkkosivun ja järjestämällä verkkokaupoille suunnatun webinaarin, jonka tavoitteena oli jakaa niille tietoa tuottajavastuun mukaisista velvoitteista²⁷¹. Kansallisesti on toteutettu myös aiheetta koskeva verkkokoulutus Tukesin Kampus-verkkoalustalle²⁷². Kampanjasta

264 Alkuperäinen tiedote on saatavilla osoitteessa: <https://www.kauppalehti.fi/lehdistotiedotteet/a/b871b516-1ecb-56bb-8d38-8f87fccf5edc> (tarkastettu 31.3.2026)

265 Suomen Pakkaustuottajat Oy:n sähköpostiviesti Finnwatchille 2.3.2026.

266 Finnwatchin tarkastaessa Jätehuoltokompassin tiedot 26.3.2026 Suomen Pakkaustuottajilla oli rekisterissä jäsenenä 4 284 tuottajaa ja 29.4.2026 määrä oli kasvanut 171 820 tuottajaan. Ks. Suomen ympäristökeskus. (n.d.). Jätehuoltokompassi-palvelun tuottajarekisteri. Verkkopalvelu. <https://jatehuoltokompassi.fi/haetietoja/turre/?communityCode=3230700-7>

267 Eesti Elektroonikaromu. (26.2.2026). Pressiteade : Temu alustas koostööd Eesti Elektroonikaromu OÜ-ga jäätmekäitlusnõuete täitmiseks Eestis. Tiedote. <https://elektroonikaromu.ee/et/pressiteade-temu-alustas-koostood-eesti-elektroonikaromu-ou-ga-jaatmekaitlusnouete-taitmiseks-estis/>; Miljøstyrelsen. (n.d.). Miljøstyrelsens tilsyn med internationale 'free-riders' bærer frugt. Tiedote. <https://mst.dk/nyheder/2026/februar/miljoestyrelsens-tilsyn-med-internationale-free-riders-baerer-frugt>

268 Suomen SUP-Tuottajayhteisö Oy. (30.4.2026). Suomen SUP-Tuottajayhteisö Oy ja Temu sopimukseen tuottajavastuusta Suomessa. Tiedote. <https://www.kauppalehti.fi/lehdistotiedotteet/a/95adb032-ccfb-52b5-adc3-be40d2a8351f>

269 LVV:n sähköpostiviesti Finnwatchille 27.3.2026.

270 Lupa- ja valvontavirasto. (8.1.2026). Etähaastattelu ryhmäpäällikkö Ari Nygrenin ja ylitarkastaja Tiina Vermaeten kanssa.

271 Danish Environmental Protection Agency. (n.d.). How to manage Extended Producer Responsibility – Online Sellers. Verkkosivu. Haettu 3.3.2026 osoitteesta: <https://eng.mst.dk/industry/waste/how-to-manage-extended-producer-responsibility>; Euroopan unioni. (20.11.2025). Baltic national authorities are offering help to online sellers to ensure they comply with their EPR obligations. Tiedote. <https://circulareconomy.europa.eu/platform/en/news-and-events/all-news/baltic-national-authorities-are-offering-help-online-sellers-ensure-they-comply-their-epr-obligations>

272 Tukes. (n.d.). Extended Producer Responsibility (EPR) in Finland. Verkkosivu. Haettu 28.3.2026 osoitteesta: <https://kampus.tukes.fi/course/view.php?id=244>

tiedotettiin myös kiinaksi, mutta muun ohjeistuksen kääntämisestä kiinaksi ei toistaiseksi ole suunnitelmia²⁷³.

Se, että osa tuottajista jää tahallaan tai tiedonpuutteen vuoksi vapaamatkustajiksi, kasvattaa tuottajayhteisöjen jäseniin kohdistuvia maksuja, koska ne järjestävät jätehuollon kaikille markkinoille saatetuille tuotteille, vaikka kaikki tuottajat eivät olisi järjestelmän piirissä. Tämä johtuu siitä, että keräysvaiheessa ei tyypillisesti pystytä tunnistamaan, kuka minkäkin tuotteen on tuottanut. Poikkeuksen muodostavat jotkut sellaiset tuoteryhmät, joissa tuottaja on mahdollista tunnistaa vielä keräysvaiheessa. Esimerkiksi Lidlillä on myynnissä sekä Palpa-tuottajayhteisön piiriin kuuluvia juomapakkauksia että sellaisia, joiden tuottajavastuusta se huolehtii itsenäisesti²⁷⁴.

Vapaamatkustajaongelmaan voidaan pyrkiä puuttumaan siten, että pyritään tunnistamaan ja ohjeistamaan lähettäjiä, jotka eivät ole hakeutuneet mukaan tuottajayhteisöön. Esimerkiksi Tanskassa maan ympäristöviranomainen on tiedottanut olleensa suoraan yhteydessä ainakin tuhanteen kiinalaiseen verkkokauppaan, jotka eivät ole ilmoittautuneet tuottajarekisteriin²⁷⁵. Samaa on tehty myös Suomessa, mutta työtä rajoittaa resursien puute, sillä työ määrää kasvattaa paitsi myyjien tavoittelemisen myös se, että tavoitettuja etämyyjiä pitää tyypillisesti opastaa eteenpäin²⁷⁶.

Asiaa pyritään edistämään sillä, että LVV:n on määrä kehittää muiden Pohjoismaiden ja Baltian maiden kanssa yhteyksiä Kiinan viranomaisiin²⁷⁷. Tiedottaminen olisi tärkeää myös koko EU:n tasolla, koska tuottajavastuun toteutus ja raportointivelvoitteet vaihtelevat edellä kuvatulla tavalla sekä eri tuoteryhmien välillä että EU-jäsenmaiden kesken.

Suomessa pakettirallin sääntelyä selvittänyt virkamiestyöryhmä esitti maaliskuussa 2026 julkaistussa raportissaan, että Tullin mahdollisuutta kerätä tuottajavastuumaksuja tulee selvittää. Esimerkkinä mainittiin Latvia, jossa tuottajat joutuvat maksamaan veron (*Natural resources tax*) tuottajavastuun alaisesta maahantuonnista, elleivät ne kuulu tuottajayhteisöön²⁷⁸. Saksassa maan ympäristöministeri on sanonut, että aikoo esittää kesään mennessä vaatteiden tuottajavastuuta koskevaa lakia, jolla myös pikamuotitoimijat saa-

273 LVV:n sähköpostiviesti Finnwatchille 27.3.2026.

274 Jätehuoltorekisteri. (n.d.). Tuottajarekisteri. Verkkopalvelu. Haettu 27.1.2026 osoitteesta: <https://jatehuoltokompassi.fi/haetietoja/turre/>; Palpa. (n.d.). Miksi myytävänä on pantillisia juomapakkauksia, joita ei voi palauttaa kaikkiin palautusautomaatteihin? Verkkosivu. Haettu 27.1.2026 osoitteesta: <https://www.palpa.fi/kuluttajille/ukk/?slug=miksi-myytavana-on-pantillisia-juomapakkauksia-joita-ei-voi-palauttaa-kaikkiin-palautusautomaatteihin>

275 Miljøstyrelsen. (13.12.2025). 1000 kinesiske virksomheder får advarsel fra Miljøstyrelsen. Tiedote. <https://mst.dk/nyheder/2024/december/1000-kinesiske-virksomheder-faar-advarsel-fra-miljoestyrelsen>

276 Lupa- ja valvontavirasto. (8.1.2026). Etähaastattelu ryhmäpäällikkö Ari Nygrenin ja ylitarkastaja Tiina Vermaeten kanssa.

277 LVV:n sähköpostiviesti Finnwatchille 27.3.2026.

278 Latvijas Vēstnesis. (n.d.). Natural Resources Tax Law. <https://likumi.lv/ta/en/en/id/124707-natural-resources-tax-law>; Valsts ieņēmumu dienests. (2021). Methodological Material for Foreign Merchants on Payment of Natural Resources Tax. Ohje. <https://www.vid.gov.lv/en/media/2544/download?attachment>

Kuva: Sasha Ostapiuk, Shutterstock

Tuottajavastuulla pyritään rahoittamaan jätteiden keräys- ja kierrätysjärjestelyitä, jotta ne eivät päätyisi kaatopaikoille. Vaatteiden osalta tuottajavastuu alkaa vuonna 2028.

taisiin osallistumaan kierrätyksen ja jätehuollon kustannuksiin²⁷⁹. Suomessa eduskunta edellytti krääsätaloutta koskeneen kansalaisaloitteen käsittelyn yhteydessä, että hallitus selvittää mahdollisuudet kerätä kolmansista maista suoraan kuluttajille myytyjen tuotteiden tuottajavastuumaksut tullimaksujen yhteydessä ja valmistelee viipymättä ehdotukset lainsäädännön muuttamiseksi²⁸⁰.

Suomessa halpatuonnin ongelmiin keskittynyt virkamiestyöryhmä esitti vuonna 2026 myös viranomaisten yhteistyön vahvistamista, digitaalisten työkalujen kehittämistä, mahdollisuutta edellyttää EU:n sijoittunutta vastuuhenkilöä sekä kansallista palvelua, jossa eri tuoteryhmien tuottajayhteisöihin voisi liittyä yhdellä kertaa. EU-tason ratkaisuna esitettiin muun muassa, että eri maiden viranomaisten välistä tiedonvaihtoa ja oikeutta saada verkkoalustoilta tietoa myyjistä ja myyntimääristä tulisi vahvistaa.²⁸¹

279 Rheinische Post. (11.1.2026). „Ich bin nicht der Typ, der anderen im Urlaub ein schlechtes Gewissen macht“. Verkoar-tikkeli. https://rp-online.de/politik/deutschland/carsten-schneider-waermepumpen-rentieren-sich-langfristig-fuer-die-meis-ten_aid-141930905

280 Eduskunta. (23.4.2026). Eduskunta edellyttää hallitukselta tiukempia toimia krääsätaloutta vastaan. Tiedote. <https://www.parliament.fi/tiedotteet/eduskunta-edellyttaa-hallitukselta-tiukempia-toimia-kraasataloutta-vastaan>

281 Työ- ja elinkeinoministeriö. (2026). Halpatuontiin liittyvien ongelmien ratkaisuja pohtivan työryhmän raportti. Raportti, s. 51. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-327-730-4>

Suositus:

- Varmistetaan ympäristöministeriön johdolla tehtävässä tekstiilien tuottajavastuun kansallisessa toimeenpanossa, että tuottajamaksuissa huomioidaan täysimääräisesti ja jätedirektiivin mahdollistamalla tavalla sekä pikamuodin että ultrapikamuodin aiheuttama kuormitus kierrätys- ja jätteenhuoltojärjestelmille. Asetetaan kansallisesti verkkokauppa-alustoille velvollisuus kantaa tuottajavastuumaksut siinä tapauksessa, etteivät etämyyjät ole hoitaneet tuottajavastuunvelvoitteitaan itse.
- Varmistetaan tuottajavastuun laajentuessa tekstiileihin, että valvovan viranomaisen resurssit riittävät valvontaan, jotta vapaamatkustajaongelma saadaan pidettyä kurissa alusta alkaen. Vahvistetaan Tullin mahdollisuuksia kerätä LVV:n valvontaa tukevaa tietoa lisämällä tulli-ilmoitukseen vapaaehtoinen kenttä tuottajavastuun alaisesta tahosta. Edistetään sitä, että tieto tuottajavastuun alaisesta tahosta säädettäisiin pakolliseksi EU-tasolla.
- Valtuutetaan Tulli valvomaan ja pysäyttämään lähetyksiä sillä perusteella, onko niihin liittyvä tuottajavastuunvelvoitteet hoidettu. Määritellään Latvian mallin mukaisesti kansallinen maksu niille lähetyksille, joiden osalta tuottajayhteisöön rekisteröitynyttä tuottajaa tai muuta vastuullista tahoa ei ole osoitettu.
- Edistetään EU-tasolla toimintamallia, jossa komissio ja/tai toimivaltaisen jäsenmaan viranomaiset voivat määrätä suoraan seuraamusmaksuja verkkoalustoille, jotka eivät kerää myyjiltä tietoa tuottajavastuun hoitamisesta.
- Kehitetään yhteydenpitoa ja tiedottamista EU:n ulkopuolisten (ja erityisesti kiinalaisten) etämyyjien suuntaan. Ohjeistusta tulee tarjota myös kiinan kielellä. Euroopan komission tulisi yhteistyössä kansallisten viranomaisten kanssa kehittää ja ylläpitää verkkoalustaa, jolla kerrotaan merkittävimpien lähettäjämaiden etämyyjille heidän omalla kielellään EU-lainsäädännön ja jäsenmaiden tuottajavastuujärjestelmien velvoitteista.
- Edistetään helppoja tapoja liittyä tuottajavastuujärjestelmiin. Toteutetaan kansallisesti jo valmistelussa oleva mahdollisuus liittyä useampaan tuottajayhteisöön yhdellä lomakkeella²⁸². Pidemmällä aikavälillä otetaan käyttöön yhteiseurooppalainen verkkopalvelu, jossa tuottajien on helppo liittyä kaikkiin heitä koskeviin tuottajavastuujärjestelmiin²⁸³.
- Edistetään yhtenäisiä raportointikäytäntöjä eri tuoteryhmien ja jäsenmaiden kesken. Vahvistetaan tuottajayhteisöjen toiminnan läpinäkyvyyttä edellyttämällä esimerkiksi julkista raportointia jäsenten vuosittain markkinoille saattamien tuotteiden määristä.
- Edistetään sitä, että unionin lainsäädännössä (erityisesti digipalveluasetuksessa, ks. luku 3.4) määritellään johdonmukaisesti, että verkkoalustan ylläpitäjät ovat vastuussa siitä, että

282 LVV:n sähköpostiviesti Finnwatchille 13.4.2026.

283 Tällaista mallia kehitetään parhaillaan LIFE4EPR-hankkeessa. Ks. LIFE4EPR. (n.d.). About LIFE4EPR. Verkkosivu. Haettu 13.4.2026 osoitteesta: <https://life4epr.ent.cat/about/>

alustalla toimivat ammattimaiset myyjät rekisteröityvät tuottajavastuujärjestelmiin, tai että ne velvoitetaan ottamaan itse vastuu alustalla myytävien tuotteiden tuottajavastuusta. Esimerkiksi vaatteiden ja tekstiilien osalta jätedirektiivissä on jo vaatimus siitä, että verkkokaupan alustojen tulee edellyttää etämyyjiltä omaehtoista vakuutusta toimittaa ainoastaan tuotteita maihin, joiden osalta tuottajavastuu on kannettu. Suurilta verkkokauppa-alustoilta olisi perusteltua edellyttää pelkän vakuutuksen edellyttämisen lisäksi myös vastuun kantamista tilanteessa, jossa niiden myyjät eivät ole hoitaneet tuottajavastuuta.

3.3 Kuluttajansuojaa koskeva lainsäädäntö kattaa myös ulkomaiset verkkokaupat

Ultrapikamuodin kauppaa säädellään jo nyt myös EU:n kuluttajansuojalainsäädännön kautta. Esimerkiksi sopimattomia kaupallisia menettelyitä koskeva UCP-direktiivi (engl. *unfair commercial practices directive*) asettaa kiellon harhaanjohtavalle markkinoinnille ja kieltää suoraan useita ”kaikissa olosuhteissa sopimattomina” pidettyjä menettelytapoja²⁸⁴. Tällä lainsäädännöllä voidaan puuttua markkinointiin eli siihen, miten tuotteiden myyntiä edistetään.

Suomessa UCP-direktiivi on toimeenpantu kuluttajansuojalaissa, jota täydennetään parhaillaan direktiiviin vuonna 2024 tehtyjen muutosten mukaiseksi²⁸⁵. Kuluttajansuojalain soveltaminen on kohdemaaperustaista eli verkkokaupan sijainnilla ei ole merkitystä, vaan sillä, mihin maahan verkkokauppa suuntaa markkinointia. Kaikkien toimijoiden, jotka kohdistavat esimerkiksi tuotteiden markkinointia ja myyntiä suomalaisiin kuluttajiin, tulee noudattaa Suomen kuluttajansuojalakia. Valvovana viranomaisena Suomessa toimii kuluttaja-asiamies (KA), joka on riippumaton, Kilpailu- ja kuluttajavirastoon (KKV) sijoitettu valvontaviranomainen²⁸⁶.

UCP-direktiivi ja sitä kansallisesti toimeenpaneva kuluttajansuojalaki ja valtioneuvoston asetus²⁸⁷ kieltävät sopimattomina monia aggressiivisia tai harhaanjohtavia menettelyjä,

284 Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2005/29/EY, liite I. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/HTML/?uri=CELEX:02005L0029-20220528#tocId31>

285 Kuluttajansuojalaki. <https://www.finlex.fi/fi/lainsaadanto/1978/38>; Oikeusministeriö. (n.d.). Kuluttajansuojalain uudistaminen vihreän siirtymän edistämiseksi. Verkkosivu. Haettu 30.12.2025 osoitteesta: <https://oikeusministerio.fi/hanke?tunnus=OM033:00/2024>

286 KKV. (n.d.). Kuluttaja-asiamies. Verkkosivu. Haettu 25.3.2026 osoitteesta: <https://www.kkv.fi/kuluttaja-asiat/kuluttaja-asiamies/>

287 Valtioneuvoston asetus kuluttajien kannalta sopimattomasta menettelystä markkinoinnissa ja asiakassuhteissa. https://www.finlex.fi/fi/lainsaadanto/2008/601#sec_1

joita on arvioitu käytettävän muun muassa ultrapikamuodin markkinoinnissa²⁸⁸. Tällaisia ovat esimerkiksi nopeaan ostopäätökseen ohjaava perätön väite siitä, että tuote tai sitä koskeva tarjous on tarjolla vain rajoitetun ajan, perättömät väitteet kilpailuista tai palkinnoista sekä tekaistujen kuluttaja-arvostelujen tai suosittelujen esittäminen. Lausunnotsa eduskunnan talousvaliokunnalle Krääsätalous kuriin -kansalaisaloitteen käsittelyn yhteydessä KKV nosti esiin, että myös tekoälyä käytetään jo suurilla verkkoalustoilla ja mahdollisesti myös kielletyn manipuloinnin tavoin²⁸⁹. Tällainen toiminta on kiellettyä myös uuden tekoälylain mukaan²⁹⁰, ja KKV kertoi kuluttaja-asiamiehen kiinnittäneen komission ja kansallisten tekoälyvalvojen huomiota asiaan²⁹¹.

Markkinointiin liittyvää kuluttajansuojaa koskevan, rajat ylittävän viranomaisyhteistyön puitteista ja valvontaviranomaisten minimikeinoista säädetään EU:n CPC-asetuksessa (engl. *Consumer Protection Cooperation*) ja siihen liittyvässä kansallisessa lainsäädännössä vuodelta 2020²⁹². Sen myötä KKV on pystynyt hakemaan markkinaoikeudelta pelkän markkinointikiellon lisäksi myös seuraamusmaksuja silloin, kun yritys osoittaa markkinoinnissaan selkeää piittaamattomuutta tai tekee toistuvia rikkeitä.

Silloin, kun kyseessä on toimija, joka kohdistaa markkinointia usean eri EU-maan kuluttajiin, viranomaiset voivat tehdä edellämainitun CPC-asetuksen puitteissa yhteistyötä Euroopan komission koordinoimana²⁹³. Tällä niin kutsutulla CPC-verkostolla on parhailaan käynnissä selvitykset sekä Sheiniin että Temuun liittyen (ks. luvut 2.5 ja 2.6)²⁹⁴. Mikäli selvitykset osoittavat direktiivin vastaisen toiminnan, jäsenmaiden viranomaiset voivat asettaa sanktioita.

288 Ks. esim. Euroopan komissio. (n.d.). Market places and digital services. Verkkosivu. Haettu 12.12.2025 osoitteesta: https://commission.europa.eu/live-work-travel-eu/consumer-rights-and-complaints/enforcement-consumer-protection/coordinated-actions/market-places-and-digital-services_en; Väänänen, K. (10.12.2025). Kilpailu- ja kuluttajaviraston ylijohtaja Katri Väänänen talousvaliokunnan julkisessa kuulemisessa kansalaisaloitteesta KAA 7/2025. <https://verkkolahetyk.eduskunta.fi/fi/valiokuntien-tilaisuudet/2025-12-10-evdl6e7p85>

289 KKV. (17.2.2026). Krääsätalous kuriin – suomalaisyritysten ja kuluttajien oikeuksien puolesta. Lausunto eduskunnan talousvaliokunnalle. <https://www.kkv.fi/ajankohtaista/lausunnot/kraasatalous-kuriin-suomalaisyritysten-ja-kuluttajien-oikeuksien-puolesta/>

290 Laki eräiden tekoälyjärjestelmien valvonnasta 1377/2025. https://www.finlex.fi/fi/lainsaadanto/2025/1377#chp_1

291 Lain mukaiset markkinavalvontaviranomaiset ovat Energiavirasto, Finanssivalvonta, Traficom, Lupa- ja valvontavirasto, Fimeo, Tietosuojavaltuutettu, Tulli sekä Tukes. Ks. Traficom. (7.1.2026). Uudet säännöt vahvistavat luottamusta tekoälyyn Euroopassa. Tiedote. <https://www.traficom.fi/fi/ajankohtaista/uudet-saannot-vahvistavat-luottamusta-tekoalyyn-euroopassa>

292 KKV. (15.7.2020). Kuluttaja-asiamiehelle käyttöön uusia valvontakeinoja. Tiedote. <https://www.kkv.fi/ajankohtaista/tiedotteet/kuluttaja-asiamiehelle-kayttoon-uusia-valvontakeinoja/>

293 Euroopan komissio. (n.d.). Consumer Protection Cooperation Network. Verkkosivusto. Haettu 5.2.2026 osoitteesta: https://commission.europa.eu/live-work-travel-eu/consumer-rights-and-complaints/enforcement-consumer-protection/consumer-protection-cooperation-network_en

294 Euroopan komissio. (n.d.). Market places and digital services. Verkkosivu. Haettu 4.2.2026 osoitteesta: https://commission.europa.eu/live-work-travel-eu/consumer-rights-and-complaints/enforcement-consumer-protection/coordinated-actions/market-places-and-digital-services_en

Vaikka markkinoinnin kuluttajansuojaa koskeva sääntely perustuu EU-lainsäädäntöön, on kansallisissa käytännöissä ja seuraamuksissa ollut merkittäviä eroja²⁹⁵. Siinä missä esimerkiksi Italiassa ja Ranskassa viranomaiset ovat jo määränneet suoraan Sheinille miljoonaluokan sakkoja (ks. luku 2.5), Suomessa viranomainen ei voi määrätä suoraan sakkoja vaan kuluttajansuojalakiin liittyvät valvonta-asiat on vietävä ensin tuomioistuin-prosessiin²⁹⁶. Sen jälkeenkin seuraamukset kuten uhkasakot ovat olleet Suomen oikeuskäytännössä 100 000–150 000 euron luokkaa, mikä on selvästi vähemmän kuin monissa muissa jäsenmaissa²⁹⁷. Suomessa KKV on esittänyt, että komissiolla voisi olla rooli erittäin suurten markkinapaikka-alustojen kuluttajansuojan valvojana siten, että sillä olisi myös mahdollisuus määrätä taloudellisia seuraamuksia yrityksille, jotka eivät noudata yhdessä sovittuja sitoumuksia kiellettyjen markkinointimenettelyiden lopettamisesta²⁹⁸. Nykyisin komissio voi osallistua CPC-verkoston toiminnan kautta epäkohtien selvittämiseen, mutta varsinaisten sanktioiden määrääminen jää kansallisten viranomaisten vastuulle.

KKV:n talousvaliokunnalle antamassa lausunnossa nostetaan esiin myös seuraamusmaksujen vaikuttavuuden rajallisuus²⁹⁹. Ensinnäkin maksujen toimeenpano edellyttää, että yrityksellä on Euroopassa tytäryhtiö tai varallisuutta. Toisaalta varsinkin suurimmat toimijat pystyvät helposti maksamaan uhkasakot tai seuraamusmaksut niin halutessaan, mutta ne eivät silti välttämättä muuta toimintaansa.

Ultrapikamuodin kohdalla markkinointia tapahtuu runsaasti myös sosiaalisen median vaikuttajien välityksellä. Esimerkiksi Temu on kuvannut sosiaalisen median käyttäjien roolia tärkeäksi omassa liiketoiminnassaan (ks. luku 2.6). Ranskan ”pikamuotilaissa” onkin erikseen mainittu, että siihen kuuluva ultrapikamuodin mainostuskielto koskee myös sosiaalisen median vaikuttajia³⁰⁰. Eurooppalaisten kuluttajajärjestöjen kattojärjestö BEUC:in julkaisemassa raportissa esitetään, että eurooppalaista lainsäädäntöä tulisi selkeyttää

295 KKV. (17.2.2026). Krääsäätalous kuriin – suomalaisyritysten ja kuluttajien oikeuksien puolesta. Lausunto eduskunnan talousvaliokunnalle. <https://www.kkv.fi/ajankohtaista/lausunnot/kraasatalous-kuriin-suomalaisyritysten-ja-kuluttajien-oikeuksien-puolesta/>

296 Väänänen, K. (10.12.2025). Kilpailu- ja kuluttajaviraston ylijohtaja Katri Väänänen talousvaliokunnan julkisessa kuulemisessa kansalaisaloitteesta KAA 7/2025. <https://verkkolahetys.eduskunta.fi/fi/valiokuntien-tilaisuudet/2025-12-10-evdl6e7p85>

297 KKV. (17.2.2026). Krääsäätalous kuriin – suomalaisyritysten ja kuluttajien oikeuksien puolesta. Lausunto eduskunnan talousvaliokunnalle. <https://www.kkv.fi/ajankohtaista/lausunnot/kraasatalous-kuriin-suomalaisyritysten-ja-kuluttajien-oikeuksien-puolesta/>

298 KKV. (17.2.2026). Krääsäätalous kuriin – suomalaisyritysten ja kuluttajien oikeuksien puolesta. Lausunto eduskunnan talousvaliokunnalle. <https://www.kkv.fi/ajankohtaista/lausunnot/kraasatalous-kuriin-suomalaisyritysten-ja-kuluttajien-oikeuksien-puolesta/>; Väänänen, K. (10.12.2025). Kilpailu- ja kuluttajaviraston ylijohtaja Katri Väänänen talousvaliokunnan julkisessa kuulemisessa kansalaisaloitteesta KAA 7/2025. <https://verkkolahetys.eduskunta.fi/fi/valiokuntien-tilaisuudet/2025-12-10-evdl6e7p85>

299 KKV. (17.2.2026). Krääsäätalous kuriin – suomalaisyritysten ja kuluttajien oikeuksien puolesta. Lausunto eduskunnan talousvaliokunnalle. <https://www.kkv.fi/ajankohtaista/lausunnot/kraasatalous-kuriin-suomalaisyritysten-ja-kuluttajien-oikeuksien-puolesta/>

300 Assemblée Nationale. (10.6.2025). Proposition de loi modifiée par le sénat, visant à réduire l'impact environnemental de l'industrie textile. Lakiesitys. https://www.assemblee-nationale.fr/dyn/17/textes/17b1557_proposition-loi

esimerkiksi siten, että vaikuttajamarkkinointi ja siihen liittyvät vastuut määriteltäisiin nykyistä tarkemmin UCP-direktiivissä ja että maksetun sisällön merkintätavat yhdenmuikaistettaisiin³⁰¹. BEUC:in mukaan tämä voitaisiin tehdä osana niin sanottua Digital Fairness Act -uudistusta, josta komission on määrä antaa esityksensä vuoden 2026 aikana. Suomessa vaikuttajamarkkinointia ohjaa jo kuluttajansuojalakiin perustuva KKV:n ohjeistus³⁰².

Ultrapikamuodin kuten muunkin etäkaupan lakisääteisiin markkinointikäytäntöihin kuuluu myös niin sanottu peruutusoikeus, eli mahdollisuus perua etänä tehty kauppa 14 vuorokauden kuluessa³⁰³. Tämä oikeus ei välttämättä toteudu EU:n ulkopuolisen verkkokaupan kohdalla siten kuin on tarkoitettu. Esimerkiksi Saksassa tehdyn yleisesti verkkokauppaan liittyneen kuluttajakyselyn perusteella on yleistä, ettei myyjä halua ottaa palautettavaa tuotetta vastaan vaan palauttaa rahat tai tarjoaa osittaista hyvitystä³⁰⁴. Sekä Sheinin että Temun palautusohjeissa viitataan tällaiseen mahdollisuuteen³⁰⁵. Normaalisti palautuksesta poikkeavat käytännöt voivat olla ongelmallisia, sillä ne jättävät avoimeksi sen, mitä esimerkiksi vääräkokoiselle tuotteelle lopulta käy. EU:ssa on heinäkuusta 2026 lähtien kielletty myymättömien, kuluttajille suunnattujen vaatteiden tuhoaminen ja tämä koskee myös palautettuja tuotteita³⁰⁶. Mutta jos tuote, jota kuluttaja ei halua, jää kuluttajan hoidettavaksi, myyjä ei voi tätä velvollisuutta noudattaa ja varmistaa, etteikö tuote päätyisi esimerkiksi sekajätteen seassa poltettavaksi.

Jos tuote palautetaan EU:n ulkopuolelle, se tulee tulliselvittää vientinä, mikä lisää verkkokaupan kustannuksia pelkän logistiikan lisäksi³⁰⁷. Siten keinot, joilla pystyttäisiin vahvistamaan peruutusoikeuden toimeenpanoa ja palautetuista tuotteista huolehtimista, voisivat nostaa ultrapikamuodin hintaa ja ohjata kulutusta vähemmäksi. Vaihtoehtoisesti palautukset voitaisiin hoitaa EU:n sisällä, jos verkkoalustalla on varasto EU-alueella.

301 BEUC. (2025). *Influencer Marketing Unboxed, Exposing how the fast fashion and food sectors hook consumers*. Raportti, s. 10–11. https://www.beuc.eu/sites/default/files/publications/BEUC-X-2025-113_Influencer_Marketing_Unboxed_Report.pdf

302 KKV. (2025). Vaikuttajamarkkinointi sosiaalisessa mediassa. Verkkosivu. <https://www.kkv.fi/kuluttaja-asiat/tietoa-ja-ohjeita-yrityksille/kuluttaja-asiamiehen-linjaukset/vaikuttajamarkkinointi-sosiaalisessa-mediassa/>

303 Kilpailu- ja kuluttajavirasto. (n.d.). Peruuttamisoikeus verkkokaupassa. Verkkosivu. Haettu 5.2.2026 osoitteesta: <https://www.kkv.fi/kuluttaja-asiat/verkkokauppa/peruuttamisoikeus-verkkokaupassa/>

304 Verbraucherzentrale Bundesverband. (2024). Product Safety on Online Marketplaces (English). Raportti, s. 7. <https://www.vzbv.de/pressemitteilungen/online-shopping-verbraucherinnen-erwarten-sichere-produkte>

305 Shein. (n.d.). Shein Return Policy. Haettu 3.3.2026 osoitteesta: <https://eur.shein.com/Return-Policy-a-281.html>; Temu. (n.d.). How do I ship my items back? Verkkosivu. Haettu 3.3.2026 osoitteesta: <https://www temu.com/fi/support/c3/-palautan-saamani-tuotteen-takaisin-f-50-s-201.html>

306 Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus 2024/1781 kestävien tuotteiden ekologiselle suunnittelulle asetettavien vaatimusten puitteista, direktiivin (EU) 2020/1828 ja asetuksen (EU) 2023/1542 muuttamisesta sekä direktiivin 2009/125/EY kumoamisesta. https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/HTML?uri=OJ:L_202401781

307 Rakshit, S. (10.12.2025). Tullin pääjohtaja Sami Rakshit talousvaliokunnan julkisessa kuulemisessa kansalaisaloitteesta KAA 7/2025. <https://verkkolahetus.eduskunta.fi/fi/valiokuntien-tilaisuudet/2025-12-10-evdl6e7p85>

Suositus:

- Ajetaan CPC-asetuksessa määriteltyyn valvonta- ja sanktiointijärjestelmään muutos, jotta komissio voi määrätä suoraan sanktioita niissä tapauksissa, joissa vaatimusten vastaista markkinointia kohdistetaan usean EU-maan kuluttajiin.
- Korotetaan kansallisesti sopimattomista markkinointikäytännöistä annettavia sanktioita, jotta ne ovat riittävän suuria vaikuttaakseen myös suurien globaalien yritysten toimintaan.
- Vahvistetaan kuluttajansuojaa ja tekoälyn käyttöä valvovien viranomaisten yhteistyötä (ks. luku 5.8) siten, että kuluttajien oikeuksiin haitallisesti kohdistuvaa tekoälyn käyttöä sanktioidaan myös tekoälylain puitteissa.

3.4 Digipalveluasetus koskee ultrapikamuodin kauppapaikkoja

Koska ultrapikamuotia myydään pääsääntöisesti verkossa, on vuonna 2024 voimaansatunut digipalveluasetus (eng. *Digital Services Act*, DSA) myös ilmiön kannalta olennainen sääntelykeino³⁰⁸. DSA:n vaatimukset koskevat verkkokaupan alustojen toimintatapoja ja tiettyjä markkinointikäytäntöjä, mutta niiden lisäksi välillisesti myös laittomien tuotteiden myyntiä.

DSA asettaa verkkoalustoille lukuisia vaatimuksia³⁰⁹. Verkkokauppa-alustojen osalta olennainen vaatimus on esimerkiksi se, että käyttäjillä tulee olla mahdollisuus ilmoittaa laittomasta sisällöstä ja että verkkopalvelun tulee reagoida näihin ilmoituksiin. Asetukseen kuuluu niin sanottu ehdollinen vastuuvapaus, millä tarkoitetaan, että verkkoalustat eivät ole vastuussa laittomasta sisällöstä, josta ne eivät ole tietoisia ja jonka poistamiseksi ne ryhtyvät viipymättä toimiin tiedon saatuaan³¹⁰.

DSA ei siis sääntele sitä, mikä on laitonta sisältöä tai mitkä tuotteet ovat laittomia, vaan tämä määritellään muussa lainsäädännössä. Laittomien tuotteiden myyminen DSA:n soveltamisalaan kuuluvilla kauppapaikoilla ei myöskään ole suoraan DSA:n vastaista vaan sen veloitteet koskevat sitä, että verkkokauppojen tulee reagoida tietoon laittomista tuotteista tai sisällöistä. DSA ei myöskään koske kaikkia verkkokauppoja vaan ainoastaan alustoja, joilla kolmannet osapuolet voivat myydä tuotteitaan kuluttajille.³¹¹

308 Traficom. (n.d.). Kysymyksiä ja vastauksia digipalveluasetuksesta. Verkkosivu. Haettu 13.12.2025 osoitteesta: <https://www.traficom.fi/fi/DSA-kysymykset>

309 Traficom. (n.d.). Verkkokalustan velvollisuudet. Verkkosivu. Haettu 13.12.2025 osoitteesta: <https://www.traficom.fi/fi/viestinta/datatalous-ja-digipalvelut/verkkokalustan-velvollisuudet>

310 Työ- ja elinkeinoministeriö. (2026). *Halpatuontiin liittyvien ongelmien ratkaisuja pohtivan työryhmän raportti*. Raportti, s. 24–25. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-327-730-4>

311 Traficomien sähköpostiviesti Finnwatchille 20.3.2026.

DSA:n mukaan verkkopalveluita ei tule suunnitella sellaisiksi, että ne harhauttavat tai manipuloivat käyttäjiä tai olennaisesti vääristävät mahdollisuuksia vapaisiin päätöksiin. Verkon markkinapaikkojen tulee huolehtia, että niiden kautta toimivat elinkeinoharjoittajat antavat omaehtoisen vakuutuksen siitä, että myynnissä on vain säädösten mukaisia tuotteita. Mikäli tällaisten tuotteiden myyntiä havaitaan, tulee siihen puuttua. Asiasta tulee myös ilmoittaa tuotetta jo ostaneille kuluttajille tai jos se ei ole mahdollista, kertoa asiasta verkkosivuilla³¹². DSA:n mukaan verkon markkinapaikkojen tulee myös mahdollistaa myyjien jäljitettävyyden keräämällä niiden yhteystiedot ennen myynnin aloittamista³¹³.

Suomessa digipalveluasetuksen koordinaatiosta ja valvonnasta vastaa ensisijaisesti Liikenne- ja viestintävirasto Traficom, mutta myös tietosuojavaltuutettu, valtiontalouden tarkastusvirasto ja kuluttaja-asiamies valvovat tiettyjä velvoitteita³¹⁴. Markkinavalvontaviranomaisten tulee ilmoittaa Traficomille, jos ne antavat DSA:n alaisille toimijoille määräyksiä laittoman sisällön poistamisesta tai jos ne havaitsevat omassa valvontatyössään DSA:han liittyviä puutteita esimerkiksi myyjien jäljitettävyyteen liittyen tai siihen, että kuluttajille ei ole tiedotettu heidän ostamistaan laittomista tuotteista³¹⁵. Traficom toimittaa tiedon päätöksestä eteenpäin sen EU jäsenmaan digitaalisten palvelujen koordinaattorille, johon kyseinen palveluntarjoaja on sijoittautunut tai jossa sillä on laillinen edustaja³¹⁶.

Niin sanottujen alustajättien osalta valvontavastuu on EU:n komissiolla yhdessä yrityksen EU:ssa sijaitsevan päätoimipaikan viranomaisten kanssa³¹⁷. Muun muassa Shein ja Temu ovat tällaisia DSA:ssa määriteltyjä erittäin suuria verkkoalustoja (engl. *very large online platform*, VLOP), joilla on yli 45 miljoonaa käyttäjää EU-alueella³¹⁸. Koska niiden päätoimipaikat EU:ssa ovat Irlannissa, valvovat maan viranomaiset yhdessä komission kanssa niiden osalta DSA:n noudattamista.

DSA asettaa VLOP-luokitelluille palveluille kuitenkin lisävaatimuksia, joiden noudattamista valvoo komissio³¹⁹. Niiden pitää muun muassa jakaa asetuksen noudattamista koskevaa

312 Digipalveluasetuksen artikla 32. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/HTML/?uri=CELEX:32022R2065>

313 Työ- ja elinkeinoministeriö. (2026). *Halpatuontiin liittyvien ongelmien ratkaisuja pohtivan työryhmän raportti*. Raportti, s. 26. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-327-730-4>

314 Traficom. (n.d.). Kysymyksiä ja vastauksia digipalveluasetuksesta. Verkkosivu. Haettu 13.12.2025 osoitteesta: <https://www.traficom.fi/fi/DSA-kysymykset>

315 Digipalveluasetuksen artikla 9. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/HTML/?uri=CELEX:32022R2065>; Laki verkon välityspalvelujen valvonnasta 18/2024. <https://www.finlex.fi/fi/lainsaadanto/2024/18>

316 Traficomin sähköpostiviesti Finnwatchille 9.4.2026.

317 Euroopan komissio. (n.d.). DSA: Very large online platforms and search engines. Verkkosivu. Haettu 12.12.2025 osoitteesta: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/dsa-vlops>; Traficom. (n.d.). Kysymyksiä ja vastauksia digipalveluasetuksesta. Verkkosivu. Haettu 13.12.2025 osoitteesta: <https://www.traficom.fi/fi/DSA-kysymykset>

318 Euroopan komissio. (5.12.2025). Supervision of the designated very large online platforms and search engines under DSA. Verkkosivu. <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/list-designated-vlops-and-vloses>

319 Euroopan komissio. (n.d.). DSA: Very large online platforms and search engines. Verkkosivu. Haettu 6.2.2026 osoitteesta: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/dsa-vlops>

ietoa komissiolle ja viranomaisille sekä harjoittaa sisäistä riskienhallintaa esimerkiksi laittoman sisällön estämiseksi ja kuluttajansuojan turvaamiseksi. Monet VLOP-toimijoita koskevat vaatimukset perustuvat tarpeeseen säännellä sosiaalisen median palveluita, minkä vuoksi niitä koskevissa kriteereissä puhutaan esimerkiksi systeemisistä riskeistä sanavapaudelle ja demokratialle. Tämä on herättänyt myös kritiikkiä siitä, että tällaisen riskienhallinnan vaatimukset suurimmille verkkokaupoille ovat perusteettomia ja suhteettomia verrattuna siihen, mitä kivijalkakaupoilta edellytetään³²⁰.

Komissio on käynnistänyt DSA:ta koskevia valvontamenettelytoimia koskien Sheiniä ja Temua³²¹. Selvitysten eteneminen tulee osaltaan näyttämään, missä määrin nykyisellä lainsäädännöllä voidaan vaikuttaa ultrapikamuodin kauppaan. Molemmille alustoille on lähetetty ensin useita tietopyyntöjä, joiden jälkeen on aloitettu varsinaiset tutkimukset siitä, noudatetaanko DSA:ta³²².

Temua koskeva selvitys käynnistyi jo lokakuussa 2024 ja kohdistui erityisesti vaatimusten vastaisten tuotteiden myymiseen, verkkopalvelun suunnitteluun addiktoivaksi, tuotteiden suosittelua koskevaan järjestelmään sekä digipalveluasetuksen vaatimukseen antaa tietoa palvelun toiminnasta³²³. Heinäkuussa 2025 komissio tiedotti, että alustavan selvityksen perusteella Temu ei vaikuta noudattavan digipalveluasetuksen vaatimuksia siitä, ettei vaatimusten vastaisia tuotteita saisi myydä. Muilta osin komissio kertoi jatkavansa selvityksiä³²⁴. Sheiniä koskeva selvitys käynnistyi helmikuussa 2026 ja keskittyy erityisesti laittomien tuotteiden myyntiin, verkkopalvelun addiktoivaan suunnitteluun sekä suosittelujärjestelmän läpinäkyvyyteen³²⁵.

Yhteiseurooppalaisten toimien lisäksi myös joidenkin yksittäisten jäsenvaltioiden viranomaiset ovat olleet aktiivisia. Syyskuussa 2024 Irlannin viranomaiset käynnistivät Sheiniä, Temua ja kymmentä muuta EU-toimintonsa Irlantiin sijoittanutta verkkopalvelua

320 Ecommerce News. (16.6.2025). 'Rules for large marketplaces are too strict'. Verkkootikkeli. <https://ecommercenews.eu/rules-for-large-marketplaces-are-too-strict/>

321 Euroopan komissio. (n.d.). Supervision of the designated very large online platforms and search engines under DSA. Verkkosivu. Haettu 4.2.2026 osoitteesta: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/list-designated-vlops-and-vloses>

322 Euroopan komissio. (28.6.2024). Commission requests information from online marketplaces Temu and Shein on compliance with the Digital Services Act. Tiedote. <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/news/commission-requests-information-online-marketplaces-temu-and-shein-compliance-digital-services-act>; Euroopan komissio. (6.2.2026). Commission requests information from Shein on illegal products and its recommender system. Tiedote. <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/news/commission-requests-information-shein-illegal-products-and-its-recommender-system>

323 Euroopan komissio. (31.10.2024). Commission opens formal proceedings against Temu under the Digital Services Act. Tiedote. https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_24_5622

324 Euroopan komissio. (28.6.2025). Commission preliminarily finds Temu in breach of the Digital Services Act in relation to illegal products on its platform. Tiedote. https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_25_1913

325 Euroopan komissio. (17.2.2026). Commission launches investigation into Shein under the Digital Services Act. Tiedote. https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_26_420

koskevan arvioinnin. Sen tavoitteena oli kerätä tietoa ja varmistaa, että palvelut noudattavat digipalveluasetuksen vaatimuksia siitä, että laittomasta sisällöstä on helppo ilmoittaa³²⁶.

Toisinaan ultrapikamuotiin tai laajemmin pakettiralliin liittyvän ongelman ratkaisuksi on esitetty myös ongelmallisiksi koettujen kauppapaikkojen täyskieltoa³²⁷. Tämä on DSA:n mahdollistama keino, mutta sen käyttäminen edellyttää, että muut keinot on käytetty ja että lainsäädännön rikkominen jatkuu ja aiheuttaa vakavaa haittaa³²⁸. Sulkeminen voi olla vain väliaikainen toimi, josta voidaan päättää vain neljäksi viikoksi kerrallaan³²⁹. Jossain määrin tehoa voi heikentää myös se, että kiellon kohdistuessa alustaan, myyjät voisivat siirtyä nopeasti toisille alustoille³³⁰.

Jos komissio tai kansallinen viranomainen toteaa, että digipalveluasetusta on rikottu, se pyrkii sopimaan palveluntarjoajan kanssa, miten tilanne korjataan. Jos muutoksista sopiminen ei onnistu tai niitä ei sovitusti tehdä, voidaan määrätä uhkasakko tai seuraamusmaksu. Uhkasakko voi olla viisi prosenttia ja seuraamusmaksu kuusi prosenttia toimijan maailmanlaajuisesta liikevaihdosta.

Verkkoalustoja ohjataan DSA:ssa yleisesti laittomien tuotteiden myyntiä koskevaan riskienhallintaan ja toteuttamaan ”kohtuullisia toimia tarkastaakseen satunnaisesti, onko tarjotut tuotteet tai palvelut todettu laittomiksi”. Asetukseen on kuitenkin kirjattu erikseen, että alustoilla ei ole eikä niille saa asettaa vaatimusta siihen, että niiden tulisi ”pyrkii aktiivisesti saamaan selville laitonta toimintaa osoittavia tosiasioita tai olosuhteita”³³¹. Pohjoismaiset kaupan alan etujärjestöt ovat arvioineet, että tämä kirjaus voi selittää osaltaan sitä, ettei alustoja ole katsottu sääntelyn kohteena oleviksi taloudellisiksi toimijoiksi myöskään viime vuosina säädetyssä tuoteturvallisuusasetuksessa tai ekosuounnittelusasetuksessa³³². Saksa olisi halunnut laajentaa akkuasetuksen tuottajavastuuta verkkoalustoihin siten, että ne eivät saisi ottaa myyntiin tuotteita, joiden osalta tuottajavastuuta (ks. luku 3.2) ei ole hoidettu. Komissio puuttui asiaan vetoamalla DSA:n kirjaukseen siitä, ettei

326 Coimisiún na Meán. (12.9.2024). Coimisiún na Meán opens review of online platforms' compliance with EU Digital Services Act. Tiedote. <https://www.cnam.ie/coimisiun-na-mean-opens-review-of-online-platforms-compliance-with-eu-digital-services-act/>

327 Iltalehti. (13.11.2025). Kova vaade SDP:stä – Firmojen nettisivut tarvittaessa kiinni. Verkkoartikkeli. <https://www.iltalehti.fi/politiikka/a/c38d19d0-ceef-4ef0-953b-81f256677a36>; ScandAsia. (19.12.2024). Swedish Climate and Environment Minister calls to ban Shein and Temu. Verkkoartikkeli. <https://scandasia.com/swedish-climate-and-environment-minister-calls-to-ban-shein-and-temu/>; Vihreät. (7.1.2025). Krääsän verkkokauppa kiihtyi Suomessa – Vihreiden Tiina Elo esittää krääsäkauppakieltoa. Tiedote. <https://www.sttinfo.fi/tiedote/70795152/kraasan-verkkokauppa-kiihtyi-suomessa-vihreiden-tiina-elo-esittaa-kraasakauppakieltoa?publisherId=69818932&lang=fi>

328 Digipalveluasetuksen artikla 82. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/HTML/?uri=CELEX:32022R2065>

329 Digipalveluasetuksen artikla 51. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/HTML/?uri=CELEX:32022R2065>

330 Kuluttaja- ja kilpailuvirasto. (29.1.2026). Etähaastattelu Ryhmäpäällikkö Riikka Rosendahlin kanssa.

331 Digipalveluasetuksen artiklat 8 ja 31. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/HTML/?uri=CELEX:32022R2065>

332 Dansk Erhverv, Svensk Handel, Kaupan Liitto et al. (2025). E-commerce from 3rd countries. Raportti, s. 13. <https://www.danskerhverv.dk/globalassets/nordic-paper-on-e-commerce-from-3.-countries-june-2025.pdf>

palveluille saa asettaa yleistä valvontavelvoitetta³³³. Sama kirjaus on myös yksi syy sille, ettei komissio ole vielä vapauttanut Ranskan pikamuotilakia (ks. luku 2.1) tarkastelusta³³⁴.

Saksan kuluttajajärjestöjen kattojärjestö VZBV on kritisoinut sitä, ettei DSA velvoita verkkoalustoja huolehtimaan etukäteen siitä, ettei lainsäädännön vastaisia tuotteita laitettaisi lainkaan myyntiin³³⁵. Pohjoismaiset kuluttajajärjestöt ovat esittäneet DSA:n korjaamista siten, että alustoille asetettaisiin vastuu puuttua ennakoivasti laittomien tuotteiden myyntiin³³⁶.

Suomessa pakettirallin sääntelyä selvittäneen virkamiestyöryhmän maaliskuussa 2026 julkaisemassa raportissa suositeltiin, että kansallisesti toteutettaisiin VLOP-alustoihin kohdistuva yhteistyöprojekti, jossa eri viranomaiset kohdistavat alustoille valvontaa samankaltaisesti³³⁷. Tavoitteena olisi muun muassa kehittää ohjeistusta siitä, mitä valvontatietoja toimitetaan komissiolle, jotta se voi hyödyntää niitä tutkimuksissaan.

Suositus:

- *Otetaan käyttöön kansallinen palvelu, jonka kautta kuluttajien on helppo ilmoittaa matalalla kynnyksellä DSA:n vastaiseksi arvellusta toiminnasta kuten puutteissa myyjien tiedoissa tai mahdollisuuksissa ilmoittaa laittomista tuotteista. Varmistetaan riittävällä viestinnällä, että palvelu tunnetaan ja että se on helppo löytää.*
- *Varmistetaan, että sekä kansalaisilta että toisilta viranomaisilta saatuja havaintoja seurataan aktiivisesti ja kootaan säännöllisesti komissiolle tai toimivaltaiselle kansalliselle viranomaiselle toimitettavaksi.*
- *Edistetään EU-tasolla digipalveluasetuksen artiklojen 8 ja 31 muuttamista siten, että verkkokauppa-alustat voitaisiin velvoittaa nykyistä aktiivisempiin toimiin laittomien tuotteiden myynnin tunnistamiseksi ja kantamaan vastuuta alustalla myytävien tuotteisiin ja tuottajiin kohdistuvista velvotteista esimerkiksi tuoteturvallisuuteen (ks. luku 3.1) ja tuottajavastuuseen liittyen (ks. luku 3.2).*

333 Euroopan komission TRIS-palvelu. (n.d.). Act aligning battery legislation with Regulation (EU) 2023/1542. Verkkosivu. Haettu 2.4.2026 osoitteesta: <https://technical-regulation-information-system.ec.europa.eu/en/notification/26391>

334 Euroopan komission TRIS-palvelu. (n.d.). Draft Law aimed at reducing the environmental impact of the textile industry. Verkkosivu. Haettu 30.4.2026 osoitteesta: <https://technical-regulation-information-system.ec.europa.eu/en/notification/27032>

335 Verbraucherzentrale Bundesverband. (2025). European Union Customs Code Reform. Raportti, s. 3. https://cibum.gr/wp-content/uploads/2025/12/25-12-11_Position_vzbv_EU-customs-reform-trilogue-recommendations.pdf

336 Forbrugerrådet Tænk, Forbrugerrådet, Sveriges Konsumenter ja Kuluttajaliitto ry. (16.2.2026). Joint statement of Nordic consumer organizations: Online marketplaces entail an unacceptable risk to European consumers – this must be fixed. Tiedote. <https://www.kuluttajaliitto.fi/2026/02/16/joint-statement-of-nordic-consumer-organizations-online-marketplaces-entail-an-unacceptable-risk-to-european-consumers-this-must-be-fixed/>

337 Työ- ja elinkeinoministeriö. (2026). *Halpatuontiin liittyvien ongelmien ratkaisuja pohtivan työryhmän raportti*. Raportti, s. 46. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-327-730-4>

3.5 Ultrapikamuodin kaupasta tulee periä arvonlisävero

Ultrapikamuodista kuten muistakin verkko-ostoksista tulee periä arvonlisävero. Tyypillisesti tämä tehdään sekä EU:n ulkopuolisissa että EU:ssa sijaitsevilla verkkokaupoissa suoraan tuotteiden maksamisen yhteydessä.

Myös EU:n ulkopuolisten verkkokauppa-alustojen on mahdollista kerätä yksittäisten kauppiaiden puolesta arvonlisävero ja tilittää se tuotteen tilaajan kotimaalle EU-alueella. Niin sanottujen vähäarvoisten, alle 150 euron tilausten osalta tämä voidaan tehdä IOSS-järjestelmän (Import One-Stop-Shop) kautta³³⁸. Tietoa siitä, kuuluuko joku tietty verkkokauppa-alusta IOSS-järjestelmään, ei ole saatavilla julkisesti, mutta esimerkiksi Shein ja Temu kertovat molemmat käyttöehdoissaan, että hintoihin sisällytetään arvonlisävero³³⁹. Jos lähetysten tulli-ilmoituksessa on annettu IOSS-tunniste, lähetys vapautetaan vastaanottajalle sillä oletuksella, että arvonlisävero tilitetään IOSS-järjestelmän kautta³⁴⁰. Jos lähetyksessä ei ole IOSS-tunnistetta, Tulli perii arvonlisäveron vastaanottajalta ennen sen vapauttamista. Tulli ja Verohallinto valvovat yhteistyössä sitä, että etämyytävistä tuotteista maksetaan arvonlisäverot³⁴¹.

Komission tietojen mukaan valtaosa EU-alueelle tulevista verkkokauppatilauksista kuuluu IOSS-järjestelyn piiriin³⁴². IOSS-järjestely ei kuitenkaan ole aukoton. Tullin tarkastusten perusteella järjestelyn piirissä perittyjä arvonlisäveroja ei aina tilitetä täysimääräisesti jäsenmaihin vaan ne voivat jäädä osin verkkokaupan lisäansioksi³⁴³. Puolassa on raportoitu, että arvonlisäveroa on pyritty välttämään siten, että saapuvan tavarantoimittajan on väitetty jatkavan matkaansa muualle, vaikka näin ei ole käynyt³⁴⁴.

Myös Euroopan tilintarkastustuomioistuin on kiinnittänyt arvonlisäveropetoksiin huomiota ja todennut raportissaan, etteivät jäsenmaat ”havaitse ja torju vaikuttavasti”

338 Tulli. (n.d.). IOSS-tunniste. Verkkosivu. Haettu 19.12.2025 osoitteesta: <https://tulli.fi/henkiloasiakkaat/aion-tilata-tavaran-ulkomailta/ioss-tunniste>

339 Shein. (n.d.). Payment & Taxes. Verkkosivu. Haettu 6.2.2026 osoitteesta: <https://eur.shein.com/How-to-Pay-a-278.html>; Temu. (11.10.2025). Terms of use. Verkkosivu. <https://www temu.com/hr-en/terms-of-use.html>

340 Tullin kertoi sähköpostiviestissään Finnwatchille 2.4.2026 myös, että sillä ei ole nykyisellään tietoa siitä, kenelle lähetykseen merkitty IOSS-tunniste kuuluu, mutta tätä rajoitusta ollaan poistamassa EU-lainsäädännöstä.

341 Tullin sähköpostiviesti Finnwatchille 24.3.2026.

342 Eurooppa-neuvosto. (12.12.2025). Customs: Council agrees to levy customs duty on small parcels as of 1 July 2026. Tiedote. <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2025/12/12/customs-council-agrees-to-levy-customs-duty-on-small-parcels-as-of-1-july-2026/>

343 Rakshit, S. (10.12.2025). Tullin pääjohtaja Sami Rakshit talousvaliokunnan julkisessa kuulemisessa kansalaisaloitteesta KAA 7/2025. <https://verkkolahetys.eduskunta.fi/fi/valiokuntien-tilaisuudet/2025-12-10-evdl6e7p85>; Yle. (6.10.2025). Tullin pääjohtaja sanoo, että kiinalaisen verkkokaupan tsunami pitäisi saada loppumaan – tähän on neljä syytä. Verkkootikkeli. <https://yle.fi/a/74-20182083>

344 DW. (5.6.2025). Why China's Temu and Shein are Europe's new trade threat. Verkkootikkeli. <https://www.dw.com/en/china-temu-shein-trade-tariffs-europe-fraud-products/a-72434992>

IOSS-järjestelmän väärinkäyttöä³⁴⁵. Sen selvitykseen liittyneissä pistotarkastuksissa havaittiin useita tapauksia, joissa tuoja oli tuonnin yhteydessä tahallisesti aliarvioinut tuotteiden arvon ja siten myös siitä tilittävän arvonlisäveron. Pistotarkastuksissa tällaisia tapauksia tuli esiin pääasiassa älypuhelimien, tekstiileihin, jalkineisiin ja koruihin liittyen. Ongelman esiintymisestä nimenomaan ultrapikamuotitoimijoiden keskuudessa ei kuitenkaan ole tietoa.

Kuluttajan on vaikea varmistua siitä, että verkkokauppa todella tilittää arvonlisäverot oikein. Jos vero kerrotaan perittävän ostoksen yhteydessä, mutta tulli-ilmoituksessa ei ole IOSS-tunnistetta tai se on väärä tai kuljetusyhtiöllä ei ole toimeksiantoa arvonlisäveron maksamisesta, vastaanottavan kuluttajan on maksettava arvonlisävero itse ja yritettävä periä oston yhteydessä maksettu vero takaisin verkkokaupalta³⁴⁶. Viimekätinen vastuu arvonlisäveron maksamisesta on toisin sanoen nykyisellään vastaanottavalla kuluttajalla.

Tähän on kuitenkin tulossa muutos. EU:n neuvosto vahvisti vuonna 2025 arvonlisäverodirektiivin muutoksen, jonka tavoitteena on tehostaa etämyynnin arvonlisäverotusta. Muutosten myötä vastuu arvonlisäveron tilittämisestä siirtyy kuluttajalta myyjälle. Myyjien kannalta tämä tarkoittaa sitä, että niiden on joko rekisteröidyttävä jokaiseen EU-maahan, johon ne myyvät tuotteitaan, tai otettava käyttöön arvonlisäverojen keskitetyn tilittämisen mahdollistava IOSS-järjestelmä. Muutoksen odotetaan lisäävän myyjien kiinnostusta IOSS-järjestelmän käyttöön ja tehostavan siten arvonlisäverojen keruuta EU-maissa. Arvonlisäverodirektiivin muutokset on saatettava voimaan heinäkuun 2028 alkuun mennessä.³⁴⁷

Komission arvion mukaan IOSS-järjestelmä kattaa nykyisellään 93 prosenttia EU:n ulkopuolisesta verkkokaupasta³⁴⁸ ja järjestelmän puitteissa arvonlisäveroja maksettiin Suomeen vuonna 2024 noin 30 miljoonaa euroa³⁴⁹. Tullilta tai Verohallinnolta ei saatu tätä raporttia varten kaikki EU:n ulkopuolisen verkkokaupan tilittämät arvonlisäverot sisältävää kokonaislukua, sillä kummallakaan ei ollut tällaista tilastoa valmiina olemassa.

345 Euroopan tilintarkastustuomioistuin. (2025). *Tuontiin liittyvät arvonlisäveropetokset*. Raportti, s. 29 ja s. 31. <https://www.eca.europa.eu/fi/publications/sr-2025-08>

346 Tulli. (n.d.). IOSS-tunniste. Verkkosivu. Haettu 19.12.2025 osoitteesta: <https://tulli.fi/henkiloasiakkaat/aion-tilata-tavarank-ulkomailta/ioss-tunniste>

347 Euroopan unionin neuvosto. (18.7.2025). VAT: Council formally adopts new rules simplifying tax collection for imports. Tiedote. <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2025/07/18/vat-council-formally-adopts-new-rules-simplifying-tax-collection-for-imports/>

348 Eurooppa-neuvosto. (12.12.2025). Customs: Council agrees to levy customs duty on small parcels as of 1 July 2026. Tiedote. <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2025/12/12/customs-council-agrees-to-levy-customs-duty-on-small-parcels-as-of-1-july-2026/>

349 Kaupan liitto. (2025). EU:n ulkopuolisen etäkaupan vaikutukset yrityksiin ja yhteiskuntaan, Ongelman taustat ja Kaupan liiton ratkaisuehdotukset. Esityskalvot, s. 12. <https://kauppa.fi/uutishuone/2025/09/11/kiina-kraasa-tulee-kalliiksi-yhteiskunnalle-menetamme-verotuloja-ja-tyopaikkoja/>

Tuloillaan olevaan tulliuudistukseen (ks. luku 4.1) sisältyvä pienten lähetysten tulli- ja käsittelymaksujen kytkeminen IOSS-järjestelmään voi kuitenkin teoriassa vähentää yritysten kannustinta järjestelmään osallistumiseen. Käsittelymaksujen tai kiinteän tullimaksun (ks. luku 3.1) periminen IOSS-järjestelmän kautta voisi nimittäin johtaa siihen, että järjestelmään osallistuvien verkkokauppojen kautta ostettaessa kulut ovat korkeammat kuin muuten, jos uusia maksuja peritään vain IOSS-järjestelmän kautta tai jos järjestelmän ulkopuolisesta palvelusta tilatessa tullit määräytyisivät perinteisesti suhteessa lähetysten hintaan.³⁵⁰

Suositus:

- *Edistetään EU-tasolla julkista rekisteriä, jonka avulla parannetaan kuluttajien mahdollisuutta tarkastaa yksittäisten kauppapaikkojen kuuluminen IOSS-järjestelmään. Asetetaan kauppapaikoille vaatimus tiedottaa asiasta selvästi myös niiden verkkosivuilla.*
- *Kehitetään etämyyntiin liittyvien arvonlisäverojen perimisen ja tilittämisen valvontaa, jotta mahdolliset, esimerkiksi aliarvostukseen tai puutteellisiin tilityksiin liittyvät väärinkäytökset tulevat minimoitua. Tullin roolia IOSS-järjestelmän valvonnassa tulee vahvistaa antamalla sille tieto IOSS-tunnisteen haltijasta.*
- *Seurataan aktiivisesti, ettei tulli- ja käsittelymaksujen (ks. luku 4.1) ottaminen mukaan IOSS-järjestelmään vähennä sen käyttöä. Valmistaudutaan säätämään IOSS-järjestelmään liittyminen pakolliseksi kaikille EU:n ulkopuolisille etämyyjille.*
- *Ryhdytään seuraamaan EU:n ulkopuolisen verkkokaupan arvonlisäverokertymää kansallisesti erikseen julkaistavalla tilastolla.*

3.6 Kestävyysraportointidirektiivi lisää ultrapikamuotia markkinoivien alustojen läpinäkyvyyttä

Kestävyysraportointidirektiivi (engl. *corporate sustainability reporting directive*, CSRD) edellyttää suurimmilta EU-alueella toimivilta yrityksiltä kattavaa raportointia niin sanotuista kestävyysseikoista, eli muun muassa ympäristövaikutuksista ja ihmisoikeuksia koskevasta huolellisuusvelvoitteesta. Raportoinnissa tulee noudattaa ESR-standardistoa (engl. *European sustainability reporting standards*, ESRS). Kestävyysraportointidirektiiviä on käsitelty kattavammin ja erityisesti ilmastoraportointiin liittyen Finnwatchin aiemmassa raportissa³⁵¹.

350 VAT Calc. (20.1.2026). EU Customs parcels €2 handling charge and €3 duty risk undermining IOSS. Verkoartikkeli. <https://www.vatcalc.com/eu/eu-customs-2026-small-parcel-charges-threaten-ioss/>

351 Finnwatch. (2025). *Uusia näkymiä vastuullisuuteen*. Raportti. <https://finnwatch.org/fi/julkaisut/uusia-naekymiae-vastuullisuuteen>

CSRD:n soveltamisalan oli alunperin määrä laajentua koskemaan suuryritysten lisäksi myös keskisuuria ja pieniä pörssiyrityksiä. Joulukuussa 2025 EU:ssa sovitun Omnibus I -esityksen myötä soveltamisala rajattiin kuitenkin vain suurimpiin yrityksiin, joilla on yli tuhat työntekijää ja joiden liikevaihto on yli 450 miljoonaa euroa³⁵². EU:n ulkopuolisten yritysten osalta liikevaihtoraja nostettiin 150 miljoonasta eurosta 450 miljoonaan euroon ja siinä huomioidaan vain EU-alueen liikevaihto kahdelta viimeiseltä tilikaudelta³⁵³. Media-tietojen perusteella esimerkiksi Shein ja Temu näyttäisivät ainakin nykyisin ylittävän nämä rajat³⁵⁴, mutta niiden osalta CSRD:n velvoitteet astuvat voimaan vasta vuonna 2027 alkavista tilikausista, joista raportoidaan vuodesta 2028 alkaen.

Omnibus I -prosessissa päädyttiin myös luopumaan sektorikohtaisten raportointistandardien laatimisesta. Sektorikohtaisella raportointistandardilla esimerkiksi vaate- ja tekstiilialaa olisi voitu ohjata niiden kestävyysarvioimisen kannalta keskeisimpiin kysymyksiin sekä varmistaa samalla alalla toimivien yritysten raportointitietojen vertailukelpoisuus.

Omnibus I -esitykseen kuuluu myös nykyisten raportointistandardien uudistaminen. Euroopan tilinpäätösraportoinnin neuvoa-antava ryhmä EFRAG julkaisi esityksensä yksinkertaistetuista standardeista joulukuussa 2025³⁵⁵. Tämän raportin julkaisuhetkellä asia oli yhä komission käsiteltävänä. Päivitetyt standardit on määrä julkaista komission delegoituna asetuksena kesällä 2026.

Suositus:

- *Toteutetaan kansallisesti ja edistetään EU-tasolla kestävyysraportointidirektiivin soveltamisalan laajentaminen kaikkiin tilinpäätösdirektiivin ja kirjanpitolain mukaisiin suuryhtiöihin. Direktiivin toimeenpano lisää suurten verkkoalustojen toiminnan läpinäkyvyyttä muun muassa haittojen ja niiden vähentämistoimien osalta.*

352 Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2026/470. https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=OJ:L_202600470; Euroopan parlamentti. (16.12.2025). Simplified sustainability reporting and due diligence rules for businesses. Tiedote. <https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20251211IPR32164/simplified-sustainability-reporting-and-due-diligence-rules-for-businesses>

353 European Parliament legislative resolution of 16 December 2025 on the proposal for a directive of the European Parliament and of the Council amending Directives 2006/43/EC, 2013/34/EU, (EU) 2022/2464 and (EU) 2024/1760 as regards certain corporate sustainability reporting and due diligence requirements. https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-10-2025-0324_EN.html

354 Guardian. (13.10.2025). China's Temu more than doubles EU profits to nearly \$120m despite having only eight staff. Verkkoartikkeli. [https://www.theguardian.com/business/2025/oct/13/china-temu-eu-profits-staff-tax#:~:text=Here%20are%20some%20of%20Temu's%20financial%20results,paid%20just%20\\$18%20million%20in%20corporation%20tax;](https://www.theguardian.com/business/2025/oct/13/china-temu-eu-profits-staff-tax#:~:text=Here%20are%20some%20of%20Temu's%20financial%20results,paid%20just%20$18%20million%20in%20corporation%20tax;) Irish Times. (27.11.2025). Combined €21bn revenues pass through fast-fashion giant Shein's Irish subsidiaries. Verkkoartikkeli. <https://www.irishtimes.com/business/2025/11/27/combined-21bn-revenues-pass-through-fast-fashion-giant-sheins-irish-subsidiaries/>

355 EFRAG. (3.12.2025). EFRAG provides its technical advice on draft simplified ESRS to the European Commission. Tiedote. <https://www.efrag.org/en/news-and-calendar/news/efrag-provides-its-technical-advice-on-draft-simplified-esrs-to-the-european-commission>

- *Kompensoidaan sektorikohtaisista raportointistandardeista luopumista vaatimalla komissiota antamaan sektorikohtaista ohjeistusta, jotta vaate- ja tekstiilialan yritysten julkaisemista tiedoista saadaan vertailukelpoisia. Sektorikohtaisten raportointistandardien laatimista tulee harkita uudelleen CSR-direktiivin uudelleentarkastelun yhteydessä.*
- *Varmistetaan ESR-raportointistandardien päivityksessä, että direktiivin tavoitteet muun muassa ilmasto- ja ihmisoikeuksia koskevan raportoinnin kattavuudesta toteutuvat jatkosakin. EFRAGin joulukuussa 2025 julkaisema versio yksinkertaistetuista ESR-standardeista yksinkertaistaa raportointivaatimuksia vaarantamatta CSRD:n ydintavoitteita. Komission tulee hyväksyä standardit esitetyssä muodossa.*

4. Tuleva lainsäädäntö ja sen toimeenpano

Jo nykyisin voimassaolevan lainsäädännön (ks. luku 3) lisäksi EU:ssa on sovittu monesta uudistuksesta, jotka liittyvät ultrapikamuodin kauppaan. Näitä, tämän luvun alaluvuissa käsiteltäviä uudistuksia, viimeistellään tai pannaan parhaillaan toimeen joko EU-tasolla tai kansallisesti.

4.1 EU:n tulliuudistus tuo uusia kustannuksia ultrapikamuodin kauppaan

Euroopan unionin ytimessä on vuonna 1968 perustettu tulliliitto³⁵⁶. Se tarkoittaa, että jäsenmaiden tulliviranomaiset soveltavat samoja tariffeja EU:n ulkopuolelta tuotuihin tavaroihin eivätkä peri tulleja jäsenmaiden välisestä tavaraliikenteestä. Kattavasta tulliuudistuksesta on neuvoteltu EU:ssa jo pitkään. Uudistuksesta päästiin sopuun maaliskuun 2026 lopussa, mutta kaikki yksityiskohdat eivät ole vielä tiedossa, koska säännöstekstejä ei ole julkaistu³⁵⁷. Vaikka varsinaiset lainsäädäntömuutokset julkaistaan todennäköisesti vasta syksyllä 2026³⁵⁸, uudistuksen päälinjat ovat kuitenkin jo tiedossa.

356 Euroopan unioni. (n.d.). EU tulliliitto. Verkkosivu. Haettu 6.2.2026 osoitteesta: https://european-union.europa.eu/priorities-and-actions/actions-topic/customs_fi

357 Eurooppa-neuvosto. (26.3.2026). EU customs: Council and Parliament agree on landmark reform. Tiedote. <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2026/03/26/eu-customs-council-and-parliament-agree-on-landmark-reform/>

358 Gotink, D. (27.3.2026). Euroopan parlamentin raportöörin tiedotustilaisuus. Tallenne saatavilla osoitteessa: https://multimedia.europarl.europa.eu/en/webstreaming/press-conference-by-dirk-gotink-epp-nl-rapporteur-on-trilogue-deal-on-customs-code-reform_20260327-1000-SPECIAL-PRESSER

Uudistuksen tavoitteena on tehostaa EU:n jäsenmaiden tullien toimintaa muun muassa perustamalla EU:n oma tulliviranomainen. Jäsenmaista kerätyn tullitiedon kokoaminen keskitetään uuteen tullidatakeskukseen, joka korvaa lopulta suurelta osin kansalliset tullitietojärjestelmät³⁵⁹. EU:n tulliviranomaisen ja uuden tullidatakeskuksen on määrä aloittaa toimintansa vuonna 2028, mutta kokonaisuudessaan tulliuudistus toteutetaan vaiheittain vuoteen 2038 mennessä. Uudistus tuo myös muutoksia, jotka voivat vaikuttaa ultrapikamuodin kauppaan.

Ensinnäkin EU:n ulkopuolelta tulevilla yksityisten kuluttajien tekemissä tilauksissa vastaanottajaa ei enää automaattisesti tulkita maahantuojaksi, vaan verkkokauppojen ja mahdollisesti myös verkkokaupan alustojen tulee ottaa maahantuojaan rooli. Tämä malli, josta käytetään termiä ”oletettu maahantuoja” (engl. *deemed importer*) tarkoittaa, että vastuu tullimuodollisuuksista ja -maksuista siirtyy tilauksen tehneeltä kuluttajalta tavarantoimittajalle³⁶⁰. Kun kyseessä on verkkoalustalla tapahtuva myynti, oletettu tuojana on lähtökohtaisesti tuotteen etämyyjä eli esimerkiksi valmistaja. Verkkokauppa-alustoja ei voida velvoittaa ottamaan tätä vastuuta, mutta tulliuudistus mahdollistaa sen, että ne ryhtyvät hoitamaan sitä vapaaehtoisesti³⁶¹. Eurooppalaisen kaupan alan kattojärjestö Eurocommerce vaati tulliuudistusta koskevien trilogineuvotteluiden alla, että ”oletetun tuojan” käsite pitäisi määritellä verkkoalustoilla tapahtuvan kaupan osalta tarkemmin myös muuhun lainsäädäntöön kuten DSA:han (ks. luku 3.4)³⁶².

Oletettuina tuojina etämyyjät perisivät tullimaksut kuluttajilta lähtökohtaisesti jo myyntitilauksella ja tilittäisivät ne sitten vastaanottajan kotimaalle³⁶³. Arvonlisäveron kohdalla tähän tapaan toimitaan jo nykyisin. Tulliuudistuksen myötä yksittäisten kuluttajatilauksien oletetuilla tuojilla, olivatpa ne verkkokauppoja tai alustalla toimivia myyjiä, tulisi olla oma, taloudelliset vakuudet asettanut edustaja EU-alueella eli oikeushenkilön, jolla on taloudellinen kyvykyys vastata tullimaksujen ja arvonlisäverojen maksamisesta³⁶⁴.

Uudistukseen kuuluu myös rangaistusasteikko toimijoille, jotka jäävät kiinni toistuvista väärinkäytöksistä esimerkiksi tulli-ilmoituksen tietoihin tai vaatimustenvastaisiin tuotteisiin liittyen. Näitä rangaistuksia voidaan soveltaa myös kauppapaikkoina toimiviin

359 Tulli. (n.d.). Tulliuudistus. Verkkosivu. Haettu 6.12.2025 osoitteesta: <https://tulli.fi/tulliuudistus>

360 EU:n ulkopuolisten ”oletettujen tuojien” tulee mallin mukaan käyttää EU-alueelle sijoittunut edustajaa, jonka arvioidaan mahdollistavan seuraamusten täytäntöönpanon. Ks. Työ- ja elinkeinoministeriö. (2026). *Halpatuontiin liittyvien ongelmien ratkaisuja pohtivan työryhmän raportti*. Raportti, s. 42. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-327-730-4>

361 Gotink, D. (27.3.2026). Euroopan parlamentin raporttöörin tiedotustilaisuus. Tallenne saatavilla osoitteesta: https://multimedia.europarl.europa.eu/en/webstreaming/press-conference-by-dirk-gotink-epp-nl-rapporteur-on-trilogue-deal-on-customs-code-reform_20260327-1000-SPECIAL-PRESSER

362 Eurocommerce. (2025). Swift conclusion of the Union Customs Code Reform. Kantapaperi, s. 2. <https://www.eurocommerce.eu/2025/10/swift-conclusion-of-the-union-customs-code-reform/>

363 Tulli. (n.d.). Tulliuudistus. Verkkosivu. Haettu 6.12.2025 osoitteesta: <https://tulli.fi/tulliuudistus>

364 Rakshit, S. (10.12.2025). Tullin pääjohtaja Sami Rakshit talousvaliokunnan julkisessa kuulemisessa kansalaisaloitteesta KAA 7/2025. <https://verkkolahetus.eduskunta.fi/fi/valiokuntien-tilaisuudet/2025-12-10-evdl6e7p85>

verkkoalustoihin. Rangaistusten ensimmäisillä portailla kyse on sakoista, mutta jos vaatimusten vastainen toiminta jatkuu, kyseisen toimijan lähetykset voidaan merkitä korkean riskin toimituksiksi, mikä hidastaa niiden vapautumista markkinoille. Toisaalta ne toimijat, jotka eivät syyllisty väärinkäytöksiin, voivat hakea Trust and Check -statusta, jolloin niiden maahantuonti hoituu ilman tulliviranomaisten aktiivisia toimia. Tämä status edellyttää muun muassa automaattista tietojen jakamista tulliviranomaisten kanssa.³⁶⁵

Toisekseen osana uudistusta on määrä poistaa myös niin sanottu *de minimis* -tullitto-muusraja, joka koskee niin sanottuja vähäarvoisia lähetyksiä. Esimerkiksi Yhdysvalloissa vastaava minimirajan poisto tehtiin Hong Kongin ja Kiinan osalta jo toukokuussa 2025³⁶⁶, minkä seurauksena pienten pakettien määrä Kiinasta Yhdysvaltoihin väheni merkittävästi³⁶⁷. Elokuussa 2025 tullivapaus poistettiin Yhdysvalloissa myös kaikkien muiden maiden vähäarvoisilta lähetyksiltä³⁶⁸.

Vaikka vähäarvoisten lähetysten tullivapauden on määrä päättyä osana tulliuudistusta vasta vuonna 2028, sopivat jäsenmaat joulukuussa 2025, että väliaikaisena ratkaisuna alle 150 euron arvoisista lähetyksistä ryhdytään perimään kiinteää kolmen euron tullimaksua heinäkuusta 2026 lähtien³⁶⁹. Vaatteiden tullimaksu on tyypillisesti 12 prosenttia³⁷⁰, joten väliaikainen kiinteä kolmen euron maksu on selvästi tätä suurempi, jos vaateen myyntihinta on vain muutamia euroja. Kun uusi tullidatakeskus aloittaa toimintansa vuonna 2028, palataan normaaleihin tuoteryhmäkohtaisiin tullimaksuihin³⁷¹. Väliaikainen tullimaksu kattaa ennakkotietojen mukaan nykyisen, arvonlisäveron automaattiseen

365 Euroopan parlamentti. (26.3.2026). Deal reached on Union Customs Code reform. Tiedote. <https://www.europarl.europa.eu/news/fi/press-room/20260323IPR38815/deal-reached-on-union-customs-code-reform>; Gotink, D. (27.3.2026). Euroopan parlamentin raportöörin tiedotustilaisuus. Tallenne saatavilla osoitteessa: https://multimedia.europarl.europa.eu/en/webstreaming/press-conference-by-dirk-gotink-epp-nl-rapporteur-on-trilogue-deal-on-customs-code-reform_20260327-1000-SPECIAL-PRESSER

366 Valkoinen talo. (2.4.2025). Fact Sheet: President Donald J. Trump Closes De Minimis Exemptions to Combat China's Role in America's Synthetic Opioid Crisis. Tiedote. <https://www.whitehouse.gov/fact-sheets/2025/04/fact-sheet-president-donald-j-trump-closes-de-minimis-exemptions-to-combat-chinas-role-in-americas-synthetic-opioid-crisis/>

367 Handelsverband. (23.6.2025). Temu & Shein: Handelsverband fordert Anti-Ultra-Fast-Fashion-Gesetz nach französischem Vorbild. Tiedote. <https://www.handelsverband.at/presse/presseaussendungen/anti-ultra-fast-fashion-gesetz/>; Transport Topics. (20.6.2025). Small-Parcel Shipments From China to US Fall 40% on Tariffs. Verkkoartikkeli. <https://www.ttnews.com/articles/small-parcel-china-us-fall>

368 Valkoinen talo. (30.7.2025). Suspending Duty-Free De Minimis Treatment For All Countries. <https://www.whitehouse.gov/presidential-actions/2025/07/suspending-duty-free-de-minimis-treatment-for-all-countries/>

369 Tulli. (22.12.2025). Tullimaksu täytyy maksaa 1.7.2026 alkaen myös enintään 150 euron arvoisista EU:n ulkopuolelta saapuvista lähetyksistä. Tiedote. <https://tulli.fi/-/tullimaksu-taytyy-maksaa-1.7.2026-alkaen-myos-enintaan-150-euron-arvoisista-eu-n-ulkopuolelta-saapuvista-lahetyksista>

370 Tekstissä viitattu 12 prosentin tulli pätee esimerkiksi tuoteryhmään, jossa ovat ”muut” vaatteet, takit, housut, T-paidat, urheiluvaatteet ja yöpaidat. Jollakin tarkemmin määritellyillä tuoteryhmillä tullimaksu voi olla eri suuruinen. Esimerkiksi nahkavaatteiden tulli on vain 4 prosenttia ja puuvillahuivien 8 prosenttia. Katsottu Tullin laskurilla 6.12.2025 käyttäen lähtömaina Bangladeshia, Intiaa, Kiinaa ja Turkia: <https://tulli.fi/tullilaskuri#/>

371 Insight EU Monitoring. (27.3.2026). EU Customs Union: EU Commission welcomes agreement on historic reform. Verkkoartikkeli. https://ieu-monitoring.com/editorial/eu-customs-union-eu-commission-welcomes-agreement-on-historic-reform/917318?utm_source=ieu-portal

perintään ja tilittämiseen käytetyn IOSS-järjestelmän piirissä olevat verkkokaupat, mikä tarkoittaa noin 93 prosenttia EU:hun tulevista verkkokauppojen lähetyksistä. Komission on kuitenkin määrä tarkastella ”säännöllisesti”, pitäisikö maksun koskea myös muita verkkokauppoja³⁷².

Tulliudistuksen kolmas ultrapikamuodin kauppaan vaikuttava uudistus on se, että käyttöön otetaan lähetykskohtainen käsittelymaksu, joka koskee suoraan kuluttajille toimitettavia lähetyksiä. Maksu otetaan käyttöön viimeistään marraskuun 2026 alussa ja komission on määrä arvioida kahden vuoden välein, minkä suuruinen maksu on perusteltu käsittelyn ja valvonnan kustannuksien näkökulmasta³⁷³. Alkuvaiheessa kerätyt maksut jäävät jäsenmaiden käyttöön, mutta EU:n seuraavan monivuotisen rahoituskehityksen yhteydessä maksutulot ohjataan unionin yhteisiin varoihin³⁷⁴. Käsittelymaksun on tarkoitus kannustaa maahantuojia toimittamaan tavarat suuremmissa erissä tullivarastoihin, joissa niiden valvonta on helpompaa. Tullivarastoja, joissa tavaraa voidaan säilöä ennen tullausta, käytetään jo nykyisin muun maahantuonnin yhteydessä³⁷⁵.

Kansallisella tasolla vastaava kahden euron käsittelymaksu on jo otettu käyttöön Ranskassa ja Romaniassa ja sellaista on valmisteltu ainakin Belgiassa ja Italiassa³⁷⁶. Suomessa ulkomaankauppa- ja kehitysministeri Ville Tavio (ps) on esittänyt kansallista viiden euron käsittelymaksua, joskaan kyseessä ei olisi esityksen mukaan maksu käsittelykulujen kattamiseksi vaan fiskaalinen vero³⁷⁷. Toisaalta suurempi käsittelymaksu voisi olla perusteltu, jos se käytettäisiin valvontaresurssien kasvattamiseen kuten Suomen tekstiili ja muoti on esittänyt³⁷⁸.

Kansallisesti määriteltävien käsittelymaksujen haasteena on se, että paketit on mahdollista lähettää asiakkaalle kierrättämällä ne toisten EU-maiden kautta. Näin arvioidaan

372 Eurooppa-neuvosto. (12.12.2025). Customs: Council agrees to levy customs duty on small parcels as of 1 July 2026. Tiedote. <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2025/12/12/customs-council-agrees-to-levy-customs-duty-on-small-parcels-as-of-1-july-2026/>

373 Euroopan parlamentti. (26.3.2026). Deal reached on Union Customs Code reform. Tiedote. <https://www.europarl.europa.eu/news/fi/press-room/20260323IPR38815/deal-reached-on-union-customs-code-reform>

374 Gotink, D. (27.3.2026). Euroopan parlamentin raportöörin tiedotustilaisuus. Tallenne saatavilla osoitteessa: https://multimedia.europarl.europa.eu/en/webstreaming/press-conference-by-dirk-gotink-epp-nl-rapporteur-on-trilogue-deal-on-customs-code-reform_20260327-1000-SPECIAL-PRESSER

375 Tulli. (n.d.). Varastoinnin abc. Verkkosivu. Haettu 6.2.2026 osoitteesta: <https://tulli.fi/yritykset/varastointi/varastoinnin-abc>

376 VAT Calc. (4.2.2026). 2026 Budget Finance Bill €2 Customs Charge on low-value imports ahead of EU plans. Verkkootikkeli. <https://www.vatcalc.com/france/france-e2-customs-levy-low-value-imports-2026/>; VAT Calc. (5.2.2026). Italy fixed customs handling levy on e-commerce parcels from outside EU. Verkkootikkeli. <https://www.vatcalc.com/italy/italy-2026-proposes-e2-customs-handling-fee-small-parcel-imports/>

377 Ilta-Sanomat. (7.3.2026). Ville Tavio haluaa uuden maksun – ”Suomalaista kauppaa on suojeltava”. Verkkootikkeli. <https://www.is.fi/politiikka/art-2000011865312.html>

378 Suomen tekstiili ja muoti. (2026). KAA 7/2025 vp – Krääsätalous kuriin – suomalaisyritysten ja kuluttajien oikeuksien puolesta. Lausunto eduskunnan talousvaliokunnalle. https://www.stjm.fi/wp-content/uploads/2026/02/20260217_TaV_KAA7_kraasatalous-kuriin_SuomenTekstiiliJaMuoti.pdf

käyneen Italiassa, jossa käsittelymaksu johti pakettiliikenteen ohjautumiseen muiden EU-maiden kautta Italiaan³⁷⁹. Tällaista kauttakulkua tapahtuu myös Suomessa, sillä Tullin mukaan Suomeen EU:n ulkopuolelta vuonna 2025 tulleista vähäarvoisista paketeista noin joka neljäs jatkoi matkansa johonkin toiseen EU-maahan³⁸⁰. Siitä, kuinka paljon Suomeen tulee lähetyksiä EU:n ulkopuolelta muiden EU-maiden kautta, ei ole tietoa.

Tulliudistukseen liittyy myös mahdollisuus lisätä tuontituotteiden tuotantoketjujen läpinäkyvyyttä. Tuotantoketjujen läpinäkyvyys edistäisi yritystoiminnan haitallisten vaikutusten uhrien mahdollisuuksia vaatia oikeuksiaan niiden loukkaamisesta vastuussa olevilta tahoilta. Se myös mahdollistaisi sen, että esimerkiksi kansalaisjärjestöt voivat tuoda yritysten tietoon mahdollisia ongelmia niiden tuotantoketjuissa ja sitä kautta tukea yritysvastuudirektiiviin (ks. luku 4.4) sisältyvän yritysten ihmisoikeuksia ja ympäristöä koskevan huolellisuusvelvoitteen täytäntöönpanoa.

Tulliudistuksen yhteydessä komissio on esittänyt muutoksia tullille ilmoitettaviin data-vaatimukseen. Muutokset lisäisivät tulliviranomaisten hallussa olevaa tietoa tuontituotteiden tuotantoketjuista. Komission esityksen mukaan muun muassa seuraavat tiedot tulisivat ilmoitusvelvollisuuden piiriin: tuotteista vastuussa oleva tuoja, myyjä, ostaja, valmistaja sekä tuotteen toimittaja, jos tämä ei ole sama kuin valmistaja³⁸¹. Toisin kuin esimerkiksi Yhdysvalloissa ja monilla muilla markkinoilla, tullitiedot eivät kuitenkaan ole EU:ssa julkisia. Omassa kannassaan komission esitykseen Euroopan parlamentti esitti muutosta, jonka mukaan tulliviranomaisten olisi pyynnöstä asetettava saataville tullitietoja, jotka ovat muuta kuin henkilötietoja tai kaupallisesti arkaluonteista dataa³⁸². Tätä raporttia kirjoitettaessa tarkkoja tietoja tulliuudistuksen yksityiskohdista ei ollut vielä saatavilla.

Suositus:

- *Huolehditaan siitä, että tulliuudistuksen yhteydessä keskustellut uudet maksut (kiinteä tullimaksu vähäarvoisille lähetysille ja lähetysten käsittelymaksu) otetaan ripeästi käyttöön kansallisesti, jos niiden käyttöönotto EU:n laajuisesti viivästyy tai peruuntuu. Maksujen vaikutusta ultrapikamuodin kauppaan ja oikeasuhtaisuutta viranomaisten kustannuksiin tulee seurata.*

379 Iltalehti. (27.1.2026). Italia lähti sotaan Temua vastaan – Pieleen meni. Verkkoartikkeli. <https://www.iltalehti.fi/ulko-maat/a/49e04405-1c6f-497f-a19d-c9811d885210>

380 Tulli. (n.d.). EU:n ulkopuolisesta etämyynnistä tehtävien enintään 150 euron arvoisten tavaroiden tuonti-ilmoitusten määrä kasvoi nopeasti myös vuonna 2025. Verkkosivu. Haettu 6.2.2026 osoitteesta: https://tilastot.tulli.fi/ajankohtaista-tilastoista/eun_ulkopuolinen_etamyyni

381 Euroopan komissio. 17.5.223. Ehdotus. Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset unionin tullikodeksista, Euroopan unionin tulliviranomaisen perustamisesta ja asetuksen (EU) N:o 952/2013 kumoamisesta, VI osasto, 2 luku, artikla 88 (3). <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/HTML/?uri=CELEX:52023PC0258>

382 Euroopan parlamentin lainsäädäntöpäätöslauselma 13. maaliskuuta 2024 ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi unionin tullikodeksista, Euroopan unionin tulliviranomaisen perustamisesta ja asetuksen (EU) N:o 952/2013 kumoamisesta (COM(2023)0258 – C9-0175/2023 – 2023/0156(COD)), tarkistus 149. [https://www.europarl.europa.eu/RegData/seance_pleniere/textes_consolides/2023/0156/EP-PE_TC1-COD\(2023\)0156_FI.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/seance_pleniere/textes_consolides/2023/0156/EP-PE_TC1-COD(2023)0156_FI.pdf)

- Edistetään tulliuudistuksen kanssa johdonmukaisesti sitä, että “oletetun tuojan” käsite otetaan käyttöön myös muussa lainsäädännössä ultrapikamuodin kaupan vastuiden selkiyttämiseksi.
- Lisätään tuotantoketjuja koskevien tullitietojen yleisöjulkisuutta. Tullitietojen julkisuus tulee laajentaa kattamaan tiedot unionin alueelle tuotteita tuovista ja unionista tuotteita vievistä toimijoista. Tiedot tuojista ja viejistä tulee koota ja julkaista tietokannassa keskitetysti EU:ssa perustettavan uuden tullidatakeskuksen toimesta.

4.2 Ekosuunnitteluasetus asettaa vaatimuksia vaatteille

Ekosuunnittelulla tarkoitetaan tuotteiden suunnittelemista ja valmistamista siten, että niiden ympäristövaikutukset ovat tuotteen elinkaaren aikana mahdollisimman pienet³⁸³. Vuodesta 2009 lähtien voimassa ollut ekosuunnitteludirektiivi koski erilaisten laitteiden kuten kodinkoneiden energiatehokkuutta. Vuonna 2024 se korvattiin ekosuunnitteluasetuksella, jonka tavoitteena on pienentää kattavammin koko elinkaaren ympäristövaikutuksia huomioiden esimerkiksi luonnonvarojen kulutus sekä korjattavuus ja kierrätettävyyttä. Asetuksen myötä lähes kaikki tuotteet saatetaan vaiheittain ekosuunnittelua koskevien vaatimusten piiriin³⁸⁴.

Keväällä 2025 komissio vahvisti, että tekstiilit on yksi ensimmäisistä tuoteryhmistä, joille tullaan kehittämään uuden asetuksen mukaiset vaatimukset³⁸⁵. Vaatimuksia valmistellaan parhaillaan ja komission JRC-tutkimuslaitos tekee aiheesta esiselvitystä, joka on määrä julkaista vuonna 2026³⁸⁶. Viimeistellyt vaatimukset on määrä antaa komission delegoituna asetuksena vuonna 2027.

Ekosuunnitteluasetuksen mukaan sen tavoitteena on “parantaa tuotteiden ympäristökestävyyttä, jotta kestävästä tuotteista tulee normi ja jotta voidaan pienentää tuotteiden elinkaaren aikaista kokonaishiilijalanjälkeä ja -ympäristöjalanjälkeä”³⁸⁷. Näin ollen vaatteiden ekosuunnitteluvaatimuksilla tulisi pystyä vastaamaan ultrapikamuodin aiheuttamaan ympäristöhaasteeseen.

383 Energiavirasto. (n.d.). Ekosuunnittelu eli ecodesign. Verkkosivu. Haettu 10.12.2025 osoitteesta: <https://ekosuunnittelu.info/ekosuunnittelutietoa/>

384 Tarkoituksena on, että lopulta vaatimusten ulkopuolelle jäävät ainoastaan ruoka, rehu, lääkkeet, kasvit ja eläimet. Energiavirasto. (n.d.). Ekosuunnitteludirektiivin uudistaminen. Verkkosivu. Haettu 10.12.2025 osoitteesta: <https://ekosuunnittelu.info/ekosuunnittelutietoa/ekosuunnitteludirektiivin-uudistaminen/>

385 Euroopan komissio. (16.4.2025). Ecodesign for Sustainable Products and Energy Labelling Working Plan 2025-2030. Tiedonanto. https://environment.ec.europa.eu/document/download/5f7ff5e2-ebe9-4bd4-a139-db881bd6398f_en?filename=FAQ-UPDATE-4th-Iteration_clean.pdf

386 Euroopan komissio. (n.d.). Textile products. Verkkosivu. Haettu 10.12.2025 osoitteesta: <https://susproc.jrc.ec.europa.eu/product-bureau/product-groups/467/home>

387 Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus 2024/1781 kestävien tuotteiden ekologiselle suunnittelulle asetettavien vaatimusten puitteista. https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/HTML/?uri=OJ:L_202401781

Toistaiseksi on kuitenkin epäselvää, miten tämä pystytään käytännössä tekemään. Esimerkiksi alan kotimainen etujärjestö Suomen Tekstiili & Muoti arvioi, että täsmällisten laatua ja kestävyyttä koskevien vaatimusten määrittäminen voi olla haastavaa, sillä tekstiilejä tehdään moneen eri käyttötarkoitukseen³⁸⁸. Tämä tarkoittaisi, että vaatimukset keskittyisivät enemmän esimerkiksi tuotteiden korjattavuuteen ja materiaalien kierrätettävyyteen kuin siihen, että ne olisivat rakenteellisesti nykyistä kestävämpiä.

JRC:n esiselvityksen joulukuussa 2025 julkaisemassa luonnosversiossa esitetyt vaatimukset olivat heikkoja. Niiden esitettiin koskevan lähinnä tuotteesta annettavaa informaatiota eikä lainkaan sitä, että tekstiilien tulisi olla nykyistä kestävämpiä³⁸⁹. Pelkän informaation toivotaan siis riittävän siihen, että kuluttajat valitsisivat nykyistä kestävämpiä tuotteita, sekä siihen, että valmistajat siirtyisivät tällaisia tuottamaan. Tuotteisiin esitettiin liitettäväksi kodinkoneiden energiatehokkuudesta kertovaa tarraa vastaava tuotelappu, jossa tulisi esittää, miten hyvin vaate kestää käyttöä, miten kierrätettävissä se on, miten paljon siinä on käytetty kierrätettyä raaka-ainetta ja millainen sen valmistuksen ympäristöjalanjälki on.

Yksi esiselvityksessä ehdotetuista tietosisällöistä kuvaisi vaatteiden teknistä laatua (engl. *robustness*), jota kuvattaisiin tiettyjen kriteerien mukaan laskettavalla pistearvolla (0–10), joka perustuisi muun muassa siihen, miten vaate säilyttää testin perusteella muotonsa ja värinsä. Raportissa myönnetään ekosuunnittelun vaikutusmahdollisuuksien rajallisuus, sillä vain noin kolmasosa vaatteiden poisheittämisestä liittyy teknisen laadun heikkeneemiseen, johon voidaan puuttua ekosuunnitteluvaatimuksilla. Sen sijaan yhteenlaskettuna suurempi vaikutus on koetulla käyttöarvolla, istuvuudella ja trendien muutoksella.

Myös tuotteen kierrätettävyyttä esitetään kuvattavan pistearvolla (0–10), jossa pisteitä saisi esimerkiksi siitä, että vaate sisältää korkeintaan vain vähän kierrätystä vaikeuttavaa elastaania, ulko- ja sisävuori ovat samaa materiaalia ja että vaatteessa ei ole painatuksia. Kierrätetyn kuidun osuus kerrottaisiin prosenttiosuutena ja tälle saatettaisiin asettaa myös minimiarvot. Esiselvityksessä esitetään myös, että valmistuksen ympäristö- tai hiilijalanjälki laskettaisiin EU:n oman PEFCR-laskentaohjeen mukaisesti, mutta siten, että vain valmistusvaiheen ympäristövaikutukset huomioidaan³⁹⁰.

Esimerkiksi Pohjoismaiden ministerineuvoston jo vuonna 2018 julkaisema raportti esitti, että vaatteiden kestävyyttä voisi parantaa edellyttämällä esimerkiksi kiinnittimiltä (napit,

388 Suomen tekstiili ja muoti. (28.11.2025). Etähaastattelu johtava asiantuntija Emilia Gäddan ja asiantuntija Katri Pylkkäsen kanssa.

389 JRC. (2025). *Summary of working document on the 3rd milestone, Preparatory study on textiles for product policy instruments*. Raportti, s. 14–25. <https://susproc.jrc.ec.europa.eu/product-bureau/product-groups/467/documents>

390 Tuoteryhmäkohtaisia PEFCR-laskentaohjeita on käsitelty Finnwatchin aiemmassa raportissa. Ks. Finnwatch. (2024). *Jalanjälkiä ilmassa*. Raportti. <https://finnwatch.org/fi/julkaisut/jalanjaelkie-ilmassa>

nepparit ja vetoketjut) tiettyjen standardien noudattamista³⁹¹. Myös Suomessa esimerkiksi Kelan äitiyspakkaukseen valittavilta vaatteilta on jo vuosia vaadittu esimerkiksi pesunkestävyyttä (koskien esimerkiksi mallimuutoksia, kuosissa pysymistä, nyppyyntymättömyyttä/nukkaantumattomuutta, ompeleiden kestävyttä ja värien pysyvyyttä) sekä kankaiden laatua kuten kankaan palautumista venytettäessä.³⁹² Vastaavia vaatimuksia ei kuitenkaan ole toistaiseksi mukana JRC:n luonnostelemassa esityksessä.

Suositus:

- *Ajetaan tekstiilien ekosuunnittelua koskevien vaatimusten määrittelyssä sitä, että pelkkien informaatiovaatimusten lisäksi asetetaan tuoteryhmäkohtaiset minimivaatimukset tekniselle laadulle. Minimivaatimuksilla voidaan ehkäistä kaikkein heikkolaatuisimpien tekstiilituotteiden myynti EU-markkinoille. Jo esiselvityksessä on esitetty tuotteen tekniseen laatuun ja kierrätettävyyteen liittyvää pisteytystä, joten laatuvaatimus voisi perustua samaan mittariin esimerkiksi siten, että ensiksi kielletäisiin vaatteet, jotka eivät saa yhtäkään pistettä. Edellytettyä minimipistemäärää voitaisiin nostaa vähitellen.*
- *Varmistetaan, että ekosuunnitteluvaatimuksissa edellytetään tietoa tuotteen hiilijalanjäljestä kattaen raaka-aineen tuotannon ja vaatteiden valmistuksen päästöt. Kuluttajille esitettävässä tietolapussa nämä päästöt voitaisiin esittää esimerkiksi porrastetusti kuten nykyiset kodinkoneiden energialuokat. Mikäli esitetään myös tarkat päästöt, tulee erotella selvästi, kattaako lukema koko elinkaaren PEFCR-laskentasääntöjen mukaisesti vai ainoastaan raaka-aineen ja tuotteen valmistuksen.*
- *Huomioidaan ekosuunnitteluvaatimusten suunnittelussa mahdollisuus käyttää samaa informaatiota myöhemmin muiden ohjauskeinojen kuten esimerkiksi haittaverotuksen tai tuottajavastuumaksujen perusteena. Tuottajilta vaadittavan informaation tulisi olla mahdollisimman tarkkarajaista, objektiivisesti todennettavaa ja vertailukelpoista.*

4.3 Digitaaliset tuotepassit tuovat läpinäkyvyyttä

Ekosuunnitteluasetukseen (ks. luku 4.2) liittyen EU:ssa otetaan käyttöön niin sanotut digitaaliset tuotepassit. Niiden tavoitteena on parantaa tuotteiden arvoketjun läpinäkyvyyttä sekä tarjota tietoa tuotteiden alkuperästä, materiaaleista ja ympäristövaikutuksista. Lisäksi ne ohjeistavat esimerkiksi tuotteen kierrättämisessä³⁹³. Vaatteet on yksi ensimmäisistä tuoteryhmistä, joissa digitaalista tuotepassia tullaan edellyttämään – aikaisintaan vuonna 2027.

391 Pohjoismaiden ministerineuvosto. (2018). *Potential Ecodesign Requirements for Textiles and Furniture*. Raportti, s. 31. <https://www.norden.org/en/publication/potential-ecodesign-requirements-textiles-and-furniture>

392 Kelan äitiyspakkauksen Valinta- ja vertailuperusteet. Esimerkkinä käytetty asiakirjaa Kela 3/42/2020.

393 Euroopan unioni. (27.9.2024). EU's Digital Product Passport: Advancing transparency and sustainability. Tiedote. <https://data.europa.eu/en/news-events/news/eus-digital-product-passport-advancing-transparency-and-sustainability>

Digitaaliset tuotepassit täydentävät muita vaatteille asetettuja tietovaatimuksia. Jo aiemmin EU-asetuksella on edellytetty selkeää merkintää valmistusmateriaalista tai valmistusmateriaaleista³⁹⁴. Myös näitä tekstiilimerkintöjä koskevia vaatimuksia uudistetaan EU-tasolla ja esimerkiksi alan etujärjestö Suomen Tekstiili & Muoti on esittänyt, että jatkossa tulisi edellyttää materiaalia koskevien tietojen lisäksi myös esimerkiksi valmistusmaan kertomista³⁹⁵. Lisäksi ekosuunnitteluasetuksen (ks. luku 4.2) yhteydessä uusilta vaateilta aletaan edellyttämään erillistä lappua, jossa kerrotaan ekologiseen kestävyysliittymiä tietoja.

Toisin kuin perinteinen vaatteeseen ommeltu tekstiilimerkintä tai ekosuunnittelun myötä tuleva tarra tai pahvikortti, digitaalisen tuotepassin tiedot ovat saatavilla digitaalisesti verkkosivulla, jonne pääsee esimerkiksi tuotteessa olevan QR-koodin avulla. Digitaalisen tuotepassin on tarkoitus paitsi kertoa olennaista tietoa kuluttajille myös tukea viranomaisten tekemää vaatimustenmukaisuuden valvontaa koskien esimerkiksi ekosuunnitteluasetusta³⁹⁶. Digitaalisten tuotepassien avulla olisi myös mahdollista estää sellaisten tuotteiden pääsy maahan, jotka on jo todettu vaatimusten vastaisiksi³⁹⁷.

Digitaaliset tuotepassit edellyttäisi myös EU:n ulkopuolisten etämyyjien lähettämiltä tuotteilta. Käytännössä kyse olisi siitä, että tuottajien pitäisi rekisteröidä tuotteensa komission ylläpitämään rekisteriin. Maahantuonnin yhteydessä tull ilmoitukseen tulisi merkitä lähetyksen sisältämien tuotteiden tuotepassien tunnistet, joiden tulee löytyä komission digitaalisesta tuotepassirekisteristä. Näiden tietojen tulisi vastata sitä, mitä tull ilmoituksessa on lähetyksestä kerrottu. Sitä, vastaako lähetysten sisältö tuotepassitietoja, pystyttäisiin tullin mukaan kuitenkin valvomaan vain satunnaisesti³⁹⁸.

Tuotepassien sisältövaatimukset määritellään myöhemmin osana vaatteita koskevia ekosuunnitteluvaatimuksia (ks. luku 4.2)³⁹⁹. Edellä luvussa 4.2. mainitun JRC-tutkimustöksen esiselvityshankkeen viimeisessä vaiheessa on määrä arvioida, mitä tietoja tuotepassissa tulisi edellyttää.

394 Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus 1007/2011 tekstiilikuitujen nimityksistä ja niitä vastaavista tekstiilituotteiden kuitukoostumuksen selosteista ja merkinnöistä. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/HTML/?uri=CELEX:02011R1007-20180215>; Työ- ja elinkeinoministeriö. (28.10.2021). Vaatteiden ja kenkien materiaalimerkintöjen lainsäädäntö vastaamaan EU-säännöksiä. Tiedote. <https://tem.fi/-/vaatteiden-ja-kenkien-materiaalimerkintojen-lainsaadanto-vas-taamaan-eu-saannoksia>

395 Suomen Tekstiili ja Muoti. (n.d.). Tekstiilimerkintä uudistus (TLR). Verkkosivu. Haettu 21.2.2026 osoitteesta: <https://www.stjm.fi/vaikuttaminen/eu-vaikuttaminen/tekstiilimerkintauudistus-tlr/>

396 Energiavirasto. (n.d.). Digitaalinen tuotepassi. Verkkosivu. Haettu 10.12.2025 osoitteesta: <https://ekosuunnittelu.info/ekosuunnittelutietoa/digitaalinen-tuotepassi/>

397 Työ- ja elinkeinoministeriö. (2026). *Halpatuontiin liittyvien ongelmien ratkaisuja pohtivan työryhmän raportti*. Raportti, s. 43. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-327-730-4>

398 Tulli. (8.12.2025). Etähaastattelu tulliyhtäistämisen Suvi Etelämäki ja lakimies Jenni Kommi.

399 Erilaisia toteutusvaihtoehtoja käsitellään muun muassa Euroopan parlamentin teettämässä raportissa. Ks. European Parliamentary Research Service. (2024). Digital product passport for the textile sector. Raportti. [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2024/757808/EPRS_STU\(2024\)757808_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2024/757808/EPRS_STU(2024)757808_EN.pdf)

Tuotepassien sisällöstä ylätasolla linjaavan ekosuunnitteluasetuksen mukaan tuotepassissa tulisi olla muun muassa tuotteen tunnistetiedot, tuoteryhmäkohtaisten vaatimusten täyttymisen osoittavat asiakirjat, käyttöohjeet sekä tietoja arvoketjun toimijoista⁴⁰⁰. Tuotteen hiilijalanjälki mainitaan tietona, jota voidaan edellyttää tarvittaessa. Vaatteiden osalta tällainen vaatimus olisi perusteltu, sillä EU:ssa on jo kehitetty tuoteryhmäkohtaiset laskentasäännöt vaatteiden elinkaaren hiilijalanjälkien laskemiseksi⁴⁰¹.

Kunkin tuoteryhmän digitaalisiin tuotepasseihin sisällytettävät vaatimukset saatetaan voimaan komission delegoiduilla asetuksilla.

Suositus:

- *Varmistetaan, että vaatteiden digitaalisissa tuotepasseissa edellytetään laitostason tietoa tuotantotehtaasta/-tehtaista sekä pääraaka-aineiden alkuperästä. Tuotepasseihin tulee liittää tietoa myös tuotteiden vastuullisuusvalvonnasta, kuten esimerkiksi siitä, ovatko tuotteen tuottaneet tuotantolaitokset kolmannen osapuolen auditointien piirissä (ml. auditointijärjestelmän nimi) tai onko tuotteen pääraaka-aineilla kolmannen osapuolen sertifiointeja (ml. sertifiointin tiedot). Lisäksi tulee edellyttää tietoa tuotteen hiilijalanjäljestä.*
- *Huolehditaan, että digitaalisten tuotepassien tiedot kootaan kattavassa ja käytettävässä muodossa saataville myös tutkimuskäyttöön, mukaanlukien median ja kansalaisjärjestöjen käyttöön.*

4.4 Uusi direktiivi tekee yritysvastuusta pakollista

Lakisääteisillä ympäristöä ja ihmisoikeuksia koskevilla huolellisuusvelvoitteilla voidaan puuttua yritysten tuotantoketjussa esiintyviin haitallisiin ihmisoikeus- ja ympäristövaikutuksiin. EU:ssa on jo säädetty kaikkia toimialoja koskevasta ihmisoikeuksia ja ympäristöä koskevasta huolellisuusvelvoitteesta niin sanotussa yritysvastuudirektiivissä⁴⁰². Siitä päästiin sopuun EU:ssa vuonna 2024, mutta se avattiin heti vuonna 2025 uudelleen osana niin sanottua Omnibus I -esitystä.

Sääntelyn keventämiseen tähdänneissä Omnibus I -esityksestä käydyissä neuvotteluissa päästiin sopuun loppuvuodesta 2025. Direktiiviä toimeenpanevat kansalliset lait tulee

400 Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus 2024/1781 kestävien tuotteiden ekologiselle suunnittelulle asetettavien vaatimusten puitteista. https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/HTML/?uri=OJ:L_202401781

401 EU:ssa käytettävän tuotteiden ympäristövaikutusten elinkaarilaskennan PEF-vaatimusten mukaiset, tuoteryhmäkohtaiset laskentasäännöt (PEFCR) on määritellyt tekstiileille PEFApparelFootwear-hankkeessa. Ks. PEFApparelFootwear. (n.d.). Who is involved? Verkkosivu. Haettu 24.2.2026 osoitteesta: <https://pefapparelandfootwear.eu/who-is-involved/>

402 Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2024/1760. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/ALL/?uri=CELEX:32024L1760>

säätää viimeistään heinäkuussa 2028 ja niiden soveltaminen aloittaa heinäkuussa 2029⁴⁰³. Suomessa kansallista toimeenpanoa valmistelemaan on asetettu työryhmä⁴⁰⁴.

Yritysvastuudirektiivi velvoittaa sen soveltamisalaan kuuluvat yritykset tunnistamaan, arvioimaan, tarvittaessa priorisoimaan, ehkäisemään, lieventämään, lopettamaan ja korjaamaan niiden toiminnasta aiheutuvat haitalliset ihmisoikeus- ja ympäristövaikutukset. Tämä huolellisuusvelvoite kattaa yritysten oman toiminnan lisäksi myös muun muassa niiden liikekumppanien toiminnan niiden tuotantoketjussa.

Direktiivin soveltamisala oli alunperinkin rajattu vain kaikkein suurimpiin yrityksiin. Omnibusin myötä soveltamisalaa kavennettiin kuitenkin vielä entisestään niin, että esimerkiksi Suomessa sen piiriin tulee kuulumaan arviolta vain noin kolmekymmentä yritystä.

Yritysvastuudirektiivi velvoittaa EU-jäsenmaat varmistamaan, että huolellisuusvelvoitteen laiminlyönnistä aiheutuvien vahinkojen uhreilla on oikeus täyteen korvaukseen kärsimistään vahingoista. Alkuperäiseen yritysvastuudirektiivin sisältyi säännös EU-tasolla harmonisoidusta vahingonkorvausoikeudellisesta kehikosta, mutta omnibusin myötä se poistettiin direktiivistä. Sen seurauksena mahdollisiin vahingonkorvauskanteisiin tullaan soveltamaan kunkin jäsenmaan kansallista vahingonkorvauslainsäädäntöä. Lisäksi kulloinkin sovellettavaksi tulevaan lakiin vaikuttavat kansainvälisen yksityisoikeuden lainvalintasäännöt. Muutokset lisäävät yritysten oikeudellista epävarmuutta ja saattavat tietyissä tilanteissa heikentää uhrien oikeussuojaa. Kysymys kuhunkin tapaukseen sovellettavasta vahingonkorvauslaista sekä kolmannen maan lain soveltaminen kuormittavat merkittävästi myös kansallisia tuomioistuimia.

Alkuperäisestä yritysvastuudirektiivistä poistettiin neuvottelujen loppumetreillä keväällä 2024 Suomen vaatimuksesta joukkokanneoikeus, joka olisi mahdollistanut kansalaisjärjestöille oikeuden ajaa kanteita tuomioistuimissa omissa nimissään. Joukkokanneoikeus olisi tarkoittanut sitä, että ihmisoikeusloukkauksen uhreilla olisi ollut mahdollisuus valtuuttaa järjestö ajamaan kannetta omissa nimissään ja olemaan siten oikeudenkäynnissä asianosainen. Muutoksen myötä sekä henkinen että taloudellinen taakka oikeudenkäynnin läpiviennistä jäi uhrien harteille (vaikka järjestöt voivatkin toimia uhrin valtuuttamana), eikä direktiivi tältä osin edistä uhrien aseman parantamista.⁴⁰⁵

Vahingonkorvausvastuun lisäksi yritysvastuudirektiivin toimeenpano nojaa viranomaisvalvontaan. Kunkin jäsenmaan toimivaltainen viranomainen voi määrätä huolellisuusvelvoitteiden rikkomisesta yrityksille hallinnollisen sanktion, jonka enimmäismäärä voi olla korkeintaan kolme prosenttia maailmanlaajuisesta liikevaihdesta.

403 Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2026/470. https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=OJ:L_202600470

404 Työ- ja elinkeinoministeriö. (2.10.2024). Asettamispäätös; Yritysvastuudirektiivin kansallista täytäntöönpano. https://api.hankeikkuna.fi/asiakirjat/49cacc5e-2938-44df-aded-c0221e13f21d/6e521d2f-2c33-4082-bf84-da41b0a54253/ASETTA-MISPAATOS_20241009132453.pdf

405 Alkuperäisen, vuonna 2024 hyväksytyn yritysvastuudirektiivin puutteista ks. esim. Finnwatch. (27.3.2026). Mitä puutteita yritysvastuudirektiiviin jäi? <https://finnwatch.org/fi/tutkimukset/mitae-puutteita-yritysvastuudirektiiviin-jaei?>

Alkuperäiseen yritys vastuudirektiiviin sisältyi myös velvollisuus laatia ilmastosiirtymäsuunnitelmat sen varmistamiseksi että yrityksen strategia ja liiketoimintamalli ovat linjassa Pariisin sopimuksen puolentoista asteen tavoitteen ja EU:n ilmastolainsäädännön tavoitteiden kanssa. Omnibusin myötä ilmastosiirtymäsuunnitelmat kuitenkin poistettiin direktiivistä. Huomionarvoista on, että direktiivin mukainen huolellisuusvelvoite kattaa kuitenkin edelleen yrityksen haitallisista päästöistä aiheutuvat haitalliset ihmisoikeusvaikutukset. Toisin sanoen, yritys vastuudirektiivin piiriin kuuluvien yritysten tulee edelleen noudattaa ilmastoa koskevaa asianmukaista huolellisuutta. Käytännössä myös ilmastosiirtymäsuunnitelmat (joista raportointi kuuluu CSR-direktiivin piiriin, ks. luku 3.6) ovat edelleen relevantti työkalu yrityksille ilmastoa koskevien huolellisuusvelvoitteiden täyttämiseen.

Yritys vastuudirektiivi koskee myös EU:n ulkopuolisia yrityksiä, jos niiden liikevaihto EU:ssa ylittää direktiivissä määritellyn liikevaihtorajan. Raja nousi Omnibus I -esityksen myötä 450 miljoonasta eurosta 1,5 miljardiin euroon, mutta ultrapikamuutitoimijoista esimerkiksi sekä Shein että Temu ylittävät todennäköisesti tämän rajan⁴⁰⁶.

Suositus:

- *Laajennetaan yritys vastuudirektiivin kansallisen toimeenpanon yhteydessä sääntelyn soveltamisalaa laskemalla yritys vastuulain soveltamisen alaraja takaisin alkuperäiselle tasolle (1 000 työntekijää, 450 miljoonan euron liikevaihto). Vastaava muutos tulee toteuttaa EU-tasolla direktiivin uudelleentarkastelun yhteydessä.*
- *Sisällytetään kansalliseen yritys vastuulakiin niin sanottu pakottava säännös sen varmistamiseksi, että lain nojalla nostettaviin kanteisiin sovelletaan aina Suomen lakia. Direktiiviin sisältyvä vahingonkorvausvastuu tulee harmonisoida EU-tasolla direktiivin uudelleentarkastelun yhteydessä ja palauttaa direktiiviin siinä alunperin olleet oikeussuojakeinoja koskevat säädökset, ml. joukkokanneoikeus.*
- *Ohjataan kansallisille viranomaisille riittävät resurssit yritys vastuulain valvontaan.*

4.5 Pakkotyöasetus koskee myös ultrapikamuodin kauppaa

Pakkotyöasetus kieltää pakkotyöllä kokonaan tai osittain valmistetut tuotteet EU-markkinoilla. Toisin kuin yritys vastuudirektiivi, se koskee kaikkia EU-markkinoille asetettavia ja EU:sta vietäviä tuotteita eli myös pienempiä yrityksiä ja niiden tuotteita⁴⁰⁷. Asetuksen

⁴⁰⁶ Perustuen yritys vastuudirektiivin artiklan 2(2) tulkintaan, jonka mukaan yritys vastuudirektiiviä sovelletaan pelkän liikevaihdon perusteella EU:n ulkopuoliseen emoyhtiöön, vaikka sen EU-toiminnot olisi keskitetty EU:ssa olevaan tytäryhtiöön, joka ei yksinään täyttäisi työntekijöitä ja liikevaihtoa koskevia kriteerejä.

⁴⁰⁷ Euroopan neuvosto. (5.3.2024). Neuvosto ja parlamentti sopuun pakkotyöllä valmistettujen tuotteiden kieltämisestä. Tiedote. <https://www.consilium.europa.eu/fi/press/press-releases/2024/03/05/council-and-parliament-strike-a-deal-to-ban-products-made-with-forced-labour/>

soveltaminen alkaa joulukuussa 2027⁴⁰⁸. Suomessa sen kansallista toimeenpanoa valmistelemaan on asetettu viranomaistyöryhmä⁴⁰⁹.

Asetus puuttuu pakkotyöllä kokonaan tai osittain tuotettujen tuotteiden asettamiseen EU-markkinoille myös koskien näiden tuotteiden markkinointia alustoilla. Verkossa tai muun etämyynnin kautta myytäväksi tarjottavien tuotteiden katsotaan olevan asetettu saataville markkinoilla, jos tuotteen markkinointia on kohdennettu loppukäyttäjille unionissa. Myyntitarjouksen katsotaan olevan kohdennettu loppukäyttäjille unionissa, jos asiaankuuluva talouden toimija suuntaa millä tahansa tavalla toimintaansa jäsenvaltioon. Pakkotyöasetuksen myötä alustat voidaan siis määrätä poistamaan pakkotyöstä epäillyt tuotteet verkkosivuilta EU-alueella. Vaikka joidenkin tuotteiden taustalta voitaisiin osoittaa pakkotyötä, ei pakkotyöasetus kuitenkaan anna perustetta puuttua alustan toimintaan laajemmin.

Markkinoilleasettamiskiellon noudattamista valvovat komissio ja jäsenmaiden toimivaltaiset viranomaiset. Asetuksen mukainen aikaraja toimivaltaisen viranomaisen nimeämiselle oli joulukuu 2025, mutta vielä tätä kirjoitettaessa esimerkiksi Suomessa toimivaltaista viranomaista ei ole virallisesti nimetty. Silloin, kun epäilty pakkotyö on tapahtunut jossain kolmannessa maassa, johtava toimivaltainen viranomainen on komissio. Kunkin jäsenmaan toimivaltaiset viranomaiset puolestaan johtavat tutkimuksia silloin, kun pakkotyötä epäillään tapahtuneen kyseisessä jäsenmaassa. Jos tutkimuksen lopputulos on, että tietyn tuotteen tuotantoon liittyy pakkotyötä, kyseisiä tuotteita ei saa asettaa EU:ssa markkinoille ja jo markkinoille asetetut tuotteet täytyy poistaa markkinoilta, mukaan lukien niitä markkinoilta alustoilta. Lisäksi kyseiset tuotteet (tai niiden osat) on hävitettävä⁴¹⁰.

Kesällä 2026 komission on tarkoitus julkaista tietokanta korkean pakkotyöriskin alueista ja tuotteista. Lisäksi komissio tulee julkaisemaan ohjeistuksia yrityksille, toimivaltaisille viranomaisille ja sidosryhmille tukemaan asetuksen täytäntöönpanoa.

Vaatteiden koko tuotantoketjuun aina raaka-aineiden tuotannosta ja prosessoinnista ompeluun liittyy pakkotyön riski⁴¹¹. Ultrapikamuotirytyksistä esimerkiksi Sheinin markkinoissa tuotteissa on laboratoriotestien mukaan käytetty Xinjiangissa uiguurien autonon-

408 Työ- ja elinkeinoministeriö. (18.12.2024). EU kieltää pakkotyöllä valmistetut tuotteet – asetus voimaan. Tiedote. <https://valtioneuvosto.fi/-/1410877/eu-kieltaa-pakkotyolla-valmistetut-tuotteet-asetus-voimaan>

409 Työ- ja elinkeinoministeriö. (n.d.). EU:n pakkotyöasetuksen kansallinen täytäntöönpano. Haettu 3.3.2026 osoitteesta: <https://tem.fi/hanke?tunnus=TEM084:00/2025>

410 Asetuksen 25 artiklan mukaan tuotteet on hävitettävä kierrättämällä tai, jos se ei ole mahdollista, tekemällä ne käytökelvottomiksi. Pilaantuvat tuotteet on lahjoitettava hyväntekeväisyystarkoituksiin tai yleisen edun mukaisiin tarkoituksiin tai, jos se ei ole mahdollista, tehtävä käytökelvottomiksi. 20 artiklan 5 kohdan mukaan jos se on tarpeen unionin kannalta strategisen tai kriittisen tärkeän toimitusketjun häiriöiden estämiseksi, johtava toimivaltainen viranomainen voi pidättäytyä antamasta määräystä asianomaisen tuotteen hävittämisestä.

411 Ks. esim. Global Slavery Index. (n.d.) Spotlight: Stitched with slavery in the seams. Haettu 3.3.2026 osoitteesta: <https://www.walkfree.org/global-slavery-index/findings/spotlights/stitched-with-slavery-in-the-seams/>

misella alueella tuotettua puuvillaa⁴¹² (ks. myös luku 2.5). Xinjiangissa tuotettuun puuvillaan liittyy kohonnut riski uiguureilla teetetystä pakkotyöstä, minkä takia sen tai siitä valmistettujen tuotteiden tuonti esimerkiksi Yhdysvaltoihin on lähtökohtaisesti kielletty. Kyseisiä tuotteita saa tuoda Yhdysvaltoihin vain jos niiden maahantuoja pystyy osoittamaan ettei niiden tuotannossa ole käytetty pakkotyötä.⁴¹³

Suositus:

- *Järjestetään viranomaisille riittävät valtuudet ja resurssit pakkotyöasetuksen valvontaan. Yhteistyö ja tiedonkulku yritys vastuudirektiivin ja pakkotyöasetuksen toimeenpanoa valvo-
vien kansallisten viranomaisten kesken sekä eri maiden viranomaisten ja komission välillä
tulee varmistaa. Vaikutuksia ultrapikamuodin tuotantoon ja kauppaan tulee seurata ja
tarvittaessa tehdä kohdennettuja valvontatoimia.*
- *Varmistetaan, että komission pakkotyöasetuksen toimeenpanoa tukeva ohjeistua edistää
hyviä käytäntöjä, huomioi uhrien aseman ja oikeudet ja sisältää ohjeistusta muun muassa
vastuulliseen vetäytymiseen ja tilanteisiin, joissa on kyse valtion määräämästä pakko-
työstä.*
- *Korjataan asetuksen uudelleentarkastelun yhteydessä siihen jääneet valuviat. Tämä
tarkottaa muun muassa sitä, että pakkotyöstä aiheutuneiden vahinkojen korjaaminen
uhreille tulee asettaa markkinoilleasettamiskiellon kumoamisen ehdoksi. Lisäksi vähintään
korkean riskin alueiden ja tuotteiden kohdalla tulee soveltaa käänteistä todistustaakkaa,
jolloin niitä saisi asettaa markkinoille vain jos yritys pystyy osoittamaan ettei niiden tuotan-
nossa ole käytetty pakkotyötä.*

412 Bloomberg News. (21.11.2022). Shein's Cotton Tied to Chinese Region Accused of Forced Labor. Verkkoartikkeli. <https://www.bloomberg.com/news/features/2022-11-21/shein-s-cotton-clothes-tied-to-xinjiang-china-region-accused-of-forced-labor>; Sähköpostilla 2.4.2026 Finnwatchille toimittamassaan vastauksessa Shein korosti olevansa sitoutunut noudatamaan pakkotyöhön ja moderniin orjuuteen liittyvää lainsäädäntöä. Esimerkiksi Iso-Britannian kansallinen lainsäädäntö velvoittaa tietyt edellytykset täyttävät yritykset julkaisemaan lausunnon, jossa ne antavat tiedot toimenpiteistä joihin ne ovat ryhtyneet varmistaakseen ettei niiden omassa toiminnassa tai niiden toimitusketjuissa esiinny modernia orjuutta. Tuoreimmassa lausunnossaan Shein kertoo valvovansa toimitusketjuaan lähinnä auditoinnein. Uiguureilla teetetystä pakkotyössä on kuitenkin kyse valtion määräämästä pakkotyöstä jonka tunnistamiseen, ehkäisemiseen, lopettamiseen ja korjaamiseen auditoinnit eivät sovellu.

413 Lisätietoa The Uyghur Forced Labor Prevention Act (UFLPA) -laista ks. <https://www.cbp.gov/trade/forced-labor/UFLPA>

5. Uusia toimia ultrapikamuodin kaupan hillitsemiseksi

Edellä esitellyn jo olemassa olevan lainsäädännön ja sen toimeenpanon vahvistamisen (luku 3) sekä jo päätöksenteossa pitkälle edenneen uuden lainsäädännön (luku 4) lisäksi on monia muita keinoja, joita voitaisiin hyödyntää ultrapikamuodin kaupan ja siitä aiheutuvien haittojen suitsimisessa. Näitä voivat olla kokonaan uudet määräykset kuten pikamuodin mainonnan tai ikuisuuskemikaalien kieltö, taloudelliset ohjauskeinot kuten krääsävero, kauppapoliittiset toimet kuten tullien korottaminen taikka pehmeämmät toimet, jotka perustuvat tiedon jakamisella vaikuttamiseen.

5.1 Pikamuotimaksu tai ”krääsävero” nostaisi ultrapikamuodin hintaa

Ympäristölle haitallisten tuotteiden myyntiä on mahdollista rajoittaa niin sanotuilla haittaveroilla, joita peritään jo esimerkiksi tupakasta ja alkoholista. Toisin kuin EU:hun tulevia lähetyksiä koskevassa käsittelymaksussa (ks. luku 4.1), joka perustuisi käsittelystä aiheutuvien kustannusten kattamiseen, pikamuotimaksun perusteena olisi esimerkiksi tuotteesta aiheutuva ympäristöhaitta ja sitä kannettaisiin samojen kriteerien mukaan kaikista EU:ssa myytävistä vaatteista.

Suomessa keskusta esitti syksyn 2024 vaihtoehtobudjetissaan selvitettäväksi ympäristöveroa pikamuodille ja halpatavaratuonnille, jonka tuotot käytettäisiin korjauspalveluiden ja käytettyjen tuotteiden arvonlisäveron alentamiseen⁴¹⁴. Myös vihreiden syksyllä 2025 julkaisemassa vaihtoehtobudjetissa esitetään krääsäveroa, jonka tuotto käytettäisiin korjauspalveluiden arvonlisäveron alentamiseen⁴¹⁵. Kummassakaan avauksessa ei kuvattu tarkemmin sitä, missä muodossa krääsävero toteutettaisiin.

Haittaveron kohdistaminen pelkkään ultrapikamuotiin tai pikamuotiin edellyttää, että määrittely pystyttäisiin tekemään tarkkarajaisesti. Pikamuodilta ja ultrapikamuodilta puuttuu toistaiseksi yksiselitteinen ja tarkkarajainen määritelmä, ja tällaisen tarkkarajaisen määritelmän laatiminen voi ilmiöiden moninaisuuden vuoksi myös olla vaikeaa tai mahdotonta (ks. luku 2.1). Sekä EU:n jätedirektiivi⁴¹⁶ että Ranskassa kaavailtu ”pika-

414 Keskusta. (2024). *Parempi vaihtoehto, uusi suunta Suomelle*. Raportti, s. 19. <https://keskusta.fi/wp-content/uploads/2025/11/Keskusta-Parempi-vaihtoehto-uusi-suunta-Suomelle-2025.pdf>

415 Vihreät. (2025). *Rohkeutta valita toisin, vihreiden vaihtoehtobudjetti 2026*. Raportti, s. 7. https://www.vihreat.fi/wp-content/uploads/2025/11/Vihreat_Vaihtoehtobudjetti_2026_Master_WEBFINAL.pdf

416 Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2025/1892 jätteistä. https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/HTML/?uri=OJ:L_202501892

muotilaki”⁴¹⁷ esittävät, että määritelmän tulisi perustua tuotevalikoiman laajuuteen sekä tuotteen korjauskannustimen puuttumiseen eli käytännössä siihen, että tuotteen hinta on niin matala, ettei sitä kannata korjauttaa. Tarkempaa määrittelyä kuten raja-arvoja ei kuitenkaan kummassakaan esitetä. Jätedirektiivissä asia jää jäsenmaiden harkinnan varaan ja Ranskassa tarkempi määrittely on määrä tehdä lain toimeenpanon yhteydessä ja sitä sovelletaan brändi- ja myyntikanavakohtaisesti.

Molemmat kriteerit liittyvät olennaisesti ultrapikamuodin keskeisimpiin tunnuspiirteisiin eli intensiiviseen uusien tuotteiden lanseeraamiseen ja halpaan hintaan. Molempien tarkempaan määrittelyyn ja toimeenpanoon liittyy kuitenkin haasteita. Tuotevalikoiman osalta jotain tiettyä numeerista rajaa tarjolla oleville tai uutena lanseerattaville tuotteille voisi soveltaa esimerkiksi Sheinin kaltaiseen toimijaan, jolla on suuri määrä omia tuotteita. Sen sijaan soveltaminen voisi olla hankalampaa siltä osin, kun kyse on siitä, että tuhannet eri myyjät käyttävät samaa alustaa tuotteidensa myyntiin. Jos sääntöä sovellettaisiin vain myyjiin, sen teho voisi jäädä vähäiseksi, koska yksittäiset myyjät voivat olla pieniä. Jos sääntöä taas sovellettaisiin alustoihin (kuten Ranskassa on ilmeisesti tarkoitus), se asettaisi käytännössä epätarkoituksenmukaiselta tuntuvan ylärajan verkkoalustan toiminnan laajuudelle.

Myös korjauskannustimen määrittelyyn liittyy avoimia kysymyksiä. Siinä, missä ekosuvunnitteluasetuksen myötä vaatteiden tuottajia ohjataan korjattavuuteen (ks. luku 4.2), vaatteet eivät kuitenkaan ole korjausdirektiivin piirissä (ks. luku 5.4), joten niiden tuottajat eivät ole veloitettuja tarjoamaan korjauspalveluita tai varaosia. Varsinaisen veloitteen puuttuessa se, että tuotteen korjaaminen on kuluttajalle kannattavaa, riippuu paitsi tuotteen hinnasta myös korjauspalvelun hinnasta ja saatavuudesta. Koska korjauspalveluiden hinta ja saatavuus ovat tuottajasta riippumattomia, tulisi rajausta tehdä pelkän myyntihinnan perusteella. Käytännössä kyse olisi helposti siis siitä, että vaatteille asetettaisiin esimerkiksi tuoteryhmäkohtaiset minimihinnat. Tätä on vaikeaa pitää perusteltuna.

Laajoihin määritelmiin liittyviä haasteita on lähdetty ratkaisemaan pilkkomalla ultrapikamuodin ongelmia pienempiin osa-alueisiin. Ranskan hallituksen strategisen suunnittelun osasto on omassa raportissaan nostanut esiin, että tulevan kiertotalousdirektiivin yhteydessä voitaisiin säätää rangaistusmaksu vaatteille, joiden kuitu olisi pääosin neitseellistä (eli ei kierrätettyä) synteettistä kuitua⁴¹⁸. Jos maksun ulkopuolelle rajattaisiin ehdotuksen mukaisesti esimerkiksi ammatti- ja urheiluvaatteet, voisi se kohdistua erityisesti juuri ultrapikamuodissa tyypillisiin halpavaatteisiin.

417 Assemblée Nationale. (10.6.2025). Proposition de loi modifiée par le sénat, visant à réduire l’impact environnemental de l’industrie textile. Lakiesitys. https://www.assemblee-nationale.fr/dyn/17/textes/17b1557_proposition-loi

418 Haut-commissariat à la Stratégie et au Plan. (2026). *Fast-fashion, A curse for Europe’s industry and the wrong solution to the cost-of-living crisis*. Raportti, s. 12. <https://www.strategie-plan.gouv.fr/files/files/Publications/2026/2026-01-09%20-%20PDV%20Fast-fashion/H CSP-2026-POINTDEVUE-Fast-fashion-ENG-10fevrier12hFINALfeb.pdf>

Ultrapikamuodin aiheuttamaa haittaa voitaisiin hinnoitella myös päästöperusteisesti. Tämä voitaisiin tehdä laajentamalla hiilirajamekanismin soveltamisalaa (ks. luku 5.6) tai ottamalla käyttöön päästöperusteinen kulutusvero. Päästöihin perustuvien kulutusverojen käyttöönottoa selvitettiin valtioneuvoston teettämässä selvityksessä vuonna 2023. Raportissa tunnistettiin vaatteet yhdeksi tuoteryhmäksi, jossa päästöt ovat suuret ja nykyisen ohjauksen ulkopuolella ja johon tällaista sääntelyä voisi siten olla perusteltua soveltaa⁴¹⁹.

Päästöperusteisten verojen haasteena on kuitenkin vielä toistaiseksi se, ettei tuotekohtaista elinkaaripäästöjen laskentaa tehdä vielä kattavasti. Valtioneuvoston teettämän raportin mukaan vaihtoehtona voisi olla tuoteryhmäkohtaisten päästöjen käyttäminen veron perusteena, mutta tämä vähentäisi ohjausvaikutusta, kun saman ryhmän tuotteisiin kohdistuisi sama vero päästöistä riippumatta⁴²⁰. Ultrapikamuodin kaupan sääntelyn näkökulmasta tällainen vero voisi olla sikäli perusteltu, että kiinteähintainen päästömaksu nostaisi suhteessa eniten halvempien tuotteiden hintaa. Toisaalta todellisiin tuotekohtaisiin päästöihin perustuvaa hinnoittelu voitaisiin edistää sillä, että digitaalisten tuotepassien käyttöönoton yhteydessä (ks. luku 4.3) vaatteilta edellytettäisiin tarkempaa hiilijalanjäljen laskentaa.

Tuote- tai tuoteryhmäkohtaisten päästöjen hinnoittelun sijaan voitaisiin hinnoitella myös logistiikan päästöjä. Vaikka nämä ovat tyypillisesti selvästi pienemmät kuin koko elinkaaren kattavat päästöt (ks. luku 2.2), kohdistuisi logistiikkapäästöjen hinnoittelu erityisesti lentorahtiin ja kannustaisi siten suosimaan selvästi vähäpäästöisempää laivarahtia. Lähetyiskohtaisten logistiikkapäästöjen laskeminen olisi huomattavasti suoraviivaisempaa kuin tuotekohtaisten elinkaaripäästöjen laskeminen, mikä mahdollistaisi nopeamman käyttöönoton.

Suositus:

- *Asetetaan kaikkia vaatteita koskeva päästöperusteinen kulutusvero, jonka perusteena on digitaaliseen tuotepassiin (ks. luku 4.3) vaadittavat ja EU:n PEFCR-sääntöjen mukaan lasketut tuotekohtaiset päästöt. Jos päästölaskentaa ei ole tehty, käytetään viitehintaa, jonka taso asetetaan suuripäästöisempien tuotteiden perusteella, jolloin hinnoittelu ohjaa sekä todellisten päästöjen laskemiseen että niiden vähentämiseen. Vaihtoehtoisesti haittamaksu voisi perustua ekosuunnitteluasetuksen (ks. luku 4.2) alla määriteltävään vaatteiden laatua kuvaavaan pisteytykseen.*
- *Edistetään rahdin päästöjen hinnoittelua, jotta erityisesti lentorahdin haitallinen ilmasto-vaikutus saadaan mukaan ultrapikamuodin ja muun pakettirallin kuluttajahintoihin.*

419 Valtioneuvoston kanslia. (2023). *Elinkaaripäästöihin perustuva kulutusverotus*. Raportti, s. 80–81. <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/items/20b3faf0-88e3-461b-93b4-05e13ff7ee2a>

420 Valtioneuvoston kanslia. (2023). *Elinkaaripäästöihin perustuva kulutusverotus*. Raportti, s. 94. <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/items/20b3faf0-88e3-461b-93b4-05e13ff7ee2a>

- *Pyritään päästöhinnoinnittelussa johdonmukaisesti siihen, että veron suuruus vastaa aiheutetun haitan suuruutta eli niin sanottua hiilen sosiaalista hintaa (engl. social cost of carbon). Suomessa tulee teettää kansallinen selvitys siitä, miten sosiaalinen päästöhinta tulisi kansallisesti asettaa. Siirtymävaiheessa voi olla perusteltua käyttää hintaa, joka perustuu EU:n päästökauppajärjestelmän hintatasoon.*

5.2 Uusilla tuotemääräyksillä voidaan sulkea haitallisia tuotteita markkinoilta

Ultrapikamuodin kauppaa voisi pyrkiä rajoittamaan myös kokonaan uusilla rajoituksilla. Esimerkiksi Ranskassa ja Tanskassa on päätetty kieltää vuoden 2026 aikana niin sanottuja ”ikuisuuskemikaaleja” eli PFAS-yhdisteitä sisältävien vaatteiden myynti. Ympäristöjärjestö Greenpeacen mukaan näitä kemikaaleja on esiintynyt myös Sheinin alustalla myydyissä ulkotakeissa⁴²¹.

Ranskassa PFAS-kielto on koskenut vuoden 2026 alusta sellaisten tuotteiden maahan-tuontia ja myyntiä, joissa PFAS-yhdisteiden käytölle on vaihtoehtoja⁴²². Vaatteiden lisäksi tällaisiksi lasketaan muun muassa kosmetiikka ja suksivahat. Tanskassa kielto koskee heinäkuusta 2026 lähtien vaatteita ja jalkineita poislukien ammattikäyttöön tarkoitetut työvaatteet ja turvavarusteet⁴²³.

Suomessa on nykyisin – muun muassa EU:n kemikaaliasetuksen myötä – rajoituksia PFAS-yhdisteiden valmistukseen ja käyttöön sekä raja-arvot pitoisuuksille talousvedessä, elintarvikkeissa ja elintarvikepakkauksissa⁴²⁴. Ympäristöministeriön helmikuussa 2026 jul-kaisema raportti suositteli, että ”EU:n ulkopuolelta tulevien tekstiilien, kuten ns. pikamuod-in, PFAS-pitoisuuksia ja -ainevirtaamia Suomeen tulee selvittää, koska ne muodostavat yhä suuremman osuuden kierrätettävästä tekstiilikuidusta ja niiden kemikaalipitoisuudet voivat olla merkittäviä”⁴²⁵.

421 Greenpeace. (2025). *Shame on you Shein*. Raportti. https://www.greenpeace.org/static/planet4-eu-unit-stateles-s/2025/11/3ad070d9-20251114_shameonyoushein.pdf

422 Euronews. (1.1.2026). France’s ban on ‘forever chemicals’ comes into force today. Here’s what will change. Verkoartik-keli. <https://www.euronews.com/green/2026/01/01/frances-ban-on-forever-chemicals-comes-into-force-tomorrow-heres-what-will-change>

423 TÜV SÜD. (2025). Denmark: Publishes PFAS ban in clothing and footwear. Verkkosivu. Haettu 10.2.2026 osoitteesta: <https://www.tuvsud.com/en/knowledge-hub/technical-updates/consumer-products-and-retail-essentials/denmark-publis-hes-pfas-ban-in-clothing-and-footwear>

424 Ympäristöministeriö. (2026). Kansallinen tiekartta PFAS-yhdisteiden tietopuutteiden täydentämiseksi. Raportti, s. 11–16. <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/items/e499c8b5-2400-4ab5-b9b9-a8837307de6a>

425 Ympäristöministeriö. (2026). Kansallinen tiekartta PFAS-yhdisteiden tietopuutteiden täydentämiseksi. Raportti, s. 19. <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/items/e499c8b5-2400-4ab5-b9b9-a8837307de6a>

Suositus:

- *Seurataan kansallisesti Tanskan mallia ja kielletään PFAS-yhdisteiden käyttö vaatteissa (pl. ammattikäyttöön tarkoitetut työvaatteet ja turvavarusteet).*

5.3 Ultrapikamuodin mainonnan kieltäminen

Ultrapikamuodin suosio perustuu suurilta osin aggressiiviseen markkinointiin muun muassa sosiaalisen median palveluissa. Myös myyntipaikkoina toimivilla verkkoalustoilla käytettäviä erilaisia markkinoinnin menetelmiä on pidetty kyseenalaisina ja nykyisen lainsäädännön vastaisina (ks. luku 2.1 ja 3.3).

Ultrapikamuodin mainontaa koskee jo sama lainsäädäntö kuin muutakin markkinointia ja monet ultrapikamuodin mainonnassa käytetyt menetelmät on jo kielletty EU:ssa (ks. luku 3.3). Olemassa olevan lainsäädännön toimeenpanon lisäksi yhtenä toimenä on esitetty erityistä puuttumista juuri ultrapikamuodin mainontaan, esimerkiksi täyskieltoa kuten tupakan, vahvan alkoholin tai reseptilääkkeiden kohdalla⁴²⁶.

Mainonnan rajoittamista esitetään muun muassa suomalaisessa Krääsätalous kuriin -kansalaisaloitteessa, joka sai täyteen vaaditut 50 000 nimeä ja luovutettiin eduskunnalle lokakuussa 2025⁴²⁷. Aloitteessa vaaditaan ”ultrapikamuodin ja krääsäkaupan” mainonnan kieltämistä sekä vaaditaan eduskuntaa ”selvittämään mahdollisuutta vaikuttaa krääsäkaupan kasvuun verotuksen keinoin”⁴²⁸. Aloitteen mukaan mainontakielto on tarpeen, sillä kuluttajia manipuloidaan epäeettisillä markkinointikäytännöillä kuten valheellisilla tarjouksilla, pelillistämisellä ja väärennetyillä arvosteluilla.

Itävallassa kansallinen kaupan alan etujärjestö on esittänyt kansallista ultrapikamuodin mainonnan kieltoa, joka koskisi myös sosiaalisen median vaikuttajien tilejä⁴²⁹.

Ranskassa valmistellussa ”pikamuotilaissa” ollaan kieltämässä lain piiriin kuuluvan pikamuodin suora (tuotteet) ja epäsuora (brändit ja verkkokaupat) mainostaminen sekä

426 Yleisesti tällaisilla kielloilla on nähty olevan jonkinlaista vaikutusta, mutta tarkempi teho riippuu kattavuudesta ja toteutuksesta. Ks. esim. Borland, S. (2025). Bans on junk food advertising in outdoor spaces derailed by industry lobbying. Verkkoartikkeli. <https://doi.org/10.1136/bmj.r667>; McDowall, W. & Underthun, A. (2025). Advertising restrictions and sustainability transitions: does banning advertising of harmful products induce innovation in benign alternatives? *Environmental Innovation and Societal Transitions* 56. <https://doi.org/10.1016/j.eist.2025.101000>; Saffer, H. & Chaloupka, F. (1999). Tobacco Advertising: Economic Theory and International Evidence. NBER:in julkaisema tutkimusartikkeli. https://www.nber.org/system/files/working_papers/w6958/w6958.pdf

427 The Activist Agence. (8.10.2025). Krääsätalous kuriin -kansalaisaloite luovutetaan eduskunnalle. Tiedote. <https://www.sttinfo.fi/tiedote/71512893/kraasatalous-kuriin-kansalaisaloite-luovutetaan-eduskunnalle?publisherId=69821158&lang=fi>

428 Kansalaisaloite.fi (5.2.2025). Krääsätalous kuriin – suomalaisyritysten ja kuluttajien oikeuksien puolesta. Kansalaisaloite. <https://www.kansalaisaloite.fi/fi/aloite/14852>

429 Handelsverband. (23.6.2025). Temu & Shein: Handelsverband fordert Anti-Ultra-Fast-Fashion-Gesetz nach französischem Vorbild. Tiedote. <https://www.handelsverband.at/presse/presseaussendungen/anti-ultra-fast-fashion-gesetz/>

perinteisen markkinoinnin että sosiaalisen median vaikuttajayhteistyön kautta⁴³⁰. Lisäksi kielletään pikamuodin verkkoalustoja houkuttelemasta asiakkaita ”ilmainen” sanaa käyttäen eli esimerkiksi lupaamalla ilmaista toimitusta tai palautusta. Se, mitkä tuottajat lasketaan lain piiriin kuuluvan pikamuodin tuottajiksi, määritellään myöhemmin erillisellä toimeenpanoasetuksella. Lakiin on kirjattu, että kohtena ovat toimijat, joiden valmistus- tai markkinointikäytännöt johtavat vaatteiden käyttöä lyhenemiseen joko uusien tuotteiden suuren määrän tai matalan korjauskannusteen perusteella.

Komissio tarkastelee parhaillaan, onko Ranskassa asetettu kiello EU-lainsäädännön mukainen. Suomessa maaliskuussa 2026 julkaistun selvityksen mukaan on epäselvää, onko jäsenmailla oikeus tehdä yhteiseurooppalaista sääntelyä tiukempaa sääntelyä EU:n ulkopuolisen verkkokaupan markkinoinnin osalta⁴³¹.

Riippumatta siitä toteutettaisiinko pikamuodin tai ultrapikamuodin mainonnan kieltäminen kansallisesti tai EU-tasolla, tulee ratkaista se, miten markkinointikiellon kohde voidaan määritellä riittävän tarkkarajaisesti. Nykyiset mainoskiellot perustuvat kokonaisen ja tarkkarajaisen tuoteryhmän kieltämiseen (tupakka ja reseptilääkkeet) tai selkeästi mitattavaan ominaisuuteen (vahvat alkoholijuomat). Ultrapikamuodin, muun pikamuodin tai tavallisten vaatteiden tarkkarajainen luokittelu voi olla haastavaa. Tässä raportissa näitä haasteita on käsitelty yleisesti luvussa 2.1 sekä pikamuotiin kohdistuvan haittaveron (ks. luku 5.1) kohdalla.

Vaihtoehtoisesti markkinointikiellon voisi pyrkiä kohdistamaan toimijoihin, jotka eivät noudata esimerkiksi tuottajavastuuta koskevaa lainsäädäntöä tai jotka toistuvasti myyvät vaatimusten vastaisia tuotteita (ks. luku 5.8). Pelkän ultrapikamuodin mainonnan kieltämiseen tarvittavasta rajojen määrittelystä saadaan esimerkki, jos Ranskan pikamuotilaki etenee toimeenpanoon.

Suositus:

- *Seurataan Ranskan ”pikamuotilakiin” sisältyvän jätedirektiivin määritelmiin pohjautuvan mainoskiellon oikeudellisen arvioinnin tuloksia sekä mahdollisesta toimeenpanosta saatavia kokemuksia. Mikäli markkinointia koskeva kansallinen lisäsääntely todetaan EU-oikeuden mukaiseksi voidaan ryhtyä valmistelemaan esimerkiksi heikkolaatuisten vaatteiden mainontakieltoa, joka perustuu esimerkiksi joko jätedirektiivin pikamuotia koskeviin määritelmiin tai ekosunnitteluvaatimuksissa määriteltävään pisteytykseen. Vaihtoehtoisesti mainoskiello voisi kohdistua tuottajavastuujärjestelmän vapaamatkustajiin tai toistuvasti muuten EU-vaatimusten vastaisia tuotteita markkinoiviin toimijoihin.*

430 Assemblée Nationale. (10.6.2025). Proposition de loi modifiée par le sénat, visant à réduire l’impact environnemental de l’industrie textile. Lakiesitys. https://www.assemblee-nationale.fr/dyn/17/textes/17b1557_proposition-loi

431 Työ- ja elinkeinoministeriö. (2026). *Halpatuontiin liittyvien ongelmien ratkaisuja pohtivan työryhmän raportti*. Raportti, s. 47. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-327-730-4>

5.4 Vaatteiden korjattavuutta voisi edellyttää direktiivillä

EU:ssa hyväksyttiin vuonna 2024 niin sanotusta korjausoikeudesta säättävä direktiivi⁴³². Sen tavoitteena on lisätä rikkiäisten tuotteiden korjaamista sen sijaan, että ne korvattaisiin uusilla. Direktiivi koskee muun muassa pesukoneita, kylmälaitteita ja matkapuhelimia ja edellyttää, että valmistaja korjaa kuluttajan pyytäessä direktiivin alaiset rikkoontuneet tavarat⁴³³.

Vaatteita koskee jo nykyisellään kuluttajansuojalain virhevastuu eli myyjän on kannettava vastuu virheestä, joka on ollut tavarassa jo myyntihetkellä, vaikka virhe ilmenisi vasta myöhemmin. Lähtökohtaisesti tämä vastuu kestää vuoden myyntihetkestä, mutta se voi olla myös pidempi tai lyhyempi riippuen kunkin tuotteen oletetusta käyttöiästä. Esimerkiksi vaatteiden kohdalla tämän ajanjakson pituus voi vaihdella melko paljon tuotteesta riippuen⁴³⁴. Vaatteiden ottaminen korjausdirektiivin piiriin edistäisi sitä, että virhevastuun alaiset vaatteet korjataan eikä niitä ainoastaan korvata uusilla tuotteilla.

Suositus:

- *Selvitetään korjausdirektiivin laajentamista vaatteisiin.*

5.5 Hiilirajamekanismi voitaisiin laajentaa koskemaan myös vaatteita

EU:n hiilirajamekanismi (engl. *carbon border adjustment mechanism*, CBAM) toimii siten, että maahantuoja tulee ilmoittaa EU-alueelle tuotavien tuotteiden päästöt ja luovuttaa vuosittain vastaava määrä maksullisia päästötodistuksia⁴³⁵. Näiden niin sanottujen CBAM-todistusten hinta määräytyy EU:n ETS1-päästökauppajärjestelmän huutokauppojen hintatason mukaan. Jos tuotannon päästöt on hinnoiteltu jo lähtömaassa, tämä huomioidaan CBAM-todistuksen määrässä. Jos tuotteen todellisia päästöjä ei ole verifioidusti laskettu, maksun perusteena käytetään päästöjä, jotka on laskettu osittain tai kokonaan komission määrittämällä tavalla saatujen oletusarvojen mukaan⁴³⁶.

432 Euroopan parlamentti. (n.d.). Korjausoikeus: EU-toimilla korjauttamisesta houkuttelevampaa. Verkkosivu. Haettu 4.3.2026 osoitteesta: <https://www.europarl.europa.eu/topics/fi/article/20220331STO26410/korjausoikeus-eu-toimilla-korjauttamisesta-houkuttelevampaa>

433 Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2024/1799 tavaroiden korjaamista edistävistä yhteisistä säännöistä. https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/HTML/?uri=OJ:L_202401799

434 Kuluttajaliitto. (n.d.). Tavarat virhe: Vaatteet ja kengät. Verkkosivu. Haettu 4.3.2026 osoitteesta: <https://www.kuluttajaliitto.fi/materiaalit/tavarat-virhe-vaatteet-ja-kengat/>

435 Euroopan komissio. (n.d.). Carbon Border Adjustment Mechanism. Verkkosivu. Haettu 16.12.2025 osoitteesta: https://taxation-customs.ec.europa.eu/carbon-border-adjustment-mechanism_en; Tulli. (n.d.). Hiilirajamekanismi (CBAM). Verkkosivu. Haettu 16.12.2025 osoitteesta: <https://tulli.fi/hiilirajamekanismi>

436 Työ- ja elinkeinoministeriö. (18.11.2025). Asiantuntijalausunto eduskunnan talousvaliokunnalle. <https://www.parliament.fi/asiat-ja-aanestykset/valtiopaivaasiat/E%2092%2F2025%20vp>

Vaatteet ja muut tekstiilit olivat esillä yhtenä mahdollisena tuoteryhmänä, kun hiilirajamekanismia suunniteltiin. Mekanismi päädyttiin kuitenkin käynnistämään siten, että se koskee ainoastaan tiettyjä rauta- ja terästuotteita, alumiini- ja sementtituotteita, lannoitteita, vetyä ja sähköä. Asetuksen esitöissä kuitenkin todetaan, että ”perimmäisenä tavoitteena on laaja tuotekattavuus”⁴³⁷. Joulukuussa 2025 komissio esitti, että järjestelmää laajennettaisiin vuoden 2028 alusta lähtien yhteensä 180 tuotteeseen, joissa käytetään runsaasti joko terästä tai alumiinia⁴³⁸.

Hiilirajamekanismin laajentaminen koskemaan vaatteita voisi tuoda myös ultrapikamuodin päästöhinnittelun piiriin⁴³⁹. Tätä on esittänyt muun muassa Tšekin ympäristöministeri keväällä 2024⁴⁴⁰. Ranskan hallituksen strategisen suunnittelun osasto esitti helmikuussa 2026, että tekstiileille voitaisiin luoda hiilirajamekanismin mallin mukaan ”tekstiilirajamekanismi”, jossa huomioitaisiin pelkkien kasvihuonekaasujen lisäksi myös muut ympäristövaikutukset ja sosiaalinen riski⁴⁴¹.

Vaihtoehtona sille, että hiilirajamekanismia laajennettaisiin kaikkiin vaatteisiin, olisi mekanismin laajentaminen tiettyihin kemikaaleihin ja polymeereihin sekä niistä valmistettuihin väli- ja lopputuotteisiin⁴⁴². Tällöin CBAM-järjestelmän maksut voisivat kohdistua niistä valmistettuihin keinokuituihin ja niistä valmistettuihin vaatteisiin.

Toteutuksessa olisi huomioitava niin sanottuun Omnibus I -esitykseen kuulunut muutos, jonka mukaan pienimmät maahantuoijat ovat vapautettuja hiilirajamekanismin velvoitteista. Komission mukaan tämä muutos vapauttaa 182 000 pientä maahantuojaa, mutta jättää sääntelyn piiriin kuitenkin peräti 99 prosenttia CBAM:in soveltamisalaan kuuluvan tuonnin päästöistä⁴⁴³. Asetettu raja (maahantuonti alle 50 tonnia vuodessa) on kuitenkin suhteessa selvästi korkeampi vaatteiden kaltaiselle kevyelle tuotteelle kuin esimerkiksi teräkselle tai lannoitteille. Jotta mekanismi olisi kattava vaatteiden osalta, niitä koskevan rajan tulisi olla matalampi tai ne tulisi jättää sähkön ja vedyn tapaan uuden vähimmäis-

437 Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus 2023/956 hiilidioksidipäästöjen säätömekanismin perustamisesta rajalle. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/HTML?uri=CELEX:32023R0956>

438 Euroopan komissio. (17.12.2025). Commission strengthens the Carbon Border Adjustment Mechanism. Tiedote. https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_25_3088

439 Tämä edellyttää sitä, että ultrapikamuodin kauppaa harjoittavat verkkoalustat katsotaan maahantuojiksi ja että niiden volyymi ylittää hiilirajamekanismin soveltamisen alarajan. Ks. EU:n tulliuudistusta käsittelevä osio luvussa 3.1.

440 Euractiv. (5.5.2024). Czech environment minister calls for expanded EU carbon border measures. Verkkootikkeli. <https://www.euractiv.com/news/czech-environment-minister-calls-for-expanded-eu-carbon-border-measures/>

441 Haut-commissariat à la Stratégie et au Plan. (2026). *Fast-fashion, A curse for Europe's industry and the wrong solution to the cost-of-living crisis*. Raportti, s. 10. <https://www.strategie-plan.gouv.fr/files/files/Publications/2026/2026-01-09%20-%20PDV%20Fast-fashion/H CSP-2026-POINTDEVUE-Fast-fashion-ENG-10fevrier12hFINALfeb.pdf>

442 Greenstitch. (30.5.2024). EU CBAM for Fashion Brands – Carbon Costs, Compliance, and What Changes in 2026. Verkkootikkeli. <https://greenstitch.io/blogs/cbam-textiles-fashion/>

443 Euroopan komissio. (20.10.2025). Officially published: Simplifications for the Carbon Border Adjustment Mechanism (CBAM). Tiedote. https://taxation-customs.ec.europa.eu/news/officially-published-simplifications-carbon-border-adjustment-mechanism-cbam-2025-10-20_en

rajan ulkopuolelle. Vaihtoehtoisesti rajaa voitaisiin myös soveltaa myyjän sijaan kauppapaikkana toimivaan verkkoalustaan.

Hiilirajamekanismin laajennus olisi tärkeä keino saattaa myös EU:n ulkopuolinen tekstiilituotanto hiilen hinnoittelun piiriin. Tätä voidaan pitää perusteltuna tilanteessa, jossa alan päästöt ovat kovassa kasvussa ja niiden odotetaan tulevaisuudessa vastaavan jopa neljänneistä globaaleista päästöistä vuonna 2050. Kuluttajien yksittäisten ostopäätösten osalta hiilirajamekanismi ei kuitenkaan välttämättä lisäisi merkittävästi yksittäisten ostettavien tuotteiden hintaa. Hiilipäästöjen hinnoittelusta aiheutuva tuotekohtainen lisä-maksu ei olisi kovin suuri verrattuna esimerkiksi arvonlisäveroon (ks. luku 3.5), tullimaksuihin (ks. luvut 4.1 ja 5.6) tai lähetyskohtaiseen käsittelymaksuun (ks. luku 4.1)⁴⁴⁴.

Suositus:

- *Laajennetaan hiilirajamekanismin soveltamisalaa vaatteisiin ja tekstiileihin sekä keskeisimpiin niissä käytettäviin raaka-aineisiin.*
- *Varmistetaan, että ultrapikamuodin kauppa saadaan maksujen piiriin esimerkiksi soveltamalla velvoitetta kaikkeen tuontiin (kuten vedyn ja sähkön kohdalla) tai tulkitsemalla kauppapaikat oletetun maahantuojaan käsitteen mukaisesti CBAM-velvollisiksi maahantuojiksi (jolloin minimirajat ylittyvät).*

5.6 Vaatteita koskevien tullien korottaminen

Yksi keino rajoittaa ultrapikamuodin kauppaa olisi nostaa kaikkien EU:n ulkopuolelta tuotavien vaatteiden tullimaksua. Esimerkiksi Yhdysvalloissa kaupan virtojen sääntely on perinteisesti perustunut suurelta osin tullitariffien tasojen muutoksiin⁴⁴⁵. Vaatteita koskevien tullimaksujen korotus olisi keino nostaa EU:hun tuotavien vaatteiden hintoja.

Jotta korotus purisi myös yksityisiin verkkokauppatilauksiin, tulee toteuttaa myös EU:n tulliuudistuksen kuuluva *de minimis* -rajan poisto, joka tuo myös pienet yksityistilaukset tullien piiriin (ks. luku 4.1). Nykyinen tullimaksu monille vaatteille on 12 prosenttia⁴⁴⁶. *De minimis* -rajan poistonkin jälkeen, kun keskimääräisen tuotteen arvo on vain reilut seitsemän euroa, jäisi tuotekohtainen tullimaksu alle euron suuruiseksi⁴⁴⁷.

444 Yhden arvion mukaan T-paidan kohdalla tullimaksu voisi jäädä alle 50 senttiin ja farkkujen kohdalla noin euroon. Ks. White, S. (30.5.2024). CBAM Transition: Opportunities and Challenges for the Textiles Sector. Verkkoartikkeli GreenStitch-sivustolla. <https://greenstitch.io/blogs/cbam-textiles-fashion/>

445 Irwin, D.A. (2020). Trade Policy in American Economic History. Annual Review of Economics 12. <https://doi.org/10.1146/annurev-economics-070119-024409>

446 Tekstissä viitattu 12 prosentin tulli pätee esimerkiksi tuoteryhmään, jossa ovat ”muut” vaatteet, takit, housut, T-paidat, urheiluvaatteet ja yöpaidat. Jollakin tarkemmin määritellyillä tuoteryhmillä tullimaksu voi olla eri suuruinen. Esimerkiksi nahkavaatteiden tulli on vain 4 prosenttia ja puuvillahuivien 8 prosenttia. Katsottu Tullin laskurilla 6.12.2025 käyttäen lähtömaina Bangladeshia, Intiaa, Kiinaa ja Turkia: <https://tulli.fi/tullilaskuri#/>

447 Tulli. (30.1.2026). Vuodet 2024 ja 2025: vähäarvoiset, enintään 150 eur tuonti-ilmoitukset, etämyyntinä suomalaisille kuluttajille, tavaraluokittain. Tilastotaulukko. Haettu 5.2.2026 osoitteesta: https://tilastot.tulli.fi/ajankohtaista-tilastoista/eun_ulkopuolinen_etamyyni

Selvästi korkeamman tullimaksun vaikutuksia päästään kuitenkin arvioimaan lähivuosina, sillä joulukuussa 2025 sovitun mukaisesti EU:ssa otetaan heinäkuussa 2026 väliaikaisena ratkaisuna käyttöön kolmen euron kiinteä tullimaksu vähäarvoisille lähetyksille⁴⁴⁸.

Tullit ovat olleet esillä myös Latinalaisessa Amerikassa keinona suitsia pikamuotia⁴⁴⁹. Esimerkiksi Meksiko nosti vuonna 2025 kiinalaisia pienpaketteja koskevat tullit 19 prosentista 33,5 prosenttiin⁴⁵⁰.

Ultrapikamuodin kaupan rajoittamisen näkökulmasta vaatteiden tullimaksujen korottamisen osalta on hyvä huomioida, että toisin kuin esimerkiksi hiilirajamekanismi (ks. luku 5.5) tullimaksu määräytyy tullattavan tuotteen hinnan mukaan. Tämä tarkoittaa, että vaatteiden tullimaksujen korottaminen nostaa euromääräisesti eniten muiden kuin ultrahalpojen pikamuotivaatteiden hintoja. Siten tullimaksujen korottaminen on keino rajoittaa kaikkien EU:n ulkopuolella tuotettujen vaatteiden kysyntää.

Suositus:

- *Korotetaan kaikkien tuontivaatteiden tullimaksuja, koska myös muiden vaatteiden kuin ultrapikamuodin ympäristöjalanjälki on merkittävä. Ultrapikamuodin kaupan rajoittamisen näkökulmasta vaatteiden tullien korottaminen ei kuitenkaan ole yksinään tehokas ratkaisu, koska tuontituotteen hintaan perustuvien tullimaksujen kuluttajia ohjaava vaikutus jäisi vaatimattomaksi tuotteiden halvan hinnan vuoksi. Tulliuudistuksen siirtymävaiheen ratkaisuna käytettävät kiinteät tullit vähäarvoisille lähetyksille voisivat olla vaihtoehtoinen toteutustapa myös pitkällä aikavälillä.*

5.7 Kuluttajansuojaa koskevat EU-uudistukset avaavat uusia mahdollisuuksia lainsäädännön korjaamiseen

Euroopan komissio valmistelee parhaillaan kahta läpileikkaavaa kokonaisuudistusta, joissa voidaan vahvistaa ultrapikamuodin kauppaan kohdistuvaa sääntelyä. Digital Fairness Actin (DFA) on määrä vahvistaa kuluttajansuojaa digitaalisessa ympäristössä⁴⁵¹ ja

448 Eurooppa-neuvosto. (12.12.2025). Customs: Council agrees to levy customs duty on small parcels as of 1 July 2026. Tiedote. <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2025/12/12/customs-council-agrees-to-levy-customs-duty-on-small-parcels-as-of-1-july-2026/>

449 Rest of World. (17.12.2025). The “anti-Shein” bandwagon gains momentum. Verkkoartikkeli. <https://restofworld.org/2025/anti-shein-temu-backlash-latin-america/>

450 El Economista. (29.7.2025). México aumenta de 19 a 33.5% el impuesto mínimo global a plataformas chinas como Shein y Temu. Verkkoartikkeli. <https://www.eleconomista.com.mx/economia/mexico-aumenta-19-33-5-impuesto-minimo-global-plataformas-chinas-shein-temu-20250729-770389.html>

451 Euroopan komissio. (2025). Call for evidence, Digital Fairness Act. Raportti. https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/14622-Digital-Fairness-Act_en; Euroopan komissio. (17.7.2025). Commission launches open consultation on the forthcoming Digital Fairness Act. Tiedote. <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/consultations/commission-launches-open-consultation-forthcoming-digital-fairness-act>

European Product Actin (EPA) puolestaan edistää tuoteturvallisuutta⁴⁵². Molempia koskevat esitykset on määrä julkaista syksyllä 2026⁴⁵³.

Eurooppalaiset kuluttajajärjestöt näkevät DFA:n mahdollisuutena täydentää UCP-direktiivin perinteiseen markkinointiin kohdistuvia määräyksiä paremmin digitaaliseen kaupankäyntiin sopiviksi⁴⁵⁴. Tämä voisi tarkoittaa aiempaa tarkempia määritelmiä ja sitovia vastuita liittyen esimerkiksi verkon kauppapaikkojen pimeisiin käytäntöihin (ks. luku 2.1), addiktoivaan suunnitteluun, käyttäjien profilointiin ja sosiaalisen median vaikuttajien hyödyntämiseen.

Tuoteturvallisuuteen kohdistuvan EPA:n tavoitteena on vahvistaa eurooppalaisten viranomaisten yhteistyötä ja selkiyttää vastuita, millä pyritään vahvistamaan verkossa tapahtuvaa markkinavalvontaa. Samassa yhteydessä saatetaan päättää myös EU:n omasta markkinavalvontaviranomaisesta, joka voisi puuttua tehokkaammin yhteiseurooppalaisiin haasteisiin, joissa yksittäisten jäsenmaiden toimet eivät ole olleet riittäviä. Suomessa pakettirallin sääntelyä selvittänyt virkamiestyöryhmä esitti, että EPA:n yhteydessä verkkomarkkinapaikoille on laadittava selkeä määritelmä, jolla ne voidaan tunnistaa tuoteturvallisuudesta vastaaviksi toimijoiksi.⁴⁵⁵

On myös esitetty, että EPA:n yhteydessä tulisi digitaalisiin tuotepasseihin (ks. luku 4.3) sisällyttää selkeät ja erilliset tuoteturvallisuutta koskevat tietovaatimukset⁴⁵⁶. Nykyisin digitaalisissa tuotepasseissa edellytettävät tietovaatimukset perustuvat erityisesti ekosuunnitteluasetuksen vaatimuksiin, jotka taas koskevat ensisijaisesti tuotteen ympäristövaikutuksia (ks. luku 4.2).

Suositus:

- *Huolehditaan, että sekä Digital Fairness Act että European Product Act edistävät verkkoalustojen vastuiden määrittelyä yhdenmukaisella tavalla, joka perustuu tulliuudistukseen (ks. luku 4.1) kuuluvaan oletetun tuojan -käsitteseen ja vahvistaa periaatteen verkkoalustan vastuusta etämyynnissä, jos muuta vastuullista tahoa ei ole osoitettu tai tavoitettavissa.*

452 Euroopan komissio. (12.11.2025). Commission seeks views on strengthening EU product safety and market rules. Tiedote. https://single-market-economy.ec.europa.eu/news/commission-seeks-views-strengthening-eu-product-safety-and-market-rules-2025-11-12_en

453 Euroopan komissio. (2025). Commission work programme 2026. Työohjelma. https://commission.europa.eu/document/download/aa8d20ed-148f-4eaa-b8ea-92be7acdaee6_en?filename=CWP_2026_explained-version6_0.pdf

454 BEUC. (13.3.2026). Joint call for an ambitious Digital Fairness Act to better protect people online. Tiedote. <https://www.beuc.eu/letters/joint-call-ambitious-digital-fairness-act>

455 Työ- ja elinkeinoministeriö. (2026). Halpatuontiin liittyvien ongelmien ratkaisuja pohtivan työryhmän raportti. Raportti, s. 36–37. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-327-730-4>

456 Orgalim. (4.2.2026). The European Product Act, 10 proposals to upgrade market surveillance. Kantapaperi, s. 4. <https://orgalim.eu/wp-content/uploads/Orgalim-position-paper-on-the-European-Product-Act-market-surveillance.pdf>

- *Varmistetaan riittävän vaikuttavuuden saavuttamiseksi, että sekä Digital Fairness Act että European Product Act sisältävät riittävät, komission toimivaltaan kuuluvat toimenpanokeinot ja sanktiot.*

5.8 Yhteistyö viranomaisten, päättäjien ja sidosryhmien kesken voi edistää ratkaisuja

Ultrapikamuodin kaupan hallintaa voidaan edistää myös parantamalla päättäjien, viranomaisten ja muiden toimijoiden yhteistyötä lainsäädännön kehittämiseksi ja toimeenpanoa tukevan tiedon jakamiseksi. Tanskassa tällainen toiminta käynnistettiin jo vuoden 2024 lopussa⁴⁵⁷. Kolmen kuukauden välein tapaavassa ryhmässä ovat edustettuina muun muassa tietyt ministeriöt, viranomaiset sekä kuluttajien ja liike-elämän etujärjestöt⁴⁵⁸. Norjassa vastaava ryhmä perustettiin lokakuussa 2025⁴⁵⁹.

Suomessa vastaavan suuntaisena hankkeena voi pitää työministeri Matias Marttisen asettamaa työryhmää, joka aloitti työnsä marraskuussa 2025⁴⁶⁰. Työryhmä asetettiin kuitenkin vain muutamaksi kuukaudeksi ja sen raportti julkaistiin maaliskuussa 2026⁴⁶¹. On kuitenkin selvää, että moni nykyisen ja tulevan lainsäädännön toimeenpanoon liittyvä vahvistus edellyttää huomattavasti nykyistä vahvempaa yhteistyötä ja tietojen jakamista kansallisten viranomaisten kesken⁴⁶². Työryhmä suosittelikin, että työ- ja elinkeinoministeriöön muodostetaan ministeriöiden ja sidosryhmien yhteinen työryhmä halpatuonnin tilanteen seuraamiseksi ja haasteisiin vastaamiseksi⁴⁶³.

457 Erhvervsministeriet. (17.12.2024). Ny taskforce sikrer fælles front mod ulovlige produkter på onlineplatforme. Tiedote. <https://www.em.dk/aktuelt/nyheder/2024/dec/ny-taskforce-sikrer-faelles-front-mod-ulovlige-produkter-paa-onlineplatforme>

458 Erhvervsministeriet. (n.d.). Kommissorium for taskforce vedrørende onlinemarkedspladser. Ryhmän säännöt. [https://www.em.dk/Media/638700197320173035/Endeligt%20kommissorium%20\(D3368549\).pdf](https://www.em.dk/Media/638700197320173035/Endeligt%20kommissorium%20(D3368549).pdf)

459 Regjeringen. (17.10.2025). Etablerer innsatsgruppe for å håndtere utfordringene knyttet til økt netthandel fra utenfor EU/EØS. Tiedote. <https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/etablerer-innsatsgruppe-for-a-handtere-utfordringene-knyttet-til-okt-netthandel-fra-utenfor-eueos/id3125291/>

460 Valtioneuvosto. (10.11.2025). Ministeri Marttinen asetti työryhmän selvittämään ratkaisuja halpatuonnin ja verkkokaupan ongelmiin. Tiedote. <https://valtioneuvosto.fi/-/1410877/ministeri-marttinen-asetti-tyoryhman-selvittamaan-ratkaisuja-halpatuonnin-ja-verkkokaupan-ongelmiin>

461 Työ- ja elinkeinoministeriö. (2026). Halpatuontiin liittyvien ongelmien ratkaisuja pohtivan työryhmän raportti. Raportti. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-327-730-4>

462 Vastuu tässäkin raportissa kuvatuista sääntelykeinoista jakautuu lukuisten viranomaisten ja ministeriöiden toimialoille. Ks. Työ- ja elinkeinoministeriö. (2026). *Halpatuontiin liittyvien ongelmien ratkaisuja pohtivan työryhmän raportti*. Raportti, s. 13–16. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-327-730-4>

463 Työ- ja elinkeinoministeriö. (2026). *Halpatuontiin liittyvien ongelmien ratkaisuja pohtivan työryhmän raportti*. Raportti, s. 36. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-327-730-4>

Viranomaisten keskinäistä yhteistyötä on Suomessa tehty jo vuodesta 2022 lähtien markkina- ja valvonnan yhteistyöryhmän verkkokauppaa käsittelevässä alatyöryhmässä⁴⁶⁴. Alatyöryhmässä on mukana asiantuntijoita yhdeksästä eri virastosta ja sen tavoitteena on vaihtaa valvontakokemuksia, edistää uusien työkalujen käyttöä ja yhtenäistää verkkokauppaan liittyvää valvontaa. Toiminnassa huomioidaan myös perinteisen markkina- ja valvonnan ulkopuoliset näkökulmat kuten esimerkiksi tuottajavastuu, kuluttajansuoja ja tekoälyn käyttö.⁴⁶⁵

Pelkkiä viranomaisia laajemmän yhteistyön puitteissa voitaisiin tuottaa myös seurantareportteja, jotka kokoaisivat eri toimijoiden havaintoja ja toimenpiteitä sekä yleisiä katsauksia ilmiön kokoon ja ongelmiin. Esimerkiksi tätä selvitystä laadittaessa on käynyt ilmi, että ongelmalliseksi tunnistettuun pakettiralliin liittyvässä tietopohjassa on erilaisia puutteita. Vaikka julkisuudessa esitetään usein erilaisia väitteitä Kiinasta tuotavien halpatuotteiden määräästenvastaisuudesta tai muista tuottajien lakisääteisten velvoitteiden laiminlyönnistä, ei näistä ole saatavilla systemaattisesti ja luotettavasti kerättyjä tietoja. Tietopohjan laajentaminen auttaisi kohdistamaan toimia tehokkaammin sinne, missä ongelmia esiintyy.

Yhteistyötä tiivistämällä velvoitteiden rikkomiseen voitaisiin myös puuttua tehokkaammin. Yhteistyössä voitaisiin hakea poikkileikkaavia ratkaisuja, joilla voitaisiin puuttua monipuolisesti toimintaan, jossa pakettirallissa ei noudata samoja sääntöjä, mitä muulta maahantuonnista edellytetään. Voittaisiin esimerkiksi tunnistaa toimijoita, joiden kohdalla voitaisiin testata, onko markkinaoikeudelta mahdollista saada kattava markkinointikielto sellaisille toimijoille, jotka toistuvasti markkinoivat vaatimusten vastaisia tuotteita. Vastaavasti markkina- ja valvonnan havaittuja vaatimusten vastaisia tuotteita pitäisi saada pysäytettyä tullissa sekä aktiivisesti etsittyä ja poistettua verkkoalustoilta, mikä edellyttäisi digipalvelusäädöksen toimeenpanotoimia.

Viranomaisten välistä yhteistyötä tulisi tehdä myös muiden maiden kanssa. Esimerkiksi Suomen yrittäjät on esittänyt, että yhdessä muiden pohjoismaiden ja Baltian maiden kanssa perustettaisiin ”yhteistyöblokki”, joka voi edistää tulliuudistuksen (ks. luku 4.1) ja digipalvelusäädöksen (ks. luku 3.4) toimeenpanoa⁴⁶⁶. Viranomaisyhteistyöllä on tärkeää edistää myös EU-lainsäädännön tuntemusta tuottajamaissa (ks. luku 5.10). Myös poliittisten päättäjien rajat ylittävä yhteistyö tarpeelliseksi tunnistettujen lainsäädäntömuutosten edistämiseksi EU-tasolla on tarpeen.

464 Tukes. (n.d.). Markkina- ja valvonnan yhteistyöryhmä. Verkkosivu. Haettu 30.3.2026 osoitteesta: <https://tukes.fi/markkina- ja valvonnan-yhteistyoryhma>; Työ- ja elinkeinoministeriö. (2026). Halpatuontiin liittyvien ongelmien ratkaisuja pohtivan työryhmän raportti. Raportti, s. 36. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-327-730-4>

465 Tukesin sähköpostiviesti Finnwatchille 30.3.2026.

466 Fashion Finland. (2026). Temutukselle stoppia vaativa kansalaisaloite eduskunnan käsittelyyn – järjestöt: tilanne kestä- mätön. Verkkootikeli. <https://fafi.fi/tasta-puhutaan-nyt/temutukselle-stoppia-vaativa-kansalaisaloite-eduskunnan-kasitte- lyyn-jarjestot-tilanne-kestamaton/>;

Suositus:

- Käynnistetään kansallisesti eri sidosryhmien, viranomaisten ja päättäjien yhteistyöfoorumi, joka kokoontuu säännöllisesti ja hakee aktiivisesti keinoja EU:n ulkopuolisen verkkokaupan aiheuttamien ongelmien tunnistamiseen ja hillitsemiseen, mukaanlukien sekä nykyisen sääntelyn valvonnan ja toimeenpanon vahvistaminen että lainsäädännön kehitystarpeiden tunnistaminen.
- Huolehditaan myös, että Suomi osallistuu poliittisella ja viranomaisten tasolla aktiivisesti sekä EU:ssa että yksittäisten jäsenmaiden kanssa kansainväliseen yhteistyöhön ultrapikamuodin kaupan rajoittamiseksi. Tämä voi kattaa tietojen ja parhaiden käytäntöjen jakamista, kohdennettua tehovalvontaa, yhteistä yhteydenpitoa lähtömaiden päättäjiin ja viranomaisiin (ks. luku 5.10) sekä yhteistä poliittista vaikuttamista EU:ssa.

5.9 Informaatiolla voidaan ohjata kuluttajia kestävämpiin valintoihin

Ultrapikamuotiin liittyy tyypillisesti aggressiivista mainontaa, joten vastatoimena on esitetty, että verkkotilausten vähentämiseen voitaisiin käyttää myös informaatio-ohjausta kuluttajien valistamisen muodossa⁴⁶⁷. Taustalla on ajatus siitä, että jos kuluttajat ymmärtäisivät paremmin ultrapikamuodin ongelmat, kulutus olisi kestävämpää. Esimerkiksi Euroopan komissiolla on kestävä muodin edistämiseen tähtäävä ReSet the Trend -kampanja, johon kuuluu muun muassa kiertotaloutta edistäviä vinkkejä kuluttajille⁴⁶⁸.

Suomessa vastuuviranomaiset järjestivät jo vuonna 2015 Tässä kaupungissa ei ole seriffiä -kampanjan, jossa muistutettiin, että ”kaukomaiden nettikauppa” voi olla villi länsi, jossa kukaan ei valvo tuotteiden turvallisuutta ja turvaa kuluttajan oikeuksia⁴⁶⁹. KKV:n mukaan kuluttajien asenteiden muuttaminen on hidasta, mutta kaikki keinot kannattaisi käyttää ja kuluttajavalistusta tulisi tehdä koko EU:n tasolla⁴⁷⁰.

Komission marraskuussa 2025 julkaiseman kuluttaja-agendan valvontaa ja toimeenpanoa koskevassa luvussa korostetaan, että yksi osa agendan toimeenpanoa on sen varmistami-

467 Taloustaito. (12.9.2025). Nyt tuli karu hintalappu ”temutukselle”. Verkkootikelli. <https://www.taloustaito.fi/Rahat/nyt-tuli-karu-hintalappu-temutukselle/#7e619421>

468 Euroopan komissio. (n.d.). ReSet the Trend. Verkkosivu. Haettu 12.12.2025 osoitteesta: https://environment.ec.europa.eu/topics/circular-economy-topics/reset-trend_en

469 KKV. (3.8.2015). Viranomaisvalvonta ja kuluttajansuoja eivät yllä kaukomaiden verkkokauppoihin. Tiedote. <https://www.kkv.fi/ajankohtaista/tiedotteet/viranomaisvalvonta-ja-kuluttajansuoja-eivat-ylla-kaukomaiden-verkkokauppoihin/>

470 Väänänen, K. (10.12.2025). Kilpailu- ja kuluttajaviraston ylijohtaja Katri Väänänen talousvaliokunnan julkisessa kuulemisessa kansalaisaloitteesta KAA 7/2025. <https://verkkolahetyt.eduskunta.fi/fi/valiokuntien-tilaisuudet/2025-12-10-evdl6e7p85>

nen, että kuluttajat tuntevat oikeutensa ja muut talouden toimijat velvollisuutensa⁴⁷¹. Tätä on määrä edistää kohdennetuilla toimilla tulevina vuosina. Perinteisesti kansalaisjärjestöt ovat tuottaneet ja jakaneet tällaista tietoa, mutta niiden rahoitukseen kohdistuneet leikkaukset vähentävät tavoitteen vastaisesti kuluttajien tiedonsaantia. Suomessa esimerkiksi kuluttajajärjestöjen rahoitusta on leikattu merkittävästi ja järjestöjen viestintä- ja globaalikasvatustuki on jäädytetty kokonaan.⁴⁷²

Ranskan ”pikamuotilakiin” kuuluu myös informaatio-ohjausta, sillä verkkokauppojen tulee hintatietojen yhteydessä esittää jonkinlainen kestävämpiin kulutustapoihin kannustava viesti⁴⁷³. Ranskassa otettiin myös jo lokakuussa 2025 käyttöön vapaaehtoinen merkintä vaatteiden ympäristövaikutuksista. Tämän niin kutsutun Eco-Scoren voi laskea vapaasti saatavilla olevalla laskurilla ja merkitä tuotteeseen⁴⁷⁴. Laskurin on tarkoitus ottaa huomioon 16 ympäristövaikutusta EU:n PEF-laskentasääntöjen mukaisella tavalla, mutta sitä on pidetty liian yksinkertaistavana⁴⁷⁵.

Tuotteen ympäristövaikutusta yhteen tai muutamaankin lukuun kiteyttävät merkinnät voivat tulla pakollisiksi EU:n ekosunnitteluasetuksen (ks. luku 4.2) toimeenpanon myötä. Vaatimus koskisi myös tuontivaatteita eli myös ultrapikamuotia. Digitaalinen tuotepassi (ks. luku 4.3) voi myös osaltaan lisätä kuluttajien tietoisuutta, mutta sen suora teho informaatio-ohjauksessa hillitsee se, että varsinainen tieto ei ole suoraan kuluttajien nähtävillä vaan se pitää hakea erikseen esimerkiksi QR-koodissa olevan linkin kautta.

Informaatio-ohjauksen vaikuttavuuden kannalta haasteelliseksi asian tekee se, että krääsäkaupan ja ultrapikamuodin aiheuttamat ongelmat ovat jo nykyisin melko laajasti mediassa esillä, mutta silti tilausmäärät vain kasvavat. Kattavampi tieto yksittäisten tuotteiden vaikutuksista voi kuitenkin auttaa ohjaamaan kysyntää tuotteisiin, joilla on suhteellisesti pienempi haitallinen vaikutus. Siten tuotekohtaisen informaation tarjoaminen voi tukea muita toimia, vaikka se yksinään olisikin todennäköisesti riittämätön⁴⁷⁶.

471 Euroopan komissio. (2025). *2030 Consumer Agenda and action plan for consumers in the single market, 'A new impulse for consumer protection, competitiveness and sustainable growth'*. Raportti, s. 15–17. https://commission.europa.eu/document/download/84cfc60e-f264-4f31-9f79-9ec83dce064d_en?filename=JUST_template_comingsoon_standard_14.pdf

472 Kuluttajaliitto. (9.11.2023). Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2024. Lausunto. <https://www.kuluttajaliitto.fi/2023/11/09/hallituksen-esitys-eduskunnalle-valtion-talousarvioksi-vuodelle-2024/>; Fingo. (10.6.2024). Hallitus lakkauttaa kansalaisjärjestöjen VGK-tuen – ”Päätös on valtava pettymys”. Tiedote. <https://fingo.fi/ajankohtaista/tiedotteet/hallitus-lakkauttaa-kansalaisjärjestöjen-vgk-tuen-paatos-on-valtava-pettymys/>

473 Assemblée Nationale. (10.6.2025). Proposition de loi modifiée par le sénat, visant à réduire l'impact environnemental de l'industrie textile. Lakiesitys. https://www.assemblee-nationale.fr/dyn/17/textes/17b1557_proposition-loi

474 Ecobalyse. (n.d.). Eco-Score Calculator. Verkkosivu. Haettu 25.2.2026 osoitteesta: <https://www.ecobalyse.org/>

475 European Outdoor Group. (28.11.2025). France Ecoscore: Legal Appeal Over “Arbitrary” and “Non-Compliant” Method. Verkoartikkeli. <https://www.europeanoutdoorgroup.com/members-knowledge-hub/france-ecoscore-legal-appeal-over-arbitrary-and-non-compliant-method>

476 Kulutuskäyttäytymisen informaatio-ohjauksesta ks. esim. Eckhardt, G., Belk, R. & Devinney, T. (2010). Why don't consumers consume ethically? *Journal of Consumer Behaviour* 9(6):426–436. https://www.researchgate.net/publication/227697323_Why_Don't_Consumers_Consume_Ethically; Nilsson Lewis, A., Dawkins, E. & Engström, E. (2021). The role of information and consumer behaviour in the food system. Verkoartikkeli Tukholman ympäristöinstituutti SEI:n sivuilla. <https://www.sei.org/perspectives/information-and-consumer-behaviour-in-the-food-system/>

Komission marraskuussa 2025 julkaisemassa, vuoteen 2030 ulottuvassa kuluttaja-agendassa nostetaan yhtenä toimenä esiin myös EU:n ulkopuolisiin valmistajiin ja muihin arvoketjutoimijoihin kohdistuva, unionin vaatimuksia koskeva tiedotus ja koulutus⁴⁷⁷.

Suositus:

- *Tuodaan hiilijalanjälkitiedot pakolliseksi tiedoksi ekosunnitteluasetuksen ja/tai digitaalisen tuotepassin mukaisissa tiedoissa.*
- *Varmistetaan kuluttajien vastuullisuustietoisuutta edistävien järjestöjen riittävä rahoitus muun muassa palauttamalla ulkoministeriön viestintä- ja globaalikasvatustuki valtion budjettiin.*
- *Toteutetaan kansallisesti ja yhteistyössä muiden EU-maiden kanssa hankkeita, joissa edistetään muun muassa kiinankielisillä ohjeistuksilla kansallisen ja EU-lainsäädännön vaatimusten tuntemusta EU:n ulkopuolisten pikamuotitoimijoiden keskuudessa. Pyritään tunnistamaan tällaisia tietopuutteita kansallisten toimijoiden yhteistyöfoorumissa (ks. luku 5.8).*

5.10 Yhteistyö Kiinan kanssa voi hillitä ultrapikamuodin ongelmia

EU:n ja ultrapikamuodin tuotantomaiden väliseen kauppaan voidaan vaikuttaa myös muilla kauppapoliittisilla toimilla kuin tulleilla (ks. luvut 4.1, 5.5 ja 5.6). Koska ultrapikamuotia tuotetaan ennen kaikkea Kiinassa, kyse on erityisesti toimenpiteiden edistämisestä Kiinan kanssa käytävissä neuvotteluissa. Muun muassa Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan ja presidentti Donald Trumpin toimet ovat kasvattaneet Kiinan kauppa- ja turvallisuuspoliittista merkitystä Euroopalle, mikä on näkynyt muun muassa lisääntyneenä yhteydenpitona Kiinan ja EU-maiden johtajien välillä⁴⁷⁸.

Sähköisen kaupan haasteita käsitelleessä, heinäkuussa 2025 hyväksytyssä päätöslauselmassa Euroopan parlamentti kehottikin komissiota tehostamaan yhteistyötä kansainvälisten kumppanien kanssa ”Kiinan vaikutusvallan tasapainottamiseksi sekä vastavuoroisuuden ja sääntöihin perustuvan kaupan varmistamiseksi”⁴⁷⁹. Parlamentti korosti myös

477 Euroopan komissio. (2025). *2030 Consumer Agenda and action plan for consumers in the single market, 'A new impulse for consumer protection, competitiveness and sustainable growth'*. Raportti, s. 17. https://commission.europa.eu/document/download/84cfc60e-f264-4f31-9f79-9ec83dce064d_en?filename=JUST_template_comingsoon_standard_14.pdf

478 Ks. esim. Guardian. (25.1.2026). Advantage China: Trump's tantrums push US allies closer to Beijing. Verkkoartikkeli. <https://www.theguardian.com/news/ng-interactive/2026/jan/25/china-europe-canada-charm-offensive-trump>; Helsingin Sanomat. (26.2.2026). Xi saa Labubun kohtelun. Verkkoartikkeli. <https://www.hs.fi/kirjeenvaihtajat/art-2000011840523.html>; Mazzocco, I. (22.1.2026). Canada and the European Union: Two New Wins for Chinese Exports in the West. Verkkoartikkeli CSIS-ajatuspajan sivuilla. <https://www.csis.org/analysis/canada-and-european-union-two-new-wins-chinese-exports-west>; Yle. (23.2.2026). Lännen johtajat matkaavat jonossa Pekingiin – nyt pelataan ”inhorealista peliä”, sanoo asiantuntija. Verkkoartikkeli. <https://yle.fi/a/74-20208342>

479 Euroopan parlamentin päätöslauselma 9. heinäkuuta 2025 tuoteturvallisuudesta ja sääntelyn noudattamisesta sähköisessä kaupankäynnissä ja tuonnissa EU:n ulkopuolelta, 2025/2037(INI). https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-10-2025-0154_FI.html

tarvetta vahvistaa yhteistyötä EU:n ulkopuolisten maiden viranomaisten kanssa muun muassa tiedon vaihtamisen ja parhaiden käytäntöjen jakamisen osalta.

Verkkokaupan suitsiminen voisi olla hankalaa siksi, että se kohdistuisi varsin yksipuolisesti Kiinaan, jossa ultrapikamuotia tuotetaan. Toisaalta tätä rajoitusten epäsymmetrisyyttä ei ole syytä liioitella, sillä yksityisen verkkokaupan osuus Kiinan tuonnin arvosta EU-alueelle on vain noin prosentin⁴⁸⁰.

Sekä yksittäisten jäsenmaiden että EU:n yhteydenpidossa Kiinan kanssa voi kuitenkin olla perusteltua pitää esillä EU:n kehittyvän sääntelyn vaatimuksia ja niiden perusteita. Tämän tulisi koskea sekä EU:n yleistä kestävyysnäkökulmaa (esim. yritysvastuu- ja kestävyysraportointidirektiivi sekä pakkotyöasetus) että suoraan ultrapikamuotiin tai sen markkinointiin kohdistuvaa lainsäädäntöä. Viranomaisten yhteistyöllä voidaan parantaa vaatimusten tunnettuutta tuottajien keskuudessa.

Myös kansainvälisen ilmastopolitiikan osalta yhteistyö on tärkeää, sillä Yhdysvaltojen käännöksen myötä Kiinan rooli kansainvälisissä ilmastoneuvotteluissa on entistä suurempi. Ultrapikamuotia tuottavan teollisuuden päästöjen vähentämisen kannalta on tärkeää, että Kiinan sitoutuneisuus Pariisin sopimukseen ja sen toimeenpanoon pysyy vahvana. EU:n on huolehdittava, että se säilyttää omassa ilmastopolitiikassaan riittävän kunnianhimon tason, jotta se pystyy säilyttämään uskottavan aseman kansainvälisessä ilmastodiplomatiassa sekä Kiinan suuntaan että YK-neuvotteluissa.

Suositus:

- *Pidetään sekä kansallisen että EU-tason kansainvälisessä yhteistyössä Kiinan ja muiden ultrapikamuodin tuottajamaiden kanssa esillä EU-markkinan olemassaolevia ja tulevia vaatimuksia ja kannustetaan tuottajamaita edistämään näiden vaatimusten tuntemusta ja noudattamista.*
- *Huolehditaan siitä, että sekä Suomen kansallinen että EU-tason ilmastopolitiikka on ilmastotieteen mukaista ja kohdistuu enenevässä määrin myös kulutusperäisten (ks. luku 5.1) ja tuontipäästöjen hinnoitteluun (ks. luku 5.5). Tällä tavalla voidaan kirittää kansainvälistä ilmastotyötä ja lisätä päästöjä (myös tekstiiliteollisuudessa) vähentävien ratkaisujen kysyntää.*

480 Euroopan komissio. (n.d.). Good bought online. Verkkosivu. Haettu 30.12.2025 osoitteesta: https://taxation-customs.ec.europa.eu/customs/eu-customs-union-facts-and-figures/goods-bought-online_en

6. Yhteenveto

Ultrapikamuoti on pikamuodin äärimmäinen muoto. Perinteinen pikamuoti perustuu usein vaihtuvien, muotitrendien mukaisten vaatteiden myyntiin halvalla hinnalla. Ultrapikamuoti virittää mallin äärimmilleen: kysynnän muutoksia tunnistavat algoritmit tarjoavat kuluttajille jatkuvalla syötöllä uusia, usein vain muutamia euroja maksavia tuotteita, joita myydään verkkoalustoilla ja markkinoidaan intensiivisesti muun muassa sosiaalisessa mediassa. Tunnettuja ultrapikamuodin kauppapaikkoja ovat muun muassa Boohoo, Shein ja Temu.

Ultrapikamuoti vie vaate- ja tekstiilialan ilmastopäästöjä väärään suuntaan. Siinä missä monilla muilla toimialoilla ja tekstiilialan edistysellisimmissä yrityksissä päästöt on saatu laskuun, nostaa ultrapikamuodin kasvu koko toimialan päästöjä. On arvioitu, että vaateteollisuuden tuotannon hiilidioksidipäästöt olivat melko tasaiset vuosina 2019–2022, mutta kääntyivät sen jälkeen nousuun, mitä selittää erityisesti ultrapikamuodissa suosittu polyesterin käytön lisääntyminen.

Tunnetut ultrapikamuodin kauppapaikat kuten Boohoo ja Shein ovat pärjänneet heikosti, kun niiden ilmastovastuullisuutta on arvioitu. Usein lentorahdilla kuljetettavat halpa-vaatteet voivat olla heikkolaatuisia, mikä tarkoittaa lyhyempää käyttöikää ja ympäristölle haitallisen ylikulutuksen ruokkimista. Äärimmilleen minimoidut kustannukset ja tehtaiden tarve reagoida nopeasti kysynnän muutoksiin altistavat alan arvoketjujen työntekijät heikoille työoloille. Siten ultrapikamuotiin voi liittyä suurempia ihmisoikeusriskejä kuin muuhun vaatetuotantoon. Vastauksena kritiikkiin osa ultrapikamuotia markkinoivista verkkokaupoista ovat laatineet vastuullisuuslinjauksia ja auditointiohjelmia, mutta niiden kunnianhimon taso ja läpinäkyvyys ovat heikkoja.

Ultrapikamuoti on ilmiönä osa niin sanottua ”pakettirallia”, joka on kiihtynyt voimakkaasti viimeisten vuosien aikana. Käytännössä kyse on siitä, että esimerkiksi Sheinin ja Temun verkkoalustalla myytyjen ja Kiinasta lähetettyjen vähäarvoisten lähetysten määrä yli kymmenkertaistui vuosina 2023–2025. Kun vuonna 2023 suomalaiset kuluttajat tilasivat Kiinasta noin kolme miljoonaa vähäarvoista lähetystä, oli määrä vuonna 2025 jo noin 40 miljoonaa lähetystä. Vaikka pakettiralliin kuuluu muitakin tuotteita, on halpojen vaatteiden ja tekstiilien osuus suuri. Tulli-ilmoitusten perusteella keskimääräisen tällä tavalla myydyn vaatteiden hinta oli vain hieman yli seitsemän euroa vuonna 2025.

Pakettiralli on hyödyntänyt tehokkaasti sääntelyn aukkoja, joilla on haluttu helpottaa verkkokauppaa. Vähäarvoiset lähetykset on EU:ssa vapautettu tullimaksuista, minkä lisäksi rajat ylittävää verkkokauppaa on haluttu helpottaa kevennetyillä tietovaatimuksilla ja mahdollisuudella periä arvonlisävero suoraan verkkokaupan kassalla.

Ultrapikamuodin kauppaa tukee myös se, ettei siitä aiheutuvia ilmastopäästöjä hinnoitella juuri mitenkään. Esimerkiksi EU:n ulkopuolella syntyviin päästöihin kohdistuvat hiilitullit eivät koske vaate- ja tekstiilituotteita eivätkä EU:n ulkopuolelta tulevat rahtilennot ole päästökaupan tai muun päästöhinnoittelun piirissä.

Sosiaalisen median ja käyttäjien ohjailuun käytettävien algoritmien nopea kehitys viimeisen kymmenen vuoden aikana yhdistettynä lainsäätäjän luomiin kannusteisiin on luonut alustatalouden yrityksille mahdollisuuden johdattaa kuluttajat ennennäkemättömien valikoimien ja hintojen äärelle. Temun slogan ”Shoppaile kuin miljardööri” kiteyttää ilmiön hyvin.

Tuotteiden halpa hinta ei sinänsä ole ongelma. Ongelmaksi se muodostuu silloin, kun halpa hinta on seurausta lainsäädännön rikkomisesta, epäreiluista kilpailueduista sekä ilmastotoimien ja vastuullisuusvalvonnan laiminlyönnestä.

Monet EU-sisämarkkinan säädökset toki koskevat myös ultrapikamuodin kauppapaikkoja ja niillä myytäviä tuotteita, mutta niiden valvonta ja toimeenpano EU:n ulkopuolisiin etämyyjiin on parhaimmillaan kirjavaa ja usein olematonta.

Tässä raportissa on tunnistettu lukuisia keinoja, joilla nykyisen sääntelyn toimeenpanoa voidaan vahvistaa ja varmistaa tulossa olevan lainsäädännön vaikuttavuus. Yhdessä näillä toimilla voidaan vähentää merkittävästi ultrapikamuodin kauppaan liittyviä haitallisia lieveilmiöitä. Raportissa on esitetty myös kokonaan uusia keinoja, joilla muun muassa ultrapikamuodin ruokkimaan ylikulutukseen voidaan puuttua.

Nykyisen lainsäädännön osalta ultrapikamuodin suitsimisessa keskeisiä ovat muun muassa tuotteiden turvallisuutta koskevat säädökset. EU-alueelle tuotavissa vaatteissa ja tekstiileissä tulee olla asianmukaiset tuotemerkinnät ja ne eivät saa sisältää esimerkiksi haitallisia kemikaalijäämiä. Lainsäädäntö ja sen toimeenpanokeinot on kuitenkin pitkälti suunniteltu perinteisen kaupallisen maahantuonnin näkökulmasta ja siksi yksittäisten kuluttajien tilauksista koostuvaan niin sanottuun pakettiralliin ei juurikaan kohdisteta valvontaa. Kemikaaliasetuksen noudattamista valvova Tukes ei esimerkiksi ole tehnyt lainkaan koeostoihin perustuvaa ultrapikamuodin valvontaa.

Kun valvontaa tehdään, viranomaisprosessit ovat raskaita ja ultrapikamuodille tyypillisten verkkoalustojen vastuu laittomien tuotteiden poistamiseksi myynnistä on lähinnä reaktiivista. Verkkoalustoille tulisikin säätää lisää vastuuta markkinoitavien tuotteiden vaatimustenmukaisuudesta sekä asettaa niille sanktioita rikkomuksista. Myös tullin itsenäistä toimivaltaa puuttua määräysten vastaisiin kuluttajalähetysiin tulisi lisätä.

Kuluttajia suojataan EU:ssa myös sääntelyllä, joka kieltää sopimattomat käytännöt markkinoinnissa. Monia ultrapikamuodin kauppapaikkoja on syytetty niin sanotuista ”pimeistä käytännöistä”, joilla kuluttajat esimerkiksi johdatellaan tekemään ostoja, joita heidän ei ollut tarkoitus tehdä. Joissain maissa on EU-sääntelyn nojalla määrätty jo ultrapikamuod-

din kauppapaikoille seuraamusmaksuja, mutta Suomessa sakot ovat verrattaen pieniä ja niiden määrääminen vaatii oikeuden päätöksen.

Ultrapikamuodin kohdalla toimijat ovat globaaleja ja kohdistavat markkinointiaan koko EU-alueelle. Olisi perusteltua, että komissio olisi jäsenmaiden viranomaisten sijaan se taho, joka selvittää ja sanktioi mahdolliset kuluttajansuojaan kohdistuvat rikkomukset. Näin toimitaan jo digipalveluasetuksen kohdalla, joskin sen puitteissa tehtävät sanktiomennettelyt ovat pitkiä ja raskaita, mikä rajoittaa mahdollisuuksia puuttua nopeasti muuttuvaan toimintaympäristöön.

Ultrapikamuodin tuottajien vastuulla on myös maksaa osansa pakkausten jätehuollosta. Tuottajavastuuta valvovan Lupa- ja valvontaviranomaisen (LVV) valistunut arvio kuitenkin on, että suurin osa Suomeen EU:n ulkopuolelta vähäarvoisia lähetyksiä toimittavista tuottajista on nykyisin tuottajavastuun vapaamatkustajia. Tilanne voi olla paranemassa, sillä merkittävä ultrapikamuodin myyjä Temu liittyi helmikuussa tuottajayhteisöön ja lupasi toimittaa listan etämyyjistä ja niiden pakkausmääristä, jotta niiden tuottajavastuovelvoitteet voidaan hoitaa. Tätä raporttia laadittaessa Suomessa ylläpidettävään tuottajavastuurekisteriin lisättiin lähes 170 000 uutta etämyyjää, joista pääosa oletettavasti kiinalaisia.

Niin sanottujen vapaamatkustajien löytämiseksi tarvitaan kuitenkin lisää toimia. Tullin tulisi toimittaa LVV:lle tietoa siitä, kenen tuottamia tavaroita suomalaisten EU:n ulkopuolisista verkkokaupoista tekemissä tilauksissa toimitetaan, jotta vapaamatkustajia olisi helpompi löytää. Digipalveluasetus edellyttää jo, että kauppapaikkoina toimivien verkkoalustojen tulisi huolehtia siitä, että myyjät antavat alustoille omaehtoisen vakuutuksen tuottajavastuujärjestelyihin kuulumisesta. Tieto siitä, onko myyjä hoitanut tuottajavastuovelvoitteensa, ei kuitenkaan kulje lähetysten mukana. Ranskassa verkkoalustoilta edellytetään, että ne huolehtivat, että niillä toimivat myyjät kuuluvat tuottajavastuujärjestelmiin. Vastaavalla tavalla voitaisiin toimia myös Suomessa.

Myös kiinankielistä viestintää kiinalaisten etämyyjien suuntaan voitaisiin lisätä, jotta ne osaavat myös vapaaehtoisesti hakeutua tuottajayhteisöihin. Tuottajavastuun toimeenpanoa koskevat käytännöt tulee saada kuntoon, ennen kuin tuottajavastuu laajenee muutama vuoden päästä vaatteisiin ja tekstiileihin. Muuten riskinä on, että laajenevasta tuottajavastuusta tulee jälleen uusi mekanismi, joka suosii EU:n ulkopuolisia ultrapikamuodin etämyyjä unionissa toimivien myyjien ja maahantuojien kustannuksella.

Ultrapikamuodin ja siihen läheisesti liittyvän pakettirallin hallinta edellyttää myös parempaa tietopohjaa. Suomessa ei esimerkiksi ole julkista tilastotietoa kaikkien etämyyjien maksamista arvonlisäveroista, yksittäisiin kuluttajapaketteihin kohdistettujen Tullin valvontatoimien määrästä, EU-vaatimusten vastaisten vaate- ja tekstiililähetysten yleisyydestä, Suomen roolista pakettirallin kauttakulkumaana tai siitä, kuinka paljon vapaamatkustajia on jättäytynyt tuottajavastuujärjestelyjen ulkopuolelle. Tiedontuotannon lisäksi viranomaisten tulisi jakaa tietoa keskenään, jotta nykyisten vaatimusten toimeenpano on tehokasta.

Jo sovittujen, mutta vielä toimeenpanemattomien sääntelykokonaisuuksien osalta tärkeimpiä ovat uudet maksut, jotka tasaavat yritysten välistä pelikenttää ja nostavat ultrapikamuodin kuluttajahintaa. EU:n tulliuudistuksen yhteydessä on sovittu, että vähäarvoista lähetyksistä aletaan jo vuoden 2026 aikana periä tullimaksuja. Lisäksi paketeille on tulossa vuoden aikana käsittelymaksu, jolla pystytään kattamaan valvonnan kustannuksia. Maksut ovat vain muutamia euroja, mutta halpojen tuotteiden kohdalla ne vaikuttavat merkittävästi kuluttajahintoihin. Uudistus myös siirtää EU:n ulkopuolisiin verkkokauppatilauksiin liittyvää vastuuta pois kuluttajilta niin sanotulla ”oletetun tuojan” käsitteellä. Tämä lähestymistapa, jossa tullimuodollisuuksista vastaavaksi maahantuojaksi oletetaan kuluttajan sijaan lähettäjä tai verkkokaupan alusta, olisi hyvä tuoda läpileikkaavasti mukaan myös muuhun EU-lainsäädäntöön. Vastuu tuotteiden vaatimustenmukaisuudesta tulee olla selkeämmin myyjällä tai verkkoalustalla, ei ostajalla.

Niin ultrapikamuodin kuin muidenkin vaatteiden ja tekstiilien kauppaan kohdistuu lähitulevaisuudessa myös uusia, niin sanottua ekosuunnittelua koskevia vaatimuksia. Jo muutama vuoden päästä vaatteiden ja tekstiilien on täytettävä tietyt minimivaatimukset ja niiden laadusta ja hiilijalanjäljestä on kerrottava uskottavia tietoja, jotka auttavat kuluttajia valitsemaan ympäristön kannalta kestävämpiä tuotteita. Vaatteiden ja tekstiilien tuottajavastuumaksut tulisi sitoa näihin kriteereihin. Lähivuosina käyttöönotettavat digitaaliset tuotepassit tarkoittavat, että perustiedot ultrapikamuotina tilattavista vaatteista ja niiden alkuperästä kulkevat jatkossa tuotteiden mukana. On tärkeää, että edellytettävissä tiedoissa huomioidaan kattavasti vastuullisuusnäkökulma esimerkiksi siten, että tuotteiden tuotantoketju ja hiilijalanjälki ovat sekä kuluttajan että tutkijoiden ja kansalaisjärjestöjen käytettävissä.

Ultrapikamuotia markkinoivien toimijoiden vastuullisuutta tulevat lisäämään myös Euroopan unionissa jo hyväksytty kestävyysraportointidirektiivi, yritysvastuudirektiivi ja pakko-työasetus. Näillä isoimpien yhtiöiden ihmisoikeus- ja ympäristövastuullisuudesta saadaan lisää tietoa, niille asetetaan sitova ihmisoikeuksia ja ympäristöä koskeva huolellisuusvelvoite sekä estetään esimerkiksi uiguurien pakkotyöllä tuotettujen vaate- ja tekstiilituotteiden tuominen EU-alueelle. Uusi sääntely vaatii kuitenkin kunnianhimoisen toimeenpanon ja riittävät resurssit sääntelyn valvontaan.

Vaikka nykyisen lainsäädännön toimeenpanoa saataisiin vahvistettua ja tulevat uudistukset nostaisivat ultrapikamuodin kuluttajahintaa ja vähentäisivät sen houkuttelevuutta, on todennäköisesti tarvetta myös kokonaan uusille, haitallista ylikulutusta suitsiville toimille. Tällaisia keinoja voivat olla muun muassa päästöihin perustuva haittaverotus, hiilitullien laajentaminen vaate- ja tekstiilituotteisiin, (ultra)pikamuodin markkinoinnin rajoitukset tai korjausvelvoitteen asettaminen vaatteille ja tekstiileille. Toimia voidaan tukea myös informaatiovaikuttamisella, joka voi olla sekä kuluttajien valistamista että EU:n ulkopuolisten etämyyjien opastamista EU-lainsäädännön vaatimuksiin.

Liite 1: Raportin suositukset kootusti

Tähän lukuun on koottu raportin suositukset päättäjille ultrapikamuodin kaupan sääntelemiseksi. Suositukset taustoitetaan luvuissa 3, 4 ja 5.

Maahantuonnin valvontaan liittyen (luku 3.1)

- Suoritetaan sekä kansallisesti että EU-maiden kanssa yhteistyössä ultrapikamuotialustoihin kohdistuvaa kohdennettua vaatteiden ja tekstiilien tehovalvontaa esimerkiksi koeostoilla. Vaikka tällä valvonnalla ei pystyttäisi kattamaan kuin murto-osa markkinoilla saatavilla olevista tuotteista, sen tulosten avulla saataisiin lisää tietoa siitä missä määrin kuluttajille markkinoitava ultrapikamuoti ei täytä EU:n nykyisiä kuluttajansuojaa ja tuoteturvallisuutta koskevia vaatimuksia. Lisäksi valvonnalla pystyttäisiin poistamaan vaatimusten vastaisia tuotteita verkkokaupoista ja alustoilta.*
- Tullille tulee määritellä kansallisesti selkeä ja itsenäinen toimivalta puuttua yksittäisten kuluttajien tilaamien tuotteiden vaatimustenvastaisuuteen.*
- Edistetään EU-tasolla tehtäviä lainsäädäntöuudistuksia kaikessa ultrapikamuodin kannalta relevantissa lainsäädännössä (esimerkiksi tuoteturvallisuuteen ja tuottajavastuuseen liittyen) tavoitteena säätää verkkoalustojen vastuusta johdonmukaisesti kaikessa sääntelyssä. Verkkooalusta tulee säätää vastuulliseksi sillä myytävien tuotteiden vaatimustenmukaisuudesta, jos muuta vastuullista tahoa EU-alueella ei ole selvästi nimetty ja/tai saavutettavissa. Tulli- ja markkinavalvonnan kustannuksien kattamiseksi vaatimusten vastaisista tuotteista tulee myös voida määrätä alustoille taloudellisia sanktioita pelkän maahantuontikiellon ja tuotteiden markkinoilta poistamisen lisäksi.*
- Edistetään EU:n markkinavalvonta-asetuksen uudistamista ja yhteisen markkinavalvontaviranomaisen perustamista, jotta EU:n ulkopuoliseen verkkokauppaan voidaan puuttua yhtenäisesti ja johdonmukaisesti.*

Tuottajavastuun vahvistamiseen liittyen (luku 3.2)

- Varmistetaan ympäristöministeriön johdolla tehtävässä tekstiilien tuottajavastuun kansallisessa toimeenpanossa, että tuottajamaksuissa huomioidaan täysimääräisesti ja jätedirektiivin mahdollistamalla tavalla sekä pikamuodin että ultrapikamuodin aiheuttama kuormitus kierrätys- ja jätteenhuoltojärjestelmille. Asetetaan kansallisesti verkkokauppa-alustoille velvollisuus kantaa tuottajavastuumaksut siinä tapauksessa, etteivät etämyyjät ole hoitaneet tuottajavastuuvvelvoitteitaan itse.*

- *Varmistetaan tuottajavastuun laajentuessa tekstiileihin, että valvovan viranomaisen resurs-
sit riittävät valvontaan, jotta vapaamatkustajaongelma saadaan pidettyä kurissa alusta
alkaen. Vahvistetaan Tullin mahdollisuuksia kerätä LVV:n valvontaa tukevaa tietoa lisää-
mällä tulli-ilmoitukseen vapaaehtoinen kenttä tuottajavastuun alaisesta tahosta. Ediste-
tään sitä, että tieto tuottajavastuun alaisesta tahosta säädettäisiin pakolliseksi EU-tasolla.*
- *Valtuutetaan Tulli valvomaan ja pysäyttämään lähetyksiä sillä perusteella, onko niihin
liittyvä tuottajavastuuvélvoitteet hoidettu. Määritellään Latvian mallin mukaisesti kansalli-
nen maksu niille lähetyksille, joiden osalta tuottajayhteisöön rekisteröitynyttä tuottajaa tai
muuta vastuullista tahoa ei ole osoitettu.*
- *Edistetään EU-tasolla toimintamallia, jossa komissio ja/tai toimivaltaisen jäsenmaan viran-
omaiset voivat määrätä suoraan seuraamusmaksuja verkkoalustoille, jotka eivät kerää
myyjiltä tietoa tuottajavastuun hoitamisesta.*
- *Kehitetään yhteydenpitoa ja tiedottamista EU:n ulkopuolisten (ja erityisesti kiinalaisten)
etämyyjien suuntaan. Ohjeistusta tulee tarjota myös kiinan kielellä. Euroopan komission
tulisi yhteistyössä kansallisten viranomaisten kanssa kehittää ja ylläpitää verkkoalustaa,
jolla kerrotaan merkittävimpien lähettäjämaiden etämyyjille heidän omalla kielellään
EU-lainsäädännön ja jäsenmaiden tuottajavastuujärjestelmien velvoitteista.*
- *Edistetään helppoja tapoja liittyä tuottajavastuujärjestelmiin. Toteutetaan kansallisesti jo
valmistelussa oleva mahdollisuus liittyä useampaan tuottajayhteisöön yhdellä lomakkeella.
Pidemmällä aikavälillä otetaan käyttöön yhteiseurooppalainen verkkopalvelu, jossa tuotta-
jien on helppo liittyä kaikkiin heitä koskeviin tuottajavastuujärjestelmiin.*
- *Edistetään yhtenäisiä raportointikäytäntöjä eri tuoteryhmien ja jäsenmaiden kesken. Vah-
vistetaan tuottajayhteisöjen toiminnan läpinäkyvyyttä edellyttämällä esimerkiksi julkista
raportointia jäsenten vuosittain markkinoille saattamien tuotteiden määristä.*
- *Edistetään sitä, että unionin lainsäädännössä (erityisesti digipalveluasetuksessa, ks. luku
3.4) määritellään johdonmukaisesti, että verkkoalustan ylläpitäjät ovat vastuussa siitä, että
alustalla toimivat ammattimaiset myyjät rekisteröityvät tuottajavastuujärjestelmiin, tai
että ne veloitetaan ottamaan itse vastuu alustalla myytävien tuotteiden tuottajavastuusta.
Esimerkiksi vaatteiden ja tekstiilien osalta jätedirektiivissä on jo vaatimus siitä, että verk-
kokaupan alustojen tulee edellyttää etämyyjiltä omaehtoista vakuutusta toimittaa ainoas-
taan tuotteita maihin, joiden osalta tuottajavastuu on kannettu. Suurilta verkkokaup-
pa-alustoilta olisi perusteltua edellyttää pelkän vakuutuksen edellyttämisen lisäksi myös
vastuun kantamista tilanteessa, jossa niiden myyjät eivät ole hoitaneet tuottajavastuuta.*

Kuluttajansuoja turvaamiseen liittyen (luku 3.3)

- *Ajetaan CPC-asetuksessa määriteltyyn valvonta- ja sanktiointijärjestelmään muutos, jotta komissio voi määrätä suoraan sanktioita niissä tapauksissa, joissa vaatimusten vastaista markkinointia kohdistetaan usean EU-maan kuluttajiin.*
- *Korotetaan kansallisesti sopimattomista markkinointikäytännöistä annettavia sanktioita, jotta ne ovat riittävän suuria vaikuttaakseen myös suurien globaalien yritysten toimintaan.*
- *Vahvistetaan kuluttajansuojaa ja tekoälyn käyttöä valvovien viranomaisten yhteistyötä (ks. luku 5.8) siten, että kuluttajien oikeuksiin haitallisesti kohdistuvaa tekoälyn käyttöä sanktioidaan myös tekoäylain puitteissa.*

Digipalveluasetukseen liittyen (luku 3.4)

- *Otetaan käyttöön kansallinen palvelu, jonka kautta kuluttajien on helppo ilmoittaa matalalla kynnyksellä DSA:n vastaiseksi arvella toiminnasta kuten puutteissa myyjien tiedoissa tai mahdollisuuksissa ilmoittaa laittomista tuotteista. Varmistetaan riittävällä viestinnällä, että palvelu tunnetaan ja että se on helppo löytää.*
- *Varmistetaan, että sekä kansalaisilta että toisilta viranomaisilta saatuja havaintoja seurataan aktiivisesti ja kootaan säännöllisesti komissiolle tai toimivaltaiselle kansalliselle viranomaiselle toimitettavaksi.*
- *Edistetään EU-tasolla digipalveluasetuksen artiklojen 8 ja 31 muuttamista siten, että verkkokauppa-alustat voitaisiin velvoittaa nykyistä aktiivisempiin toimiin laittomien tuotteiden myynnin tunnistamiseksi ja kantamaan vastuuta alustalla myytävien tuotteisiin ja tuottajiin kohdistuvista velvoitteista esimerkiksi tuoteturvallisuuteen (ks. luku 3.1) ja tuottajavastuuseen liittyen (ks. luku 3.2).*

Arvonlisäverovelvollisuuteen liittyen (luku 3.5)

- *Edistetään EU-tasolla julkista rekisteriä, jonka avulla parannetaan kuluttajien mahdollisuutta tarkastaa yksittäisten kauppapaikkojen kuuluminen IOSS-järjestelmään. Asetetaan kauppapaikoille vaatimus tiedottaa asiasta selvästi myös niiden verkkosivuilla.*
- *Kehitetään etämyyntiin liittyvien arvonlisäverojen perimisen ja tilittämisen valvontaa, jotta mahdolliset, esimerkiksi aliarvostukseen tai puutteellisiin tilityksiin liittyvät väärinkäytökset tulevat minimoitua. Tullin roolia IOSS-järjestelmän valvonnassa tulee vahvistaa antamalla sille tieto IOSS-tunnisteen haltijasta.*
- *Seurataan aktiivisesti, ettei tulli- ja käsittelymaksujen (ks. luku 4.1) ottaminen mukaan IOSS-järjestelmään vähennä sen käyttöä. Valmistaudutaan säätämään IOSS-järjestelmään liittyminen pakolliseksi kaikille EU:n ulkopuolisille etämyyjille.*

- *Ryhdytään seuraamaan EU:n ulkopuolisen verkkokaupan arvonlisäverokertymää kansallisesti erikseen julkaistavalla tilastolla.*

Kestävyyssraportointiin liittyen (luku 3.6)

- *Toteutetaan kansallisesti ja edistetään EU-tasolla kestävyysraportointidirektiivin soveltamisalan laajentaminen kaikkiin tilinpäätösdirektiivin ja kirjanpitolain mukaisiin suuryhtiöihin. Direktiivin toimeenpano lisää suurten verkkoalustojen toiminnan läpinäkyvyyttä muun muassa haittojen ja niiden vähentämistoimien osalta.*
- *Kompensoidaan sektorikohtaisista raportointistandardeista luopumista vaatimalla komissiota antamaan sektorikohtaista ohjeistusta, jotta vaate- ja tekstiilialan yritysten julkaisemista tiedoista saadaan vertailukelpoisia. Sektorikohtaisten raportointistandardien laatimista tulee harkita uudelleen CSR-direktiivin uudelleentarkastelun yhteydessä.*
- *Varmistetaan ESR-raportointistandardien päivityksessä, että direktiivin tavoitteet muun muassa ilmastoa ja ihmisoikeuksia koskevan raportoinnin kattavuudesta toteutuvat jatkosakin. EFRAGin joulukuussa 2025 julkaisema versio yksinkertaistetuista ESR-standardeista yksinkertaistaa raportointivaatimuksia vaarantamatta CSRD:n ydintavoitteita. Komission tulee hyväksyä standardit esitetyssä muodossa.*

Tulliuudistukseen liittyen (luku 4.1)

- *Huolehditaan siitä, että tulliuudistuksen yhteydessä keskustellut uudet maksut (kiinteä tullimaksu vähäarvoisille lähetyksille ja lähetysten käsittelymaksu) otetaan ripeästi käyttöön kansallisesti, jos niiden käyttöönotto EU:n laajuisesti viivästyy tai peruuntuu. Maksujen vaikutusta ultrapikamuodin kauppaan ja oikeasuhtaisuutta viranomaisten kustannuksiin tulee seurata.*
- *Edistetään tulliuudistuksen kanssa johdonmukaisesti sitä, että "oletetun tuojan" käsite otetaan käyttöön myös muussa lainsäädännössä ultrapikamuodin kaupan vastuiden selkiyttämiseksi.*
- *Lisätään tuotantoketjuja koskevien tullitietojen yleisöjulkisuutta. Tullitietojen julkisuus tulee laajentaa kattamaan tiedot unionin alueelle tuotteita tuovista ja unionista tuotteita vievistä toimijoista. Tiedot tuojista ja viejistä tulee koota ja julkaista tietokannassa keskitetysti EU:ssa perustettavan uuden tullidatakeskuksen toimesta.*

Vaatteiden ekosuunnitteluvaatimukseen liittyen (luku 4.2)

- *Ajetaan tekstiilien ekosuunnittelua koskevien vaatimusten määrittelyssä sitä, että pelkkien informaatiovaatimusten lisäksi asetetaan tuoteryhmäkohtaiset minimivaatimukset tekni-*

selle laadulle. Minimivaatimuksilla voidaan ehkäistä kaikkein heikkolaatuisimpien tekstiilituotteiden myynti EU-markkinoille. Jo esiselvityksessä on esitetty tuotteen tekniseen laatuun ja kierrätettävyyteen liittyvää pisteytystä, joten laatuvaatimus voisi perustua samaan mittariin esimerkiksi siten, että ensiksi kiellettäisiin vaatteet, jotka eivät saa yhtäkään pistettä. Edellytettyä minimipistemäärää voitaisiin nostaa vähitellen.

- Varmistetaan, että ekosuunnitteluvaatimuksissa edellytetään tietoa tuotteen hiilijalanjäljestä kattaen raaka-aineen tuotannon ja vaatteiden valmistuksen päästöt. Kuluttajille esitettävässä tietolapussa nämä päästöt voitaisiin esittää esimerkiksi porrastetusti kuten nykyiset kodinkoneiden energialuokat. Mikäli esitetään myös tarkat päästöt, tulee erotella selvästi, kattaako lukema koko elinkaaren PEFCR-laskentasääntöjen mukaisesti vai ainoastaan raaka-aineen ja tuotteen valmistuksen.
- Huomioidaan ekosuunnitteluvaatimusten suunnittelussa mahdollisuus käyttää samaa informaatiota myöhemmin muiden ohjauskeinojen kuten esimerkiksi haittaverotuksen tai tuottajavastuumaksujen perusteena. Tuottajilta vaadittavan informaation tulisi olla mahdollisimman tarkkarajaista, objektiivisesti todennettavaa ja vertailukelpoista.

Digitaalisiin tuotepasseihin liittyen (luku 4.3)

- Varmistetaan, että vaatteiden digitaalisissa tuotepasseissa edellytetään laitostason tietoa tuotantotehtaasta/-tehtaista sekä pääraaka-aineiden alkuperästä. Tuotepasseihin tulee liittää tietoa myös tuotteiden vastuullisuusvalvonnasta, kuten esimerkiksi siitä, ovatko tuotteen tuottaneet tuotantolaitokset kolmannen osapuolen auditointien piirissä (ml. auditointijärjestelmän nimi) tai onko tuotteen pääraaka-aineilla kolmannen osapuolen sertifiointiteja (ml. sertifioinnin tiedot). Lisäksi tulee edellyttää tietoa tuotteen hiilijalanjäljestä.
- Huolehditaan, että digitaalisten tuotepassien tiedot kootaan kattavassa ja käytettävässä muodossa saataville myös tutkimuskäyttöön, mukaanlukien median ja kansalaisjärjestöjen käyttöön.

Yritysvastuudirektiiviin liittyen (luku 4.4)

- Laajennetaan yritysvastuudirektiivin kansallisen toimeenpanon yhteydessä sääntelyn soveltamisalaa laskemalla yritysvastuulain soveltamisen alaraja takaisin alkuperäiselle tasolle (1 000 työntekijää, 450 miljoonan euron liikevaihto). Vastaava muutos tulee toteuttaa EU-tasolla direktiivin uudelleentarkastelun yhteydessä.
- Sisällytetään kansalliseen yritysvastuulakiin niin sanottu pakottava säännös sen varmistamiseksi, että lain nojalla nostettaviin kanteisiin sovelletaan aina Suomen lakia. Direktiiviin sisältyvä vahingonkorvausvastuu tulee harmonisoida EU-tasolla direktiivin uudelleen-

tarkastelun yhteydessä ja palauttaa direktiiviin siinä alunperin olleet oikeussuojakeinoja koskevat säädökset, ml. joukkokanneoikeus.

- *Ohjataan kansallisille viranomaisille riittävät resurssit yritysvastuulain valvontaan.*

Pakkotyöasetukseen liittyen (luku 4.5)

- *Järjestetään viranomaisille riittävät valtuudet ja resurssit pakkotyöasetuksen valvontaan. Yhteistyö ja tiedonkulku yritysvastuudirektiivin ja pakkotyöasetuksen toimeenpanoa valvo-
vien kansallisten viranomaisten kesken sekä eri maiden viranomaisten ja komission välillä
tulee varmistaa. Vaikutuksia ultrapikamuodin tuotantoon ja kauppaan tulee seurata ja
tarvittaessa tehdä kohdennettuja valvontatoimia.*
- *Varmistetaan, että komission pakkotyöasetuksen toimeenpanoa tukeva ohjeistua edistää
hyviä käytäntöjä, huomioi uhrien aseman ja oikeudet ja sisältää ohjeistusta muun muassa
vastuulliseen vetäytymiseen ja tilanteisiin, joissa on kyse valtion määräämästä pakko-
työstä.*
- *Korjataan asetuksen uudelleentarkastelun yhteydessä siihen jääneet valuviat. Tämä
tarkoittaa muun muassa sitä, että pakkotyöstä aiheutuneiden vahinkojen korjaaminen
uhreille tulee asettaa markkinoilleasettamiskiellon kumoamisen ehdoksi. Lisäksi vähintään
korkean riskin alueiden ja tuotteiden kohdalla tulee soveltaa käännteistä todistustaakkaa,
jolloin niitä saisi asettaa markkinoille vain jos yritys pystyy osoittamaan ettei niiden tuotan-
nossa ole käytetty pakkotyötä.*

Pikahuodin haittojen hinnoitteluun liittyen (luku 5.1)

- *Asetetaan kaikkia vaatteita koskeva päästöperusteinen kulutusvero, jonka perusteena on
digitaaliseen tuotepassiin (ks. luku 4.3) vaadittavat ja EU:n PEFCR-sääntöjen mukaan las-
ketut tuotekohtaiset päästöt. Jos päästölaskentaa ei ole tehty, käytetään viitehintaa, jonka
taso asetetaan suuripäästöisempien tuotteiden perusteella, jolloin hinnoittelu ohjaa sekä
todellisten päästöjen laskemiseen että niiden vähentämiseen. Vaihtoehtoisesti haittamaksu
voisi perustua ekosunnitteluasetuksen (ks. luku 4.2) alla määriteltävään vaatteiden laatua
kuvaavaan pisteytykseen.*
- *Edistetään rahdin päästöjen hinnoittelua, jotta erityisesti lentorahdin haitallinen ilmasto-
vaikutus saadaan mukaan ultrapikamuodin ja muun pakettirallin kuluttajahintoihin.*
- *Pyritään päästöhinnoittelussa johdonmukaisesti siihen, että veron suuruus vastaa aiheute-
tun haitan suuruutta eli niin sanottua hiilen sosiaalista hintaa (engl. social cost of carbon).
Suomessa tulee teettää kansallinen selvitys siitä, miten sosiaalinen päästöhinta tulisi kan-
sallisesti asettaa. Siirtymävaiheessa voi olla perusteltua käyttää hintaa, joka perustuu EU:n
päästökauppajärjestelmän hintatasoon.*

Uusiin tuotevaatimuksiin liittyen (luku 5.2)

- *Seurataan kansallisesti Tanskan mallia ja kielletään PFAS-yhdisteiden käyttö vaatteissa (pl. ammattikäyttöön tarkoitetut työvaatteet ja turvavarusteet).*

Mainonnan rajoittamiseen liittyen (luku 5.3)

- *Seurataan Ranskan ”pikamuotilakiin” sisältyvän jätedirektiivin määritelmiin pohjautuvan mainoskiellon oikeudellisen arvioinnin tuloksia sekä mahdollisesta toimeenpanosta saatavia kokemuksia. Mikäli markkinointia koskeva kansallinen lisäsääntely todetaan EU-oikeuden mukaiseksi voidaan ryhtyä valmistelemaan esimerkiksi heikkolaatuisten vaatteiden mainontakieltoa, joka perustuu esimerkiksi joko jätedirektiivin pikamuotia koskeviin määritelmiin tai ekosuvunnitteluvaatimuksissa määriteltävään pisteytykseen. Vaihtoehtoisesti mainoskielto voisi kohdistua tuottajavastuujärjestelmän vapaamatkustajiin tai toistuvasti muuten EU-vaatimusten vastaisia tuotteita markkinoiviin toimijoihin.*

Vaatteiden korjattavuuteen liittyen (luku 5.4)

- *Selvitetään korjausdirektiivin laajentamista vaatteisiin.*

Hiilirajamekanismin laajentamiseen liittyen (luku 5.5)

- *Laajennetaan hiilirajamekanismin soveltamisalaa vaatteisiin ja tekstiileihin sekä keskeisimpiin niissä käytettäviin raaka-aineisiin.*
- *Varmistetaan, että ultrapikamuodin kauppa saadaan maksujen piiriin esimerkiksi soveltamalla velvoitetta kaikkeen tuontiin (kuten vedyn ja sähkön kohdalla) tai tulkitsemalla kaupapaikat oletetun maahantuojan käsitteen mukaisesti CBAM-velvollisiksi maahantuojiksi (jolloin minimirajat ylittyvät).*

Vaatteita koskeviin tullimaksuihin liittyen (luku 5.6)

- *Korotetaan kaikkien tuontivaatteiden tullimaksuja, koska myös muiden vaatteiden kuin ultrapikamuodin ympäristöjalanjälki on merkittävä. Ultrapikamuodin kaupan rajoittamisen näkökulmasta vaatteiden tullien korottaminen ei kuitenkaan ole yksinään tehokas ratkaisu, koska tuontituotteen hintaan perustuvien tullimaksujen kuluttajia ohjaava vaikutus jäisi vaatimattomaksi tuotteiden halvan hinnan vuoksi. Tulliuudistuksen siirtymävaiheen ratkaisuna käytettävät kiinteät tullit vähäarvoisille lähetyksille voisivat olla vaihtoehtoinen toteutustapa myös pitkällä aikavälillä.*

Läpileikkaaviin EU-uudistuksiin liittyen (luku 5.7)

- *Huolehditaan, että sekä Digital Fairness Act että European Product Act edistävät verkkoalustojen vastuiden määrittelyä yhdenmukaisella tavalla, joka perustuu tulliuudistukseen (ks. luku 4.1) kuuluvaan oletetun tuojan -käsitteeseen ja vahvistaa periaatteen verkkoalustan vastuusta etämyynnissä, jos muuta vastuullista tahoa ei ole osoitettu tai tavoitettavissa.*
- *Varmistetaan riittävän vaikuttavuuden saavuttamiseksi, että sekä Digital Fairness Act että European Product Act sisältävät riittävät, komission toimivaltaan kuuluvat toimeenpanokeinot ja sanktiot.*

Viranomaisten yhteistyöhön liittyen (luku 5.8)

- *Käynnistetään kansallisesti eri sidosryhmien, viranomaisten ja päättäjien yhteistyöfoorumi, joka kokoontuu säännöllisesti ja hakee aktiivisesti keinoja EU:n ulkopuolisen verkkokaupan aiheuttamien ongelmien tunnistamiseen ja hillitsemiseen, mukaanlukien sekä nykyisen sääntelyn valvonnan ja toimeenpanon vahvistaminen että lainsäädännön kehitystarpeiden tunnistaminen.*
- *Huolehditaan myös, että Suomi osallistuu poliittisella ja viranomaisten tasolla aktiivisesti sekä EU:ssa että yksittäisten jäsenmaiden kanssa kansainväliseen yhteistyöhön ultrapikamuodin kaupan rajoittamiseksi. Tämä voi kattaa tietojen ja parhaiden käytäntöjen jakamista, kohdennettua tehovalvontaa, yhteistä yhteydenpitoa lähtömaiden päättäjiin ja viranomaisiin (ks. luku 5.10) sekä yhteistä poliittista vaikuttamista EU:ssa.*

Informaatiovaikuttamiseen liittyen (luku 5.9)

- *Tuodaan hiilijalanjälkitiedot pakolliseksi tiedoksi ekosuunnitteluasetuksen ja/tai digitaalisen tuotepassin mukaisissa tiedoissa.*
- *Varmistetaan kuluttajien vastuullisuustietoisuutta edistävien järjestöjen riittävä rahoitus muun muassa palauttamalla ulkoministeriön viestintä- ja globaalikasvatustuki valtion budjettiin.*
- *Toteutetaan kansallisesti ja yhteistyössä muiden EU-maiden kanssa hankkeita, joissa edistetään muun muassa kiinankielisillä ohjeistuksilla kansallisen ja EU-lainsäädännön vaatimusten tuntemusta EU:n ulkopuolisten pikamuotitoimijoiden keskuudessa. Pyritään tunnistamaan tällaisia tietopuutteita kansallisten toimijoiden yhteistyöfoorumissa (ks. luku 5.8).*

Kiinan kanssa tehtävään yhteistyöhön liittyen (luku 5.10)

- *Pidetään sekä kansallisen että EU-tason kansainvälisessä yhteistyössä Kiinan ja muiden ultrapikamuodin tuottajamaiden kanssa esillä EU-markkinan olemassaolevia ja tulevia vaatimuksia ja kannustetaan tuottajamaita edistämään näiden vaatimusten tuntemusta ja noudattamista.*
- *Huolehditaan siitä, että sekä Suomen kansallinen että EU-tason ilmastopoliikka on ilmastotieteen mukaista ja kohdistuu enenevissä määrin myös kulutusperäisten (ks. luku 5.1) ja tuontipäästöjen hinnoitteluun (ks. luku 5.5). Tällä tavalla voidaan kirittää kansainvälistä ilmastotyötä ja lisätä päästöjä (myös tekstiiliteollisuudessa) vähentävien ratkaisujen kysyntää.*

Finnwatch ry
Lintulahdenkatu 10
00500 Helsinki
info@finnwatch.org
www.finnwatch.org